

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS
KŪRYBINIŲ INDUSTRIJŲ FAKULTETAS
KŪRYBOS KOMUNIKACIJOS KATEDRA

Deimantė Čiupkovaite

**GYVENIMO STILIUS MEDIJOSE, TELEVIZIJOS LAIDOS „STILIUS“
ANALIZĖ
LIFESTYLE IN MEDIA, ANALYSIS OF TELECAST “STILIUS”**

Baigiamasis magistro darbas

Kūrybos visuomenės komunikacijos studijų programa, valstybinis kodas 621P90005

Komunikacijos studijų kryptis

Vilnius, 2018

Vilniaus Gedimino technikos universitetas Kūrybinių industrijų fakultetas Kūrybos komunikacijos katedra	ISBN Egz. sk. Data-.....-.....
Antrosios pakopos studijų Kūrybos visuomenės komunikacijos programos magistro baigiamasis darbas iii	
Pavadinimas	Gyvenimo stilius medijose, televizijos laidos "Stilius" analizė
Autorius	Deimantė Čiupkovaite
Vadovas	Edvardas Rimkus
Kalba: lietuvių	
Anotacija Baigiamajame magistro darbe nagrinėjamas gyvenimo stilius medijose, atliekama televizijos laidos „Stilius“ analizė. Vienas svarbiausių veiksmų, kuris formuoja gyvenimo stilių, yra televizija. Televizijos turinys gali sufleruoti, kas šiuo metu madinga ir sektina. Tai gali keisti žiūrovų suvokimą ir kasdienes įpročius. Todėl svarbu išsiaiškinti, kokia gyvenimo stiliaus žinutė perduodama lietuviškose medijose, kokios gyvenimo stiliaus ypatybės yra išryškintos. Darbo tikslas yra išanalizuoti ir suformuoti socialinės dokumentikos laidos „Stilius“ perduodamos žinutės, kuri vaizduoja gyvenimo stilių, modelį. Teorinėje dalyje apžvelgiama gyvenimo stiliaus samprata, jos raida, atskirai aptariamas gyvenimo stiliaus formavimas, išskiriami jį sudarantys pagrindiniai veiksniai, aptariama medijų įtaka gyvenimo stiliaus formavimui ir analizuojami gyvenimo stiliaus ir medijų tyrimai, kurie yra svarbūs tiriamajai darbo daliai. Tiriamąjame darbe analizuojama lietuviška socialinės dokumentikos laida „Stilius“. Atlikus siužeto atranką, analizuojamos atrinktos istorijos. Pagrindinis tyrimo metodas – turinio analizė. Atlikus eksperto interviu analizuojama ir interpretuojama gauta informacija, konstruojamas pavyzdinis gyvenimo stilių lietuviškoje medijoje perduodantis modelis. Darbo pabaigoje, remiantis literatūros apžvalga ir empiriniu tyrimu, pateikiamos išvados ir rekomendacijos institucijoms Lietuvoje, kurios tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios su kultūrinėmis, socialinėmis atskirtimis, kurios kuria įvairaus formato turinį, organizuoja renginius. Darbą sudaro 6 dalys: įvadas, literatūros analizė, empirinis tyrimas (medijų turinio analizė), išvados, rekomendacijos ir literatūros sąrašas. Darbo apimtis 73 psl., (tekstas be priedų), 15 pav, 1 lentelė, 55 literatūros šaltiniai. Atskirai pridedami priedai.	
Prasminiai žodžiai: Gyvenimo stilius, medijos, televizijos laida, „Stilius“, televizijos žinutė, gyvenimo stiliaus konstravimas.	

Vilnius Gediminas Technical University
Faculty of Creative Industries
Department of Creative Communication

ISBN ISSN
Copies No.
Date-.....-.....

Master Degree Studies **Communication of Creative Society** study programme Master Graduation Thesis III

Title **Lifestyle in media, analysis of telecast "Stilius"**

Author **Deimantė Čiupkovaite**

Academic supervisor **Edvardas Rimkus**

Thesis language: Lithuanian

Annotation

In this final master thesis, the lifestyle in media and telecast "Stilius" is analysed.

One of the most important factors that shapes the lifestyle is television. The content of the TV can advise what is currently fashionable and could be followed. This can change viewers' perceptions and daily habits. Therefore, it is important to find out what lifestyle message is transmitted through Lithuanian media, which lifestyle features are highlighted. The aim of the work is to analyse and create a model of social documentary telecast "Stilius" message that depicts the lifestyle.

The theoretical part reviews the concept of the lifestyle, its development, formation of life style and the main factors of it, the influence of media on the formation of the lifestyle, and the analysis of the lifestyle and media researches, which are important for the research part of this work.

The research is based on the analysis of the Lithuanian telecast "Stilius". Firstly, scene selection was made and then the selected broadcasts were analysed. The main research method is content analysis. After the expert interview all information is analysed and interpreted, a model of the transferring lifestyle in the Lithuanian media is constructed.

In the last part of the thesis conclusions and recommendations for the institutions in Lithuania which directly or indirectly are related to cultural, social exclusion, which develop content of different formats, organize events.

Structure: introduction, analysis of literature, empirical study (media content analysis), conclusions and recommendations, references.

Thesis consists of: 73 p. (text without appendixes), 15 pictures, 1 table, 55 bibliographical entries.

Appendixes included.

Keywords: Lifestyle, media, a telecast, "Stilius", television message, lifestyle design.

TURINYS

IVADAS	5
1. ŽMOGAUS GYVENIMO STILIAUS PAGRINDINĖS KONCEPCIJOS	11
1.1. Gyvenimo stiliaus samprata	11
1.1.1. Istorinė apžvalga	11
1.1.2. Gyvenimo stiliaus formavimas	14
2. TELEVIZIJA KAIP ŽMOGAUS GYVENIMO STILIŲ PERDUODANTI PRIEMONĖ	21
2.1. Televizijos žinutės formavimas ir perdavimas	21
2.2. Televizija – gyvenimo stilių formuojanti medija	25
2.2.1. Televizijos, kaip gyvenimo stilių perduodančios medijos, analizės pavyzdžiai	27
2.3. Teorinės dalies apibendrinimas	31
3. TELEVIZIJOS LAIDOS „STILIUS“ TYRIMAS	33
3.1. Tyrimo metodologija ir eiga	33
3.2. Pagrindinės gyvenimo stiliaus veiklos ir persipynimas	35
3.2.1. Darbas (profesinė veikla) kaip gyvenimo stiliaus centrinė veikla	37
3.2.2. Šeima kaip gyvenimo stilių atskleidžiantis veiksnys	39
3.2.3. Laisvalaikis kaip gyvenimo stilių formuojanti veikla	42
3.3. Laidoje išryškinamos gyvenimo stiliaus formavimo priemonės	44
3.3.1. Kitoniškumas – gyvenimo stilių atskleidžiantis veiksnys	45
3.3.2. Aktyvumas – sąlyga gyvenimo stiliaus kūrimui	48
3.3.3. Mobilumas – pasirinkimas siekti pasitenkinimo	50
3.3.4. Pozityvumas – laimės siekimo veiksnys	53
3.3.5. Sveikatingumas – mąstymas orientuotas į teisingą gyvenimo stilių	55
3.3.6. Vizualusis pasitenkinimas – priemonė išreikšti save	57
3.4. Gyvenimo stiliaus laidoje „Stilius“ raiškos modelis	59
IŠVADOS	62
REKOMENDACIJOS	64
LITERATŪRA	67
ILIUSTRACIJOS	71
1 PRIEDAS. SIUŽETO ATRANKOS LENTELĖ	72
2 PRIEDAS. MEDIJŲ TURINIO ANALIZĖS LENTELĖ	73
3 PRIEDAS. MEDIJŲ TURINIO ANALIZĖ	74
4 PRIEDAS. INTERVIU KLAUSIMYNAS	128
5 PRIEDAS. EKSPERTO INTERVIU	129

IVADAS

Gyvenimo stilius, tai žmogaus ar žmonių grupės (pvz., šeimos, atskiros visuomenės grupės) tam tikras kasdienis elgesys, pasirinkimai, įsitikimai ir įpročiai fizine, psichologine, socialine ar net ekonomine prasmėmis, kurie yra matomi kitiems žmonėms. Gyvenimo stiliaus sąvoką yra aktuali komunikacijos moksle, nes ji ne tik apima žmogaus kasdienes gyvenimo pasirinkimus, bet ir yra žmogaus savęs prisistatymas kitiems. Ši sąvoka yra ryški nuoroda į norą gyventi ir kartu parodyti laimingą, sėkmingą, madingą ar net tobulą gyvenimą, kartu išreiškiant save. Gyvenimo stilių formuojantys pasirinkimai yra svarbūs ir reguliarūs kasdienybėje. Tai atspindi tam tikrą žmogaus ar žmonių grupės požiūrį, jų vertybes ir įsitikinimus gyvenime. Todėl gyvenimo stilius negali būti atsiejamas nuo savęs suvokimo, tapatumo ir jo išraiškos. Žmogus turi laisvę rinktis požiūrį, vertybes ar įsitikinimus, kuriais vadovaujasi kasdienybėje, tačiau pasirinkdamas jis nėra visiškai laisvas. Kiekvieną žmogų neišvengiamai supa tam tikras (socialinis/kultūrinis) kontekstas, todėl žmogus yra veikiamas įvairių aplinkos veiksnių. Pavyzdžiui, labai paveikus kontekstas renkantis vertybes gali būti šeima. Tokiu atveju tėvai gali turėti didelės įtakos ir perduoti savo puoselėjamas gyvenimo stiliaus vertybes vaikams, kurie jomis vadovaujasi ir galimai vadovausis ateityje. Žinoma, šių dienų pasaulyje kiekvieno žmogaus aplinka plačiąja prasme (fizinė, geografinė, politinė, kultūrinė, ekonominė ir kt.) yra nuolat kintanti ir ne visada tai yra priklausoma nuo paties žmogaus. Aplinka yra sudaryta iš įvairių sluoksnių, kurie gali skirtingai veikti žmogaus pasirinkimus formuojant savo gyvenimo stilių.

Kaip svarbus gyvenimo stilių formuojantis kontekstas yra išskiriamos masinės medijų priemonės. Šių dienų postmoderniame pasaulyje jos daro didelę įtaką žmonėms. Šių medijų perduodamos žinutės gali atlikti įvairias žmonių gyvenimus keičiančias funkcijas (pvz., reguliuoti, koreguoti, integruoti, kurti įvairius naujas reikšmes). Todėl medijų komunikuojamas turinys sufleruoja ir siūlo žmonėms tam tikrus pasirinkimus, kuriuos žmonės gali pritaikyti savo kasdieniame gyvenime. Televizija išlieka kaip viena populiariausių, o kartu ir labai paveikių masinių medijų priemonių. Ši medija gyvenimo stiliaus vertybes ir pasirinkimus savo perduodamose žinutėse atvaizduoja labai įtaigiai ir paveikiai, todėl televizijoje rodomas turinys yra reikšmingas analizės objektas tiriant gyvenimo stilių formuojančius veiksnius. Įvairios televizijos laidos ir ypatingai, kurios nurodo į gyvenimo stiliaus vaizdavimą, demonstruoja ir siūlo auditorijoms tam tikrus gyvenimo stilius. Pastebėta, kad gyvenimo stilių televizija perduoda nebe kaip pasiūlymus, tačiau kaip pilnai suformuotus gyvenimo pasirinkimų šablonus. Toks įvairių gyvenimo stilių rodymas perduoda žinutę žiūrovams apie tai, kas šiuo metu madinga ir sektina,

kokias vertybes ir įsitikinimus galima ir reikėtų puoselėti kasdienėje realybėje. Tai veikia ir gali keisti televizijos žiūrovų suvokimą apie savo aplinką, formuoti naujus įpročius ir patirtis, keisti žiūrovų kasdienę veiklą ir skatinti tam tikrų gyvenimo modelių pritaikymą realybėje. Kitais žodžiais tariant, televizijos turinys gyvenimo stiliaus kontekste tampa tobulo ir jo siekimo vaizdavimu.

Dėl šių priežasčių svarbu tyrinėti, kokį turinį perduoda masinės komunikacijos priemonės ir išskirti komponentus, kurie yra išryškinami, pateikiami kaip tam tikros tendencijos, mados ar sektini pavyzdžiai. Tokio tipo darbai gali padėti atskleisti kai kurių problemų priežastis, padėti kitoms mokslo disciplinoms. Šis žinojimas gali palengvinti greitesnį reagavimą į tam tikras situacijas, kuriose sąveikauja gyvenimo stilius ir televizija, tai gali leisti greičiau ir efektyviau pasiekti reikiamas auditorijas, prognozuoti jų elgesį, gerinti ir greitinti šių auditorijų komunikaciją su kitomis institucijomis.

Problema: 2016 metais atliktame TNS LT¹ televizijos auditorijos tyrime nustatyta, kad prie televizijos ekranų žmonės praleidžia vis daugiau laiko. Vidutiniškai kiekvienas Lietuvos gyventojas prie televizoriaus praleido 3 val. 34 min., tai yra 10 minučių daugiau nei 2015 metais. Aktyvi televizijos turinio skaitmenizacija, atidėto žiūrėjimo galimybė didina televizijos turinio žiūrimumą. Populiariuose televizijos kanaluose yra rodomos gyvenimo stilių vaizduojančios laidos. Kai kurios iš jų turi tiesioginę nuorodą į gyvenimo stiliaus rodymą ir yra pristatomos kaip gyvenimo stilių vaizduojančios ir auditorijai perduodančios laidos. Tampa aišku, kad šiose laidose yra atskleidžiami gyvenimo stilių modeliai ir pasirinkimai, kurie auditorijoms gali tapti pavyzdžiais. Dažnai tokie pavyzdžiai gali būti siūlomi kaip gyvenimo siekiamybė, jie gali formuoti gyvenimo madas, ar net sudaryti įspūdį, jog jie yra laimingo gyvenimo garantas. Perduodamos žinutės turinys turi tiesioginės ir netiesioginės įtakos auditorijai sprendžiant apie kasdienio gyvenimo pasirinkimus ir priimant sprendimus, kuriuos pasirinkimus reikėtų demonstruoti, kokį gyvenimo stilių reikia formuoti. Šiuo metu nėra tiksliai žinoma, trūksta tyrimų (ypatingai lietuviškame kontekste) apie gyvenimo stilius formuojantį televizijos žinutės turinį. Sunku identifikuoti, kokios gyvenimo stilių tendencijos, mados yra rodomos, o kartu ir siūlomos televizijos auditorijai, kurie žinutės turinio komponentai yra pasikartojantys ir išryškinami, kokia yra jų sąveika.

Tikslas:

Išanalizuoti ir suformuoti socialinės dokumentikos laidos „Stilius“ perduodamos žinutės, kuri vaizduoja gyvenimo stilių, modelį.

¹ TNS LT rinkos tyrimų kompanija, kuri yra ESOMAR (Europos viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų asociacijoje) narė. Šios asociacijos narių veikla remiasi „Tarptautinio rinkos ir socialinių tyrimų praktikos kodekso“ standartais.

Tyrimo klausimas:

Koks yra Lietuvos televizijoje perduodamos žinutės, kuri vaizduoja gyvenimo stilių, turinys?

Tyrimo objektas:

Gyvenimo stiliaus vaizdavimas televizijoje

Tyrimo dalykas:

Gyvenimo stiliaus vaizdavimas Lietuvos televizijos laidoje „Stilius“

Uždaviniai:

1. Apžvelgti ir išanalizuoti gyvenimo stiliaus sampratą;
2. Išanalizuoti televiziją, kaip paveikią auditorijoms mediją;
3. Išanalizuoti televizijos perduodamos žinutės svarbą perduodant gyvenimo stilius auditorijai;
4. Išskirti Lietuvos televizijos laidos „Stilius“ gyvenimo stiliaus veiksnius perduodančią žinutę;
5. Išanalizuoti Lietuvos televizijos laidos „Stilius“ gyvenimo stilių perduodančius veiksnius ir jų sąsajas;
6. Sukonstruoti pavyzdinį laidos „Stilius“ gyvenimo stilių perduodančios žinutės raiškos modelį.

Tyrimo metodai

Darbą sudaro trys pagrindinės dalys.

Pirmoji dalis – teorinė. Atliekama literatūros analizė, remiantis mokslininkų straipsniais ir atliktais tyrimais, analizuojama bendra gyvenimo stiliaus samprata, jos pokytis postmodernybės ir modernybės laikotarpiu. Analizuojant autorių darbus yra aiškinamas televizijos žinutės formavimo modelis, išryškinama televizijos svarba gyvenimo stiliaus formavimui, nagrinėjami panašūs tyrimai, kurie padeda suformuoti pagrindinį tyrimo instrumentą.

Antroje, praktinėje dalyje atliekamas tyrimas. Atliekama televizijos laidos „Stilius“ rudens sezono siužetų atranka, kuriuose yra didesnė gyvenimo stiliaus vaizdavimo tikimybė. Naudojant turinio analizės metodą, išskiriamos pagrindinės gyvenimo stiliaus vaizdavimo laidoje temos ir tendencijos. Pasitelkiant ekspertinę nuomonę jos yra interpretuojamos ieškant sąsajų ir siekiant suformuoti gyvenimo stiliaus atvaizdavimo Lietuvos medijose schemas pavyzdį.

Trečiame etape pateikiamos apibendrinančios išvados ir siūlymai institucijoms Lietuvoje, kurios tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios su kultūrinėmis, socialinėmis atskirtimis, kurios kuria įvairaus formato turinį, organizuoja renginius.

Darbo vieta tyrimų lauke:

Lietuvoje trūksta tyrimų, kurie plačiau analizuotų gyvenimo stilių komunikaciją medijose. Neretai tyrimai apie gyvenimo stilių yra nukreipti į vartotojų elgseną (Leonavičius 2002; Siudikienė 2016 ir kt.), įtraukiami į miesto studijų tyrimus (Vidickienė, Melnikienė, Ribašauskienė 2015) arba kaip svarbus aspektas analizuojamas tyrimuose apie sveikatą (Gustainienė, Kerpaitė 2012; Gustainienė, Pranckevičienė, Briedaitytė 2012; Strazdienė, Strukčinskienė, Griškonis 2015 ir kt.) ir tyrimus nukreiptus į edukacinius aspektus (Bobrova 2009; Merkys, Bubelienė 2013 ir kt.). Gyvenimo stilius, kaip atskiras aspektas yra svarbus akcentas psichologinių tyrimų srityse, pavyzdžiui, Ievos Šidlauskaitės (2001) tyrimas „Psichologinio-socialinio streso ir gyvenimo stiliaus sąsajos“ apie gyvenimo stiliaus ypatumus ir to ryšį su žmogaus patiriamu stresu. Dažniausiai tyrimuose medijos kaip perduodančios tam tikras gyvenimo stiliaus vertybes, pasaulėžiūrą yra analizuojamos arba minimos tik kaip vienas iš tyrimo aspektų. Pavyzdžiui, Jūratė Černevičiūtė (2003, 2008) analizavo gyvenimo stilių sampratą ir jų panaudojimą vartotojiškoje kultūroje. Kaip vieną iš svarbių veiksnių savo tapatumo ieškojimui gyvenimo stiliuje, ji išskiria trumpalaikį viešosios nuomonės efektą, kurį kuria medijos. Čia pabrėžiama medijų naratyvų svarba, kaip siūlanti gyvenimo stiliaus normas, įvaizdžius ir prekes, su kuriais žiūrovai gali save tapatinti. Taip pat 2013 metais Daiva Siudikienė atliko vieną išsamesnių tyrimų, nukreiptų į medijų ir gyvenimo stiliaus sąsajas „Skirtingų Lietuvos auditorijos gyvenimo stiliaus grupių laisvalaikio medijų naudojimo ypatumai“. Atlikus medijų dienoraščio tyrimą buvo sprendžiama apie medijų naudotojų, kurie priklauso skirtingoms gyvenimo stiliaus grupėms, medijų naudojimo įpročiai. Antrame etape buvo domimasi skirtingų auditorijų nuostatomis ir įpročiais susijusiais su medijų naudojimu. Tyrime pastebimas svarbus aspektas, kad nepriklausomai nuo gyvenimo stiliaus dėl nenutrūkstamo medijų naudojimo darosi vis sudėtingiau atskirti darbo ir namų erdves. Taip pat priklausomai nuo gyvenimo stiliaus žmonės medijas naudoja skirtingais tikslais. Gyvenimo stilius apsprendžia medijų panaudojimo būdus, o medijų panaudojimo būdai išreiškia skirtingus gyvenimo būdus. Užuominų apie gyvenimo stilių perduodamas vertybes per televiziją lietuviškuose tyrimuose galima rasti, tačiau dažnai jie būna neišplėtoti.

Tarptautiniame kontekste atlikta daugiau panašių tyrimų, kurie plačiau tiria ir analizuoja medijų sąveikas ir žmogaus gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Vienos pirmųjų gyvenimo stiliaus

studijų Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo pradėtos jau 1940-aisiais, tačiau tyrimai, kurie yra panašiausi į dabartinio meto ir atitinka šių laikų sampratą apie gyvenimo stilių, prasidėjo po Šaltojo karo apie 1990-uosius. Tai studijos nukreiptos į tarpdiscipliniškumą, socialinį veiksma. (Benedikter 2011) Šių laikų tyrimuose apie gyvenimo stilių dažnai gilinamasi, minima vienas ar keli gyvenimo stiliai pasirinktinai, pvz., bohemiškas gyvenimo stilius (Bormuth 2006), individualistinis gyvenimo stilius (Fitzpatrick 2014), alternatyvus gyvenimo stilius (Giddens 1991; Blackman 2005; Haenfler, Johnson, Jones 2013), įprastas gyvenimo stilius (Bell; Hollows 2005). Pasirinkimo galimybes per gyvenimo stilių medijose netiesiogiai atvaizduoja tyrimai, kuriuose analizuojami edukaciniai aspektai. Pavyzdžiui, Concepcion Medrano Samaniego ir Alejandra Corte's Pascual (2007) atliko tyrimą „Vertybių mokymas ir mokymasis per televiziją“. Pastebėta, kad televizija yra svarbus vertybių mokymo veiksnys, kuris turi būti įtraukiamas ir analizuojamas mokyklose. Įžvelgus vertybių atpažinimo televizijoje problemą tyrimo autoriai siekė sukurti apklausos instrumentą, kuriame siekiama išsiaiškinti kokių vertybių paauglius moko televizija ir kokias vertybes jie sugeba išskirti. Tam naudojama Schwatz ir Bilsky vertybių sistema, kuri, pasak autorių, išskiria vertybes iš svarbiausių ir plačiausiai viską apimančių sričių: biologiniai poreikiai, socialinė sąveika ir skirtingų socialinių institucijų poreikiai. Pasak tyrimo autorių tai leidžia mokytojams greičiau suprasti, kokios televizijos žinutės, kokias vertybių interpretacijas perteikia paaugliams. Autoriai siūlo mokytojams naudoti šį apklausos instrumentą. Tai pagalba, kad būtų aiškiau vertinti tam tikras televizijos programas kaip tam tikrų vertybių mokymo instrumentą paaugliams. Taip pat į medijas kaip svarbų tarpusavio komunikacijos aspektą, kuris daro įtaką gyvenimo stiliui, žvelgiama A. Jesu Kulandairaj 2014 metais atliktame tyrime „Socialinių medijų poveikis jaunimo gyvenimo stiliui“. Paruošus klausimyną pagal literatūrą apie socialinius tinklus, jaunimą ir gyvenimo stilių, buvo apklausiami studentai iš skirtingų kolegijų ir aukštesniųjų vidurinių mokyklų ir jaunimo darbuotojai Indijoje. Išsiaiškinus prie socialinių tinklų praleidžiamą trukmę, rutiną socialiniuose tinkluose, mėgstamus prekės ženklus, buvo nustatyta, kad socialiniai tinklai daro įtaką gyvenimo stiliui. Tai galingas informacijos platinimo įrankis, kuris formuoja nuomones, jungia žmonės iš skirtingų sričių ir kultūrų, leidžia aktyviai dalyvauti tam tikrose veiklose. Kaip svarbus punktas tyrime pabrėžiama galimybė socialiniai tinklais ginti savo įsitikinimus ir vertybes, atsigręžti į naujas gyvenimo stilių madas (pvz., sveikas gyvenimo stilius), kurias per šias medijas kuria įvairios kompanijos.

Kai kurie tyrimai ryškiai nurodo į medijas kaip gyvenimo stiliaus formavimo ar patarimo įrankį. Pavyzdžiui, 2010 metais Tania Lewis ir Fran Martin „Mokytis modernumo: gyvenimo stiliaus patarimai televizijoje Australijoje, Taivane ir Singapūre“ atliktame tyrime analizuojama televizijoje perduodami gyvenimo stiliaus patarimai auditorijai. Čia išryškėja vartojimo aspektas,

nes patarimai atsiremia į siūlymą ką nors įsigyti ar pradėti vartoti. Tyrime autoriai gina tezę, kurioje nurodo, kad tokie televizijos gyvenimo stiliaus patarimai stipriai veikia kasdienį žmonių gyvenimą, formuoja socialinį tapatumus, vartojimo praktikas ir asmens gyvenimo stilius regionuose. Tyrėjai pastebi, kad gyvenimo stiliaus formatas yra formuojamas nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygiu, todėl iš televizijos pedagoginės perspektyvos straipsnyje analizuojami trys skirtingi kultūriniai kontekstai: Australija, Taivanas ir Singapūras. Atliktos trumpos atvejų studijos, kuriose buvo stengiamasi atsižvelgti į globalizacijos ir lokalius veiksnius, jų sąveiką ir tam tikrus kultūrų ypatumus šioje temoje. Išsiaiškinta, kad nuodugnesni tyrimai apie gyvenimo stiliaus patarimus Azijos Ramiojo vandenyno regione reikalingi tam, kad būtų galima labiau suprasti ryšį tarp besikeičiančių tapatybių, vartotojų elgsenos ir įsigilinti į globalumo aspektą, jo pokytį skirtinguose kontekstuose. Taip pat medijų poveikį kasdieniam auditorijos gyvenimui analizuoja 2005 metais Joey Ka-ching Chan atlikta studija „Gyvenimo būdas, priklausomybė nuo tradicinės žiniasklaidos ir naujienų priėmimas“. Ši studija tiria numatomą gyvenimo stilių galią, priklausomybę nuo tradicinės ir internetinės žiniasklaidos naujienų. Tyrime į internetines naujienas Honkoge žvelgiama kaip į svarbią terpę siekiant nagrinėti gyvenimo stiliaus ir medijų sąveiką. Tyrimo duomenys buvo renkami sniego gniūžtės metodu, apklausti 453-ys universiteto studentai ir asmenys dirbantys su informacija. Naudojamas VALS² įrankis, kuris išskiria aštuonis vartotojų gyvenimo stiliaus tipus: novatoriai, mąstytojai, besimokantys/pirmaujantieji, bandytojai/eksperimentatoriai, tikėtojai, besistengiantieji/siekiantieji, gamintojai ir išliekantieji. Išsiaiškinta, kad gyvenimo stiliaus tipas yra stipriausias būdas prognozuoti vartotojų interaktyvių naujienų funkcijų pasitenkinimu, tiksliau, interaktyvumas užtikrina tam tikrų auditorijų poreikius. Pavyzdžiui, patenkinamas besistengiančiųjų/siekiančiųjų grupės poreikis ieškoti pramogų, gamintojų grupės poreikis išreikšti save, o novatorių poreikis rasti naujų idėjų.

Lietuvos ir tarptautiniuose tyrimuose išvelgiama medijų ir gyvenimo stiliaus daromos įtakos auditorijoms problematika. Pirminiai tyrimai nurodo gilesnių medijų ir gyvenimo stiliaus sąveikos analizių poreikį įvairiose srityse, tai pabrėžia šios temos aktualumą šių dienų pasaulyje.

² Vertybės ir gyvenimo stilius (angl. „*Values and lifestyle*“). Vartotojų segmentavimo įrankis.

1. ŽMOGAUS GYVENIMO STILIAUS PAGRINDINĖS KONCEPCIJOS

1.1. Gyvenimo stiliaus samprata

Gyvenimo stilius nėra tiksliai apibrėžiamas reiškinys dėl nuolatinio kitimo ir kontekstų įvairovės. Tam, kad būtų galima suprasti tikslesnę šių laikų gyvenimo stiliaus sampratą, yra svarbu analizuoti ją istorinėje perspektyvoje, kuri atskleidžia svarbius pokyčius laike ir leidžia išryškinti šių dienų gyvenimo stiliaus suvokimą. Šio reiškinio gilesniam suvokimo supratimui šiame darbe yra pasirinkta analizuoti gyvenimo stiliaus formavimosi procesą, kuris yra nuoroda ir į priežastis, papildomus svarbius veiksnius, kurie yra suvokimo pagrindas ir suteikia įvairių galimybių nagrinėti gyvenimo stilių.

1.1.1. Istorinė apžvalga

Gyvenimo stiliaus sąvoka plačiąja prasme šiais laikais naudojama norint apibūdinti tam tikrą žmogaus ar žmonių grupės gyvenimo pasirinkimą, jo elgesį ir pažiūras kasdienybėje. Nors ši sąvoka suvokiama bendrai arba labai panašiai šių dienų pasaulyje, tačiau ankstesniais laikais jos prasmė buvo kiek kitokia. Šioje darbo dalyje svarbu paminėti, kad analizuojant gyvenimo stilių istorinėje perspektyvoje, išryškėja jį formuojantys veiksniai, kurie yra paremti moralinėmis nuostatomis. Todėl didelė dalis veiksmų yra besikartojantys, iš dalies sutampantys ir ne visada gali būti tiksliai atskirti laiko prasme. Istoriniu požiūriu, visuomenė ir moralė yra neatsiejama vienos visumos dalis. (Samaniego, Pascual 2007: 11) Tačiau priklausomai nuo skirtingų laikotarpių ir jų sukuriamų kontekstų „<...> terminas pats savaime yra turtingas istorija ir psichologine tradicija.“ (Graszewicz, Ulidis 2013: 293) Todėl bendram ir gilesniam gyvenimo stiliaus suvokimui šių dienų kontekste yra svarbu suvokti ankstesnių laikų supratimą apie gyvenimo stilių.

Įvairiomis gyvenimo formomis domimasi jau nuo antikos laikų. Čia gyvenimo formavimas buvo suprantamas ir aiškinamas kaip gyvenimo menas arba menas gyventi. „Ko daugiausiai žmonių nežino yra tai, kad idėja apie gyvenimo meną grąžina prie graikų filosofo Sokrato (469 – 369 prieš Kristų). Jei atidžiau žvelgiame, kaip jo įpėdiniai senovėje tai suprato, tampa aišku, kad keli elementai apie modernumo idėją buvo jau atrasti senovėje, pavyzdžiui, konkrečių taisyklių sekimas, kad pasiektum laimę kaip tikslą. Čia yra ir svarbus skirtumas. Senovėje gyvenusiems tai filosofinė koncepcija, ne etiketas, sekantis kitų tradicijų kolekcijas ir nedemonstruojamas taisyklės. Bet ką tuomet reiškia „gyvenimo meno“ filosofinė koncepcija? Tai ne istorinis klausimas. Šių dienų filosofija tą koncepciją percituoja ir šiandien ją visiškai naujai supranta iš senovės pirmtakų. (Tieleman 2008: 245) Taigi filosofine prasme, kuri yra pamatas kitoms mokslo disciplinoms, šių dienų suvokimas apie gyvenimo stilių remiasi filosofinėmis idėjomis. Čia

išryškinamas tikslo siekimas. Jau graikų filosofai pastebėjo, kad egzistuoja tam tikras požiūris į žmogaus gyvenimą, kuris yra paremtas žmogaus galvojimu, jautimusi, pasirinkimu, veikimu ir jis yra kuriamas natūraliai, pritaikant tai, ką žmogiškasis pasaulis mums pateikia. (Cooper 2012: 26) Vis tik negalime teigti, kad Antikos laikų gyvenimo formavimo supratimas atitinka gyvenimo stiliaus suvokimą šių dienų pasaulyje. Antikos ir visų vėlesnių tradicijų filosofai daugiausiai kalbėjo apie gyvenimo būdo skirtumus, gyvenimo stiliaus sąvokos jie nevartojo. Nors šis reiškinys yra paremtas psichologine tradicija, bet labiau sutelktas, siauresnis ir vėlesnių laikų reiškinys.

Analizuojant gyvenimo stilių yra pastebimos ankstesniuose tyrimuose pradėtos vartoti įvairių mokslo sričių sąvokos „<...> Husserlio gyvenamasis pasaulis (Lebenswelt) ir Heideggerio buvimas pasaulyje (Insein).“ (Kačerauskas 2006: 91), savi-reprezentacijos atspindys (Giddens 2000) ar plačiai vartojama sąvoka „gyvenimo būdas“. (Taylor 2002; Aramavičiūtė 2005; Cooper 2012; Graszewicz, Ulidis 2013) Kartais šios sąvokos yra vartojamos kaip tapačios, tačiau siekiant surinkti tikslią informaciją apie gyvenimo stilių, kaip šiuolaikinį asmenybės gyvenimo formavimą iš tam tikrų aspektų, šias sąvokas tikslinga atskirti.

Gyvenimo stiliaus reiškinio, o kartu ir sąvokos ištakos nėra aiškiai nubrėžtos, jos gali siekti net XVI amžiaus poetų, natūralistų, filosofų mąstymus. Tačiau artimiausi dabatinei sąvokos sampratai aiškinimai buvo pateikti jau Thorsteino Vebleno laisvalaikio klasės teorijoje (1899) ir Maxo Weberio statuso studijų orientyruose. (Anderson, Golden 1984) Egzistuoja plačiai paplitusi nuomonė, kad vienas pirmųjų tikslią gyvenimo stiliaus sąvoką XX amžiaus pirmojoje pusėje pradėjo vartoti austrų mokslininkas psichologas Alfredas Adleris. „Daug mokslininkų mato Alfredą Adlerį – individualistinės psichologijos tėvą – kaip termino „gyvenimo stilius“ kūrėją.“ (Graszewicz, Ulidis 2013: 294) Tačiau mokslininko darbuose ši sąvoka labiau taikoma išreikšti vaikystėje suformuotiems charakterio bruožams. Dėmesio centre atsiduria žmogaus noras priklausyti grupei, o gyvenimo stilius yra žmogaus elgesio nusakymas. (Bieliauskaitė 2013). Tik vėliau sąvoka suprantama, kaip puikus būdas suprasti asmens pasirinkimus gyvenime, todėl greitai buvo pritaikyta tiriant vartojimą. „Diskusija apie gyvenimo stilius, ar teorinė arba griežtai (tiesiai) orientuota į rinką, turi savo istoriją, taip pat evoliuciją.“ (Graszewicz, Ulidis 2013: 293) Jau apie 1970 metus Jungtinėse Amerikos Valstijose pradėti atlikti rinkos tyrimai, kurie akcentuoja gyvenimo stilius, kaip palankų būdą kurti įvairias tipologijas segmentavimui. „Instrumentai kaip RISC, CCA ir VALS³ yra geri šio požiūrio pavyzdžiai.“ (Scholderer, Brunso, Grunert 2002) Vis tik

³ RISC – gyvenimo segmentavimas pagal Socialinių pokyčių tyrimų institutą (angl. *Lifestyle Segmentation (Research Institute of Social Change)*)

VALS – gyvenimo stiliaus tipologijos: vertybių ir gyvenimo būdo tyrimai pagal Standfordo tyrimų institutą (angl. *Lifestyle Typologies—VALS: Values and Lifestyle Survey (Stanford Research Institute—SRI)*) (Bruwer; Li; Reid 2002:238)

analizuojant gyvenimo stilių labiau sociologinėje perspektyvoje šiame darbe yra svarbu gilintis ne į reiškinių galimybę segmentuoti vartotojus, bet į paties reiškinių supratimo skirtumus.

Tyrinėjant gyvenimo stilius įvairių autorių darbuose išryškėja modernybės ir postmodernybės sąvokos. Jos atspindi du skirtingus laikotarpius ir skirtumus tarp gyvenimo stiliaus formavimosi ir suvokimo bruožų, jų tendencijas. Svarbu pabrėžti, kad kai kuriuose darbuose mokslininkai posmodernybės sąvoką keičia kita. Pavyzdžiui, Anthony Giddensas naudoja vėlyvosios arba brandžiosios modernybės sąvoką, kuri atspindi postmodernybės laikotarpį. Perėjimas nuo modernybės į postmodernybę neturi aiškių ribų. „Terminas postmodernas yra linkęs būti neaiškia amorfine⁴ nepagaunama koncepcija, kuri yra naudojama įvairiais ir skirtingais būdais.“ (Berzonsky 2005: 126) Čia pastebimas ir ilgas perėjimas nuo modernybės iki postmodernybės, todėl kai kurie gyvenimo stilių apibūdinantys bruožai yra besikartojantys, sutampantys ar papildantys vienas kitą

Vienas svarbiausių bruožų, atsirandančių modernybėje, o vėliau stipriau įtvirtinamas postmodernybėje, yra atsiskyrimas nuo tradicijomis paremtos visuomenės. Šis ryškus bruožas apima daugiau veiksnų, kurie yra palankūs gyvenimo stiliaus formavimui. „Gyvenimo stilius skiriasi nuo tradicinės statuso tvarkos, kurią jis išstumia, ir nuo modernių struktūrinių padalijimų (tokių kaip klasė, lytis ir etniškumas) dviem labai svarbiais aspektais: pirma, gyvenimo stilius nurodo vien „kultūrinius“ modelius: jis yra sudarytas iš ženklų, reprezentacijų, medių, yra kintamas ir nepastovus kaip ir jie. Antra, teoriškai galima pereiti iš vieno gyvenimo stiliaus į kitą – nuo vienos parduotuvės vitrinos prie kitos. Modernaus tapatumo nestabilumas iš dalies yra suprantamas kaip modernių socialinės narystės formų nestabilumo išraiška.“ (Černevičiūtė 2008: 32) Taigi gyvenimo stiliaus samprata modernybės laikais yra palanki terpė formuoti savo tapatumą. Pasak A. Giddenso (1991), tapatumo formavimuisi būtini tradiciniai šaltiniai nebėra tokie būtini, nes tradicija nebėra tokia aktuali, o tarpu dar iki modernybės pasaulyje žmonės pasaulį priėmė tokį, koks jis yra. Čia pokyčių buvo vengta, ryški praeities kaip orientyro sąvoka. Tradicijų nykimą, kuris naikina ir visuomenėje anksčiau egzistavusį stabilumą aiškina Lisa Taylor (2002:48). Žaismingumas ir blunkanti tradicijų svarba visuomenėje leidžia rinktis nors ir mažiau stabilus, o kartu ir mažiau saugius gyvenimo stilius, tačiau pats pasirinkimas yra labai laisvas

Taip pat vienas svarbiausių bruožų, atsirandančių modernybėje ir dar labiau įsitvirtinančių postmodernybėje, kuris leidžia atsirasti gyvenimo stiliui ir įtvirtina jo bruožus išreikšti save per įvairius veiksnus, yra globalizacija. Pasak Giddenso (1991), mes globalėjančiame dabartiniame pasaulyje vis tik esame suvaržyti laike ir erdvėje, todėl gyvename lokaliaje erdvėje. Tačiau erdvė savaime yra kintanti, todėl kiekvienas iš mūsų kuriame „fenomenalų pasaulį“, kuris dažniausiai yra

⁴ amòrfinis [gr. amorphos — beformis] – beformis.

globalus. Tai yra ir galimybė ir būtinybė keisti savo suvokimą apie save ir kitus, kartu formuoti savo gyvenimo stilių. Globalizacija šia prasme kuria naujas problemas, naujas besilydančio puodo⁵ galimybes ir gyvenimo stiliaus tinklus, taip pat ir išsaugo ir vysto tapatybes, susietas su gyvenimo stiliumi ir per jas išreikštas, tai reikalauja naujų subtilių balansų. (Benedikter 2011) Čia atsiskleidžia ne tik sąveika su visuomene ir aplinka, tačiau kartu parodomas ir padidėjęs informacijos srauto greitis, įvairios informacijos gausa, kuri žmonėms pasiūlo ir pataria pasirinkimus. „Žiūrint šiuo būdu, gyvenimo stilius pateikia neįkainojamą vaidmenį žmonių gyvenimuose postindustrinėje visuomenėje: jie veikia kaip stabilumo ištekliai ar kopijuojantys mechanizmai, kurie padeda žmonėms valdyti jų santykius socialinėje kaitoje.“ (Taylor 2002: 482) Tai reiškia, kad globalėjančiame pasaulyje dideli ir įvairūs informacijos srautai yra siūlantys ir reguliuojantys tam tikras naujas socialines taisykles. Taigi gyvenimo stilius šiomis dienomis suprantamas kaip galimybė rinktis iš gausybės pasiūlymų kuriant savo kasdienybę.

Iš esmės postmodernumo laikotarpis stiprina ir gilina, tai kas atsirado modernybėje. Pavyzdžiui, kūrybiškas gyvenimo stiliaus konstravimas, pasak Giddenso (1991), atsiranda jau modernume ir tik didesnė šio konstravimo galimybė atsiranda postmodernybės laiku. „Gyvenimo stiliaus rinkimasis darosi vis reikšmingesnis formuojant asmens tapatumą ir kasdienę jo veiklą.“ (Giddens 1991: 15) Vienu iš gyvenimo stiliaus kitimo veiksnių šiais laikotarpiais gali būti laikomas visuomenės vartotojiškumas ir jo didėjimas, kuriuo vėl atsiskleidžiama žmogaus galimybė rinktis. „Šiandien visuotinai pripažįstama, kad vartojimas yra tiek simbolinis, tiek materialus. Jis gali išreikšti individo vietą pasaulyje, jo identiteto branduolį.“ (Černevičiūtė 2006: 20) Kartu su vartojimu pastebima ir galimybė pasiekti daugiau įvairios informacijos, kuri sudaro galimybę ir net būtinybę keistis. Tai įtvirtina šiuolaikinę gyvenimo stiliaus sampratą, kuri yra orientuota į plataus pasirinkimo galimybę ir kūrybą įvairių gyvenimo aspektų pasirinkimo prasme, kartu prisiderinant prie aplinkos.

1.1.2. Gyvenimo stiliaus formavimas

Gyvenimo stilius šiuolaikiniame pasaulyje yra svarbi sąvoka, vartojama įvairiuose kontekstuose. Nors tikslaus ir visko apimančio vieno paaiškinimo šiai sąvokai nėra, tačiau visuomenėje vyrauja tam tikras suvokimas apie šią sąvoką kaip tam tikrą reiškinį. „Kasdienėje vartosenoje tiksliai ši sąvoka neartikuluojama, bet tam tikras supratimas, kad ji atspindi nuostatų ir elgesio modelius, kurie atitinka individų gyvenimą arba tam tikrą jų gyvenimo sferą, egzistuoja.“ (Černevičiūtė 2008: 26) O šiame darbe remiamasi nauju ir anksčiau minėtus aspektus apimančiu

⁵ Pasakymas nusako erdvę, kurioje asimiliuojama rasių, kultūrų ar individų įvairovė darnioje visumoje.

gyvenimo stiliaus supratimu. Gyvenimo stilius suvokiamas kaip individo elgesio rinkinys, sudarytas iš įvairių pasirinkimų, kuris ne tik tenkina jo/jos dabartinius poreikius, bet šis elgesys kartu pristato asmens tapatumą kitiems. (Esmali, Abendinzadeh 2016: 44) Šios sąvokos samprata įvairiuose šaltiniuose pateikiama šiek tiek skirtingai. Taip yra todėl, kad numanoma ar tiesiogiai „gyvenimo stiliaus“ sąvoka yra plačiai vartojama įvairiose srityse, skirtinguose kontekstuose ir analizuojama įvairiais požiūriais, pavyzdžiui, filosofiniu, sociologiniu, religiniu, ekonominiu. Analizuojant gyvenimo stilių yra sudėtinga išvengti įvairių mokslo sričių persipynimo. Pastaraisiais metais, moksliniai gyvenimo stiliaus tyrimai dar labiau išsikerojo ir įtraukė papildomas kontekstus, tapo viena iš avangardinių eksperimentinių *inter* ir tarpdiscipliniškumo laukų. (Benedikter 2011) Šiame darbe gyvenimo stilius yra svarbus kaip žmogaus gyvenimo, tam tikrų jo aspektų formavimas per jo pasirinkimus, o žmogaus vystymosi procesą ir individualių charakterių bruožų formavimą analizavo daug psichologinių ir sociologinių studijų. (Gladkova 2013: 139) Todėl šiame darbe gyvenimo stiliaus aiškinimas yra tarpdisciplininis, bet labiausiai orientuotas į sociologinį požiūrį.

Egzistuoja daug įvairių gyvenimo stiliaus aiškinimų, kurie priklauso nuo konteksto (pvz., analizuojamos srities). Šiuo atveju tikslinga būtų gilintis į platesnes, bendras gyvenimo stilių ir jo formavimąsi aiškinančias apibrėžtis, dėl galimybės suprasti gyvenimo stiliaus veikimą platesniuose kontekstuose. Tokį platų ir apibendrintą paaiškinimą pateikia Anthony Giddens'as. Gyvenimo stilius yra rutinizuotos praktikos, rutina įtraukia į įpročius tokius dalykus – kaip rengimasis, valgymas, elgesio būdai ir mėgstamiausios vietos susitikimui su kitais; bet sekamos rutinos yra refleksyviai atviros pokyčiams šviesoje mobilios savęs tapatumo prigimtys. (Giddens 1991: 81) Šis požiūris nurodo į gyvenimo stilių kaip svarbų žmogaus nuolatinio ir kasdienio savęs konstravimo - tapatumo kūrimą. Išryškinamas nuolatinio pokyčio/formavimo aspektas, jį savo darbuose iškelia įvairūs autoriai. (Taylor 2002; Černevičiūtė 2008; Smith 2011; Graszewicz, Ulidis 2013; Chorvát 2015) Tampa aišku, kad gyvenimo stilius negali būti analizuojamas ir suprantamas kaip vienalypis, fiksuotas reiškiny. Tai reiškia, kad gyvenimo stilius yra priklausomas nuo tam tikrų veiksnių, kurie gali jį keisti. „Gyvenimo stilius yra kaip tam tikra tapatumo talpykla, kiekviena jų atitinka konkrečius lūkesčius, todėl kai kurie veiksmai gali būti suprasti kaip neatitinkantys šio gyvenimo stiliaus. Individas gali turėti daugiau nei vieną „gyvenimo stilių“, kiekvieną rezervuotą tam tikrai auditorijai.“ (Černevičiūtė 2008: 33) Iš to seka tai, kad gyvenimo stiliaus kitimas gali būti priklausomas ir nuo asmens noro jį konstruoti, bei įvairių kontekstų, ypač socialinės aplinkos. „Gyvenimo stilius generuoja tam tikrą žmonių grupių bendrumą, nes socialinė aplinka projektuoja individo poreikius, troškimus ir idealaus gyvenimo sampratą.“ (Siudikienė 2013: 51) Šioje vietoje suprantama, kad žmogaus gyvenimo stiliaus konstravimas yra savęs išraiškos forma. „Kol yra

sudėtinga teigti vieną bendrą apibrėžimą gyvenimo stiliui, iš esmės tai yra supratimas kaip vienu išorinė kultūros ir kultūrinio tapatumo išraiška. “ (Smith 2011: 18) Todėl gyvenimo stiliaus sąvoka gali būti analizuojama suprantama skirtingai, patogiausiai prieinamais ir logiškai paaiškinamais veiksniais, jų sistemomis.

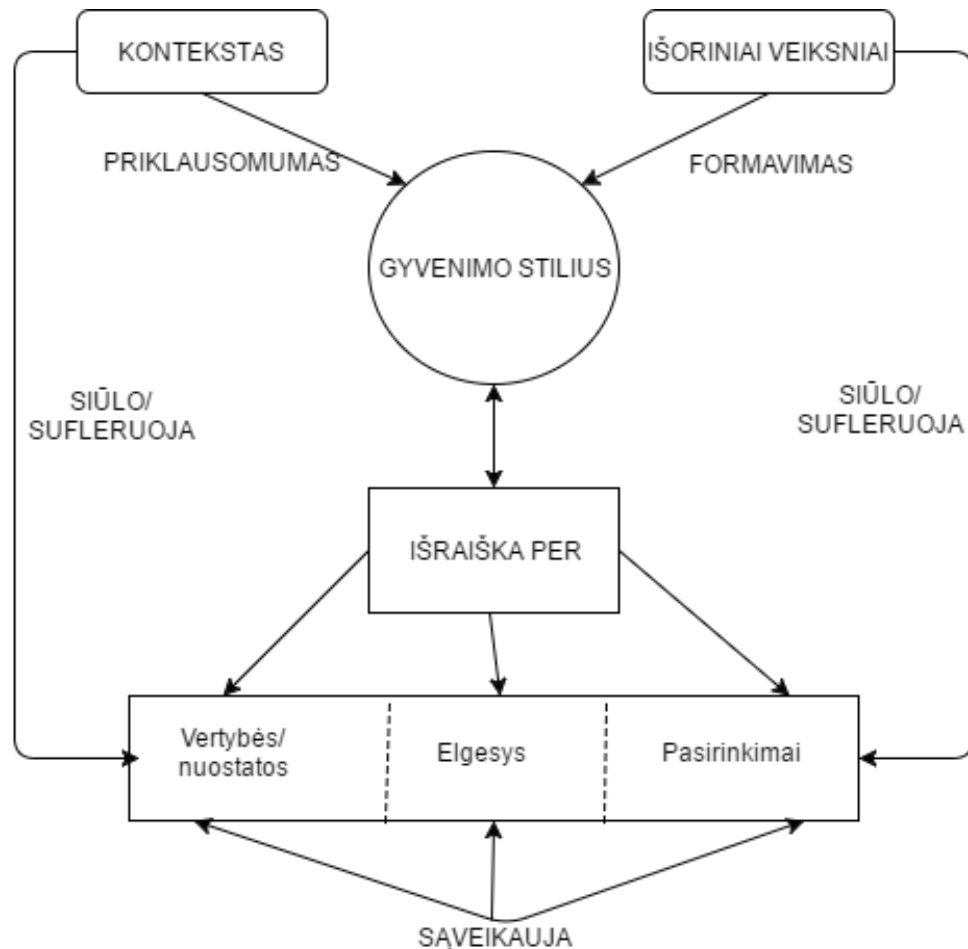
Bendrai gyvenimo stiliaus formavimo sampratai šiame darbe sukurtas aiškinamasis gyvenimo stiliaus formavimo modelis (žr. 1 pav.). „Nagrinėjant gyvenimo stilių problematiką svarbu išskirti, kokie elementai yra reikšmingi gyvenimo stiliaus apibrėžčiai.“ (Siudikienė 2013: 37) Todėl modelyje išskiriami svarbiausi elementai, kurie plačiai, apibendrintai aiškina gyvenimo stiliaus formavimąsi ir gali būti pritaikomi (taikomas šio darbo empirinėje dalyje) analizuojant įvairius gyvenimo stilius, modifikuojant schemą pagal pasirinktą kontekstą.

Vienas svarbiausių aspektų matomų modelyje yra gyvenimo stiliaus suvokimas kaip **savęs išraiška**. Žmonės investuoja daug laiko naudojant įvairias kultūrines formas kaip priemonę aktyviai save išreikšti ir išsiskirti iš kitų. (Taylor 2002: 481) Išraiškai artimiausias ir plačiausiai pritaikomas suvokimas yra asmens tapatumo kūrimas. Asmens tapatumas bendrai yra suprantamas kaip žmogaus savęs suvokimas. (Giddens 1991; Kraniauskienė 2004; Sharma, Sharma 2010; Kuzmickas 2011; Rocque, Posick, Paternoster 2016) Tai taip pat yra dinaminis reiškiny, kuris yra nuolat kuriamas ir formuojamas įvairių veiksmų. „Sociologiniu požiūriu visi tapatumai yra sukonstruoti.“ (Castells 2006: 23) Čia svarbu paminėti, kad tapatumas turi būti suvokiamas kaip vientisas darinys, tačiau priklausomas nuo kontekstų ir išskiriantis savyje kitus tapatumus. „<...> Reikia pabrėžti, kad individo tapatumą apibūdina ne tik tai, kaip jis pats save suvokia, kuo subjektyviai save laiko, bet ir daug objektyvių veiksmų, kurie ateina iš sociokultūrinės aplinkos, kurioje individas gyvena ir kurios dalis jis yra.“ (Kuzmickas 2011: 66) Nepriklausomai nuo to, kad žmogus savyje gali talpinti įvairius tapatumus, jie yra derinami tarpusavyje. „Egzistuojančios tapatumų dinamikos studijos parodė, kad žmonės įgyvendina ir taiko sudėtinis socialinius identitetus.“ (Sharma, Sharma 2010: 127) Šioje dalyje svarbu išskirti savęs suvokimą asmenine forma. „Individualus identitetas socialinėje teorijoje suprantamas kaip individo įgytas unikalus ir autentiškas savęs suvokimas.“ (Kraniauskienė 2004: 41) Svarbus savęs suvokimas ir tapatinimasis kaip tam tikros grupės dalis. „<...> Kolektyvinis/bendrasis identitetas pirmiausia apibrėžia žmonių bendrumą.“ (Kraniauskienė 2004: 41) Ryški savęs išraiškos forma, kuri tinka tapatumui yra ta, kad formuojant gyvenimo stilių yra svarbu ir išsiskirti ir kartu pritapti. „Identiteto samprata yra iš esmės dinaminė sąvoka, paneigianti „individo“ ir „grupės/visuomenės“ atskyrimo ir supriešinimo galimybę, tačiau drauge paneigianti jų sutapatinimo galimybę.“ (Legkauskas 2000: 63). Visa tai parodo, kad gyvenimo stiliaus priklausomumas nuo tapatumo kūrimo yra kad nuolat kintantis reiškiny. Kartu šioje dalyje išryškėja svarbus gyvenimo stiliaus ir tapatumo skirtumas – tapatumas yra orientuotas į savęs

suvokimą, o gyvenimo stilius yra platesnis reiškinys, kuriam labai svarbus savo tapatumo išreiškimas.

Gyvenimo stiliaus formavimo modelyje išskiriami trys plačiausiai įvairius papildomus aspektus apimantys ir atspindintys savęs išraiškos formas veiksniai: **vertybės/ nuostatos, elgesys ir pasirinkimai**. Gyvenimo stiliui platesnių sąvokų ir jų suvokimo svarbą pabrėžė Anthony Giddens'as (1991), kuris išskyrė plataus pasirinkimo galimybes, elgesį, požiūrį ir įsitikinimus. Įvairūs autoriai nurodo, kad vien tik demografinių rodiklių nustatyti, suvokti, analizuoti ar aprašyti gyvenimo stilius neužtenka. (Černevičiūtė 2008; Graszewicz, Ulidis 2013; Siudikienė 2013) Toks skirstymas yra per daug ribotas ir negali būti taikomas visiems gyvenimo stiliams. „Amžius, išsilavinimas, gyvenamoji vieta, lytis ar net ekonominė situacija ne unikaliai nustato gyvenimo stilius modernioje visuomenėje.“ (Graszewicz, Ulidis 2013: 293) Būtent platesnių sąvokų naudojimas padeda į gyvenimo stilių pažvelgti plačiau, labiau pritaikomai skirtingiems atvejams. Šios sąvokos gali apimti smulkesnius aspektus, kurie gali būti pritaikomi daliai gyvenimo stilių, tuo tarpu kituose gyvenimo stiliuose tos pačios sąvokos gali būti visiškai atmetamos ir įvedamos naujos, nepanaikinant platesnės sąvokos pagrindinės reikšmės.

Vertybės ir nuostatos išskiriamos kaip labai svarbus gyvenimo stiliaus išraiškos aspektas. Tam tikros nuostatos ir vertybės yra žmogaus sufleris kaip jis turėtų elgtis, vertinti ir rinktis. „Į vertybes galima žiūrėti kaip į kelio ženklus, kurie padeda visuomenei ir individui susiorientuoti socialinio gyvenimo kelyje. Jos turi reikšmę tik tiems, kurie juos atpažįsta, pripažįsta ir įsipareigoja jų laikytis, suprasdami, jog tai padės saugiau ir greičiau pasiekti tikslą. Kita vertus, akivaizdu ir tai, kad vertybės, kaip ir kelio ženklai, ilgainiui irgi kinta (keičiamos kitomis).“ (Pruskus 2013: 183) Priklausomai nuo vertybinių nuostatų žmogus yra linkęs elgtis pagal tam tikras taisykles, kurios neprieštarauja toms nuostatoms. Kartu šioje dalyje išryškėja bendra tendencija tinkanti apibūdinti gyvenimo stilių – pokytis ir derinimas. Žmonės yra linkę keisti savo vertybes priklausomai nuo įvairių šalutinių veiksnių, taip pat jas derinti priklausomai nuo įvairių kontekstų, kad jos būtų atpažįstamos ir suprantamos kitiems. Pokytis ir derinimas padeda formuoti savo gyvenimo stilių. „Vertybės tampa netarpišku ir svarbiausiu žmogaus veiklos stimulu ir reguliuotoju, dėl jų vyksta ir informacijos atranka, formuojasi socialiniai santykiai, bendravimo įpročiai ir t. t.“ (Pruskus 2013: 185) Taigi vertybės ir nuostatos yra svarbus gyvenimo stilių sąlygiantis, tam įtaką darantis ir formuojantis veiksnys.

1 pav. Gyvenimo stiliaus formavimo modelis (schema sudaryta autorės pagal įvairius šaltinius)

Tam tikras, pasirinktinis žmogaus **elgesys** yra gyvenimo stilių įprasminantis veiksnys. Kartais gyvenimo stiliaus sąvoka yra tapatinama su subkultūros sąvoka dėl pasirinkto tam tikro žmonių grupės elgesio. Vis tik šias sąvokas rekomenduojama atskirti. Tarja Tolonen pasiremddama Pierre Bordieu (1998) gyvenimo būdo interpretacija, kurioje gyvenimo būdas nėra paremtas vien individualumu, bet labiau orientuotas į habitus⁶ (įpročius), kurie nėra suformuojami mechaniškai, bet labiau kaip savaime pasirinkti. Taip pat šis suvokimas aiškinamas socialinės klasės bendromis praktikomis, kurių supratimas gyvenimo stiliui turėtų būti suvokiamas plačiau nei subkultūra. (Tolonen 2013: 57-58) Pasirinktas ir kartu savaime atsirandantis ar suformuotas žmogaus elgesys yra kasdienė jo gyvenimo dalis, kuri yra gyvenimo stiliaus išraiška. Ši išraiška yra formuojama ne tik asmens, bet kaip ir pats gyvenimo stilius yra priklausomas nuo visuomenės. „<...> Gyvenimo stilius įkūnija gyvenimo praktikas, ir būtent labiau individualius ir kolektyvinius įpročius, populiacijos duotame gyvenimo pasaulyje, kuris apima ir yra išraiška kartu praeities poveikio ir ateities nustatymo.“ (Benedikter 2011) Elgesys kaip svarbus gyvenimo stiliaus suvokimo ir

⁶ Įkūnytų polinkių, tendencijų sistema, kuri organizuoja stilius, kuriais žmonės suvokia aplink juos supantį pasaulį ir reaguoja į jį.

išraiškos veiksnys yra traktuojamas kaip tam tikri žmogaus įpročiai kasdienybėje, derinami kartu su visuomenėje esamais įpročiais.

Įvairūs **pasirinkimai** taip pat yra labai svarbus gyvenimo stiliaus išraiškos veiksnys. Pasirinkimai yra pabrėžiami kaip viena esminių sudedamųjų gyvenimo stiliaus dalių. (Taylor 2002; Černevičiūtė 2008; Smith 2011; Siudikienė 2013; Tolonen 2013) Šių laikų pasaulyje žmonės gali konstruoti savęs suvokimą, o kartu ir jį demonstruoti gausybėmis pasirinkimų. „Praeityje socialinių kategorijų, tokių kaip klasė ar religija, rėmai buvo nubrėžti kur kas griežčiau, o šiuolaikiniai individai savo kasdienio gyvenimo eigą bei tapatumą konstruoja remdamiesi įvairiais jiems prieinamais pasirinkimais.“ (Siudikienė 2013: 37) Būtent įvairūs pasirinkimai, kurie gali būti materialūs ir nematerialūs yra gyvenimo stilių formuojantys ir vaizduojantis veiksnys. „Gyvenimo stiliaus pasirinkimai suteikia individo asmeniniam naratyvui atpažįstamą pavidalą, sujungdamas jį su tomis individų bendruomenėmis, kurių pasirinkimai yra panašūs.“ (Černevičiūtė 2008: 33) Panašius pasirinkimus darantys asmenys, gali savo gyvenimo stilius tapatinti ir suvokti juos kaip panašius.

Apibendrinant visus tris veiksnys, kurie yra padeda išreikšti gyvenimo stilių, svarbu paminėti, kad visi veiksniai (vertybės/nuostatos, elgesys, pasirinkimai) yra labai priklausomi vienas nuo kito, yra sudėtinga atskirti ribas, dažnai jos persidengia vienos su kitomis. Vertybės ir nuostatos daro įtaką žmogaus elgesiui ir pasirinkimams. Svarbu pabrėžti, kad šie du veiksniai yra neprieštaraujantys vienas kitam ir jiems daroma tiesioginė abipusė įtaka. Tuo tarpu įvairūs pasirinkimai yra kartu ir elgesio bei vertybių pasirinkimai. Taip pat labai svarbu tai, kad visi šie veiksniai nėra vien tik žmogaus vaizduotės ir supratimo padarinys. Kartu jie formuojami ir priklausomi nuo įvairių išorės veiksnių, konteksto.

Gyvenimo stilius, o kartu ir jį formuojantys veiksniai, yra priklausomi ne tik nuo asmeninės žmogaus valios, bet ir nuo didelės įvairovės **išorinių veiksnių**. „Įdomu tai, kad nors priklausant vienai ir tai pačiai civilizacijai ar kultūrai, gyvenimo stiliai yra sluoksniuojami „jų viduje“ – tai yra, atsižvelgiant į klasę, lytį, išsilavinimą, amžių, prieigą prie gyvenimo variantų (pvz., profesijos), paslaugų ir prekių (pvz. būsto).“ (Benedikter 2011) Toks sluoksniavimas yra kartu ir išorės siūlomi gyvenimo stiliaus modeliai, kartu tai yra ir tam tikras spaudimas rinktis vienus ar kitus pavyzdžius. „Be to, atranka ar gyvenimo stiliaus kūrimas yra veikiami grupės spaudimo ir sektinų pavyzdžių matomumo, taip pat socialinių ir socioekonominių aplinkybių.“ (Giddens 1991:82) Svarbu pabrėžti, kad šiame darbe analizuojamas gyvenimo stiliaus perdavimo ir formavimo išorės veiksnys yra televizija. Darant prielaidą, kad tai yra puikus gyvenimo standartus perduodantis veiksnys auditorijoms. O „gyvenimo stiliai yra visuomet priklausomi nuo gyvenimo standartų.“ (Benedikter 2011) Svarbu pabrėžti, kad įtaką darantys išorės veiksniai nebūtinai turi būti vienodi visiems

gyvenimo stiliams, todėl konkrečios šių veiksmų tipologizacijos gali būti taikomos kiekvienam atvejui skirtingai.

Kaip atskiras svarbus aspektas yra išskiriamas **kontekstas**. Jis gali būti suprantamas ir kaip išorės veiksnys, nes taip pat siūlo ir sufleruoja gyvenimo stiliaus formavimui svarbus aspektus, bet yra išskiriamas todėl, kad priklausomai nuo kontekstų žmonės yra linkę keisti ar derinti savo gyvenimo stilius, jų išraiškas, nebūtinai galutinai atsisakant kitų išraiškos formų. Kontekstas čia yra suvokiamas kaip socialinės aplinkos įtaką, kuri atspindi gyvenimo stilių kintamumą priklausomai nuo socialinės aplinkos kintamumo. „<...> Individai prisitaiko prie jų artimiausios socialinės aplinkos.” (Černevičiūtė 2008:31) Čia ypatingai išryškėja santykis su kitais žmonėmis. „Socializacija ir socialinė įtrauktis ar atskirtis (dažnai sukelia aplinka ir aplinkos kilmė) taip pat vaidina svarbų vaidmenį“ (Benedikter 2011) Aplinka (ypač socialinė aplinka) kaip kontekstas yra suvokiamas darantis įtaką gyvenimo stiliaus formavimui. Pabrėžiamas žmogaus apibrėžtumas laike ir erdvėje (Giddens 1991; Benedikter 2011), kuris iš esmės yra ribojantis aspektas, bet kartu ir leisti rinktis ir formuoti gyvenimo stilių. Todėl kai kurios aplinkos gali virsti gyvenimo stiliaus pasirinkimo dalimis (pvz., meno galerijos, restoranai, užsienio šalys), tačiau kai kurios aplinkos būna nepasirenkamos, todėl jos daro įtaką kitiems žmogaus pasirinkimas, kurie tokiais atvejais būna specialiai pritaikyti konkrečioms kontekstams.

Apibendrinant svarbu dar kartą pabrėžti gyvenimo stilių kaip vientisą darinį, tačiau formuojamą tiesiogiai ir netiesiogiai, kintantį, priklausantį nuo įvairių išorės ir asmeninių veiksmų ir išreiškiamą skirtingai priklausant nuo įvairių kontekstų, o visi veiksniai darantys įtaką dažnai yra sąveikaujantys. Puikiai visą tai apibrėžia ir apjungia visus gyvenimo stiliaus formavimo modelyje išskirtus komponentus A. Giddens'o (1991: 82-84) pastabos apie susidūrimą su pasirinkimų gausa įvairiose gyvenimo situacijose. Pasak jo, po tradicinėje visuomenėje tradicijos blankiai parodo gyvenimo stiliaus pasirinkimus, čia išryškėja pasirinkimų alternatyvos. Kartu jaučiamas modernaus gyvenimo segmentuotumas ir įvairumas, kuris yra priklausomas nuo kontekstualios aplinkos ir yra leidžiantis tam tikrus žmogaus įsitikinimus. O išorės veiksniai, kaip medijuota aplinka, užtikrina pasirinkimų gausos paplitimą akivaizdžiais ir subtilesniais būdais.

2. TELEVIZIJA KAIP ŽMOGAUS GYVENIMO STILIŲ PERDUODANTI PRIEMONĖ

2.1. Televizijos žinutės formavimas ir perdavimas

Šiame darbe svarbu aptarti televizinės žinutės judėjimą, kuris gali daryti įtaką auditorijai. Egzistuoja esminis skirtumas tarp medijų ir medijų žinučių sukeliama efekto. „Naudinga atskirti medijų poveikį ir pranešimų poveikį. Pavyzdžiui, kai televizija pasirodė, vaikai pradėjo praleisti mažiau laiko skaitymui ir miegui. Tai buvo medijų efektas. Bet kai naivios paauglės mergaitės (angl. teeny boppers) žiūrėjo The Beatles⁷ arba Edo Sullivano⁸ programą vienus metus ir tėvai svarstė, kodėl po velnių jų sūnūs nesikerpa plaukų po penkių metų – tai yra žinutės efektas.“ (Baran 1969: 246) Medijų žinutės poveikis yra mažiau sietinas su mechaniniais reiškiniiais. Žinutėje yra kuriamos reikšmės ir perduodamos auditorijai. Masinėmis medijų priemonėmis perduodamos žinutės, jos turinio poveikį auditorijoms pabrėžia įvairūs autoriai. (Baran 1969; Samaniego, Pascual 2007; Lewis 2008; Lewis, Martin 2010; Gladkova 2013; Graszewicz, Ulidis 2013)

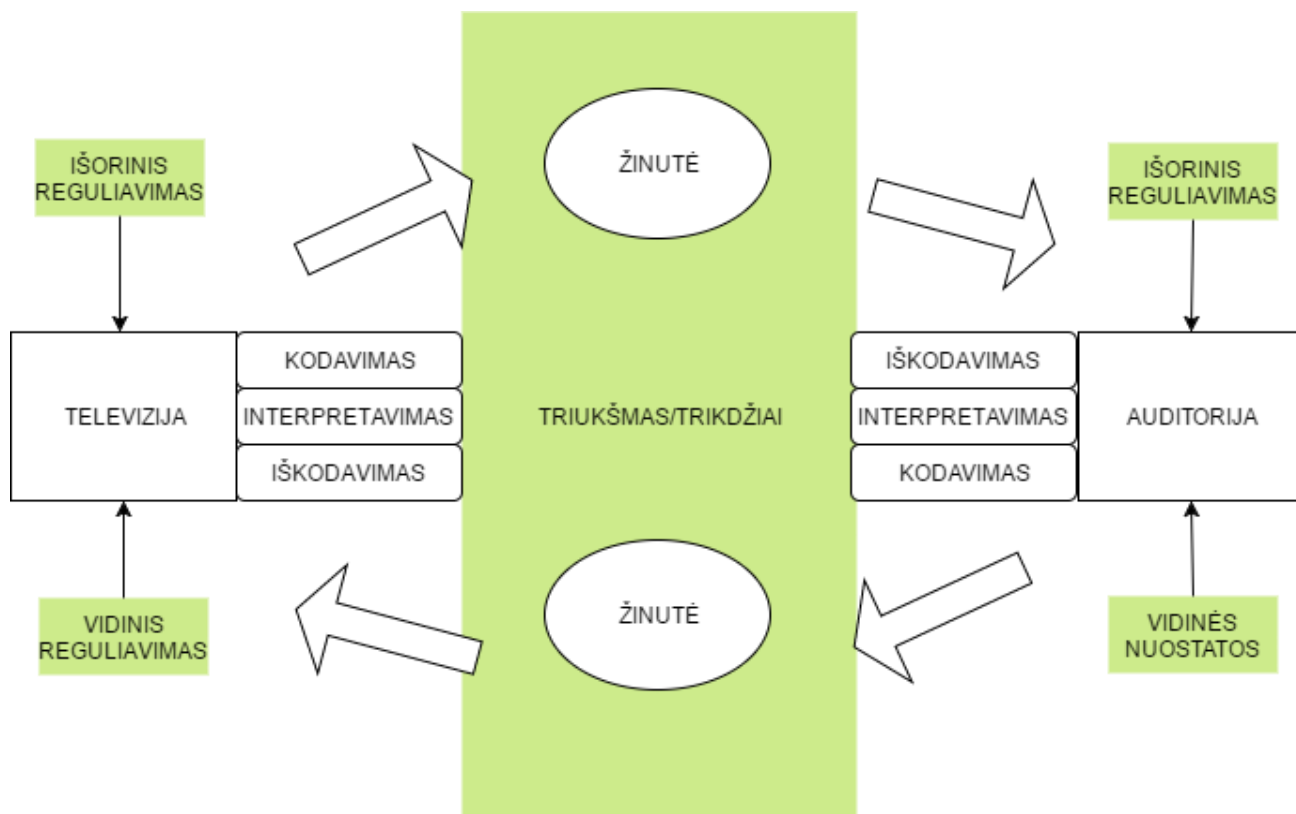
Medijų perduodama žinutė yra suprantama skirtingai, todėl masinė komunikacija priklausomai nuo kontekstų yra aiškinama įvairiai. Pasak Steveno H. Chaffee ir Miriam J. Metzger (2001), vieni yra linkę akcentuoti žodį „masinė“, kiti orientuojasi į žodį „komunikacija“. Priklausomai nuo to, ar vartojant šį terminą pasirenkamas kontekstas, kuriame labiau norima pabrėžti įtaką masinei auditorijai, ar norima atskleisti galimybę medijomis perduoti žinutes, nepriklausomai nuo auditorijos kiekio. Vienas iš pirmųjų masinių informavimo priemonių teoretikų, Marshalas McLuhanas (1964), pateikė mintį, kad medijos (ypač jų pobūdis) veikia tarpusavio santykius ir tuo pačiu asmenis, kartu iškėlė „globalinio kaimo“ idėją, kuri žymi, jog visuomenė per informavimo priemones žino apie įvairius pasaulinius įvykius ir kartu juose taip dalyvauja. Tai tiksliai nuoroda į tai, kad medijos atspindi ir kartu ir padeda plisti globalizacijai. Kiek vėliau, vienas iš įtakingiausių informavimo priemonių tyrinėtojų, Jeanas Baudrillardas (1983), iškėlė idėją apie „hipertikrovę“, kuri yra sukuriamą informavimo priemonių. Taip kuriama erdvė, kurioje aplinka kuriama „simuliakrais“ – vaizdiniais, kurie neatspindi tikrosios realybės ir yra labiau kitų vaizdinių atspindys. Todėl čia pabrėžiama medijų galimybė keisti žmonių elgseną, siejant ją su „hipertikrovės“ vaizdiniais. Tai parodo medijų žinutės galimybę ne tik plėsti globalizacijos procesams, bet ir juos kurti. Vienas iš to padarinių gali būti formuojamas gyvenimo stilius, jo suvokimas. Galimybę formuoti įvairius gyvenimo stilius paryškina ir egzistuojančios įvairios masinės komunikacijos teorijos, iš kurių dalis pabrėžia medijų įtaką auditorijai. Pavyzdžiui,

⁷ Populiari anglų muzikos grupė (1957-1970), dariusi įtaką įvairiose srityse, kartu ir stiliuje

⁸ Populiarus Amerikos televizijos estrados šou (1948-1971), kuriame pasirodymus rengė garsiausi meto muzikos atlikėjai.

dienotvarkės nustatymo teorija (angl. Agenda Setting Theory) „<...> yra apie masinių medijų įvaizdžių apie pasaulį perkėlimą į mūsų galvas“ (Reese; Gandy; Grant 2001: 67). Tai tiksli nuoroda į tai, kad įvairūs medijose sukuriami ir perduodami vaizdiniai tampa auditorijos įvairių reiškinių suvokimo pagrindu. Kai kurie autoriai svarsto ir apie sumažėjusią medijų įtaką auditorijai. Pavyzdžiui, Stevenas H. Chaffee ir Miriam J Metzger (2001) svarstė, kad kultivacijos teorijoje (angl. Cultivation Theory) teigiama, kad televizijos žiūrovai pradeda tikėti pateikiamais stereotipais ir taip išsikreipia jų tikrovės matymas. Tačiau ilgainiui, atsiradus daugiau televizijoje vaizduojamų skirtingų pasaulio suvokimų, įtaka gali tapti nebe tokia didelė ir paveiki. Autoriai nurodo, kad nors ir sumažėjusi, tačiau įtaka auditorijai yra. Tai labiau nuoroda į masinės įtakos, kuri suvienodina žmonių mąstymą, mažėjimą. Kartu atskleidžiama galimybė rinktis iš didesnio kiekio vaizdinių, kurie nurodo, kad didėja įvairesnių, apimančių skirtingus ar netikėtus bruožus tapatumų atsiradimų galimybė. Medijų įtaka žmogaus mąstymą gali praplėsti ir siaurinti, sufleruoti, ką reikėtų rinktis, todėl galima teigti, kad kartu jos padeda suprasti ir formuoti asmens tapatumą.

Apibendrintame modelyje (žr. 2 pav.), kuriuo remiamasi šiame darbe, pavaizduotas žinutės

2 pav. Televizijos žinutės perdavimo modelis (schema sudaryta autorės pagal įvairius šaltinius)

judėjimas ratu. Toks žinutės perdavimo ratas netūrėtų būti suprantamas kaip lygiareikšmis visoms žinutėms, nes pati žinutė yra nuolat kintanti dėl daugelio papildomų veiksnių. Modelis labiau

atspindi į auditoriją ir televiziją nukreiptas žinutės judėjimo kryptis, jos pokyčio galimybės, o ne į daromą įtakos dydį.

Visų pirma, žinutė yra formuojama televizijoje. Žinutė formuojama pagal tam tikras taisykles, priklausomai nuo televizinio žanro. <...> teisiškai sankcionuota forma, tai yra programos samprata: sąrašas „taisyklių“ ar konvencijų, kurios yra pagamintos nustatyti ir išskirti kiekvienos programos aspektus.“ (Oren, Shahaf 2012: 2) Čia išryškėja, kad žinutė nėra formuojama laisvai, nes čia svarbus **vidinis reguliavimas**, kuris veikia pačioje televizijoje. (pvz., televizijos kanalo nuostatos, žanro taisyklės). Dažnai tai pasireiškia etikos klausimais, kuri yra nestabili ir dviprasmiška moralės, tapatumo, normatyvų klausimais ir dažnai suprantama, kaip televizijos valdybos logikos elementas. (Hawkins 2001: 414) Toks reguliavimas dažnai priklausomas ir nuo išorinių aspektų „<...> aplink pasaulį, televizija yra pripildyta nacionalinių programų variantų sukurtų kompanijų iš gausaus skaičiaus valstybių.“ (Lewis, Martin 2010: 320) Antras žinutei įtaką darantys veiksnys yra **išorinis reguliavimas**, kuris yra labai plati sąvoka, priklausanti nuo daugelio veiksnių, tokių kaip žinutės kontekstas ar formatas. Dažnai toks reguliavimas gali būti suijęs tarpusavyje, pavyzdžiui, televizija pateikia ir formuoja auditorijoms įvairias programas, stengdamiesi jas artikuliuoti, pritaikyti naujai, kurti naujas programų struktūras, kaip kultūrinės arenas, kuriose atsispinti lokalūs, nacionaliniai ir globaliniai tapatumai. (Oren, Shahaf 2012: 3-4) Tokia įtaka (vidinio ir išorinio reguliavimo) dažnai aiškinama kaip globalizacijos poveikis. Televizijos žinutės yra fokusuojamos į esamą padėtį pasaulyje, globalinius formatus, ypatingai į paskutinių dviejų dešimtmečių tendencijas. (Oren, Shahaf 2012: 3) Toks reguliavimas žinutėje gali pasireikšti kaip tam tikrų tendencijų ar temų išryškinimas tam aktualiu metu.

Suformuota žinutė, remiantis Wilburo Schrammo (1954) komunikacijos modeliu, būna **užkoduojama**, vėliau gaunama auditorijos **atkoduojama**, **interpretuojama**. (McQuail, Windahl 2013: 20) Televizijos žinutė yra kodas, kuris suformuoja reikšmės, „<...> tekstinės ir tematinės formato konvencijos⁹ (kartu oficialios ir numanomos) formuoja, įgalina ir atriboja reikšmių gaminimą.“ (Oren, Shahaf 2012: 6) Gauta ir interpretuota žinutė juda toliau. „Nes mes šiomis dienomis esame apsupti visur esančių medijų, tiek tradicinių ir naujų, ir todėl mes galime aktyviai dalyvauti kuriant žiniasklaidą patys, užfiksuojant vaizdus ir įkeliant juos į socialinius tinklus ar saitus kaip Youtube¹⁰ <...>.“ (Gladkova 2013: 138) Perduodant žinutę atgal televizijai ji yra vėl užkoduojama (suteikiamos naujos reikšmės), kurioje ji vėl turi būti atkoduojama, interpretuojama ir užkoduojama, jei norima siųsti tokią informaciją toliau. Taip žinutė yra įsisavinama, perskaitomos

⁹ Nutarimas, išankstinis susitarimas.

¹⁰ Socialinis tinklas, kuriame kiekvienas prisiregistravęs gali kelti vaizdo įrašus ir dalintis jais su kitais, nebūtinai prisiregistravusiais vartotojais. Per dieną kanale apsilanko apie 1 milijardas vartotojų.

jos reikšmės ir perduodant žinutę ji būna artimesnė to meto siuntėjo supratimui. Pastebima, kad šis modelis tinkamas adaptuoti masinių medijų pavyzdžiams, kad būtų adekvatus vaizduojant masinę komunikaciją. (McQuail, Windahl 2013: 20) Šis modelis tinkamas todėl, kad atvaizduoja nenutrūkstamą komunikacijos grandinę, kurioje žinutė vaizduojama kaip kintanti. . Būtent todėl ir pati medijų žinutė ir jos efektas yra pabrėžiamas kaip ne linijinis. (Baran 1969: 246) Šią televizinės žinutės savybę kisti pabrėžia Tomas Kačerauskas. „Kitaip tariant, ekranas, reprezentuojantis tikrovę, yra mūsų reprezentuojamas kaip tikrovės paradigma.“ (Kačerauskas 2008: 18) Išryškėja galimybė žinutę kurti ne tik televizijai, bet žinute naudotis ir auditorijai. Tuo tarpu skirtingos kultūrinės patirtys, žinios ir praktikos keičia žinutės turinį, suteikia jai naujas reikšmes, todėl ji nuolat gali būti suprantama ir perduodama skirtingai.

Triukšmas arba **trikdžiai** gali būti suprantami kaip papildoma informacija, kuri gali ir susilpninti ir sustiprinti perduodamos žinutės turinį. „Informacinės erdvės globalizacija, sparti informacijos ir komunikacijos technologijų plėtra įgalinta masinių medijų ir kitai faktoriais pasuko televiziją ir Internetą į labiausiai galingus faktorius, kurie turi reikšmę individų ir kolektyvinių subjektų požiūriams ir nuomonėms.“ (Gladkova 2013: 139) Ryškus sąveikos su kitomis medijomis, jų perduodama informacijos aspektas. Triukšmas yra panašus veiksnys į **išorinį reguliavimą**, kuris pasireiškia kiekvieno gavėjo/siuntėjo aplinkoje. Tai kaip cigarečių rūkymas. Vienu metu mes turime priežastį įtarti tai kaip galimai negerą dalyką mums, bet stokojame tam „teigiamų įrodymų“. Kartą cigarečių reklamoje buvo pasakyta, kad kuomet ji yra gerame kontekste, teisė rūkyti išlieka „gera“. (Baran 1969: 246) Turinio kūrėjai gali daryti įtaką, bet kartu susiduria ir su visuomenės nuomone. Čia išryškėja ir sąveika su **vidinėmis nuostatomis**, kurios taip pat gali pakeisti žinutės turinio suvokimą ir naują turinio formavimą. Pastebima, kad medijų žiūra yra priklausoma ir sietina su mūsų mąstymu. Net tai ką regime medijose, siejame su ankstesniais prisiminimais, siekiais ar nuostatomis. (Kačerauskas 2008: 18) Akivaizdu, kad skirtingi socialiniai kontekstai yra išoriniai veiksniai, kurie formuoja ir mūsų vidinius nusistatymus. „<...> žiūrovai yra ne tik pasyvūs žmonės, bet labiau įtraukti į televizijos turinį iš skirtingų kontekstų, ypač jū šeimos ir mokyklos aplinkų.“ (Samaniego, Pascual 2007: 7) Tai parodo, kad šie trys veiksniai (triukšmas/trikdžiai, išorinis reguliavimas ir vidinės nuostatos) yra papildantys ir pritariantys nuolat besikeičiančios medijų žinutės turinio idėją.

Medijų galimybė perduoti pasirinktas žinutes auditorijai ir auditorijos gebėjimas pritaikyti tokią informaciją savo gyvenime, yra veiksnys, kuris atskleidžia medijas kaip vieną iš žmonių gyvenime dominuojančių institucijų. Komunikacijos procesas tarp televizijos ir jos auditorijos yra nenutrūkstamas ir nuolat judantis, o tam įtaką daro įvairūs, dažnai sąveikaujantys išoriniai veiksniai, todėl žinutė yra nuolat kintanti.

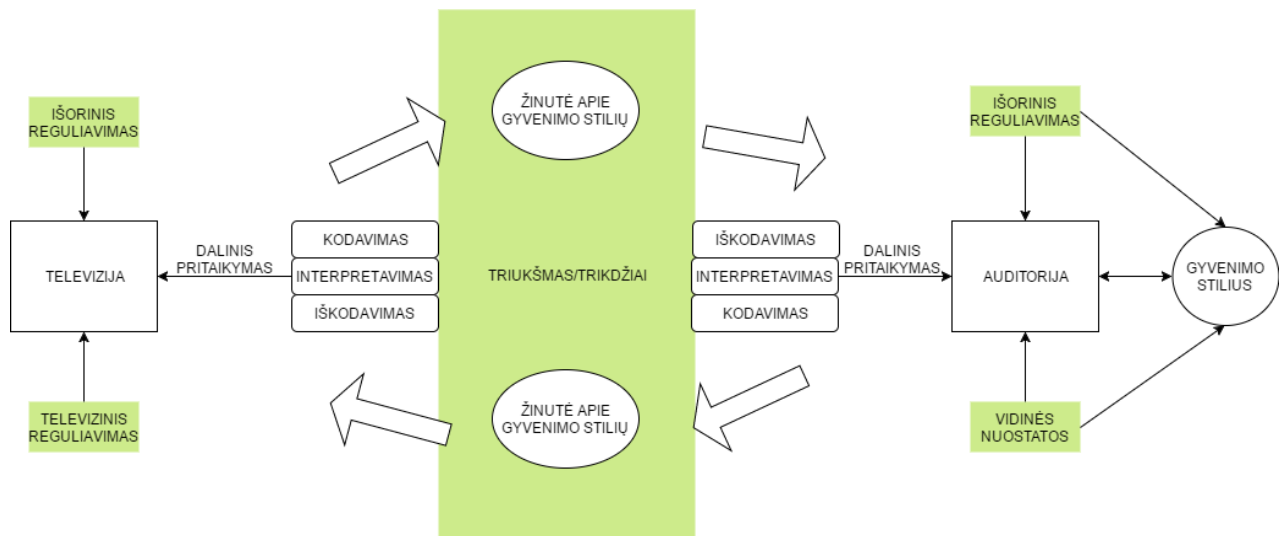
2.2. Televizija – gyvenimo stilių formuojanti medija

Televiziją, kaip veiksnį, perduodantį ir padedantį formuoti gyvenimo stilių išskiria įvairūs autoriai. (Baran 1969; Giddens 1991; Samaniego, Pascual 2007; Kačerauskas 2008; Kubey, Csikszentmihalyi 2009; Lewis, Martin 2010; Gladkova 2013; Siudikienė 2013) Pastebima, kad masinėmis medijomis siunčiama žinutė daro įtaką auditorijoms ir vaidmuo formuojant nuomones, požiūrį išlieka labai stiprus. (Lewis, Martin 2010; Gladkova 2013) Informacijos pateikimas medijose padeda žmonėms formuoti gyvenimo stilius. Televizija daro stiprią įtaką žmonių būdams galvoti, jausti pokyčius ir norėti naujų patirčių. (Kubey, Csikszentmihalyi 2009: 185) O pats gyvenimo stilių perdavimas, patarimų ir pasiūlymų rodymas „<...> nuo dieninių žurnalų ir vartotojų konsultavimo maisto gaminimo formatu, sodininkystės ir „pasidaryk pats“ (angl. „DIY“¹¹) – ilgai užsitęsusi daugelio televizijų tvarkaraščiuose funkcija aplink pasaulį.“ (Lewis, Martin 2010: 318) Medijų siūlomi tam tikri formatai ir galimybės auditorijoms yra svarbus veiksniai, kuriuos norima sekti, kopijuoti ir pritaikyti savo kasdienybėje, taip ją kuriant.

Šiame darbe svarbu suvokti kaip juda gyvenimo stilių (jos elementus) perduodanti televizijos žinutė. Toks suvokimas leidžia numatyti proceso elementus, kurie galimai daro įtaką žinutės turiniui, jos suvokimui ir formavimui. Apibendrintame integruotame komunikacijos modelyje (žr. 3 pav.) televizijos perduodama žinutė yra vaizduojama kaip kontekstas, kuris yra vienas iš svarbiausių veiksmų konstruojant gyvenimo stilių.

Žinutės judėjimas nesikeičia lyginant su anksčiau išanalizuotu televizijos žinutės judėjimo modeliu, kuris paremtas W. Schrammo (1954) komunikacijos modeliu. Žinutė apie gyvenimo stilių yra formuojama televizijoje (užkoduojama), tuomet perduodama auditorijai, kuri iškodoja ir interpretuoja žinutę, o atgal perduodama informaciją jau yra pakitusi, turinti naujas reikšmes (užkoduojama). Toks judėjimas ratu puikiai iliustruoja televizijos žinutės galimybę vaizduoti pačios auditorijos perteikiamą informaciją apie gyvenimo stilių televizijai. „Kitaip tariant, ne mes matome ekraną, bet šis, formuojantis mūsų gyvenimo stilių (ne egzistencijos būdą), vaizdija mus. Mes tampame tuo, kas nubyra iš anoniminės „simbolinių mainų“ terpės.“ (Kačerauskas 2008: 18) Toks ratas parodo televizijos ir auditorijos sąveikos svarbą formuojant gyvenimo stilių.

¹¹ „Do it yourself“ (liet. „pasidaryk pats“) - instrukcijas ir patarimus kaip pasidaryti dalykus pačiam televizijos laidos.

3 pav. Televizijos žinutės apie gyvenimo stilius perdavimo auditorijai modelis (schema sudaryta autorės pagal įvairius šaltinius)

Svarbu paminėti, kad perduodama televizijos žinutė apie gyvenimo stilių yra **iš dalies pritaikoma** televizijos auditorijos kasdienybėje. Taip yra dėl televizijos galimybės „<...> pastebėti naujausias tendencijas (angl. trends), formuoti jas į medijų pasiūlymus ir pristatyti juos komunikacinėje kraujotakoje, kuri šias semantikas transformuoja į naujus pasiūlymus.“ (Graszewicz, Ulidis 2013: 299) Konkrečiai aptariant gyvenimo stiliaus žinutes, pastebima, kad jos yra pateikiamos ne tik kaip pasiūlymai, tačiau kaip pilnai suformuoti gyvenimo stiliaus šablonai. „Medijose ir populiariojoje kultūroje platinami gyvenimo stiliai panašūs į jau paruoštus šablonus savasties naratyvui.“ (Černevičiūtė 2008: 32) Šie pasiūlymai (nepriklausomai ar tai gyvenimo stilių papildantis pasirinkimas, ar tai visas gyvenimo stilius) gali būti pritaikomi žmonių kasdienybėje. Žinoma, žinutės įsisavinimo ir pritaikymo stiprumas yra priklausomas ir nuo to, kokią funkciją televiziją atlieka žmogui. „<...> Šiuo atveju reikia pastebėti, jog kiekvienam naudotojui atskira medija gali atlikti nevienodą kiekį funkcijų. Pavyzdžiui, vienam naudotojui televizija yra tik pramoga, o kitam – dar ir informacijos priemonė.“ (Siudikienė 2013: 35) Įtaką, priklausomą nuo televizijos žiūrėjimo puikiai iliustruoja Annos Gladkovos (2013) aiškinimas, paremtas Georgo Gerbnerio kultivacijos teorija. Pasak jos televizija daro įtaką žiūrovų požiūriui, įsitikinimams, vertybių sistemai, realybės suvokimui tiek, kiek laiko auditorija praleidžia laiko žiūrint televiziją. (Gladkova 2013: 139) Žinoma, pati žinutė ir gyvenimo stilius yra besikeičiantys priklausomai nuo papildomų veiksnių (minimi anksčiau: vidinės nuostatos, išorinis reguliavimas, televizinis reguliavimas, triukšmas/trikdžiai), kurie daro skirtingą įtaką. Tuo tarpu svarbu paminėti, kad televizija iš dalies pritaiko gyvenimo stilius atėjusius iš realybės. „Naujieji hibridiniai šiuolaikinės televizijos žanrai siūlo faktais pagrįstas istorijas, kuriose dalyvauja realūs herojai, gyvenimo pagrąžinimą keičia socialinių negandų viešinimo koncepcija.“ (Pečiulis 2005: 30) Realybės

vaizdavimas vis tik ne visada yra visiškai laisvas ir tikras, televizinė žinutė yra formuojama. Tačiau pats formavimas vėl gali būti stengimasis pritaikyti informaciją, kuri patraukli auditorijai. Gyvenimo stilių perduodančios programos, plačiai siūlo gyvenimo stiliaus režimus, kurie pritaikyti vidurinėsios klasės požiūriui ir vertybėms (pvz., gerovė yra asocijuojama su moteriškumu, namų aplinkos įgūdžiais), gyvenimo stiliaus samprata taikoma ir platinama po klasinei (angl. *post-class*) ir ne lytimi paremtai (angl. *post-gender*) visuomenei. (Lewis 2008: 10) Toks tam tikrų žinutės informacijos dalių pritaikymas atkartoja ir išryškina žinutės judėjimo ratu svarbą, kuri nurodo į šių laikų televizijos ir auditorijos sąveikos svarbumą ir nedalumą.

Televizija yra svarbi medija, kuri ne tik perduoda, bet kartu siūlydama tam tikrus gyvenimo stilius ir jų pasirinkimus formuoja auditorijos gyvenimo stilių pasirinkimą. Auditorijos sąveika su televizija viena kitą veikia, tai sudarydamos (ne visada akivaizdžiai parodoma, jaučiamą) dialogą. Tai pasireiškia šių veiksnių vienu kito formavimu, kontroliavimu ir nuolatiniu kitimu gyvenimo stiliaus tema.

2.2.1. Televizijos, kaip gyvenimo stilių perduodančios medijos, analizės pavyzdžiai

Prieš atliekant tyrimą, naudinga nagrinėti ir surinkti informaciją apie tai, kaip kituose tyrimuose analizuojamas gyvenimo stilius televizijos kontekste. Užsienio šalių pavyzdžiai leidžia lyginti, „<...> nes nėra nuo kultūros laisvos (angl. *culture-free*) asmenybės, kaip ir nuo asmenybės laisvos (angl. *person-free*) kultūros“ (Kuzmickas 2011: 67), o „<...> programų turinio supratimas priklauso nuo žiūrovų kultūrinės aplinkos ir jų lūkesčių.“ (Česnavičius 2009: 126) Taip plačiau pažvelgti į problemos mastą, suvokti teorines tyrimų galimybes, naudingus, optimalius būdus tirti gyvenimo stilių per televizijos prizmę. Ši tyrimo dalis padeda suformuoti pagrindinį empirinės tyrimo dalies instrumentą remiantis panašių tyrimų pavyzdžiais. Kadangi moksliniuose tyrimuose sudėtinga atrasti analogiškų ar panašių pavyzdžių, kurie analizuotų tik televizijos laidų apie gyvenimo stilių žinutės turinius, pavyzdyje aptariamais užsienio šalių (sociologiniai) tyrimais, kurie turi aiškias nuorodas į gyvenimo stilių ir televizijos sąsajas.

Tyrimuose ryškus gyvenimo stiliaus pateikimas, kaip **besikeičiančio ir sudėtingai nuspėjamo iš anksto proceso**. Todėl dažnai gyvenimo stiliaus ir svarbių veiksnių gairės tyrimuose nustatomos jau atliekant tyrimą. Pavyzdžiui, Kathryn E. A. Villani (1975) atliktoje empirinėje studijoje apie televizijos žiūrovų gyvenimo stiliaus ir asmenybės tipų svarbą reklamos gamintojams, esminius ir ryškiausius gyvenimo stiliaus veiksnius išskyrė į 51-ą segmentą (žr. 4 pav.) po savarankiškai administruojamų klausimynų per 2 mėnesius. Toks gyvenimo stiliaus charakeringų veiklų ir veiklos sričių identifikavimas iliustruoja galimybę gyvenimo stilių analizę paversti nuo tam tikro pasirinkto konteksto priklausomu nagrinėjimu. Tai leidžia išskirti visas aiškiai

vaizduojamas ir pastebimas gyvenimo stiliaus sritis, o vėliau jas grupuoti į didesnes grupes, kurios yra apibendrinančio tipo. Todėl E. A. Villani (1975) tyrimo lentelės pavyzdys yra pasirinktas kaip pagrindas konstruojant pagrindinį šio tyrimo instrumentą. Tokio pasirinkimo tinkamumą ir aktualumą taip pat pabrėžia ir Nayia Roussou (2002) vėliau (1997-2000) atliktas tyrimas, kuris analizuoja televizijos programų ir nuo 13-os iki 18-os metų graikų-kipro merginų santykių su gyvenimo stiliumi, kuris yra svarbus jų kultūriniam tapatumui. Atlikus daugiapakopį tyrimą (interviu ir grupinės diskusijos, kiekybinė duomenų analizė, televizijos programų charakteristikų analizė), nuspręsta gyvenimo stiliaus sąvokas sieti su tapatumo išreiškimu, vertybėmis, požiūriais ir veiksmis – materialiais, estetiniais, metafiziniais¹² ir etiniais. Todėl buvo išskirti pagrindiniai merginų televizijoje pastebimi ideologiniai (apsauga Kipre, meilė, draugų turėjimas, supratimas, sėkmė darbe, pastovus darbas) ir materialūs (brangūs namai, brangūs automobiliai, didelis atlyginimas, prabangios kelionės) punktai. Šie punktai leido suprasti pagrindines komunikuojamas ir perimamas iš televizijos programų gyvenimo stiliaus tendencijas. Tokią idėją palaikė Reza Esmaeli ir Alireza Abendinzadeh (2016) savo sociologiniame tyrime apie gyvenimo stilių ir socialinį tapatumą, kuriuos kuriant medijos nurodomos kaip svarbi terpė šių dienų pasaulyje. Pačiame tyrime buvo atrandami tam tikri veiksniai galintys būti svarbūs, nurodant gyvenimo stiliaus formavimą. (Esmaeli, Abendinzadeh 2016) Toks gyvenimo stilių elementų išskyrimas, siekiant nustatyti pagrindines gaires, rodo, kad gyvenimo stiliaus pagrindinės veiklos nebūtinai turi būti nustatomas iš anksto prieš tyrimą. Daug svarbiau analizuoti gyvenimo stilių bruožų perduodamų medijomis tendencingumą. Todėl konstruojant pagrindinį tyrimo instrumentą, atsižvelgiama į tai, kad kiekviena situacija gali papildyti iš anksto išskirtas charakteristikas netikėtais atradimais, todėl lentelė yra atvira teminėms modifikacijoms.

Gyvenimo stiliaus analizei **nebūtinai pačių gyvenimo stilių segmentavimas**, apibendrinimas kaip aiškaus darinio ir pavadinimo suteikimas. Tai patvirtina ir K. E. A. Villani (1975) atlikto tyrimo išvada, kad televizijos auditorijos yra priklausomos nuo žiūrimų televizijos programų, tačiau nėra heterogeninės¹³. Tai reiškia, kad labai sudėtinga, o kartais net neįmanoma visos auditorijos įtaipinti į tam tikrus psichografinius ar kitokius gyvenimo stilių charakterizuojančius rėmus. Vis tik gyvenimo stilių tendencingumą analizuoti galima stengiantis išskirti tam tikras gyvenimo stilius charakterizuojančias savybes. Tai iliustruoja N. Roussou (2002) tyrimas ir jo analizė, kurioje bendras gyvenimo stiliaus savybes charakterizuoja televizijos auditorijos pastebimi materialūs ir ideologiniai punktai. Tam tikras gyvenimo būdo segmentavimo bandymas atsiskleidžia bandant susiaurinti tiriamųjų grupės ribas pasirenkant televizijos žanrą.

¹² Pirminis suvokimas apie aplink žmogų supančią aplinką.

¹³ Heterogėnis [hetero... + ...geninis], nevienalytis; sudarytas iš skirtingos sudėties dalių.

Pavyzdžiui, Kumru Berfin Emre Cetin (2015) metais atlikta analizė apie Turkijos televizijų perduodamus gyvenimo stilius yra nukreipta į maisto gaminimo laidas, kurios galimai pasiekia ir į islamą ir labiau į pasaulietinius gyvenimo stilius gyvenančius žiūrovus. Tuo tarpu Tania Lewis ir Fran Martin (2010) atliktame tyrime apie gyvenimo stilius perduodančias laidas Azijos – Ramiojo vandenyno regione (Singapūro „Namų dekoravimo išlikimas“ (angl. *“Home Decor Survivor”*), Taivano „Gyvenimo stiliaus ekspertai“ (angl. *“Lifestyle Experts”*), Australijos „Geresni namai ir sodai“ (angl. *“Better Homes and Gardens”*) pastebima, kad gyvenimo stiliai negali būti analizuojami nustatant griežtas ribas gyvenimo stilių suvokimui. Ka-ching Chan (2003) atliktojo studijoje buvo bandoma identifikuoti gyvenimo stiliaus tipus (patyrėjai (angl. *experiencers*), siekėjai (angl. *stivers*), inovatoriai (angl. *innovators*), gamintojai (angl. *makers*) mąstytojai (angl. *thinkers*), išliekantieji (angl. *survivors*)) tarp tradicinių ir *online*¹⁴ medijų naudotojų. Nepaisant segmentavimo, pastebėta, kad moralinės, vertybinės ir požiūriu paremtos nuostatos gali ganėtinai skirtis toje pačioje kategorijoje esančių žmonių. (Ka-ching Chan 2003) Tai patvirtina faktą, kad gyvenimo stilių segmentavimas nėra būtinas. Ypač siekiant išsiaiškinti perduodamas nuostatas, nes gyvenimo stilių pasirinkimams įtaką daryti gali nacionaliniai, regioniniai ir globaliniai papildomi veiksniai, kurie lemia šios sąvokos ir jos sampratos dinamiškumą.

Remiantis šiomis nuorodomis konstruojamas pagrindinis tyrimo instrumentas, kuris padės išsiaiškinti pagrindines gyvenimo stiliaus veiklos sritis ir su jomis susijusias tendencijas (žiūrėti 2 priedas). Modifikuojant Villani (1975) tyrimo lentelę, buvo atsižvelgta į kitų autorių tyrimuose išskirtas pagrindines gyvenimo stiliaus veiklas, kurios gali būti orientyru. Išskiriamos šios veiklos: **Buitis** (buitinės veiklos (Villani 1975), įpročiai (Esmaeli, Abedinzadeh 2016)) – veiksnys, apimantis kasdienę ir rutinizuotą veiklą, įpročius, tam tikrą elgesį įprastose situacijose;

Šeima (šeimos santykiai (Villani 1975))– tema, kuri apima santykį ir požiūrį į šeimą;

Laisvalaikis (laisvalaikis (Villani 1975), laisvalaikio užsiėmimai (Esmaeli, Abedinzadeh 2016), pramogos (Ka-ching Chan 2003: 18)) – plati tema, kuri apima įvairius laisvalaikio veiklų pasirinkimus, požiūrį į laisvą žmogaus veiklą;

Išvaizda (išvaizda (Villani 1975); problemos susijusios su kūnu (Esmaeli, Abedinzadeh 2016:56); estetiniai veiksmai (Roussou 2002)) – pasirinkimas ir požiūris, kaip tinkamai/netinkamai atrodyti ir formuoti savo išvaizdą, kokia estetika yra žavimasi;

¹⁴ Medija priemonių, kurių veikimas ir funkcionavimas yra paremtas interneto buvimu.

Materialinė padėtis (finansai (Villani 1975), pirkėjų elgesys (Villani 1975), materialiniai veiksmai (Roussou 2002)) – finansinė padėtis, požiūris į materinius aspektus ir su tuo susiję veiksmai;

Mobilumas (mobilumas (Villani 1975), socializacija (Ka-ching Chan 2003: 18)) – veiksmai susiję su įvairiu judėjimu (pvz., kintanti gyvenamoji vieta), požiūris į tai;

Saugumas (rizika (Villani 1975), saugumas ir apsauga (Ka-ching Chan 2003: 18)) – požiūris ir veiksmai atlikti mažinti/didinti įvairią riziką;

Vertybės ir nuostatos (moralė (Villani 1975), vertybės ir požiūriai (Roussou 2002), etiniai veiksmai (Roussou 2002)) – aiškiai išreikštos moralinės nuostatos, ryškūs požiūriai;

Sveikata (sveikata (Villani 1975), problemos susijusios su kūnu (Esmaeli, Abedinzadeh 2016:56)) – požiūris į sveikatą, padėtis ir veiksmai, kurie turi įtakos sveikatai;

Tapatumas (savęs tapatumas (Esmaeli, Abedinzadeh 2016), tapatumo išreiškimas (Roussou 2002), socialinis tapatumas (Esmaeli, Abedinzadeh 2016), kultūriniai pasiūlymai (Esmaeli, Abedinzadeh 2016: 56)) – aiškus savo tapatumo ir jo formavimo veiksmų atskleidimas;

Kiti rodikliai (maisto gaminimas (Villani 1975), Galia (angl. *capacity*) (Esmaeli, Abedinzadeh 2016) Būvimas viešose ir privačiose erdvės (Esmaeli, Abedinzadeh 2016: 55) Mada (Ka-ching Chan 2003: 18), Metafiziniai veiksmai (Roussou 2002) Inovatyvios idėjos ir technologijos (Ka-ching Chan 2003: 18)) atsisakyti iš pagrindinės lentelės dėl galimai siauresnio jų apibūdinimo ir tilpimo į platesnes išskirtas temas. Jeigu šie rodikliai pasirodys kaip vieni iš pagrindinių, tuomet bus grąžinami, remiantis anksčiau nurodyta panašių tyrimų savybe – kisti tyrimo procese. Lentelė paliekama atvira pagrįstoms modifikacijoms.

Tampa aišku, kad gyvenimo stiliaus negalima analizuoti pagal griežtas ribas, nes pats gyvenimo stilius yra nestatiškas ir nuolat kintantis reiškinys. Gairės, kurios padeda nuspręsti, koku būdu bus analizuojamas gyvenimo stilius yra tinkamas pasirinkimas, tuo tarpu veiksniai atskleidžiantys įvairius gyvenimo stiliaus veiksnius yra gali būti pastebimi tyrimų eigoje.

1 lentelė. Gyvenimo stiliaus veiksniai/kintamieji (grupuoti pagal veiklos kategorijas)
(Villani 1975: 437-438)

Veikla	Veiklos sritis	Veikla	Veiklos sritis
Maisto gaminimas	Maisto gaminimas kaip pramoga	Išvaizda	Rengtis patogiai
	pasitikėjimui savimi		Moters išvaizdos svarba
	Patogus maisto gaminimas		Antsvorio problemos
Buitinės veiklos	Kūrybiškas maisto gaminimas	Finansai	Svorio reikšmė
	Namų valymas		Dabartinė finansinė padėtis
	Namų valymas/skalbimas		Finansinė ateitis
	Vyro marškinių tvarkymas		Požiūris į kėlimąsi
	Planavimas ir rutina		Požiūris į riziką
Šeimos santykiai	Dėmesys detalėms	Rizika	Moralės klausimai
	Laikas praleidžiamas su vaikais	Moralė	Tikėjimas darbo etika
	Vaikai yra dėmesio centras		Religinės praktikos ir požiūris
	Tėvas turi būti šeimos bosas		Požiūris į reklamavimą
Laisvalaikis	Santuoka turi būti partnerystė		Jautrumas reklamai
	Oficialios pramogos	Pirkėjų elgesys	Prekės inovatyvumas/ nuomonė apie lyderystę
	Skaitymas		Priklausomas nuo įtakos
	Muzika		Kainos reikšmė
	Dalyvavimas veiklose		Kainos/kokybės tikėtinas
	Laisvo laiko praleidimas išėjus iš namų kasdien		Nacionalinių gamintojų nuorodos
	Mėgavimasis nieko darymu		Kreditavimo praktika
	Savęs indulgencijos ¹⁵ pateisinimas		Apsipirkinėjimo praktikos
	Televizija kaip pirminė pramoga	Sveikata	Nereceptinių vaistų naudojimas
	TV žiūrėjimas atsipalaidavimui		Nereceptinių vaistų pirkimas
Požiūris į televiziją	TV žiūrėjimas dėl netūrėjimo ką veikti		Susirūpinimas apie mitybą
	TV žiūrėjimas pasirinktinai		Mityba, instinktyvumas
	Įvairių programų žiūrėjimas		
	Retai keičiami kanalai		
	Televizija kaip kompanija		
	TV smurto mėgimas		

2.3. Teorinės dalies apibendrinimas

Analizuojant gyvenimo stiliaus sąvokos sampratą svarbu analizuoti ir sampratos kitimą laike. Čia išryškėja modernybės ir postmodernybės laikotarpiai. Iš esmės postmodernybės laikotarpis tik įtvirtina ir stiprina efektus, kurie atsirado modernybės laikotarpiu. Svarbiausi bruožai, kurie leidžia suvokti šių laikų gyvenimo stiliaus sąvoką yra atsiradusi išplėtotą (globalizacijos paveikta) galimybė rinktis ir atsiskyrimą nuo tradicinės visuomenės sampratos, kuris leidžia kurti naujus gyvenimo formos darinius.

Nėra vieno aiškaus apibrėžimo ir aiškinimo, kas yra gyvenimo stilius. Tai priklauso nuo pasirinkto konteksto analizuojant gyvenimo stilių, tačiau sociologiniuose tyrimuose aiški tendencija aiškinti gyvenimo stilių, kaip žmogaus savęs išraišką per gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Šiomis dienomis gyvenimo stilius yra suprantamas kaip vientisas darinys, tačiau galimai skaidomas į tam tikrus aspektus. Tokį skaidymą įtvirtina suvokimas apie gyvenimo stiliaus susidarymo procesą,

¹⁵ Atlaidumas, nuolaidžiavimas.

kuriame nurodomi papildomi šaltiniai (išoriniai veiksniai ir kontekstai), kurie daro įtaką tarpusavyje sąveikaujantiems gyvenimo stiliaus aspektams (vertybės, elgesys ir pasirinkimai). Šie veiksniai atskleidžia gyvenimo stilių kaip nuolat besikeičiantį ir formuojamą procesą.

Vienas iš labiausiai įtaką gyvenimo stiliaus formavimui išorinis veiksnys masinės medijos. Svarbus medijų žinutės efektas. Tyrinėjant žinutės judėjimą išaiškėja, kad žinutė yra nuolat kintanti ir priklausoma nuo įvairių išorės, vidinių veiksnių, triukšmo/trukdžių, o ir kartu formuojama ir televizijos ir auditorijos. Taip yra dėl komunikacinio proceso, kuris juda ratu. Todėl čia išryškėja ir galimybė gyvenimo stilius auditorijoms ne tik perimti iš televizijos siūlomų repertuarų, bet kartu sufleruoti, kas turi būti rodoma.

Tokios gyvenimo stiliaus perdavimo per televiziją yra svarbios siekiant suvokti šių dienų tendencijas. Analizuojant anksčiau atliktus užsienio šalių tyrimų pavyzdžius išaiškėja, kad gyvenimo stilius yra nuolat besikeičiantis, sudėtingai prieš tyrimą nuspėjamas procesas, todėl tyrinėjimuose orientuojamasi ne į gyvenimo stilių segmentavimą, jų apibendrinimą ar pavadinimų suteikimą, o į gyvenimo stilius akcentuojančių ir charakterizuojančių savybių pateikimą ir išskyrimą, kurie atsiskleidžia pačių tyrimų metu.

Remiantis surinktomis žiniomis apie gyvenimo stilių, išanalizavus tyrimus, kurie turi sąsają tarp gyvenimo stiliaus pasirinkimų ir medijų, buvo sudarytas pagrindinis tyrimo instrumentas, kuris leis kategorizuoti pagrindines pastebimas gyvenimo stiliaus veiklos sritis ir išskirti ryškiausias tendencijas.

3. TELEVIZIJOS LAIDOS „STILIUS“ TYRIMAS

3.1. Tyrimo metodologija ir eiga

Metodologija: Tyrimui pasirinkta siužeto atranka ir kokybinė turinio analizė. Sprendimas priimtas atsižvelgiant į teorinėje dalyje aprašytų autorių pasirinkimus, tiriant medijas. Išryškėjo tendencija gyvenimo stilius ir su jais susijusius kausimus tyrinėti analizuojant medijų turinius siekiant tikslingai surinkti tyrimams reikalingą informaciją. Robert E. Stake teigimu, analizuojant atvejį nėra ypatingai svarbu, kurie metodai yra parenkami, svarbu, kad jie būtų galintys padėti atsakyti į tyrimo klausimus (2005: 443). Todėl atlikus tikslinę siužeto atranką, kokybinę turinio analizę ir išanalizavus surinktą informaciją, buvo nuspręsta atlikti eksperto interviu. Tai atlikta siekiant patikslinti surinktą informaciją ir interpretuoti ją teisingai. Toks pasirinkimas leidžia manyti, kad tyrimas atliktas tikslingai.

Siužeto atranka reikalinga tyrime, siekiant, kad surinkti duomenys būtų kryptingi ir tolimesnė analizė būtų fokusuota į darbo uždavinius. Kęstutis Kardelis mini, kad viena iš dažniausiai tyrimuose atliekamų klaidų yra bet kokių, su tyrimo tikslais nebūtinai susijusių duomenų rinkimas. (Kardelis 2002:129) Tikslinei siužeto atrankai naudojamosi teorinėje dalyje aprašomu gyvenimo stiliaus formavimo modeliu. Pagal jį sudaryta siužeto atrankos lentelė. (žr. 1 priedas) Lentelėje atsakoma į klausimus, kurie padeda nuspręsti ar laidoje yra didesnė tikimybė, kad yra vaizduojamas gyvenimo stilius (Ar laidos veikėjas pasakoja apie savo vertybes/nuostatas? Ar laidos veikėjas pasakoja apie savo gyvenimą formuojančius pasirinkimus? Ar laidos veikėjas pasakoja apie gyvenimą formuojantį elgesį?) Lentelė padeda gauti tik prasmingą informaciją tyrimui, atrinkti laidas, kuriose gyvenimo stiliaus vaizdavimo tikimybė yra didesnė ir paaiškinti, kodėl istorija buvo neatrinkta, net jeigu ji atitiko kai kuriuos lentelėje kaip teigiamus išskiriamus kriterijus.

Tolimesniam tyrimui pasirinkta **kokybinė turinio analizė**, nes tai leidžia kategorizuoti surinktus duomenis, rasti sąsajas ir ryšius. Pasak Alano Brymano turinio analizės tyrimo metodas yra skaidrus ir objektyvus. (Bryman 2008: 304) Kardelio nuomone toks duomenų rinkimas yra svarbus, kai siekiama apibūdinti subjektą, tokia duomenų analizė reikšminga, kai siekiama paaiškinti. (Kardelis 2002: 112) Tai tikslinga siekiant sukonstruoti televizijos laidoje perduodamą transnacionalinio tapatumo vaizdavimo modelį. „Tradicinė turinio analizė pabrėžia, kad studijai būtina sukurti ribas <...>“ (Karlsson; Sjøvaag 2016:183) Todėl duomenys buvo renkami tikslingai pagal tyrimo lentelę, kuri remiantis kitais autoriais sudaryta ir aprašyta teorinės dalies skyrelyje „Televizijos, kaip gyvenimo stilių perduodančios medijos, analizės pavyzdžiai“ (žr. 2 priedas).

Toks teminis kodavimas analizuojant medijas leidžia nustatyti, palyginti reikšmingus elementus, kurie atsikartoja įvairiuose kontekstuose. Išskirti centrinės figūras ir atrasti pagrindines reikšmes. (Jensen 2002: 251)

Eksperto interviu atliekamas surinkus kokybinės turinio analizės duomenis ir išskyrus pagrindines tendencijas siekiant teisingai interpretuoti, sugrupuoti informaciją, išsiaiškinti kai kurių tendencijų ištakas ir sąsajas. Toks interviu yra stiprūs žodiniai duomenys ir dažniausiai gali būti suprantami kaip medijų dekodavimas. (Jensen 2002: 240) Atlikus pusiau struktūruotą eksperto interviu bus galima sisteminti gautus duomenis, daryti išvadas apie gyvenimo stiliaus raišką televizijos laidoje. Kadangi pasirinktas pusiau struktūruotas interviu, klausiantysis gali užduoti daugiau klausimų, jei negauna reikiamos informacijos (žr. 4 priedas). Apklausai pasirinktas praktikuojantis psichologas susijęs su gyvenimo pasirinkimų klausimų nagrinėjimu. Šio specialisto žinojimas yra tiesiogiai susijęs su žmogaus elgesio ir medijų įtakos tam elgesiui aiškinimu. Tyrimo metu dirbantis ekspertas pasirinktas todėl, nes yra galintis atskleisti dabartines žmonių elgesio tendencijas. Naujumo veiksnys yra labai svarbus analizuojant gyvenimo stilių medijose, nes tai yra greitai kintantis reiškiny. Psichologinės žinios, kurios yra paremtos darbu su žmonėmis yra labai tinkamos analizuojant televizijos laidas, kurios yra paremtos žmonių istorijomis perduoda turinį auditorijai.

Tyrimo eiga: Tyrimui pasirinkta socialinė dokumentikos laida „Stilius“, rodoma jau 23 metus, kuri oficialiame LRT televizija (Lietuvos nacionalinis transliuotojas) internetiniame puslapyje www.lrt.lt (laida transliuojama ir televizijoje ir internetiniame puslapyje) ir laidos turinyje yra pristatoma tiesioginėmis nuorodomis į gyvenimo stiliaus vaizdavimą: „kokybiškos gyvensenos žurnalas“, „gyvenimo stiliaus laida“, „gyvensenos laida“, „gyvenimo būdo laida“. Lietuvoje ši laida rodoma kiekvieną savaitę Lietuvos nacionalinio transliuotojo sezono metu. Laida pasirinkta kaip galinti aiškiai atskleisti gyvenimo stiliaus vaizdavimą, nes kiekvienoje laidoje rodomos istorijos apie žmones, kurie pasakoja apie savo kasdienybę ir patirtis. Tyrime analizuojamas naujausias rudens sezonas (2017 metai). Toks pasirinkimas padarytas, norint atkleisti naujausias tendencijas, o analizuojant gyvenimo stilius, tai yra labai svarbu dėl galimo nuolatinio šio reiškinio kitimo.

Tyrimo eigoje buvo peržiūrėta 13 laidų (36 istorijos). Laidos trukmė 50 min. (apytikslė laidų žiūrėjimo trukmė yra 1280 min.) Pagal kriterijus, kurie siužeto atrankos lentelėje išskiriami kaip didinantys tikimybę gyvenimo stiliaus vaizdavimo laidoje, atrinktos 35 istorijos. Kriterijai derinami su teorinėje dalyje pateiktu modeliu. (žr. 1 pav). Istorijos, kuriose negalima atpažinti reikiamų elementų, kurie atitinka kriterijus, nepasirinktos analizei. Sprendimai nepasirinkti laidos papildomai argumentuojami lentelėje.

Tinkamomis analizei atrinktos laidos yra nagrinėjamos, pasitelkiant kokybinę turinio analizę. Siekiant, kad surinkta informacija būtų tikslinga ir sutelkta, informacija buvo renkama atsižvelgiant į darbo tikslą ir temą. Sisteminant surinktą informaciją, buvo išskirtos pagrindinės temos, tendencijos ir priemonės, kurios atskleidžia gyvenimo stilių ir gali padėti konstruoti gyvenimo stiliaus perdavimo žiūrovų auditorijai laidoje pavyzdinį modelį. Išskyrus šią informaciją, atliekamas eksperto interviu su praktikuojančia Vilniaus universiteto Psichologinių inovacijų ir eksperimentinių tyrimų mokymo centro psichologe Ieva Vasionytė, kuri gali paaikškinti gyvenimo stiliaus ir medijų sąsajas. Interviu metu siekta gauti informacijos:

- Ar medijų turinio analizėje išskirtos pagrindinės veiklos sritys, priemonės gyvenimo stiliaus tikslo siekimui yra atitinkančios šių dienų tendencijas.
- Kaip laidoje „Stilius“ išskiriami gyvenimo stiliaus veiksniai turėtų būti interpretuojami ir kokios jų sąsajos.

Taip siekiama, kad gauti medijų turinio analizės duomenys būtų teisingai interpretuojami. Tyrimo išvados ir rekomendacijos pateiktos derinant tyrime ir teorinėje darbo dalyje surinktą informaciją.

3.2. Pagrindinės gyvenimo stiliaus veiklos ir persipynimas

Ryškiausiai laidoje vaizduojamos gyvenimo stiliaus veiklos yra darbas, šeima ir laisvalaikis. Jos apima ir kitas gyvenimo stiliaus sritis, tačiau jos nėra labai išryškinamos ir, todėl dažnai atrodo tiesiog priskiriamos vienai ar kelioms iš šių veiklų. Psichologės nuomone, šios laidoje vaizduojamos veiklos yra tos veiklos, kurias žmogus (kartu ir laidos kūrėjai) nori akcentuoti, parodyti „išorinį aš“. „Išorinis aš“ gali būti suprantamas kaip tam tikrų savo gyvenimo aspektų išryškinimas. „*Tai gyvenimo stiliaus kūrimas, jis ir atlieka tą funkciją, kad aš tam, aš kuriu savo stilių, kuris būtų priimtinas ne tik man, bet ir kitiems žmonėms.*“ Taip yra todėl, kad žmogui yra svarbu būti suprantam jį supančios visuomenės ir pritapti, o laidos kūrėjams svarbu formuoti tam tikrą vaizdą, kuris gali būti aktualus žiūrovams, siekiant geresnių laidos žiūrėjimo reitingų ar norint daryti jiems įtaką.

Dažniausiai laidoje šios trys gyvenimo stiliaus pasirinkimus atspindinčios sritys yra vaizduojamos kaip atskiros, todėl gyvenimo stilius žiūrovo gali būti suprantamas kaip fragmentuotas. Tačiau labai svarbu pastebėti, kad kai kuriais atvejais darbas, šeima ir laisvalaikis persidengia vieni su kitais ir yra sudėtingai atskiriami, todėl žiūrovo gali būti suprantami kaip vientiso gyvenimo stiliaus vaizdinys. Psichologė pastebi, kad abu gyvenimo stiliaus variantai (fragmentuotas ir vientisas) gali būti vaizduojami todėl, kad šiuo metu vyksta pereinamasis laikotarpis nuo vientiso gyvenimo stiliaus iki fragmentuoto. Pasak psichologės abu gyvenimo

stiliaus variantai gali būti kultūros, o tiksliau mados suformuotas padarinys. Ankstesnės tendencijos buvo gyvenimo stilių formuoti labiau kaip vientiso. Šiuolaikiniam žmogui patinkanti veikla gali persidengti su kitomis veiklomis. „*Tai jeigu darbas yra malonus, tai jisai kuo puikiausiai gali tilpti ir į laisvalaikio sąvoką.*“ Tačiau pastebima, kad pasireiškiantis pervargimas nuo vienos veiklos, veiklos krypties ilgo laiko vykdymo yra didelis veiksnys žmonių pervargimui, todėl vis daugiau atsirandančių pavyzdžių yra fragmentuoto gyvenimo tipo, kai tam tikros gyvenimo stiliaus veiklos yra atskiriamos viena nuo kitos.

Pastebėta, kad gyvenimo stilius dažniau pateikiamas **fragmentuotai** ir tik iš dalies vaizduoja veiklų persipynimą. Vienos veiklos gali daryti įtaką kitoms veikloms. Taip pat pagrindinės veiklos savyje gali apimti kitas papildomas veiklas. Pavyzdžiui, Liudvikos Meškauskaitės gyvenimo stiliaus veiklos vaizduojamos fragmentuotai. Darbas, šeima ir laisvalaikis vaizduojami kaip atskiros veiklos sritys. Mokslas, kaip veiklos sritis paminima, tačiau neišskiriama ir priskiriama prie darbo. „*Per 37 karjeros metus jis susikaupė labai jau netrumpas. Advokatė, žiniasklaidos teisės specialistė, advokatūros savivaldos ir visuomenės veikėja, dėstytoja, socialinių mokslų daktarė.*“ Tai gali parodyti, kad laidoje vaizduojamos pagrindinės veiklos sritys yra pagrindas gyvenimo stiliui. Papildomos veiklos yra tik priemonės įtvirtinti gyvenimo sritį ir siekti savo tikslų.

Vientisas gyvenimo stilius vaizduojamas tuomet, kai pagrindinės vaizduojamos gyvenimo veiklos yra persipinančios. Tai reiškia, kad dvi ar daugiau veiklų yra vaizduojamos kaip vienas esminis pasirinkimas. Tačiau pastebima, kad veiklų persipynimas tėra dalinis. Dažniausiai sutampančios veiklos yra laisvalaikis ir darbas, šeima ir laisvalaikis, tačiau šeima ir darbas dažniausiai istorijose vaizduojamos kaip dvi atskiros veiklos sritys. Tinkamas laisvalaikio ir darbo persipynimo pavyzdys gali būti Vilmos Kavaliauskienės-Kavos istorija, kurioje istorijos herojė pasakoja apie savo laisvalaikio veiklą – rašymą. „*<...>Paskui kai aš kažką parašiau, kai aš pradėjau, kažką kažkur dėliotis, tai jau ir tas mėnuo baigėsi, bet įprotis rašyti man užgimė.*“ Laisvalaikio veikla šiuo atveju vaizduojama kaip išsivystęs įprotis, kuris tuo metu tapo herojės pagrindine darbine veikla. Panašiu p, tačiau šeimos ir laisvalaikio persipynimo pavyzdžiu dalinasi Gytis Paškevičius. „*Būna visas gyvenimas sukasi aplink mūsų sūnų, paskui būna aplink dukrą sukasi, paskui būna, kad aplink žmoną sukasi.*“ Atskirdamas darbą nuo šeimos, jis šeimą vaizduoja kaip vieną iš pagrindinių gyvenimo veiklų, kuriai skiria daug savo dėmesio, leisdamas žiūrovui suprasti, kad tai yra pagrindinis jo laisvalaikio praleidimo būdas. Nors veiklų persipynimas nėra išreiškiamas tiesiogiai, tačiau žiūrovo gali būti aiškiai numanoma. Gyvenimo stiliaus veiklų persipynimą vaizduoja tokie pavyzdžiai, kurie formuoja gyvenimo stiliaus kaip vientisos veiklos suvokimą.

Laidoje „Stilius“ gyvenimo stilių atskleidžiančios pagrindinės gyvenimo stiliaus veiklos vaizduoja gyvenimą, ir kaip fragmentuotą ir kaip vientisą. Vis tik gyvenimo sričių persipynimai nėra absoliutūs, todėl gyvenimo stilius vaizduojamas labiau fragmentuotai, todėl labiau išryškinamos gyvenimo stiliaus pasirinkimų sąsajos viena su kita.

3. 2. 1. Darbas (profesinė veikla) kaip gyvenimo stiliaus centrinė veikla

Laidoje „Stilius“ labai dažnai pasakojimas orientuojamas į darbą (profesinę veiklą). Įvairūs gyvenimo stilių parodantys veiksmai yra siejami arba atskleidžiami per darbo temą. Ankstesniuose tyrimuose apie gyvenimo stilių darbo tema nėra labai ryški, galbūt darbas (profesinė veikla) suprantami kaip gyvenimo elementas, kuris nėra atskleidžiantis gyvenimo stiliaus pasirinkimų arba pats priimamas kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas. Psichologės *nuomone*, taip gali būti todėl, kad anksčiau darbas buvo suprantamas kaip būdas užsidirbti pinigų. *„Darbas yra pinigų gavimo priemonė. (aut. past. kalbama apie praeitį)“* Tačiau šiais laikais darbas tampa terpe, kurioje šiuolaikiniam žmogui turi būti „smagu“, darbas turi patikti.

Darbo temos svarbumą laidoje atskleidžia ir tai, kad didelė dalis laidos yra filmuojama būtent darbinėje aplinkoje. Pavyzdžiui, pasakojimas apie Povilą Meškėlą filmuojamas jo studijoje, fiksuojamos svarbios detalės, kurios nusako svarbius gyvenimo momentus (žr. 4 pav.). Rodomi pasiekimai, liudijantys sėkmingą karjerą, vaizduojama žinomų dainininkų autografais nurašinėta siena, kuri žymi darbo specifiką – bendradarbiavimą. Visą vizualiąją pusę sustiprina ir pasakojimo žodžiai.

„Rokerišką savo studiją, į kurią mus pakvietė pats Povilas Meškėla, jis pats pavadino antraisiais namais. O studija net iš pirmo žvilgsnio daug ką pasako apie atlikėją. Muzikos instrumentai, nuotraukos, plakatai ir žinomų žmonių autografais išrašytos sienos rodo, kad čia lankėsi kone visas Lietuvos muzikos žvaigždynas.“

Asmenišką ryšio užmezgimas su darbine patalpa yra labai svarbus, vaizduojant darbą kaip svarbų gyvenimo stiliaus veiksnį. Tačiau, ne tik aplinka, kurioje dirba žmogus nusako šią svarbą. Taip pat darbo svarbą pabrėžia ir rodoma archyvinė medžiaga, kurioje nupasakojami žmogaus darbiniai pasiekimai arba jo kasdienybė. Pavyzdžiui, Rimanto Kėvalo istorijoje rodomi kadrai (žr. 5 pav.) iš ankstesnių stažuotčių užsienyje, kurios liudija gydytojo, kaip žmogaus pasirinkimą tobulėti. O Editos Mildažytės atveju kadrai iš darbo užsienyje yra nuoroda į smalsumą, kurį savo pasakojime herojė pabrėžia pati.

4 pav. Povilas Meškėla filmuojamas darbinėje aplinkoje (kadrai iš laidos „Stilius“)

5 pav. Rimantas Kėvalas filmuojamas stažuotėje (archyviniai kadrai) (kadrai iš laidos „Stilius“)

Šiame tyrime išryškėja tendencija, kad darbas gali būti **gyvenimo stiliaus pasirinkimas**. Pavyzdžiui, pasakojimas apie Antaną Juknevičių yra ryški nuoroda į visišką savo gyvenimo konstravimą. A. Juknevičius kalba apie darbą kaip apie centrinę figūrą, kurios negalima išskirti, ji nėra tik priemonė užsidirbti. „*Pas kūrybingą žmogų profesijų yra daug gyvenime. Arba apskritai nėra profesijos jokios. Iš tikro, gi labai daug veiklos, kai turi skaldyti, kad čia dabar yra tavo profesija. Nu čia.* (aut. past. linguoja galvą) *O čia yra malonumas, o gyvenimas irgi yra profesija.*“ Matyti, kad profesija yra vienas svarbiausių gyvenimo veiksnių, kuris teikia malonumą. Tokį profesijos kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimą atskleidžia ir Giedrės Bagdonienės istorija, kurioje ji net pabrėžia darbo svarbą formuojant gyvenimą. „*Iš tikrųjų tuos klasikinius standartinius darbus gali dirbti daugybė žmonių. Ir jie būna, jaučiasi laimingi savo darbuose.*“ Pati istorijos herojė ieško kitokio darbo, kuriame save galėtų realizuoti. „*Aš kažkaip prisiėmiau atsakomybę, kažkaip nusprendžiau, jeigu aš jaučiuosi nelaiminga šitame darbe, aš užimu kažkieno vietą, kuris jaustųsi labai laimingas. Ir šitą darbą atliktų trigubai, gal dešingubai geriau negu aš.*“ Čia atskleidžiamas ne tik noras atlikti darbą geriau, bet ir galimybė kurti savo gyvenimą ieškant kitokio darbo, siekiant naujų įgūdžių, keičiant darbinę aplinką.

Pats darbas istorijose parodomas ne tik kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas, bet kartu kaip **gyvenimo stiliaus pasirinkimų iniciatorius**. Tai iliustruoja istorija apie žurnalistą Andrių Užkalnį. Visa istorija siejama su darbu, todėl parodomi gyvenimo stiliaus pasirinkimai taip pat yra siejami su

darbu. Pavyzdžiui, kelionės A. Užkalniui yra reikalingos kaip įkvėpimo žurnalisto darbui šaltinis. „*Užkalnis išvažiavo į Kaliforniją teigiamos energijos pasikrauti. Nu čia skamba taip iš tikrųjų, jeigu man kas taip pasakytų, tai aš tikriausiai pats pradėčiau šaipytis, bet tai yra tiesa.*“ Socialinės kaukės jis keičia sąmoningai ir tai daro siekdamas geresnių profesinių pasiekimų, kurie jam atrodo labai svarbi gyvenimo dalis. „*Praėjusių žiemą viešėdamas Kanadoje žurnalistas nusprendė keisti savo įvaizdį ir tapti kitokio stiliaus socialiniu veikėju. Tapti toks, koks turėtų tapti, kad patiktų Lietuvos auditorijai.*“ Odetos Vasiliauskaitės gyvenimo stilius yra taip pat tiesiogiai priklausomas nuo darbo. Darbas yra centrinė gyvenimo figūra „*Odeta Vasiliauskaitė, kurios balsas žinomas Lietuvos radijo klausytojams, 12 metų gyvena taip, kad niekas pasaulyje nekliudytų jos darbui.*“ Dirbdama žinių radijuje ji turi laikytis griežtos dienotvarkės, nuolat greitai reaguoti į naujus įvykius ir visada jais domėtis. „*Mano gyvenimas ir mano darbas tiesiogine ta žodžio prasme yra priklausomas ir nuo laiko. Žinios, faktai ir operatyvumas, tai yra neatskiriama darbo dalis.*“ O Rimanto Kėvalo istorija iliustruoja, kad darbas tampa ir moralinių nuostatų kūrėju. Temos, kurios yra aktualios darbe, tampa aktualios iš esmės. „*Šis gydytojas vienas pirmųjų išdrįso prabilti skaudžia ir aktuali smurto prieš vaikus tema.*“ Su darbu susijusios temos tampa ne tik aktualios, bet darbas tampa ir galimybe emocijas ir nuomones išreikšti. „*Tai yra nu toks paradoksas, aš manau, kur kiekvienas normalus žmogus tai nepakęstų. Na ir po to aš leidau vis kalbėti vis garsiau ir garsiau, na ir po to aš leidau sau parodyti kai kurias nuotraukas.*“ Tokie pavyzdžiai, parodo gyvenimo stiliaus įtaką visam gyvenimo stiliaus formavimui ir su darbu susietų veiksmų pasirinkimus.

Laidoje „Stilius“ darbo tema yra svarbi kaip gyvenimo stilių formuojantis ir kaip pats gyvenimo stiliaus objektas. Profesionalumas, nauji įgūdžiai, profesinė drąsa yra pamatas tinkamam gyvenimo stiliaus kūrimui. Šios temos svarbumas kuriant gyvenimo stilių pabrėžiamas tiesiogiai ir netiesiogiai žodžiais, pasirinkta filmavimo vieta ir archyvinių kadro rodymu.

3. 2. 2. Šeima kaip gyvenimo stilių atskleidžiantis veiksnys

Šeima laidoje dažniausiai yra vaizduojama kaip viena svarbiausių gyvenimo vertybių. Kaip ir darbo temoje, šeima yra rodoma ir kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas, ir kaip šiems pasirinkimams įtaką darantis veiksnys. Psichologė pastebi, kad šeimos formavimas (šeimyninė padėtis, vaikų turėjimas/neturėjimas, partnerio turėjimas/neturėjimas) yra labai ryški gyvenimo stilių išreiškianti tendencija, kuri yra svarbi žmogui, kuomet bandoma savo gyvenimą pristatyti kitam. Formuodami savo gyvenimo stilių laidos herojai dažnai jį koreguoja pagal šeimos poreikius arba renkasi kurti tam tikrą (kitokį) šeimos modelį.

Šeimos svarba pasakojimuose yra didelė. Ji parodoma kaip vienas svarbiausių gyvenimo stilių formuojančių veiksnių. Kai kuriuose pasakojimuose šeima yra rodoma net vizualiai. Pavyzdžiui, Giedrė Bagdonienė rodoma laisvalaikį leidžianti su šeima, o didžioji dalis pasakojimo filmuojama jos namuose (žr. 6 pav.). Tai leidžia spręsti, kad šeima yra vienas svarbiausių ar net svarbiausias gyvenimo stilių formuojantis veiksnys. Tiesa, didelėje dalyje kitų pasakojimų šeima vizualiai yra nerodoma, tačiau jos svarba akcentuojama žodžiais. Pavyzdžiui, Aurelijaus Verygos, Vilmos Kavaliauskienės-Kavos, Sauliaus Urbonavičiaus-Samo istorijose apie šeimą kalbama, išskiriama jų svarba, tačiau jų aplinkoje neparodoma. Atvejais, kai žmogus neturi sutuoktinio ar gyvenimo draugo, jo pasakojime šeima tampa tėvai, pavyzdžiui, Juozo Statkevičiaus pasakojime. Kai kuriais atvejais pasakojimuose šeima minima net keliomis kartomis. Istorijoje apie Juliją Ptašeką minimi jo gyvenimo vertybės suformavę tėvai ir dabartinė jo šeima, kuri taip pat yra perėmusi tas pačias vertybes. Susidaro įspūdis, kad šeima yra vienas iš svarbiausių gyvenimo stiliui įtaką darančių, ją vaizduojančių ir formuojančių veiksnių.

6 pav. Giedrė Bagdonienė su šeima filmuojami namų aplinkoje (kadrai iš laidos „Stilius“)

Šeima kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas yra vaizduojama tuomet, kai pasakojimuose rodomas sprendimas kurti šeimą arba kurti ją pagal tam tikrą (kitokį) modelį. Pirmuoju atveju, pasirinkimą kurti šeimą gali iliustruoti pasakojimas apie Gytį Paškevičių. Nors visa istorija yra siejama su dainininko profesija, tačiau kaip svarbiausias gyvenimo veiksnys yra išskiriama šeima. „Šeimą Gytis laiko gyvenimo pagrindu, o muziką didžiausia aistra.“ Tokį pat šeimos, kaip pagrindinės gyvenimo vertybės pasirinkimą vaizduoja ir Dalios Kutraitės istorija. Didelė dalis pasakojimo taip pat skirta ir profesiniam keliui papasakoti, tačiau šeima išskiriama kaip vienas svarbiausių gyvenimo objektų.

„Šeima, pasak Dalios, ne tik didžiausiuose profesinėse ir karjeros aukštybėse buvo aukščiau. „Tiesa buvo metų kai dirbdavau daug daugiau – 8 valandas, ir namie lankydavausi retai, bet savo pagrindinius įsipareigojimus vaikams ir vyrui niekada neužmiršau.““

Profesinis kelias čia atskleidžiamas kaip labai svarbus, tačiau pagrindinė vertybė yra šeima. Taip parodomas tvirtas apsisprendimas turėti šeimą. Kitos veiklos tampa nebe tokios svarbios ir yra derinamos taip, kad būtų tinkamos visos šeimos poreikiams tenkinti. Kitokius šeimų modelių pasirinkimus vaizduoti gali Andriaus Užkalnio pasakojimas. Istorijoje nesusituokusi pora vaizduojama kaip šeima, pabrėžiamas didelis amžiaus skirtumas. „*Tai aš esu dvigubai vyresnis už Faustą. Aš negaliu nieko padaryti su tais, bet čia.. <...> čia yra skaičiai.*“ Pripažindamas situacijos neįprastumą, herojus tai vis tiek pateisina leisdamas žiūrovui suvokti teigiamą tokio pasirinkimo pusę. Kitokios šeimos modelio pavyzdžiu dalinasi ir Gintarė Jankauskienė, kuri su savo vyru priėmė sprendimą įsivaikinti vaiką. „*Nesenai Gintarė pranešė, kad jų namuose jau krykštauja iš Vilniaus sutrikusio vystymosi namų įvaikinta mažylė.*“ Teigiamas tonas sakinyje leidžia suprasti, kad toks šeimos pasirinkimas yra džiugus ir gerai vertinamas sprendimas. Gyvenimo pasirinkimai šeimos temoje nepriklausomai nuo to, ar pati šeima yra vaizduojama kaip gyvenimo pasirinkimas, yra perduodami kaip laimingo gyvenimo pamatas.

Jei laidos pasakojimuose vaizduojama šeima, tuomet dažniausiai jos poreikiai yra parodomi kaip vieni svarbiausių veiksnių derinant kitus gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Taip šeima yra parodoma kaip vienas svarbiausių **gyvenimo stiliui įtaką darančių veiksnių**. Pavyzdžiui, pasakojime apie Merūną Vitulskį nesunku pastebėti, kad profesinį kelią M. Vitulskis koreguoja pagal savo šeimos poreikius. Jam svarbu laiką leisti su šeima. „*Taigi anksčiau į kūrybines keliones šeima vykdavusi kartu, gimus antram vaikui darbų ir gyvenimo dermę ėmė vertinti atsargiau ir skrupulingiau.*“ Šeimą kaip gyvenimo pasirinkimams darančią įtaką iliustruoja ir pasakojimas apie Vėtrę Antanavičiūtę. Pasakojime atskleidžiamas ir kitokios šeimos pasirinkimas. Herojė nusprendė kurti šeimą ir susilaukti vaikų vyresniame amžiuje. „*Kadangi mes susilaukėm brandžiame amžiuje, tai mūsų požiūris į tą kitokį vaiką vėlgi labai kitoks.*“ Kitoks šeimos modelis sąlygoja ir kitokius gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Šiame pasakojime parodomas kitokio gyvenimo stiliaus formavimas dėl šeimos, nes ji suprantama kaip didžiulė vertybė ir gyvenimo malonumą suteikiantis veiksnys.

„*Pasitaiko atvejų, kai manęs dar paklausia, o kodėl tavo vyras nedirba, o kaip čia dabar? Ir aš vis bandau susimąstyti, kaip čia vyrai turi tenai va maitintojai šeimos ir taip toliau. Bet aš galvoju. Nu nežinau, mums asmeniškai taip yra nu labai gerai.*“

Šeimos kaip svarbiausio gyvenimo elemento suvokimas istorijose lemia ir pasirinkimus gyvenimą derinti su šeimos poreikiais. Galima suprasti, kad tai yra savanoriški sprendimai, kurie yra daromi siekiant gyventi laimingą gyvenimą.

Šeima yra viena ryškiausių laidoje „Stilius“ pastebimų veiklos sričių. Ji parodoma kaip gyvenimo stiliaus vaizdinys arba gyvenimo stiliaus pasirinkimams didelę įtaką darantis veiksnys. Labai svarbu tai, kad šeimos kaip vertybės vaizdavimas, rodo jos pasirinkimo ir su ja susijusių pasirinkimų aktualumą. Toks aktualumas dažnai tampa pamatu tolimesniems gyvenimo stiliaus sprendimams.

3. 2. 3. Laisvalaikis kaip gyvenimo stilių formuojanti veikla

Laisvalaikis laidoje „Stilius“ gali būti išskiriamas kaip vienas pagrindinių veiksmų formuojančių gyvenimo stilių. Neretai laidoje laisvalaikis rodomas kaip pasirenkama saviraiškos terpė, kartais tai tampa net pagrindiniu gyvenimo užsiėmimu. Pastebėta, kad laisvalaikis yra labai svarbus pasakojimuose, nes dažniausiai pats herojus jį pasirenka, tačiau dažnai jis būna tapatinamas su kitomis veiklomis ir sunkiai atskiriamas nuo buities, šeimos. Psichologė pažymi, kad laisvalaikis yra labai ryškus gyvenimo stiliaus elementas, kurį žmonės yra linkę demonstruoti, nes jis gali parodyti, kad žmogus yra kažko dalimi. Tai svarbus pritapimo ir įvertinimo elementas. Dažnai laisvalaikis yra išreiškiantis tam tikrą madą, juo galima vaizduoti, parodyti lygiavimąsi į kitus autoritetingus žmones, žmonių grupes, lygintis su jais ir gerinti savo įvaizdį.

Laisvalaikio temos aktualumas pasakojimuose yra labai ryškus. Pasakojimuose apie savo gyvenimo pasirinkimus, kaip vieną iš svarbiausių pasirinkimų herojai akcentuoja laisvalaikį ir su juo veiklas. To svarbumą pabrėžia ne tik žodinis pasakojimas, bet ir vizualusis vaizdavimas. Pavyzdžiui, Jolanta Talaikytė savo laisvalaikį skiria jai tėvų paliktai sodybai rūpintis, o pasakodama apie savo gyvenimą didžiąją laiko dalį pasakojimo ji yra rodoma šioje sodyboje (žr. 7 pav.). Tai yra nuoroda į laisvalaikį kaip vieną iš svarbiausių gyvenimo stiliaus veiksmų. Net jei pasakojimas nėra akcentuojamas į laisvalaikį, apie jį dažnai užsimenama ir tai paryškinama vaizdu. Pavyzdžiui, Rimantas Kėvalas laisvalaikiu domisi kinologija, todėl vaizduojamas žaidžiantis su šunimi. Jonas Girskis vaizduojamas žaidžiantis tenisą, kol pasakoja apie tai kaip apie vieną svarbiausių jo laisvalaikio veiklų. Čia laisvalaikio vaizdavimas yra parodomas kaip veikla, kuri padeda atsipalaiduoti ir išreikšti save. Teigiamas požiūris ir laisvalaikio akcentavimas pasakojimuose yra šios veiklos pabrėžimas kaip galimybės formuoti savo gyvenimo stilių siekiant pasitenkinimo.

7 pav. Jolanta Talaikytė filmuojama laisvalaikio metu sodyboje (kadrai iš laidos „Stilius“)

Gyvenimo stilius laisvalaikio temoje vaizduojamas tuomet, kai laisvalaikis tampa **pagrindine žmogaus veikla**. Ši veikla dažniausiai vaizduojama kaip teikianti malonumą, todėl tampanti pagrindine veikla. Tinkama to iliustracija gali būti Vilmos Kavaliauskienės istorija. Rašymas buvo jos laisvalaikis, o sugalvojusi parašyti knygą Vilma turėjo sustabdyti pagrindinę savo veiklą ir visą savo dėmesį ir laiką skirti knygos rašymui. *„Rašymui skirti mėnesiai, pasak Vilmos, nemažai valandų nuvogė iš pagrindinio jos darbo ir asmeninio gyvenimo.“* Tai nuoroda į asmeninį žmogaus siekimą užsiimti sau patinkančia veikla, kitaip tariant, kurti savo gyvenimą, kuris teiktų pasitenkinimą, malonumą. Panašiu pavyzdžiu dalinasi ir lenktynininkas Antanas Juknevičius, kuris savo tikrąją profesiją ir ankstesnius darbus iškeitė į pomėgį lenktyniauti. Šiuo metu A. Juknevičiaus didelę laiko dalį skiria pasiruošimui lenktynėms, o savo laisvalaikio gyvenimo veiklas sujungia į vienos pagrindinės veiklos suvokimą.

„Pas kūrybingą žmogų profesijų yra daug gyvenime. Arba apskritai nėra profesijos jokios. Iš tikro gi labai daug veiklos, kai turi skaldyti, kad čia dabar yra tavo profesija. Nu čia (aut. past. linguoja galva) O čia yra malonumas, o gyvenimas irgi yra profesija.“

Toks istorijos herojaus požiūris vaizduoja ne tik galimybę rinktis laisvalaikį kaip pagrindinę savo veiklą, tačiau kartu visą savo gyvenimo stilių formuoti atsižvelgiant į mėgstamas, malonumą teikiančias laisvalaikio veiklas.

Laisvalaikis laidoje atskleidžiamas kaip **galintis daryti įtaką gyvenimo stiliaus pasirinkimams**, kurie nebūtinai yra susiję su šia veiklos kryptimi. Pavyzdžiui, Žygimanto Maurico istorijoje minima, kad jo aistra ir vienas iš laisvalaikio praleidimų būdų yra domėjimasis Vilniaus istorija. *„Be profesinės veiklos Žygimanto aistra Vilnius ir jo istorija. Šypsosi galįs valandų valandas kalbėti apie magišką ir išskirtinį miestą.“* Nors pasakojime nėra atvirai apie tai kalbama, tačiau žiūrovui suprantama, kad tai galėjo būti vienas iš veiksmų, kodėl istorijos herojus nusprendė grįžti gyventi į Vilnių. Panašiu pavyzdžiu apie gyvenimo stiliaus pasirinkimams įtaką darantį

laisvalaikį dalinasi ir Odeta Vasiliauskaitė. Istorijos herojės pasakojimas apie mėgstamą veiklą dainuoti padarė tiesioginę įtaką sprendimui įstoti į dainavimo studijas. „*Aš ir tuo metu operų labai daug klausydavausi. Eidavau į operos teatrus. Ir aš paėmiau ir įstojau.*“ Tačiau, net nutraukus dainavimo studijas, jos laisvalaikio veikla transformavosi į kitą, su ta pačia sritimi susijusią veiklą – teatrų lankymą. „*<...> Ir laisvalaikį ji skiria būtent teatrams. Sako, kolekcijos karūną puikiausiai vainikuotų Sidnėjaus opera, tačiau ketinimų pasiekti ir kitas pasaulines sales žinių vedėja turi dar labai nemažai.*“ Šis pavyzdys atskleidžia, kad laidoje rodomas laisvalaikis yra darantis įtaką kitiems gyvenimo pasirinkimams. Tokiais atvejais laisvalaikio veiklos gali daryti įtaką ir kitiems gyvenimo aspektams, kaip gyvenamosios vietos pakeitimas arba laisvalaikio veiklos transformavimas jį siejant su ankstesniu laisvalaikio būdo praleidimu.

Laisvalaikis laidoje yra viena ryškiausiai vaizduojamų gyvenimo stiliaus veiklos sričių. Ji vaizduojama kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas ir gyvenimo stiliaus pasirinkimams darantis įtaką aspektas. Išryškėja herojų noras atsipalaiduoti nuo kitų veiklų, tobulėjimo siekimas, naujų įgūdžių mokymasis. Istorijose atsiskleidžia laisvalaikio veiklų derinimas su kitomis svarbiomis gyvenimo veiklomis.

3. 3. Laidoje išryškinamos gyvenimo stiliaus formavimo priemonės

Laidoje „Stilius“ išryškėja pagrindinės priemonės, kurios padeda siekti gyvenimo stiliaus tikslo. Psichologės nuomone gyvenimo stiliaus tikslas nebūtinai turi būti tikros laimės garantas, tačiau žmogus yra linkęs siekti pasitenkinimo. „*Tai žmogus pagal savo prigimtį yra linkęs malonumo siekti.*“ Todėl laidoje gyvenimo stiliaus tikslas, pagrindinis siekis turėtų būti labiau suprantamas ir vaizduojamas kaip „*įsivaizduojamos laimės garantas*“. Siekiant šios laimės yra svarbu formuoti ir keisti savo gyvenimo stilių užduodant sau klausimus (pvz., „*Ko man trūksta? Ko čia nėra?*“). Atsakymų variantų galima ieškoti ir televizijos laidoje. Pasakojimuose visos aiškiausiai vaizduojamos priemonės (kitoniškumas, aktyvumas, mobilumas, pozityvumas, sveikatingumas, vizualusis pasitenkinimas) yra sutelktos į žmogaus pasitenkinimą, laimės siekimą kaip gyvenimo stiliaus galutinį svarbiausią tašką. Svarbu paminėti, kad šios priemonės yra išskiriamos todėl, kad yra plataus profilio (tai yra, gali apimti ir vaizduoti kitas priemones), yra išreiškiamos per pagrindines laidoje vaizduojamas gyvenimo stiliaus veiklas (darbas, šeima, laisvalaikis), pabrėžiamos vizualiuoju vaizdavimu (rodomi susiję kadrai), vaizduojamos kaip vertybės arba teigiamas pavyzdys ir neretai išreiškia viena kitą, persipina, kai kuriais atvejais gali sutapti.

3. 3. 1. Kitoniškumas – gyvenimo stilių atskleidžiantis veiksnys

Pastebima, kad įvairiuose gyvenimo stilių vaizduojamuose pasirinkimuose parodoma svarba išsiskirti, priimti kitokius, neįprastus sprendimus. Psichologės nuomone kitoniškumas laidoje gali būti pabrėžiamas dėl to, kad šiandieninėje visuomenėje tai yra vertybė. „<...> *Išskirtinumą priima kaip privalumą tam tikrą.*“ Būti kitokiu šiais laikais reiškia atitikti idealistinę kitų žmonių tavęs matymo paveikslą. Kitoniškumas laidoje vaizduojamas sąlygojantis žmogaus gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Siekimas išsiskirti yra būtinas formuojant savo autentišką gyvenimo stilių.

Bene ryškiausiai kitoniškumo svarba vaizduojama pasakojimuose, kuriuose vienas ryškiausių objektų yra **darbas (profesinė veikla)**. Tai laidoje išryškinama per galimybę pasirinkti kitokią profesinę veiklą. Kitoniškumas išryškinamas pasakojant apie tam tikras specifines, kitoms profesinėms veikloms nebūdingas savybes. Tai tinkamai iliustruoja Sauliaus Urbonavičiaus-Samo, istorija. Pagrindinę savo gyvenimo veiklą istorijos herojus pradėjo ne kaip profesionalus muzikantas, tačiau kaip dailės studentas, kartu su kolegomis sukurdamas keistą ir neįprastą muzikos stilių. „*Mes buvom dailiokai. Grupės pamatas. Aš surinkau grupę iš savo poros kursiojų ir ten dar dailiojų, ir ten pasiėmėm kelis profesionalus muzikantus, ir tada vat šitą košę mes išvirėm. Keistą stilių ir mus priėmė.*“ Istorijos herojaus iniciatyva sukurta savo pagrindinė gyvenimo veikla akcentuoja galimybę kurti ją neįprastą. O pats veiklos pasirinkimas akcentuoja kitokią profesinę kasdienybę. „*Tas rokenrolinis gyvenimas yra ir daug alkoholio, ir daug visokių nesąmonių ir taip toliau. Ir daug tokio nerūpestingo gyvenimo ir daug tokių išsitaškymų ir t.t.*“ Taip pat Tautvilės Šliažaitės pavyzdys yra tinkama darbo kaip kitokio gyvenimo stiliaus iliustracija. T. Šliažaitė turi teisininkės išsilavinimą, tačiau pasirinko keisti specialybę į neįprastą neutropatinės mitybos specialistės profesiją. „*Tautvilė Šliažaitė, kuriai dar visai nesenai buvo žadama perspektyvi teisininkės ateitis. Tačiau baigusi bakalauro studijas ir metusi prestižinį darbą teisininkų kontoroje, ji nusprendė studijuoti nelabai girdėtą neutropatinės mitybos specialybę.*“ Perspektyvios veiklos atsisakymas dėl neįprastos veiklos parodo laidoje akcentuojamo kitoniškumo kaip tinkamo pavyzdžio žiūrovui išryškinimą. Naujų įgūdžių įgavimas yra svarbus veiksnys, siekiant tinkamai kurti savo gyvenimą. Darbas laidoje yra vaizduojamas kaip sąmoningai pasirenkamas kitoks gyvenimo stiliaus pasirinkimas.

Kitoniškumas dažnai vaizduojamas pasakojimuose apie **šeimą**. Šeima neretai tampa kitokiems gyvenimo stiliaus pasirinkimams įtaką darantis veiksnys. Pavyzdžiui, Giedrė Bagdonienė pasakoja apie kitokią kasdienybę ir akcentuoja kitokias namų tvarkymosi praktikas. „*Giedrė kalba ir apie tai, kad namų tvarkymas nebūtinai reiškia pusės dienos paaukojimą buičiai. Anaipol, pataria nepersistengti ir namams paskirti griežtą laiko limitą.*“ Savo gyvenimo pasirinkimų kaitos

priežastį ji įvardija dukros gimimo. „Beje namų tvarkymo tema Giedrės gyvenime atsirado būtent gimus dukrai.“ Tokį pasirinkimą ji priėmė šeimyninio gyvenimo gerovei. „Šiandienos pasirinkimo galimybės gali pražudyti ne tik namus, bet ir kasdienybės džiaugsmą ar santykius. Taip, būtent, santykius namų chaosas veikia itin stipriai.“ Taip parodomos priežastys rinktis kitokius sprendimus ir per juos siekti laimingo gyvenimo sau ir savo šeimai. Istorija apie Vėtrę Antanavičienę taip pat vaizduoja kitokio gyvenimo pasirinkimus, kuriems įtaką daro šeima. V. Antanavičienė pasakoja, kad gyvenimas pakito būtent sukūrus šeimą. „Vaikai tai buvo didžiausia palaima. Naujas visiškai periodas, absoliučiai, nes dabar tai skaičiuoji, kaip tai gyvenimas iki ir po.“ Naujame gyvenimo periode teko priimti sprendimus, kurie yra vaizduojami kaip neįprasti. Pavyzdžiui, sprendimas tėvui namie auginti vaikus, o mamai eiti tuo tarpu į darbą. „Mums nėra sunku, kartu dėkoja fotografė savo vyrui už priimtą tėvystės atsakomybę. Vietoj darbo Ramūnas pasirinko auginti vaikus.“ Tokios istorijos puikiai iliustruoja šeimą kaip gyvenimo stiliaus pakitimams ir pasirinkimams darančią įtaką. Tai yra nuoroda į laimingo gyvenimo siekį per gyvenimo stiliaus pasirinkimus, kurie daro įtaką arba kuriems daro įtaką šeima.

Sveikatos tema ypatingai pabrėžia kitokius gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Dažnai istorijų herojai atskleidžia tam tikrus gyvenimo stiliaus pasirinkimus, kuriems įtaką padarė jų sveikata arba tikslas gyventi sveikai. Tinkama to iliustracija gali būti Gintarės Jankauskienės istorija, kurioje ji pasakoja apie savo nevaisingumą ir domėjimąsi juo.

„Kadangi asmeniniame gyvenime taip nutiko, kad su vyru jau 4 metai negalim susilaukti vaikų. Tai natūralu, kad ta tema labai daug domėjausi ir skaičiau daug literatūros, ėjom pas gydytojus, buvo atlikta įvairių įvairių daug tyrimų ir ir ką pastebėjau skaitydama įvairius forumus skirtus moterims.“

Tai paskatino ne tik domėjimąsi šia tema, G. Jankauskienė parašė knygą. „Skausmingais jos gyvenimo aspektais Gintarė pradėjo domėtis, kai ši tema palietė ją pačią ir savo knygą apie nevaisingumą ji vadina savotišku žurnalistiniu tyrimu.“ Taip pat kartu su vyru pradėjo savanoriauti sutrikusio vystymosi vaikų centre Vilniuje, svarstydami galimybę įsivaikinti vaiką. „Kai pradėjau savanoriauti Vilniaus sutrikusio vystymosi kūdikių namuose nusivedžiau ten ir vyrą vieną savaitgalį, tiesiog pasitikrinti, ar tu galėtum pamilti svetimą vaiką, ar tu galėtum jį glaust prie savęs.“ Tai parodo apie ryžtą imtis neįprastų iki tol kasdienybėje sprendimų, kurie gali keisti gyvenimą taip formuodami gyvenimo stilių. Kitoniškumą gyvenimo stiliaus pasirinkimo kontekste taip pat atskleidžia ir pasakojimas apie Tautvilę Šliažaitę. Istorijos herojė pasakoja apie sveikatos problemas, kurios paskatino keisti savo mitybą. „Gyvenimą pasukti kita linkme lėmė sveikatos problemos. Tautvilės turima skrandžio opa. Būtent dėl to jai teko iš esmės pakeisti savo mitybą.“ O

kartu pradėti Lietuvoje neįprastos neutropatinės mitybos specialistės karjerą. „*Deja mūsų šalyje neutropatinės mitybos specialistai vertinami skeptiškai.*“ Situacijos neįprastumas šioje istorijoje yra sąlygotas herojės sveikatos būklės, tačiau sprendimas keisti įprastas veiklas yra priimtas pačios istorijos herojės, siekiant malonumo, pasitenkinimo. Tokie pavyzdžiai yra aiški nuoroda į kitoniškumo vaizdavimą per gyvenimo stiliaus pasirinkimus.

Mobilumo tema išryškina kitokio gyvenimo stiliaus sampratą. Istorijos apie nesėslų gyvenimo būdą, nuolatinį keliavimą yra parėžiamos kaip kitokio, netipinio gyvenimo stiliaus pasirinkimai. Pavyzdžiui, Aušros Kleizaitės pasakojimas atskleidžia jos kitokio gyvenimo suvokimą ir pasirinkimą. A. Kleizaitė daug keliauja, gyvena nesėsliai. „*„Kur yra jūsų namai dabar? Galit pasakyti?“ „Ten kur esu aš, ten ir yra mano namai. Ten kur esu aš ir ten kur yra menas, ten yra mano namai.*““ Toks netipinis gyvenamosios namų erdvės suvokimas parodo kitokį gyvenimo suvokimą. Gyvendama Indijoje ir tik kartais grįždama į Lietuvą, ji pakeitė savo mąstymą ir apie kasdienius reikalus. „*<...> Aušrai pakito ir pati švaros sąvoka. Gyvenimas Indijoje išmoko daug ką vertinti ir priimti kitaip.*“ Nesėslus gyvenimo būdas parodė herojei daugiau pasaulio ir tai pakeitė jos gyvenimo kasdienybės suvokimą, kuris yra pristatomas kaip kitoks. Kitas ryškus pavyzdys, kuris iliustruoja kitokio gyvenimo sampratą mobilumo kontekste yra Ilja Laurso pasakojimas. Istorijos herojus daug keliauja dėl savo darbo. Tai leidžia gyventi kitokį gyvenimą, kurį jis renkasi pats. Pavyzdžiui, gyvenimas viešbučiuose tampa nebe būtinybe, tačiau patogiu pasirinkimu.

„*Man pakankamai patinka viešbučiai, nes ten atkreinta labai daug rūpesčių paprastų, banalių. Kaip ten sutvarkyti lovą, ar ten pusryčius paruošti. Ir vėlgi dabar dominuojantis standartas, kad viešbutis nebėra vien tik nakvynė, ten yra gyvenimo centriukas, ten yra dažniausiai ir sporto salė ir susitikimų kambariai, ir verslo kambariai, tai vat. Tai labai padeda.*“

Nesėslus gyvenimas, kurį pasirinko pats istorijos herojus suformavo mąstymą apie gyvenamąją vietą, kuris laidoje numanai atskleidžiamas kaip kitoks. Pasak istorijos herojaus vieta turi būti patogi tam, kad galėtum naudotis įvairiomis paslaugomis. Toks požiūris laidoje pristatomas kaip suformuotas neįprastų gyvenimo sąlygų, todėl vaizduojamas kaip kitoks.

Kitoniškumas gyvenimo stiliaus formavime yra svarbus kaip galimybė kurti, priimti neįprastus sprendimus ir turėti kitokį požiūrį į kasdienius dalykus. Jei istorijos herojai gali priimti kitokius sprendimus nei įprasta, tai laidoje parėžia jų pačių gyvenimo stiliaus kūrimą.

3. 3. 2.. Aktyvumas – sąlyga gyvenimo stiliaus kūrimui

Laidoje išryškinamas aktyvaus žmogaus profilis. Istorijų herojai yra linkę apie save pasakoti kaip apie aktyvius asmenis, vizualiai išryškinamos detalės taip pat pabrėžia pasakotojų aktyvaus gyvenimo pasirinkimus. Psichologė pastebi, kad gyvenimo stilius šiais laikais yra įvairių veiksmų visuma, o veiksmų gali būti labai daug. Kai kurie veiksniai gali būti apsręsti kultūriškai, suformuoti mados, jie gali būti suformuoti savaime ir pats žmogus gali negebėti specialiai jų neatskirti. Šiuo atveju laidoje labiausiai aktyvaus žmogaus vaizdavimas yra išreiškiamas per pagrindines jo veiklas. Aktyvumams yra parodomas kaip priemonė kuriant savo gyvenimo stilių, kurio tikslas yra pasitenkinimas, laimė.

Nepriklausomai nuo to ar gyvenimo stilius laidos istorijoje vaizduojamas kaip vientisas ar fragmentuotas, aktyvumas yra paryškinamas vizualiai. Tai vaizduojama besikeičiančiomis filmavimo vietomis, kurios gali sudaryti įspūdį apie dinamišką, nuolat besikeičiantį žmogaus susikurtą gyvenimą. Pavyzdžiui, Liudvikos Meškauskaitės istorija filmuojama mieste, darbovietėje, rodomi archyviniai kadrai iš darbo, namuose ir užsiimanti savo hobiu – rūbų kūrimu (žr. 8 pav.). Aktyvumą taip pat pabrėžia ir įvairios vaizduojamos detalės, kurios dažnai yra nuorodą į hobių arba pasiekimus. Pavyzdžiui, Sauliaus Urbonavičiaus-Samo pasakojime atskirai rodomi kadrai su apdovanojimais, įkurto baro fragmentai, hobių elementai (paveikslai, arbata), kurie atspindi gyvenimo stiliaus pasirinkimų gausą (žr. 9 pav.). Vizualusis aktyvumo pateikimas ryškina istorijose vaizduojama jo svarbą.

Laisvalaikio temoje aktyvaus žmogaus poveikslas yra vaizduojamas kaip siekiamybės suvokimas. Ši veikla pasakojimuose iliustruoja žmogaus siekimą būti aktyviu. Pavyzdžiui, Antano Juknevičiaus istorijoje akcentuojami keli laisvalaikio praleidimo būdai, kurie pabrėžiami kaip siekimas gyventi pilnavertį gyvenimą. „*Tai, kad Antanas linkęs semti gyvenimą pilnomis saujomis, įrodo ir šios vasaros nuotykis. Lenktynininkas rugpjūtį dalyvavo Lietuvos televizijos laidos „Labas rytas Lietuva“ tiesioginėse transliacijose iš Neringos.*“ O Juliaus Ptašeko pavyzdys rodo žmogaus pasirinkimą aktyviai leisti laisvalaikį kartu derinant jį su pagrindine gyvenimo veikla. „*Profesoriui, biomedicinos mokslų daktarui Juliui Ptašekui šis jausmas lėmė vieną didžiausių gyvenimo iššūkių, įsigyti ir naujam gyvenimui prikelti dvarą.*“ Aktyvumas išryškina galimybę rinktis ir vienu metu derinti gyvenimo stiliaus pasirinkimus. Tai reiškia, kad laidoje aktyvus žmogus derindamas savo laisvalaikį su kitomis veiklomis yra vaizduojamas kaip siekiantis pasitenkinimo. Todėl galima manyti, kad aktyvumas kuriant gyvenimo stilių yra svarbi laimės sąlyga.

8 pav. Liudvikos Meškauskaitės istorija filmuojama skirtingose vietose (kadrai iš laidos „Stilius“)

9 pav. Sauliaus Urbonavičiaus-Samo istorijoje filmuojamos įvairių veiklų detalės (kadrai iš laidos „Stilius“)

Darbo ir kitų veiklų derinimas yra vienas iš ryškiausiai aktyvaus gyvenimo stiliaus pasirinkimus atskleidžiantis veiksnys. Tinkamas pavyzdys yra Alisos Miniotienės istorija, kurioje ji pasakoja apie savo darbą kaip centrinę gyvenimo veiklą ir prie jos derinamas kitas pareigas: šeima, mokslai. *„Nieko nėra neįmanoma. Žodžiais ir darbas tvirtina verslininkė, jau turėdama savo verslą ir turėdama 4 vaikus Alisa parašė disertaciją ir apsigynė socialinių mokslų daktaro laipsnį. Ir tam jai pakako 24 paros valandų.“* Istorijos herojė tokio gyvenimo nepriima kaip duotybės. Viskas, ką ji turi yra jos pasirinkimas. *„Gyvenime viską turi sukurti.“* Tai atskleidžia sąmoningą herojės pasirinkimą aktyviai kurti savo gyvenimo stilių. Taip pat aktyvaus gyvenimo pasirinkimą iliustruoja Jolantos Talaikytės istorija. *„Aš dar smalsi, man dar viskas įdomu, todėl nieko ir nelieta kaip tik verstis kūliais.“* Laidoje ji vaizduojama kaip dizainerė, galinti pasirinkti užsiimti kitomis veiklomis: maisto gaminimu, bendravimu su šeima, sodybos tvarkymu, kitų šalių lankymu. *„Kartais prisipažįsta pati, galva sprogsta ir nežinai nuo ko pradėti, todėl retkarčiais kaip ji sako pati nušoka nuo bėgių ir renkasi tai, kad jai pačiai įdomu ir svarbu.“* Tai reiškia, kad net jei pagrindinė veikla yra užimanti daug laiko, tačiau būnant aktyviu galima rinktis sau patinkančias veiklas. Teigiamas istorijos tonas parodo, kad aktyvumas derinti darbą su kitomis veiklomis yra laimės siekimas.

Temoje apie **sveikatą** labai aiškiai parodomas aktyvaus gyvenimo stiliaus pasirinkimas kaip sektingas pavyzdys. Sportuojantis, sveikai besimaitinantis žmogus yra suprantamas kaip aktyvus, kuris geba derinti veiklas ir rūpinimąsi savo sveikata. Pavyzdžiui, Rimantas Kėvalas yra gydytojas, kuris savo profesinę veiklą derina ir su sportu. Sportas jo suvokimu yra naudingas dalykas ir kūnui ir sielai. „*Aš labai daug sportavau ir tebesportuoju, tai padeda man išlaikyti ir fizinę ir dvasinę pusiausvyrą, nes turime ir kūną ir sielą ir reikia abiem. Šitais dalykais reikia rūpintis.*“ Panašiu pavyzdžiu dalinasi ir Ilja Laursas. Savo istorijoje atskleidamas pasirinkimą kasdien sportuoti dėl sveikatos. Net tuomet, kai yra labai užimtas ir turi papildomų veiklų.

„Laiką laikau vienintelį, tikrai tikrai ribotą resursą. Labai atsargiai, kruopščiai su juo elgiuosi. Ir toks kruopštus laiko sekimas iš vienos pusės duoda sau pakankamai laiko, aš, pavyzdžiui, kasdien pusantros valandos sportuoju, tai negaliu pasakyti, kad viskas, aš ten kaip robotas konvejeris. Viską statau, dirbu. Ne. Aš aš tikrai sau leidžiu pakankamai laiko ir <...> sportui ir hobiams.“

Tai parodo, kad aktyvus gyvenimas laidoje yra siejamas su į sveiką gyvenimą nukreiptomis veiklomis. Pagrindinių veiklų derinimas su šiomis veiklomis žiūrovui rodo galimybę aktyvumą derinti su sveikatai naudingais pasirinkimais formuojant savo gyvenimo stilių. Svarbu paminėti, kad toks derinimas yra vaizduojamas teigiamai, todėl gali būti priimamas kaip sektingas pavyzdys.

Įvairūs istorijų pavyzdžiai, kuriuose derinamos įvairios veiklos, išryškina aktyvaus gyvenimo stiliaus pasirinkimą nepriklausomai nuo veiklos sričių. Aktyvumas vaizduojamas kaip teigiamas, jis yra galimybių tinkamiems pasirinkimams vaizdinys, gali būti suprantamas ir kaip skatinimasis imtis įvairių veiklų, įvesti į savo kasdienybę kuo daugiau įvairovės. Aktyvumas kaip įvairių veiklų derinimas laidoje rodo didesnes galimybes kurti savo gyvenimo stilių, todėl gali būti suprantamas kaip sektingas pavyzdys ar net labai svarbi sąlyga kurti savo gyvenimo stilių.

3. 3. 3. Mobilumas – pasirinkimas siekti pasitenkinimo

Laidoje mobilumo tema yra svarbi. Didelėje dalyje pasakojimų yra minimas tam tikras mobilaus gyvenimo aspektas, pabrėžiamos mobilaus gyvenimo galimybės ir apribojimai. Psichologė pastebi, kad mobilumas šių dienų pasaulyje yra suvokiamas kaip vertybė ir to parodymas gali reikšti, kad žmogus turi nuojautą, jog bus pripažintas visuomenės. Istorijų herojai pasakodami apie savo gyvenimo pasirinkimą gyventi mobiliai arba sėsliai atskleidžia gyvenimo stiliaus vaizdavimą laidoje, kuris yra susijęs su laimės, pasitenkinimo ir malonumo siekimu.

Mobilumo temos svarbą išryškina vizualusis jo vaizdavimas pasakojimuose. Ypatingai aiškiai žiūrovui suprantamas mobilaus gyvenimo pavyzdys – kadrai iš kelionių (nepriklausomai, kurioje

veiklos srityje jos yra rodomos). Tinkamas pavyzdys, kuris rodo vizualiojo gyvenimo stiliaus per keliones konstravimą yra Editos Mildažytės istorija. Joje rodomi kadrai ir laisvalaikio ir darbo kelionių užsienyje (žr. 10 pav.) Vaizduojama kasdienybė, lankytini objektai, pasakojimo herojės veikla. Taip pat vizualiai mobilius gyvenimo stiliaus pasirinkimus pabrėžia ir pasakojimai, kuriuose istorijos herojus ne tik pasakoja apie savo mobilumą. Pats mobilumas yra įtvirtinamas ir aplinkos, kurioje istorijos metu pasakotojas yra. Pavyzdžiui, Ilja Laursas daug keliauja, todėl jis neturi pastovios gyvenamosios vietos ir yra filmuojamas viešbutyje (žr. 11 pav.). Žiūrovui tai yra aiški nuoroda į mobilaus gyvenimo pasirinkimą.

10 pav. Editos Mildažytės pasakojime rodomi kadrai iš kelionių (kadrai iš laidos „Stilius“)

11 pav. Ija Laurso istorija filmuojama viešbutyje (kadrai iš laidos „Stilius“)

Mobilumas **darbo temoje** yra ryškus. Pasirinkimas dirbti nuo vienos vietos nepriklausomą, kelionių reikalaujantį arba sėslų darbą vaizduoja pasakojimų herojų gyvenimo stiliaus pasirinkimus ir galimybes. Pavyzdžiui, Ilja Laursas nuolat keliauja darbo reikalais, todėl netūrėdamas pastovios gyvenamosios vietos jis savo namais įvardija pasaulį. *„Pasaulis yra mano antra tėvynė, šypsosi paklaustas, kur jaučiasi geriausiai.“* Pozityvus pasakojimo tonas tęsiamas ir apibūdinant tokio mobilaus darbo privalumus. *„Nori nenori, vis tiek pradedi kažką išvelgti tose kelionėse.“* Tai parodo, kad pasirinkimas dirbti tokį darbą yra teikiantis džiaugsmą, todėl gali būti laikomas gyvenimo stiliaus priemone, kuri padeda siekti tikslų. Taip pat mobilaus darbo pasirinkimas laidoje vaizduojamas kaip nuoroda į galimybę. Pavyzdžiui, Povilas Meškėla koncertuodamas turi keliauti.

Pasakojime jis atskleidžia tokio darbo privalumą – susitikimą su jam svarbiais žmonėmis, su kuriais jis gali užmegzti ryšį. „*Kiek man teko važinėti, teko dalyvauti vienam koncerte su Robertu Velsu. Yra aukšto lygio superinis muzikantas, aukšto lygio, žinomas Skandinavijoje ir jisai, nu kaip yra.* <...> *Jisai pasakė, “You rock Star.”*“ Ryšių užmezgimas gali būti svarbus pasakojimo aspektas, kuris yra nuoroda į pasitenkinimo siekimą, gero gyvenimo užtvirtinimą ar net tam tikro prestižo vaizdavimą. Mobilaus darbo privalumų akcentavimas, gali reikšti, kad tokio darbo tipas yra teigiamas pavyzdys žiūrovui.

Mobilumas, kaip gyvenimo stiliaus kūrimo įrankis atskleidžiamas ir temoje apie **šeimą**. Šeimos temai gali būti priskiriamas gyvenamasis būstas, nes istorijose jis vaizduojamas kaip pagrindinė vieta praleisti laiką su šeima, namai yra prilyginami šeimai. Būstas šiuo atveju parodo gyvenamąją vietą, kuri pabrėžiama, išskirtinai minima, kai yra besikeičianti. Dažnai pabrėžiamas ir visos šeimos namų skirtingas išsidėstymas. Pavyzdžiui, Vilma Leonavičienė pasakoja apie tai, kad beveik pusę metų gyvena Lietuvoje, o kitą pusę užsienyje. Kartu užsienio šalį pasirinko ir jos dukra. „*Likimo ironija. Vienturtė Vilmos dukra sukūrė šeimą su norvegu ir abu apsigyveno Norvegijoje.* <...> *Vilma tikina, kad atstumas ne kliūtis, mat pati tik 150 dienų praleidžia Lietuvoje.*“ Pasakojime pabrėžiamas tokio gyvenimo nesudėtingumas, kuris vėliau praplečiamas iki bendrumo. „*Čia yra toksai paprastas dalykas, kad pasaulis labai globalėja ir tos sienos labai nyksta.*“ Toks situacijos pristatymas, rodo žmogaus platų suvokimą. Mobilaus gyvenimo pasirinkimas vaizduojamas kaip privalumas ar net neišvengiamybė.

Laisvalaikio temoje mobilumas išreiškiamas kaip galimybė keliauti. Čia dažniausiai vaizduojamos poilsinės kelionės, kurios pristatomos kaip puikus gyvenimo stiliaus pasirinkimas. Būtent laisvalaikio kelionės žmogui gali teikti pažinimo pasitenkinimą. Pavyzdžiui, Žygimanto Maurico istorijoje kelionės minimos kaip nuotykių ieškojimas. „*Aš išvykau iš Lietuvos ieškodamas nuotykių, apkeliavau visą pasaulį praktiškai, nu visą Europą.*“ Kartu kelionės šioje istorijoje pabrėžiamos ir kaip pasirinkimas padėjęs praplėsti akiratį, formuoti pasaulėžiūrą. „*2 metus Žygimantas keliavo vieno projekto mainų keliais, lankėsi ir dirbo Armėnijoje, Airijoje, Prancūzijoje, Anglijoje. Kelionėse jis ne tik išvydo kitų kultūrų detalių, bet ir formavosi kaip asmenybė.*“ Laisvalaikio praleidimas keliaujant gali laidos istorijose gali reikšti savęs vidinio ieškojimo veiklą, kuri veda link laimės kaip galutinio taško. Tinkama to iliustracija, Vėtrės Antanavičiūtės pasakojime minimos kelionės į Indiją, kaip į vietą, kurioje galima ieškoti savęs. „*Gyvenime, šypsosi, buvo visko labai daug. Ir darbai grafinio dizaino ir interjero srityse ir kelionės į Indiją ieškant savęs.*“ Šie laisvalaikio pasirinkimai gali būti nuoroda į savęs tobulinimo siekimą, kuris teikia pasitenkinimą.

Laidoje vaizduojamas mobilumas yra rodomas kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas. Jis labiausiai atskleidžiamas dažniausiai vaizduojamose gyvenimo stiliaus veiklų srityse (darbas, šeima, laisvalaikis). Dažniausiai parodomas kaip privalumas, plataus mąstymo pavyzdys, kuris žiūrovui gali būti suprantamas kaip teigiamas aspektas vertinant kitus, o kartu ir – siekimas galutinio pasitenkinimo - laimės.

3. 3. 4. Pozityvumas – laimės siekimo veiksnys

Laidoje „Stilius“ aiškiai išreiškiamas pozityvumas, kuris gali būti suprantamas, kaip gyvenimo stilių formuojanti priemonė. Psichologės nuomone, pozityvaus mąstymo kaip vertybės suvokimas šiuo metu yra nulemtas mados. Kaip priešpriešą tam ji pateikia pavyzdį, kai ankstesniais amžiais vertybė būdavo būti liūdnu ir jausti kančią. Šių laikų pozityvus mąstymas gali būti nulemtas žmonių prasmės ieškojimo, liūdesio ar net depresijos maskavimo. Šie veiksniai nebūtų pripažįstami visuomenės kaip sėkmingo žmogaus paveikslo kūrimu. Pozityvus mąstymas laidos istorijose vaizduojamas tiesiogiai ir netiesiogiai. Jis pabrėžiamas kaip teigiamas aspektas, kuris yra svarbus šiuolaikiniam žmogui, kuris formuoja savo gyvenimo stilių.

Darbo temoje pozityvus mąstymas atsiskleidžiamas darbo kaip malonios veiklos suvokimas. To labai tinkama iliustracija yra Vilmos Kvaliauskienės – Kavos istorija, kuri pozityvų mąstymą darbo temoje atskleidžia per patirtų sunkumų suvokimą kaip pamoką.

„Tą mokymosi laiką aš prisimenu kaip labai labai gerą. Pavyzdžiui aš atvažiauvau <...> ir manęs paprašė savaitę tvarkyti namus. Aš galvoju, Viešpatie Dieve, mano namuose ateidavo sutvarkydavo, paprašydavau ten suprantat. Kaip aš, kaip ts turi būti? <...> Plius tu nemoki, tu nežinai. Tu turi perskaityti chemiją, tu nežinai, kol aš įpratau ir prasidėjo savaitės katorga tokia, kokios aš neįsivaizdavau, kad ji gali būti, kol tavo kūnas nepripranta prie to ritmo.“

Sudėtingas darbas ir kančios pabrėžiamos siekiant išryškinti kontrastingą dabartinį pasakojimo veikėjos suvokimą apie tokią patirtį. Dabartiniame momente ji į sunkią darbinę patirtį žvelgia, kaip į galimybę. „Aš turėjau galimybę pamatyti kaip gyvena žmonės, aš daugiau tokių galimybių neturėjau.“ Tai yra nuoroda į pozityvų mąstymą, kuris leidžia istorijos veikėjui į savo sprendimus žvelgti kaip į teigiamus.

Šeimos temoje pozityvus mąstymas yra rodomas tuomet, kai žmogus didžiuojasi savo šeima. Šeima yra vaizduojama kaip vertybių formuotoja. Tinkama to iliustracija gali būti Juliaus Ptašeko istorija, kurioje tėvai akcentuojami, kaip vertybių davėjai. „Mano tėvai <...> Man pavyko iš jų perimti didžiulį pozityvą žmogui.“ Tai rodo žmogaus pozityvų šeimos paveikslo suvokimą.

Dažnai istorijos herojai akcentuoja malonumą laiką leisti su šeima. Pavyzdžiui, Saulius Urbonavičius – Samas laiką leidžiamą su šeima vertina kaip puikiai praleistą laiką ir kaip vertybės kūrimą.

„Antrą kartą Sauliui kurti šeimą po skaudžios patirties nebuvo baisu. Kai sutiko, kaip pats Saulius įvardija, tinkamą žmogų. Su kuriuo gali kalbėtis ir gali tylėti. Tvirtina į šeimą žvelgiantis kaip į didelę dovaną ir kartu didelį meną kurti.“

Malonumo siekimas ir požiūris, kad šeima gali suteikti tą malonumą yra nuoroda į laimės siekį. Taip pat pozityvus mąstymas šioje temoje atskleidžiamas kai šeima yra skatinimas keistis į teigiamą pusę. Pavyzdžiui, Andriaus Užkalnio istorijoje *„Tai vienas kitą labai... labai smarkiai... labai smarkiai palaiko ir taip be jokios abejonės, kai esi vis labiau matomas ir kai šalia yra kitas žmogus, kuris yra matomas su tavimi, tai įgauni ne tik norą be ir pareigą keistis į teigiamą pusę.“* Toks požiūris į šeimą yra nuoroda į norą keistis ir priimti teigiamus sprendimus, kurie turi įtakos ir formuojant savo gyvenimo stilių.

Pozityvus mąstymas labai aiškiai parodomas ir tuomet, kai istorijos herojai pasakoja apie savo **laisvalaikį**. Šioje temoje, pozityvus požiūris laisvalaikio kontekste parodomas kaip galimybė leisti laiką džiaugsmingai. Tinkamas to pavyzdys yra Antano Juknevičiaus istorija, kurioje jis pasakoja apie savo pasirinkimą ieškoti daugiau laisvo laiko. *„Tik štai atėjęs supratimas, kad laimė ne piniguose, norėjosi turėti daugiau laisvo laiko ir daryti tai, ką iš tiesų norisi, nepaisant net ir šeimos pasipriešinimo.“* Laisvas laikas yra sąlyga užsiimti sau patinkančia veikla. Taip pat laisvalaikis parodomas, kaip suteikiantis džiaugsmą ir kuriantis pozityvumą. Pavyzdžiui, Jonas Girskis pasakoja apie savo laisvalaikio veiklą – tenisą. Jis pabrėžia šios veiklos, kaip teigiamų emocijų šaltinio svarbą. *„Nuovargi, stresą ar blogas mintis pats gydo mėgstamiausiu laisvalaikio užsiėmimu – tenisu.“* Tai parodo, kad laisvalaikis laidoje yra vaizduojamas ir kaip galimybė kurti savo gyvenimo stilių pozityvumu, kuris veda prie laimės/pasitenkinimo siekimo.

Kitos pozityvumą išreiškiančios priemonės (**mobilumas, sveikatingumas, vizualusis pasitenkinimas, kitoniškumas**) yra susijusios, nes laidos pasakojimuose taip pat yra parodomos kaip nuoroda į pasitenkinimą. Čia vėl išryškėja laimės siekimo priemonių persidengimas. Pavyzdžiui, mobilumas ir sveikata gali būti suprantamas kaip pozityvaus mąstymo padarinys (gyvenimo stiliaus pasirinkimas). Tai atskleidžia Andriaus Užkalnio istorija, kurioje kelionė jį paskatino į pozityvius, su sveiku gyvenimu susijusius pokyčius. *„Žurnalistas pasakodamas apie kelionę, negalėjo sulaikyti džiaugsmo dėl savo išvaizdos pokyčių. Paradoksalu, tačiau kelionės metu Amerikoje vyras numetė 17 kilogramų.“* Labai svarbu tai, kad tokie pokyčiai vaizduojami kaip džiaugsmingi. Tai parodo situacijos pozityvumą. Dar vienas tinkamas pozityvaus mąstymo

pavyzdys - vizualusis pasitenkinimas. Jis taip pat gali būti vaizduojamas kaip pozityvus mąstymas ir to nulemtas gyvenimo stiliaus pasirinkimas. Laidos herojai yra linkę kurti savo namus, kurie jiems teiktų džiaugsmą ir leistų pozityvų mąstymą. Pavyzdžiui, Dalios Sunklodienės atveju būstas tampa vizualiojo pasitenkinimo vieta. „*Ta estetika, kad mano akis džiugintų, kad manęs neerzintų kažokie sprendimai, daiktai.*“ Istorijoje parodoma vizualiojo suvokimo kaip pasitenkinimo svarba. Siekis būti laimingų yra siejamas su pozityviu požiūriu, kuris laidoje išreiškiamas formuojant savo gyvenimo stilių įvairiomis priemonėmis.

Pozityvumas laidoje išreiškiamas kaip dar vienas malonumo siekimo veiksnys, kuris gali būti nulemtas mados mąstyti pozityviai. Pozityvios mintys laidoje yra pateikiamos kaip būdas kurti galimybes, imtis pokyčių (fizine ir mąstymo prasme), kurie lemia gyvenimo stilių ir jo kokybę.

3. 3. 5. Sveikatingumas – mąstymas orientuotas į teisingą gyvenimo stilių

Sveikatingumas laidose išreiškiamas kaip gyvenimo stiliaus formavimo priemonė, kuri yra nukreipta į sveiką fizinę būklę, psichologinę sveikatą, gerą išvaizdą ir patogų gyvenimą. Šis veiksnys pasakojimuose yra labai ryškus ir yra išreiškiamas visose trijose pagrindinėse gyvenimo stiliaus veiklų srityse (darbas, šeima, laisvalaikis). Psichologės nuomone, į sveikatą orientuotas gyvenimas yra visuomenės priimamas kaip vertybė. Vis daugiau žmonių sieja savo gyvenimą su sveikais pasirinkimais, o tai gali lemti ir norą vaizduoti šias vertybes ekrane.

Į sveikatą orientuotas mąstymas laidoje pateikiamas kaip vertybė, teigiamas gyvenimo formavimo veiksnys. Jo aktualumą pabrėžia laidose rodomi vaizdiniai, susiję su sveikata. Pavyzdžiui, pasakojime apie Donaldos Meiželytės pakitusį mąstymą į sveiką gyvenimą kartu yra rodomi kadrai, kuriuose sveiki maisto produktai, namuose besimankštinanti ir lauke bėgiojanti istorijos herojė (žr. 12 pav.). Taip pat istorijose pabrėžiama aplinka, kuri dažnai atskleidžia ar pabrėži psichologinę herojų sveikatą. Dažnai vaizduojama gamta, kurioje istorijos herojus gali atsipalaiduoti. Pavyzdžiui, Asta Vaškevičiūtė pasakoja, kad jai labai svarbus santykis su aplinka, kuris būna sveikas tuomet, kai ji yra pailsėjusi ir atsipalaidavusi. „*Kai aš esu ir kai aš esu pailsėjusi, tai aš duodu sau meilės ir nebereikalauju iš kitų ir tada mano santykiai su aplinka yra sveiki ir natūralūs.*“ Kartu ji yra filmuojama gamtoje (žr. 13 pav.) Tokį į psichologinę sveikatą orientuotą požiūrį patvirtina ir herojės atsikraustymas į vienkiemį. Rodomi, kadrai iš gamtos, sodybos. Tai patvirtina sveikatingumo temos aktualumą.

12 pav. Donalda Meiželytė rodoma sportuojanti ir sveikai besimaitinanti (kadrai iš laidos „Stilius“)

13 pav. Asta Vaškevičiūtė filmuojama gamtoje ir vienkiemyje (kadrai iš laidos „Stilius“)

Darbo temoje į sveikatą orientuoti gyvenimo stiliaus pasirinkimai pasireiškia tuomet, kai istorijų herojai pritaiko savo darbą sveikatos tikslams. Pavyzdžiui, Viktorijos Baltramiejūnienės istorijoje atskleidžiamas impulsas dirbti dėl savo fizinės išvaizdos. *„Veido mankštų mokslai Ukrainoje, veido masažai, kosmetologijos studijos. Koreguoti pirmiausia ėmė savo veidą, raukšles prie antakių ir lūpų veido kontūrą. Pokyčių savo veide, ji tikina pamačiusi po pusantro mėnesio.“* Taip pat ryškus ir noras savo darbą pritaikyti fizinei ir psichologinei sveikatai. Tinkamas to pavyzdys – Ievos Jackevičiūtės istorija, kurioje ji pasakoja apie sveiką mitybą ir jogos pratimus, kuriuos daro dėl darbo.

„Mano sveika gyvensena tai, reiškias, buvo grąžint save į balansą. Nes aš buvau iš tų, kur labai daug dirba, labai daug veikia <...> nu ir viskas, aš vakare atsisėdu ir man galva uuuu [aut. past. Purto galvą] Mintys eina, negali nurimti. Iš to nėra nieko gero.“

Sveikata istorijos herojai rūpėti pradėjo dėl darbe patiriamų nepatogumų. I. Jackevičiūtė susikūrė naujus darbo įpročius, kurie jai padeda būti sveikai. Tai gali reikšti, kad laidoje perduodamas sveiko žmogaus gyvenimo būdo suvokimas kaip teisingas pasirinkimas. Į sveikatą orientuotas mąstymas padeda keisti įpročius darbinėje aplinkoje.

Laisvalaikio temoje į sveikatą orientuotas mąstymas atsiskleidžia per norą laisvalaikį išnaudoti savo sveikatai. Rodomi apsisprendimai keisti mitybos įpročius, fizinį aktyvumą ar įpročius kuriuose istorijos herojai jaustęsi psichologiškai gerai. Labai tinkamas sveiko laisvalaikio pasirinkimas kaip fizinės ir psichologinės sveikatos gerinimo priemonės pavyzdys yra Ilja Laurso istorija. Laisvalaikiu I. Laursas sportuoja ir pabrėžia, kad tai daro ne tik dėl fizinės, tačiau ir dėl psichologinės savijautos.

„Sunkiausia yra ne ištreniruoti, nes priemonės yra visiems žinomos principu, bet sunkiausia yra suvokti, kad tai yra svarbu. Nes nu irgi savotiška pretenzija ten man mokyklos laikais, kad ten tėvai, mokykla, visuomenės akiratis, sportuok, nes būsi sveikas. Ir sakai paaugliui, ypač klausi, ar aš nesveikas? Kojos rankos bėga laksto. Sveikas, žinoma, kam man sportuot. Tokia buvo logika ir daug vėliau atėjo supratimas, kad sportas yra mažąja dalim apie fizinę sveikatą.“

Išminties dalinimasis gali reikšti, kad tai yra patarimas. Kadangi istorijos herojus šiuo metu save vaizduoja kaip sveiką žmogų (psichologiškai ir fiziškai), tai gali laidos žiūrovui sudaryti įspūdį apie sveiko gyvenimo privalumus. Laisvalaikis tampa terpe, kurioje žmogus vaizduojamas gyvenantis sveikai, todėl jaučiantis pasitenkinimą.

Sveikas gyvenimo būdas laidoje vaizduojamas kaip priemonė kurti pasitenkinimą, laimę teikiantį gyvenimo stilių. Labai svarbu, kad į sveikatą orientuotas požiūris yra daugialypis, nurodantis į psichologinę ir fizinę sveikatą, estetinį savęs pristatymą. Tai rodo, kad sąlyga būti laimingam gyvenimo stiliaus veiklose yra būti visapusiškai sveikam.

3. 3. 6. Vizualusis pasitenkinimas – priemonė išreikšti save

Vizualusis pasitenkinimas istorijose yra išreiškiamas labai aiškiai. Istorijų herojų priimami vizualieji sprendimai gali būti priskiriami gyvenimo stiliaus pasirinkimams, nes tokie pasirinkimai daro tiesioginę įtaką žmogaus gyvenimui. Psichologės nuomone, tai kaip ir visos kitos darbe pastebimos vertybės/tikslo siekimo priemonės yra nukreiptos į malonumo siekimą, kuris yra apsąstas jau iš anksčiau suformuotos mados. Laidoje vizualieji sprendimai, kurie teikia pasitenkinimą, reiškiasi pagrindinėse gyvenimo stiliaus veiklose.

Vizualieji sprendimai, kurie yra pristatomi kaip teikiantys laimę ar pasitenkinimą, yra pristatomi ir išryškinami ne tik žodiniu, bet ir vaizdiniu pasakojimu. Dažnai pasakojimuose rodomos interjero ir eksterjero detalės, meno kūriniai, prižiūrėtos istorijų herojų kiemo aplinkos, gamtos ir miesto vaizdai iš kelionių. Pavyzdžiui, Juliaus Ptaško istorijoje išryškinamos dvaro detalės, kurios buvo sukurtos arba išsaugotos istorijos herojaus: mūrinės sienos, šaltinis, specialia

technika statyta akmeninė tvora (žr. 14 pav.). Pasakojimą sustiprina vaizdinės detalės ir tai parodo, kad vizualieji sprendimai yra aktualūs ir labai svarbūs pasakojant apie gyvenimo stiliaus pasirinkimu.

14 pav. Juliaus Ptaško istorijoje rodomos eksterjero detalės (kadrai iš laidos „Stilius“)

Darbo temoje vizualiojo pasitenkinimo poreikis yra parodomas per sprendimą savo gyvenimą sieti su specialybe, kurioje vizualioji estetika yra vienas svarbiausių aspektų. Pavyzdžiui, Juozas Statkevičius yra dizaineris. Savo pasakojimu jis pabrėžia specialybės išskirtinumą. *„Bendrinio recepto nedalijantis dizaineris stiliaus suvokimą prilygina šachmatams. Kitaip tariant, pirmiausia, reikia turėti viduje, tik tada galėsi parodyti išorėje.<...> Baisiausias dalykus dizaineris įvardija kopijavimą ir nemokšiškus stereotipus.“* Dalindamas patarimus, reiškdamas savo nuomonę istorijos herojus vizualiuosius aspektus pristato kaip itin svarbius žmogaus gyvenime, o kartu ir galinčius išreikšti įsitikinimus. *„Kaskart viešumoje pasireiškiantis vis kitokio stiliaus įvaizdžiu jis tikina pats niekada nedėvintis to, kas pabrėžia amžių ir socialinę padėtį.“* Ta rodo, kad laidoje vaizduojamas vizualusis, estetinis išsilavinimas gali būti galimybė išreikšti savo nuomonę.

Šeimos temoje vizualieji sprendimai pagrinde yra atskleidžiami per gyvenamąjį būstą. Būstas istorijose yra kuriamas taip, kad būtų malonus ir atitinkantis vizualiuosius žmogaus poreikius. Kaip tiesioginė to nuoroda gali būti laidos pasakojimas apie Indrą Sunklodienę. Herojė pasakodama apie tai, kaip kūrė savo būstą, pabrėžia estetikos kaip geros jausenos garantą. *„Tai ką matome kasdien, turi patikti, tiktai ir stebinti, tačiau jokių būdų neerzinti, sako interjero dizainerė, įgyvendinusi savo svajonę. Gyventi erdvėje, kuri ją estetinė prasme džiugina.“* Svarbu paminėti tai, kad gyvenimo stilių čia pabrėžia noras estetiškai save įprasminėti būste. *„Pats dekoratyvinis, gražiausias, dailiausias sprendimas, kuris galbūt parodo, kad čia mano erdvė tai yra tai yra dailės reprodukcija, kuri yra specialiai impregnuota ir paruošta, būtent, naudoti vonioje.“* Specialiai parinktos vizualiosios ir pasakojimuose išryškinamos detalės ne tik atskleidžia istorijos herojų estetinio pasitenkinimo poreikį, bet ir savęs įprasminimą per jį.

Vizualusis pasitenkinimas, kaip svarbi priemonė siekti laimės yra išreiškiamas ir **laisvalaikio temoje**. Laisvalaikio užsiėmimai, kurių pagrindas yra vizualusis pasitenkinimas yra akcentuojami laidoje. Vaizduojamas rūbų kūrimas, piešimas, spektaklių žiūrėjimas. Pavyzdžiui, Liudvika Meškauskaitė pasakoja pajutusi poreikį piešti. *„Aš grįžau visa drebandi, kad man reikia piešti.“ „O anksčiau bandėte?“ „Ne, aš nebandžiau aš nesimokiau, va. Tiesiog pajutau tokį fizinį potraukį piešti.“* Tai rodo žmogaus norą save išreikšti vizualiai. Dažnai vaizduojamas laisvalaikio būdas kelionės taip pat rodo vizualusis pasitenkinimo poreikį. Rodomi kadrai iš įvairių lankytinų objektų, gamtos yra nuoroda į estetinio pasitenkinimo aktualumą žmogaus gyvenimo stiliaus pasirinkimuose. Pavyzdžiui, Editos Mildažytės pasakojime rodomi kadrai su lankytiniais objektais, miesto vaizdai, kuriuose herojė pati nepasirodo. Nors įžvelgdama, kad šalis nėra patogi gyventi, ji pabrėžia vizualųjį grožį. *„Jinai turi žavesio, jinai turi spalvų, jinai. Tai yra labai įdomu pamatyti ir pažinti, bet gyventi yra sunki šalis gyventi tikrai.“* Tai gali reikšti, kad vizualusis pasitenkinimas yra pateikiamas kaip svarbi priemonė siekti laimės formuojant savo gyvenimo stilių.

Laidoje vizualusis pasitenkinimas parodomas kaip pagalba siekti laimės. Jis padeda žmogui įprasminginti ir išreikšti save, žavėtis aplinka, reikšti savo nuomonę. Pasakojimuose pateikiamas kaip svarbus ir aktualus gyvenimo stiliaus veiksnys.. Dėl šių pastebimų išraiškos formų vizualusis pasitenkinimas gali būti laikomas laidoje rodoma svarbia gyvenimo stiliaus priemone siekiant galutinio tikslo – laimės.

3. 4. Gyvenimo stiliaus laidoje „Stilius“ raiškos modelis

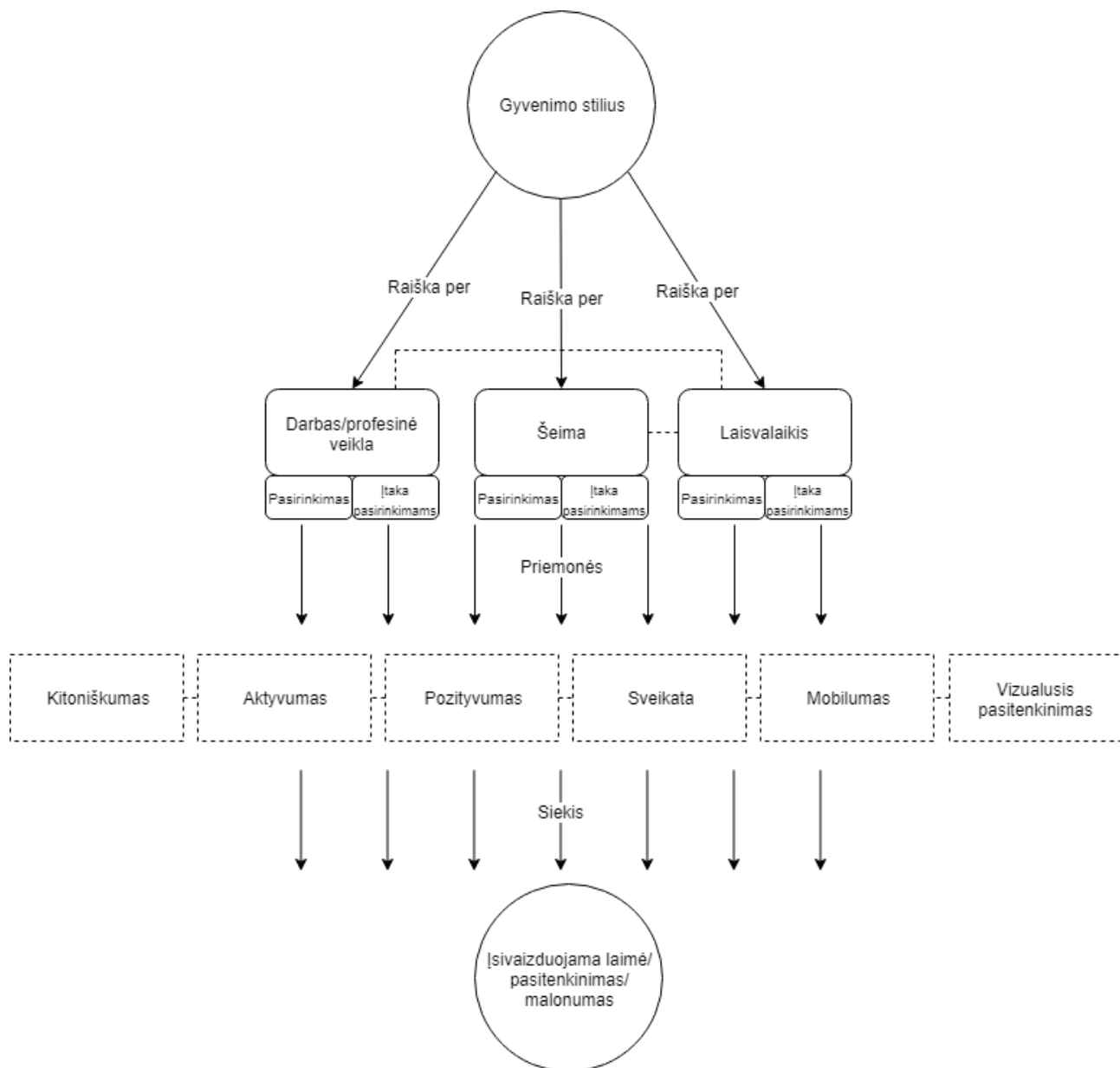
Išanalizavus laidos „Stilius“ herojų pasakojimus, pasiremiant psichologės įžvalgomis ir rekomendacijomis buvo sukurtas gyvenimo stiliaus laidoje „Stilius“ raiškos modelis (žr. 15 pav.). Šis modelis nusako pagrindinę gyvenimo stiliaus laidoje rodymo formuojamą kryptį, veikimo principą, veiklos sritis, kuriose reiškiasi gyvenimo stilius ir pagrindines priemones, kuriomis gyvenimo stiliuje yra siekiama pagrindinio tikslo, bei jų sąsajas.

Laidoje labiausiai išryškinamos pagrindinės gyvenimo stiliaus veiklos, kuriose reiškiasi gyvenimo stiliaus pasirinkimai. Šios veiklos yra darbas (profesinė veikla), šeima ir laisvalaikis. Savyje jos gali apimti kitas veiklas, kurios laidoje yra išreiškiamos ne taip ryškiai (pvz., studijos, butis). Darbas (profesinė veikla), šeima ir laisvalaikis vaizduojami ir kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimai ir kaip gyvenimo stiliui įtaką darantys veiksniai. Labai svarbu paminėti, kad gyvenimo stilius yra vaizduojamas dvejopai – fragmentuotai ir vientisai. Fragmentuotas – kada pagrindinės veiklos yra labai aiškiai atskiriamos ir vientisas - kai veiklos yra tarpusavyje persidengiančios. Pastebima, kad net vaizduojant gyvenimo stilių kaip vientisą ne visos veiklos

istorijose persidengia (dažniausiai ir pastebimiausiai persidengia darbas (profesinė veikla) ir laisvalaikis arba laisvalaikis ir šeima), todėl ryškesnis yra fragmentuotas vaizdavimas.

Ryškiausiai vaizduojamos priemonės, kurios gyvenimo stiliaus pagrindinėse veiklose padeda siekti pagrindinio gyvenimo stiliaus tikslo yra kitoniškumas, aktyvumas, pozityvumas, sveikata, mobilumas ir vizualusis pasitenkinimas. Visos šios priemonės reiškiasi pagrindinėse gyvenimo stiliaus veiklose (darbe (profesinėje veikloje), šeimoje ir laisvalaikyje), tačiau kartu turi sąsajų viena su kita. Dažnai gali viena kitą papildyti, atskleisti ar net sutapti. (pvz., kitoniškumas gali būti susijęs su mobilumu, nes būtent mobilumas gali būti išreiškiamas kaip kitokie žmogaus pasirinkimai, o aktyvumas gali būti išreiškiamas kaip sveiko gyvenimo pasirinkimas).

Tiek gyvenimo stiliaus veiklos, tiek priemonės yra aiški nuoroda į pagrindinio tikslo siekimą. Pagrindinis tikslas laidoje yra nurodomas tiesiogiai ir netiesiogiai. Tiesiogiai, kai išreiškiama žodžiais ir netiesiogiai, kai priemonėmis ir veiklomis parodoma, ko siekiama. Abejais variantais istorijose pagrindinis tikslas yra nuoroda į malonumo siekimą, įsivaizduojamą (parodomąją) laimę, pasitenkinimą.

15 pav. Pavyzdinis gyvenimo stiliaus laidoje „Stilius“ raiškos modelis (sudarytas autorės pagal tyrimo duomenis)

IŠVADOS

1. Darbo teorinėje dalyje analizuota gyvenimo stiliaus koncepcija parodo, kad tai yra įvairių žmogaus pasirinkimų visuma, kuria jis nori ne tik patenkinti savo poreikius, bet pristatyti save. Pagrindinės gyvenimo stiliaus formavimo kryptys yra vertybės (nuostatos), elgesys ir pasirinkimai, kurie dažniausiai yra sutampantys ir suprantami kaip visuma. Televizija yra medija, kuri perduoda jau suformuotų gyvenimo stilių pavyzdžius auditorijai, o žiūrovai yra svarbus veiksnys, kuris reguliuoja tokį televizijos turinį. Todėl gyvenimo stilius televizijoje yra suprantamas, kaip tam tikrų realybėje vykstančių tendencijų, madų išryškinimas.
2. Remiantis atliktu tyrimu gyvenimo stilius laidoje „Stilius“ labiausiai vaizduojamas kaip 3 pagrindinės veiklos sritys – darbas (profesinė veikla), šeima ir laisvalaikis. Šios veiklos sritys gali apimti ir kitas veiklas (pvz., mokslas, sportas). Sritys yra parodomos kaip gyvenimo stiliaus pasirinkimas ir kaip kitiems gyvenimo stiliaus pasirinkimams įtaką darantis veiksnys. Šios veiklos vaizduojamos teigiamai, pasakojimuose išryškinamas jų svarbumas. Toks šių veiklos sričių rodymas gali lemti žiūrovo suvokimą, kad darbas (profesinė veikla), šeima ir laisvalaikis kartu yra pamatas formuojant gyvenimo stilių.
3. Tyrime pastebėta, kad laidos herojai savo gyvenimo stilių formuoja dvejopai – fragmentuotai ir vientisai. Vis tik fragmentuotas gyvenimo stilius yra vaizduojamas dažniau. Jis išlieka kryptinis, tai reiškia, kad atskirose veiklose žmogus vadovaujasi tomis pačiomis nuostatomis, bet veiklos nėra sutampančios. Toks gyvenimo stilių vaizdavimas gali reikšti naujos tendencijos – gyvenimo stiliaus pagrindinių veiklų atskyrimą viena nuo kitos. Ši tendencija yra siejama su žmogaus noru pailsėti nuo tokios pat veiklos, tai įvairovės siekimas gyvenime.
4. Tyrimu išsiaiškinta, kad laidoje perduodamos gyvenimo stiliaus priemonės, kuriomis siekiama įsivaizduojamos laimės, pasitenkinimo ir malonumo, yra suprantamos kaip vertybės. Pasitvirtina teorinėje dalyje pateikta schema, kurioje gyvenimo stilių medijose formuoja laidos kūrėjai ir auditorija. Televizijos laida pasirenka kai kurias priemones, vertybes (šiuo atveju kitoniškumą, aktyvumą, pozityvumą, sveikatą, mobilumą, vizualųjį pasitenkinimą) išryškinti ir įtvirtinti kaip tinkamas ir vertinamas.
5. Gyvenimo stilius laidoje vaizduojamas kaip jau pasiekto tikslo buvimas ir noras jį tęsti arba tobulinti. Tikslas bendrąja prasme visada yra įsivaizduojama laimė, pasitenkinimas arba malonumo siekis. Praeities istorija iliustruoja kelią iki dabarties momento, herojaus virsmą, kitimą, esminius gyvenimo įvykius, kurie skatino imtis pokyčių siekiant tikslo. Tai parodo,

- kad dabartinės veiklos laidos herojams yra teikiančios pasitenkinimą, todėl tikslo siekimo priemonės gali būti vertinamos laidos žiūrovų kaip labai svarbios siekiant tokių pat tikslų.
6. Laidoje pateikiamos įvairios istorijos atskleidžia skirtingus gyvenimo stilius, tačiau visi gyvenimo stiliai yra tų pačių gyvenimo vertybių (priemonių tikslui siekti) išraiška. Pagrindinės priemonės, kurias (šiuo atveju kitoniškumas, aktyvumas, pozityvumas, sveikata, mobilumas, vizualusis pasitenkinimas) siekiant gyvenimo stiliaus tikslo – įsivaizduojamos laimės, pasitenkinimo, malonumo, net skirtinguose naratyvuose atsikartoja ir yra išreikštos pagrindinėse gyvenimo stiliaus veiklose (darbe (profesinėje veikloje), šeimoje, laisvalaikyje). Tai reiškia, kad laidoje norima parodyti, jog įvairūs gyvenimo stiliai yra tinkami (priimtini), tačiau jie turėtų būti kuriami universalių vertybių pagrindu.
 7. Medijų turinio analizė ir eksperto interviu atskleidė, kad televizijos laidoje „Stilius“ rodomas gyvenimo stilius yra pateikiamas kaip įvairių pasirinkimų galimybė, laisvė formuoti savo gyvenimą pagal savo gyvenimo supratimą, norus. Tai reiškia, kad laidos turinys yra skatinantis ieškoti įvairių savęs išreiškimo formų gyvenimo veiklose variantų, tačiau duodantis nuorodas, kurios gali suteikti didesnę pasisėkimą. Pasirinkimo galimybė laidoje rodo, kad gyvenimo stilius praplečia žmogaus suvokimo ribas apie visuomenę, jos įvairiapusiškumą, dažniausiai skatina atsiriboti nuo neigiamos išankstinės nuomonės, stereotipų, jaučiamas skatinimas perimti nuomonę tik remiantis asmenine patirtimi.
 8. Tyrime sudarytas pavyzdinis gyvenimo stiliaus raiškos lietuviškoje laidoje modelis rodo, kad tirtas gyvenimo stiliaus kūrimas kartu yra skatinimas įgyti naujus įgūdžius. Vienas iš pagrindinių aspektų, kuriuos atskleidžia laidos herojų istorijos yra tokių įgūdžių būtinybė siekiant keisti savo gyvenimą siekiant savo tikslų. Tik tinkamas, kokybiškas ir kūrybiškas funkcionavimas yra galimybė pilnai formuoti savo gyvenimo stilių. Laidoje tai dažnai tampa siekiamybe arba jau turima teigiama patirtimi.

REKOMENDACIJOS

Institucijoms Lietuvoje, kurios tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios su kultūrinėmis, socialinėmis atskirtimis, kurios kuria įvairaus formato turinį, organizuoja renginius. Pavyzdžiui, televizijos kanalams, jaunimo organizacijoms, psichologinio konsultavimo centrams ir panašaus profilio institucijoms.

1. Siekiant gerinti bendrą auditorijos suvokimą apie įvairius gyvenimo stiliaus pasirinkimus reikėtų skatinti auditorijos toleranciją ir kiekvieno gyvenimo stiliaus teigiamų aspektų išryškinimą. Tai galima daryti kuriant įvairų turinį, organizuojant renginius, kuriuose bendradarbiauja įvairių gyvenimo stilių atstovai ir yra dalijamasi asmenine patirtimi. Pavyzdžiui, patirties dalijimosi renginiai, kuriuose skirtingi žmonės gali papasakoti savo sėkmės/ nesėkmės istorijas. Asmeninės patirtys (geriausia, jei bus iliustruotos vizualiai, nes tai iškelia svarbiausius istorijų momentus) leidžia suprasti pasirinkimų priežastis, labiau pasitikėti „kitokiais“ pasirinkimais, o bendradarbiavimas ir kontaktas su „kitokiais“ suteikia galimybę atrasti bendrumus, lengviau įžvelgti teigiamus aspektus.
2. Siekiant mažinti atskirtis tarp įvairių visuomenės grupių, kurių atskirtys yra paremtos kitokio gyvenimo stiliaus nesupratimu ir netoleravimu, institucijų komunikuojamose žinutėse, pateikiamoje informacijoje pabrėžti bendro tikslo siekimą, tų pačių vertybių propagavimą. Bendro tikslo turėjimas ir panašių arba tokių pačių vertybių propagavimas yra vienijantis veiksnys, kuris nepabrėžia priešybių, bet išryškina bendrybę. Pateikiant informaciją neutraliai, apibendrintai ir leidžiant auditorijai pačiai suvokti kitokio gyvenimo stiliaus skirtumus ir bendrybes galima tikėtis įvairesnių nuomonių, tarp kurių gali atsirasti daugiau svarstymų apie „kitokio“ toleravimą.
3. Rekomenduojama institucijų komunikuojamose žinutėse pagrindines mintis iliustruoti vizualiai. Su gyvenimo stiliumi susijęs turinys, pavyzdžiui, asmeninės sėkmės istorijos, suteikia daugiau informacijos, išryškinta svarbiausius taškus, atkreipia dėmesį, stiprina žinutės turinį ir gali būti prisimenamas ilgiau. Tai yra papildomas veiksnys, kuris gali būti pritaikomas pateikiamos aktualios ir svarbios informacijos stiprinimui.
4. Siekiant, kad institucijų auditorija įgytų naujų įgūdžių, kurie yra svarbi priemonė norint keisti savo gyvenimo stilių ir geriau suvokti kitokius pasirinkimus, siūloma kurti aktualias galimybes arba jas supaprastinti, kad auditorijoms būtų patogų įgūdžius įgyti. Pavyzdžiui, galimybė komunikuoti su naujais žmonėmis naujose aplinkose gali būti užsienio kalbą. Todėl yra reikalingos priemonės, kurios leidžia institucijų pagalba mokytis kalbos: sukurtos

nemokamos kalbų pamokos, galimybė konsultuotis patogiu metu, kultūriniai renginiai, kuriuose galima bendrauti kita kalba. Patrauklus pateikimas ir galimybė patirti naudą (pasitenkinimą, malonumą) gali sukurti norą įsitraukti į mokymosi procesą.

5. Imantis priemonių prieš išankstinę neigiamą nuomonę, stereotipus ir siekiant teisingai informuoti tikslines auditorijas ir joms padėti kritinėse situacijose, reikia stiprinti lyderių ir darbuotojų kompetencijas. Rekomenduojama užtikrinti, kad tokių institucijų darbuotojų apmokymuose būtų įtraukiami klausimai apie gyvenimo stilių (sampratą, dabartinės tendencijos, požiūriai, problematika, nauda). Darbovietėse turėtų būti paruoštos konstruktyvios rekomendacijos gyvenimo stiliaus pokyčių ir kitokių gyvenimo stilių suvokimo klausimais. Gerai apmokyti darbuotojai gali profesionaliai teikti paslaugas (pvz., patarti, informuoti, supažindinti), valdyti problemines situacijas. Pavyzdžiui, atėjus konsultacijai abejojanč dėl gyvenimo stiliaus pasirinkimų, toks darbuotojas būtų pasiruošęs pateikti panašius sektinus pavyzdžius ir galimus sprendimo būdus. Taip konsultuotis atėjusiam žmogui būtų sukuriamas teigiama institucinė patirtis. Teigiamos praktikos skatina įvairesnę ir pozityvesnę požiūrį į gyvenimo stiliaus pokyčius, kitokio gyvenimo stiliaus praktikavimą.

PAGRINDINIŲ SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS

Auditorija – televizijos žiūrovai.

Gyvenimo stilius - žmogaus ar žmonių grupės tam tikras kasdienis elgesys, pasirinkimai, įsitikimai ir įpročiai fizine, psichologine, socialine ar net ekonomine prasmėmis. Savęs išraiška per gyvenimo formos pasirinkimą.

Gyvenimo stiliaus pasirinkimas – charakterizuojantis gyvenimo stilių pasirinkimas plačiąja prasme.

Globalizacija – procesas, vykstantis socialinėje plotmėje ir apimantis labai įvairias socialinių darinių sritis. Visuotinės tarpusavio priklausomybės plitimas, gilėjimas ir greitėjimas.

Medija – yra įrankis, kanalas perduoti informaciją auditorijai. Šių dienų pasaulyje tai kuriami produktai perduoti informaciją, kurie apima tekstą, kalbą, vaizdą ir grafiką, garsą ir yra nukreipiami pasiekti tikslingą auditoriją.

Tapatumas, identitetas – asmens vidinė vienovė, savęs „aš“ suvokimas.

Televizijos laida – programa, kuri transliuojama per televiziją.

Televizijos laidos herojus, veikėjas – asmuo, kuris televizijos laidoje yra pagrindinis veiksmų kūrėjas, pasakotojas.

Televizijos žinutė – tekstinė, vaizdinė, garsinė informacija, kuri yra transliuojama per televiziją ir yra kurianti prasmę.

Triukšmas, trikdžiai – tai išoriniai veiksniai, kurie keičia informaciją arba informacijos suvokimą.

LITERATŪRA

1. Aramavičiūtė, V. 2005. „Vertybės kaip gyvenimo prasmės pamatas“, *Acta pedagogica vlnensia* 14-27.
2. Baran, P. 1969. „On the Impact of the New Communications Media Upon Social Values“, *Law and Contemporary Problems* 34: 244-254.
3. Baudrillard, J. 2009. *Simuliakrai ir simuliacija*. Vilnius, Baltos lankos.
4. Bell, D.; Hollows, J. 2005. *Ordinary Lifestyles. Popular Media, Consumption and Taste*. Glasgow, Ben & Bain Ltd.
5. Benedikter, R.; Juergensmeyer, M.; Anheier, H. 2011. *Lifestyles*. Stanford, The SAGE Encyclopedia of Global Studies.
6. Berzonsky, M. D. 2005. „Ego identity. A Personal Standpoint in a Postmodern World“, *Identity* 5:2 : 125-136.
7. Bieliauckaitė, R. 2013. *A. Adlerio psichologija – tarp atsakomybės ir bendrystės*. Lietuvos individualios psichologijos draugija. [Interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 kvasario 19 d.] Prieiga per internetą: <<http://www.lipd.lt/?straipsniai.html>>.
8. Blackman, Sh. 2005 „Youth Subcultural Theory: A Critical Engagement with the Concept, its Origins and Politics, from the Chicago School to Postmodernism“, *Journal of Youth Studies* 8(1): 1–20.
9. Bobrova, L. 2009. „Būsimųjų kūno kultūros pedagogų psichologinės adaptacijos gyvenimo stiliaus kaitos kontekste“, *Jaunųjų mokslininkų darbai* 1:22: 24-32.
10. Bormuth, M. 2006. *Life Conduct in Modern Times*. Netherlands, Springer.
11. Bryman, A. 2012. *Social Research methods*. New York, Oxford University Press Inc.
12. Bruwer, J.; Li, E; Reid, M. 2002. “Segmentation of the Australian Wine Market Usinga Wine-Related Lifestyle Approach”, *Journal of Wine Research* 13:3, 217-242.
13. Castells, M. 2006. *Tapatumo galia*. Kaunas, Poligrafija ir informatika.
14. Chaffe, S. H.; Metzger, M. J. 2001. „The End of Mass Commuication?“, *Mass Communication and Society* 4:4: 365-379.
15. Chan, J. K. 2005. „Lifestyles, Reliance on Traditional News Media, and Online News Adoption“, *New Media & Society* 7: 357-382.
16. Cooper, J. M. 2012. „Ancient Philosophies as Ways of Life“, *THE ENNEADS OF PLOTINUS*, 23-66.
17. Černevičiūtė, J. 2006. „Vartojimas, identitetas ir gyvenimo stilius“, *Filosofija. Sociologija* 3: 20-24.

18. Černevičiūtė, J. 2008. „Gyvenimo stiliaus stratifikacija, naratyvai ir sukonstruoti tapatumai“, *Filosofija. Sociologija* 1: 26-34.
19. Černevičiūtė, J. 2011. „Kultūros transformacijos kūrybinėse industrijose: kaip veikia medijų kultūra“, *Filosofija. Komunikacija* 1: 74-82.
20. Česnavičius, A. „Televizija kintančiame žiniasklaidos pasaulyje“, *Filosofija. Sociologija* 2: 122-129.
21. Esmaeili, R.; Abendinzadeh, A. 2016. „A Sociological Study of the Effects of Lifestyle on Social Identity and its Effective Factors“, *Quarterly Journal of Sociological Studies of Youth* 7:23: 43-56.
22. Fitzpatrick, J.; Blazek, M.; Kazmierczak, M.; Lewandowska-Walter, A.; Pastwa-Wojciechowska, B.; Blazek, W. 2014. „Lifestyle and close relationship trends among young adults in Poland“, *Journal of Social and Personal Relationships* 7:31: 928-937.
23. Giddens, A. 1991. *Modernity and self-identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Stanford, Stanford University Press.
24. Giddens, A. 2000. *Modernybė ir asmens tapatumas*, Vilnius, Pradai.
25. Graszewicz, M.; Ulidis, M. 2013. „Lifestyles: The Empirical Perspective“, *International Journal of Humanities and Social Science* 3:18: 293-299.
26. Gustainienė, L.; Kerpaitė, A. 2012. „Sergančiųjų depresija ir cukriniu diabetu asmenybės savybių ir pozityvaus požiūrio į ligą sąsajos“ *Tiltai* 3: 127-146.
27. Haenfler, R.; Johnson, B.; Jones, E. 2012. „Lifestyle Movements: Exploring the intersection of Lifestyle and Social Movements“, *Social, Cultural and Political Protest* 11-1: 1-20.
28. Hawkins, G. 2001. „The ethics of television“, *International Journal of Cultural Studies* 4(4): 412-426.
29. Jensen, K. B. 2002. *A Handbook of Media and Communication Research*. London and New York, Routledge.
30. Jesu Kulandairaj, A. 2014. „Impact of Social Media on the Lifestyle of Youth“, *International Journal of Technical Research and Applications* 2:8: 22-28.
31. Kačerauskas, T. 2006. „Gyvenamojo pasaulio kūrybinės ribos: Derrida, Heideggeris, Bachtinas“, *Logos* 47: 89–99.
32. Kraniauskienė, S. 2004. „Identiteto tyrimo metmenys: kartų identiteto paieška XX a. lietuvių autobiografijose“, *Sociologija. Mintis ir veiksmas* 2: 40-51.
33. Kuzmickas, B. 2011. „Individo kultūrinis tapatumas“, *Problemos* 80: 65-74.
34. Legkauskas, V. 2000. „Tapatumas ir savimonė: jungtis tarp psichologijos ir sociologijos“, *Sociologija. Mintis ir veiksmas* 3-4: 62-71.

35. Leonavičius, V. 2002. „Šiuolaikinės Lietuvos profilis“, *Sociologija, mintis ir veiksmas* 1: 5-15.
36. Lewis, T. 2008. *Lifestyle Media and Popular Expertise*. New York, Peter Lang Publishing Inc.
37. Lewis, T.; Martin, F. 2010. „Learning modernity: lifestyle advice television in Australia, Taiwan and Singapore“, *Asian Journal of Communication* 20:3: 318-336.
38. McQuial, D.; Windahl, S. 2013. *Communication Models for the Study of Mass Communicatons Second Edition*. New York, Routledge.
39. Merkys, G.; Bubelienė, D. 2013. „Profesinio perdegimo įveika ir hobis: mokytojų apklausos duomenys“ *Acta Paedagogica Vilnesia* 31: 110-125.
40. Oren, T.; Shahaf, Sh. 2012. *Global Television Formats. Understanding Television Across Borders*. New York and London, Routledge.
41. Pečiulis, Ž. 2005. „Televizijos vaidmenys visuomenėje: formalusis ir neformalusis instituciškumas“, *Filosofija. Sociologija*. 4: 29-34.
42. Reese, S. D.; Gandy, Jr. O. H.; Grant, O. E. 2001. *Framing Public Life*. New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates.
43. Roussou, N. 2002. „Research Note: Television, Cultural Identity and Youth Lifestyles in Cyprus. Secure Moorings in a Shifting World?“, *European Journal of Communication* 17:3: 355-366.
44. Samaniego, C. M.; Pascual, A. C. 2007. „The Teaching and Learning of Values through Television“, *Review of Education* 53: 5-21.
45. Sharma, S.; Sharma, M. 2010. „Self, Social Identity and Psychological Well-being“, *Psychological Studies* 55:2: 118-136.
46. Siudikienė, D. 2013. „Skirtingų Lietuvos auditorijos gyvenimo stiliaus grupių laisvalaikio medijų naudojimo ypatumai“, *Informacijos mokslai* 66: 34-55.
47. Siudikienė, D. 2016. „Vartotojų įsitraukimas į prekės ženklo bendruomenę“, *Informacijos mokslai* 74: 50-69
48. Smith, R. A. 2011. „Youth, Media & Lifestyles: an Audience Study on Media (Television) Consumption and the Lifestyles of Black Youths Living in Both Durban and Alice South Africa“ . daktaro dis., University of KwaZulu-Natal, Durban.
49. Stake, R. E. 2005. *Multiple Case Study Analysis*. New York, Guilford Publications
50. Strazdienė, N.; Strukčinskienė, B.; Griškonis, S. 2015. „Jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos ypatumai ir sveikatos stiprinimas šeimoje“, *Visuomenės sveikata* 4:25: 10-15.

51. Taylor, L. 2002. „From Ways of Life to Lifestyle” *European Journal of Communication* 17:4: 479-493.
52. Tieleman, T. 2008. „The Art of Life: An Ancient Idea and Its Survival“, *SCHOLE* 2:2: 245-252.
53. Tolonen, T. 2013. „Youth Cultures, Lifestyles and Social Class in Finnish Contexts“, *Young* 21:1: 55-57.
54. Vidickienė, D.; Melnikienė, R.; Ribašauskienė, E. 2015. „Kaimo tipo gyvenviečių patrauklumas jaunimui poindustrinėje visuomenėje“, *Filosofija. Sociologija* 4:26: 322-328.
55. Villani, K. E. A. 1975. „Personality/Life Style and Television Viewing Behavior“, *Journal of Marketing Research* 12(4): 432-439.

ILIUSTRACIJOS

Paveikslai

- 1 pav. Gyvenimo stiliaus formavimo modelis (schema sudaryta autorės pagal įvairius šaltinius)
- 2 pav. Televizijos žinutės perdavimo modelis (schema sudaryta autorės pagal įvairius šaltinius)
- 3 pav. Televizijos žinutės apie gyvenimo stilių perdavimo auditorijai modelis (schema sudaryta autorės pagal įvairius šaltinius)
- 4 pav. Povilas Meškėla filmuojamas darbinėje aplinkoje (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 5 pav. Rimantas Kėvalas filmuojamas stažuotėje (archyviniai kadrai) (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 6 pav. Giedrė Bagdonienė su šeima filmuojami namų aplinkoje (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 7 pav. Jolanta Talaikytė filmuojama laisvalaikio metu sodyboje (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 8 pav. Liuvikos Meškauskaitė istorija filmuojama skirtingose vietose (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 9 pav. Sauliaus Urbonavičiaus-Samo istorijoje filmuojamos įvairių veiklų detalės (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 10 pav. Editos Mildažytės pasakojime rodomi kadrai iš kelionių (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 11 pav. Ija Laurso istorija filmuojama viešbutyje (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 12 pav. Donalda Meiželytė rodoma sportuojanti ir sveikai besimaitinanti (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 13 pav. Asta Vaškevičiūtė filmuojama gamtoje ir vienkiemyje (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 14 pav. Juliaus Ptašeko istorijoje rodomos eksterjero detalės (kadrai iš laidos „Stilius“)
- 15 pav. Pavyzdinis gyvenimo stiliaus laidoje „Stilius“ raiškos modelis (sudarytas autorės pagal tyrimo duomenis)

Lentelės

- 1 lentelė. Gyvenimo stiliaus veiksniai/kintamieji (grupuoti pagal veiklos kategorijas)

1 PRIEDAS. SIUŽETO ATRANKOS LENTELĖ

Nr.	Laida/istorija/data	Veikėjas	Vertybės/nuostatos	Elgesys	Pasirinkimai	Tinka/netinka
1	1/1/2017-09-02	Gytis Paškevičius	Yra	Yra	Yra	Tinka
2	1/2/2017-09-02	Beata Nicholson	Yra	Yra	Yra	Tinka
3	2/1/2017-09-09	Ieva Jackeivičiūtė	Yra	Yra	Yra	Tinka
3	2/2/2017-09-09	Antanas Juknevičius	Yra	Yra	Yra	Tinka
5	2/3/2017-09-09	Donalda Meiželytė	Yra	Yra	Yra	Tinka
6	3/1/2017-09-116	Andrius Užkalnis	Yra	Yra	Yra	Tinka
7	3/2/2017-09-16	Vilma Leonavičienė	Yra	Yra	Yra	Tinka
8	3/3/2017-09-116	Giedrius Savickas	Yra	Yra	Yra	Tinka
9	4/1/2017-09-23	Aušra Kleizaitė	Yra	Yra	Yra	Tinka
10	4/2/2017-09-23	Edita Mildažytė	Yra	Yra	Yra	Tinka
11	4/3/2017-09-23	Jolanta Talaikytė	Yra	Yra	Yra	Tinka
12	5/1/2017-09-30	Odetė Vasiliauskaitė	Yra	Yra	Yra	Tinka
13	5/2/2017-09-30	Asta Vaškevičiūtė	Yra	Yra	Yra	Tinka
14	5/3/2017-09-30	Viktorija Baltramiejūnienė	Yra	Yra	Yra	Tinka
15	6/1/2017-10-07	Julius Ptaškas	Yra	Yra	Yra	Tinka
16	6/2/2017-10-07	Ilja Laursas	Yra	Yra	Yra	Tinka
17	7/1/2017-10-14	Gintarė Jankauskienė	Yra	Yra	Yra	Tinka
18	7/2/2017-10-14	Indrė Sunklodienė	Yra	Yra	Yra	Tinka
19	7/3/2017-10-14	Liudvika Meškauskaitė	Yra	Yra	Yra	Tinka
20	8/1/2017-10-21	Vėtrė Antanavičiūtė	Yra	Yra	Yra	Tinka
21	8/2/2017-10-21	Rūta, Marius, Živilė, Rūta, Rasa, Evaldas, Simona	Iš dalies	Iš dalies	Nėra	Netinka (renginio pristatymas)
22	8/3/2017-10-21	Aurelijus Veryga	Yra	Yra	Yra	Tinka
23	9/1/2017-10-28	Rimantas Kėvalas	Yra	Yra	Yra	Tinka
24	9/2/2017-10-28	Tautvilė Šliažaitė	Yra	Yra	Yra	Tinka
25	9/3/2017-10-28	Dalia Kutraitė	Yra	Yra	Yra	Tinka
26	10/1/2017-11-04	Vilma Kavaliauskienė - Kava	Yra	Yra	Yra	Tinka
27	10/2/2017-11-04	Giedrė Bagdonienė	Yra	Yra	Yra	Tinka
28	10/3/2017-11-04	Jonas Girskis	Yra	Yra	Yra	Tinka
29	11/1/2017-11-11	Saulius Urbonavičius – Samas	Yra	Yra	Yra	Tinka
30	11/2/2017-11-11	Juozas Statkevičius	Yra	Yra	Yra	Tinka
31	12/1/2017-11-18	Žygimantas Mauricas	Yra	Yra	Yra	Tinka
32	12/2/2017-11-18	Rasa ir Gediminas Ciūniai	Yra	Yra	Yra	Tinka
33	12/3/2017-11-18	Povilas Meškėla	Yra	Yra	Yra	Tinka
34	13/1/2017-11-25	Alisa Miniotienė	Yra	Yra	Yra	Tinka
35	13/2/2017-11-25	Deborah Bull	Yra	Yra	Yra	Tinka
36	13/3/2017-11-25	Merūnas ir Erika Vitulskiai	Yra	Yra	Yra	Tinka

2 PRIEDAS. MEDIJŲ TURINIO ANALIZĖS LENTELĖ

Laida/istorija/data			
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas			
Buitis			
Šeima			
Laisvalaikis			
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas			.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos			
Sveikata			
Tapatumas			
Darbo tema			
Darbas			
Sveikata			.
Tapatumas			
Papildoma veikla, kuri gali pasirodyti labai svarbi			

3 PRIEDAS. MEDIJŲ TURINIO ANALIZĖ

1.

Laida/istorija/data	1/1/2017-09-02		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Gytis Paškevičius		
Buitis		„Nenuostabu, kad dailiai sutvarkytos žemės yra Gyčio pasididžiavimas ir kaip kūrybos žmogus čia jis praleidžia daug laiko. Kuria, žvejoja, svajoja ir, žinoma, daug dirba.“	Vaizduojami namai, kaip žmogus juose dirba. Pjauna žolę, neša malkas
Šeima	„Būna visas gyvenimas sukasi aplink mūsų sūnų, paskui būna aplink dukrą sukasi, paskui būna, kad aplink žmoną sukasi“ Pasakoja apie šeimą „Man svarbu, kad tu šalia mąjačini, o aš ten kažkur toli [aut. past. mintyse]“ „Aš tos kartos, kada tėvai <...> sakydavo, kad muzika tai yra ne profesija, reikia įsigyti kažką tai rimto, kad galėtum darbą dirbti, o muzika gali būti šalia kaip hobis. <...> Mano buvo laisvas pasirinkimas. Man patiko tą, ką aš darau. Supratau, kad man patiko kažką tai naujo kurt. Savo ir pasilikau prie to.“	„<...> ir labiausiai jis vertina šeimą, būna, kad nekalbi ir dieną ir savaitę. Visi menininkai pačiuože. Juokiasi Gytis.“ „Šeimą Gytis laiko gyvenimo pagrindu, o muziką didžiausia aistra. Ji visada šalia“ „Muzikalaus vaiko šeima per daug neskatino sūnaus siekti muzikanto karjeros, bet pirmąjį atlygį būsimoji scenos legenda iš muzikos užsidirbo dar šeštoje klasėje“.	Mini savo tėvus, močiutę, gimines, žmoną, vaikus.
Laisvalaikis	„<...> Buvo kaip tik Rimas Tuminas atvežęs spektaklį Vachtangovo teatro. „Nusišypsok mums Viešpatie“ ir mes pietavom kavinėj ir sėdėjo dvi žvaigždės labai didelės. Ir paprasčiau, kad nu... Palaučiau kol pavalgys, kol nelindau į akis, bet tai pabaigė ir sakau „Ar galima?““ „Mane ištempti į keliones tai labai sunku, bet stengiuosi, per save lipdamas.“		Rodo skaitantis knygą „Dievas visada keliauja incognito“ Rodo žaidimą su augintiniu, šunimi. Minimos šventės leidžiamos su šeima. Spektaklio žiūrėjimas, kelionės
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas			Nenori keliauti, mėgsta būti vienoje vietoje, mini, kad nori vis grįžti namo.
Saugumas	„To pasirodymo kiekvieną kartą bijodavau. To pasirodymo. Ir velnias kaip kryžiaus, sako, bijau ir visą laiką drebu, bet iki to momento, kol viskas neprasideda. <...> Taip, paskui kai įsivažiuoja viskas, sėdžiu savo rogešė.“	„Gytis prisipažįsta, kad jaučia nuolatinę scenos baimę ir kiekvienas, kad ir šimtiniais skaičiais skaičiuojamas lipimas į sceną visada prilįgsta pirmam kartui. <...> Gytis prisipažįsta sunkiai kovojantis su viešumo baime ir scenos jauduliu.“	Nesaugus jaučiasi prieš pasirodymus.
Vertybės ir nuostatos	„Žinokit, labai įžeidus. Žinokit, niekas nemėgsta kritikos. Bet tu... Gerą dozę gauti kritikos tai yra labai geras dalykas, sveikas dalykas.“ „Būna, žmona, ten sako „kai tu dainavai ten kalnierių tavo baltinių buvo ten „ arba ten kažkas tai kitaip, žinai. Bet visko būna. Kas liečia muzikinius dalykus, tai geriausi kritikai tai yra patys muzikantai. Tu matai kaip jie groja, kaip atsiduoda tai jeigu jiems viskas tinka., jeigu dirba su ugnele. Jeigu kažkas ne taip, iškart matai iš veidų.“ „Žinojimas, kad nėra viena akimirka negrįžta, daro gyvenimą nepakartojamą“	„Vardina vertybes <...> ar esi žvaigždė, ar ne, turi vertinti kiekvieną gyvenimo dieną, nes viskas praeina. O mes priduriame ir gana greitai“ „Po didelėsnių sėkmių dainininkas tikina, žvaigžde nepasijuto ir pripažinimo liga jam galvos nesusuko.“ „Žinomas šiaulietis neslepia, kad į neprofesionalią kritiką nekreipia dėmesio. O štai, muziką išmanančių ir artimųjų pastebėjimai jam visada yra svarbūs“	„Nesuzuvaigždėjimas“, profesionali kritika, šeima. Jaučiama vertybė – paprastumas Akimirkos svarba.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbo tema		„Nežinai, iš tiesų, kada gi tai bus [aut. past. išėjimas iš	Išreiškiama menininko dvasia.

		scenos]“. Niekada apie tai negalvoju ir neturiu plano B. <...> daugiau kaip trys dešimtys metų scenoje ir nemažėjantis gėrbėjų ratas, neblėstantis publikos dėmesys. Iš tiesų, tai yra kiekvieno kūrėjo siekiamybė.“	Vaizduojamos repetacijos. Apsuptas žmonių darbe.
Darbas	„Ką galiu pats pasidaryti, tą pats pasidarau. Ko negaliu, kviečiuosi meistrus. <...> Manau, kad santechnikas turi taisyti. Ne muzikantas. [juokiasi] Muzikantas turi groti. Dailininkas turi piešti.“ „Ar čia reikia daug dirbti? Man kažkaip čia, kai aš tą dalyką darau neskaitau darbu. Tai net neįsivaizduoju. Vienam galbūt tai būtų darbas, sunku. Pas mane nėra vat taip, kad aš, pavyzdžiui, šiandien aš turiu padaryti šitą ir ten atsisėdęs ir gimdai. Ir nesigauna. Pas mane nėra. Nėra įvėpimo. Mečiau [švilpia]. Aš galiu savaitę sėdėti ir nėra. Nu iš kur tu jį paimsi. O būna, kad ten per dieną tris keturias dainas sugalvoji“ „Iš ko jūs paveldėjot muzikinį talentą?“ „Nežinau iš ko, Dievulis davė. Nors ir močiutė dainavo, ir tėtis dainavo, ir mama dainavo. Visi buvo su klausa.“	„Neretai jeigu šeimoje yra kūrėjas, visų gyvenimas aplink jį ir sukasi. Tuomet artimiesiems turi būti svarbiausi tik jo koncertai ir kūryba. Gytis, kad ir vienintelis savo šeimoje gyvenimą susijęs su muzika, sako jokio žmonos ir vaikų pataikavimo jo poreikiams nejunta. Ir savų kaprizų artimiesiems nedemonstruoja“	Vaizduojama labiau kaip pašaukimas, duotybė.

2.

Laida/istorija/data	1/2/2017-09-02		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Beata Nicholson		
Būitis			
Šeima	„Lietuvoje gimė ir trečias Beatos vaikas – Haris. O Beata žinodama tautiečių polinkį skūstis, drąsiai sako priešingai. Jai būti mama labai lengva.“ „Galbūt tai yra požiūrio klausimas, bet kartu aš manau, kad motinystė ir kūdikis tai yra didžiausias įmanomas laimės reiškiny, kokį tik gali sugalvoti, Daugiau nėra nieko, kas tave taip atnaujintų.“	„<...> Man yra svarbiausia, mano šeima, savaime suprantama.“	Nesunki motinystė
Laisvalaikis		„Ieškodama geriausio recepto, Beata gali per savaitgalį iškepti kugelį, kad ir tris kartus.“	Darbas sugretinamas su laisvalaikiu.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Ne pinigais ir galbūt pasiekimais yra matuojama tikroji žmogaus laimė.“		
Mobilumas	„Prieš metus mes keliavom po Aziją su šeima ir aš specialiai paprašiau, kad mane nuveštų į turgų.“ „Aš galiu... Mano yra toks charakteris ir tokia natūra. Aš galėčiau išvažiuoti dabar, jeigu man tik reikėtų ir mano šeima važiuotų su manimi į Naująją Zelandiją ir prisitaikytų ir galėčiau tenai gyventi.“	„Šį spalį bus 10 metų kaip Beata rašo tinklaraštį. O gamina ji maždaug nuo dešimties. Į virtuvės žurnalistiką ji pasuko tuomet, kai reikėjo pasirinkti sritį, kurioje galėjo pasirinkti sritį, kurioje galėjo dirbti žurnalistė ir gyvendama užsienyje. Į Angliją Beata išvyko, kai ištekojo už savo vyro Tomo Nicholsono. Grįžo prieš ketverius metus jau keturiose su atžalomis Izabele ir Jurgiu. O šiandien drąsiai galima teigti. Beata vienas iš labiausiai matomų emigrantų pavyzdžių, kada grįžimas į tėvynę gali būti sėkmingas.“	Kartas nuo karto pabrėžia apie ne sėslų gyvenimą. Mini Lietuvos svarbą, bet gali prisitaikyti visur.
Saugumas	„Aš nesu žmogus, kuris nuolat gyvena baimėje ir bijo daugelio dalykų.“		
Vertybės ir nuostatos	„Man visuomet įdomu pamatyti kaip atrodo turgus, vietiniai žmonės, nes tai yra pats geriausias visuomenės ir vietos	„Virtuvė yra kūryba, tad žmogus turi realizuoti savo kūrybiškumą, yra įsitikinusi Beata“	Kūrybiškumas, maisto pasirinkimas, kultūrų pažinimas, šeima, savirealizacija, Lietuva,

	veidrodīs.“ „Virtuvė yra dar viena kūryba. Bet koks žmogus būtinai turi realizuoti savo kūrybiškumą. Kiekvienam žmogui reikalinga iškrova kūrybinė. <...> Jeigu nerealizuoji savo kūrybiškumo, tai tuomet ta energija, ji užsispažmuoja kūne ir virsta į pyktį, nepasitenkinimą. Tiesiog į nelaimingą gyvenimą, o kūrybiškumas gali būti visur. Žmogus gali būti kūrybiškas augindamas gėles, prieskonius, knisdamas sode, darže, darydamas masažus, grodamas būgnais, kepdamas pyragus.“ „Aš manau, kad Lietuva turi labai labai daug privalumų, kad ir palyginus su bet kuria vakarų Europos šalimi. Lietuva visuomet turi labai kokybišką gamtą, orą, vandenį ir tą tokį dalyką, kurio nerasi niekur kitur, todėl, kad tai yra tavo genties žmonės, iš esmės.“ „Bloga nuotaika niekam nieko gero neatnešė. Tai jeigu ir yra ta bloga nuotaika, reikia pasistengti iš jos išlipti. Aš ir savo vaikams sakau, kad kai tu esi blogos nuotaikos, tu esi įkritęs į duobę, tai turi kažkaip iš jos išlipti.“	„Gyvenime viskas yra paprasta, jei tik įsiklausai į poreikius“ „Turinti receptą nuo blogos nuotaikos. Joje tiesiog neužsibūti“	pozityvumas.
Sveikata	„Kai tu jautiesi, tą tu dauguma ir valgai. Be to bent jau mano valgymo įpročiai, tai ir noras poreikiai yra tiesiog susiję su sezonais ir turbūt geografija, kur aš tuomet esu“		Mini, kad svarbu maitinimasis sveikai.
Tapatumas	„Bet to jausmo, kurį gyvendamas savoje šalyje. Tu niekada, niekada niekur kitur nerasi jo. Ir nors dauguma. Todėl, kodėl visi išvažiavę vyksta į Lietuvą švęsti savo vestuvių?“		Savo šalies svarba išrikinama. Lietuvė.
Darbas	„Ir šiaip kalbant apie bet kokį gyvenimo pokytį visuomet yra baimė, visuomet yra baisu žengti tą žingsnį, bet jeigu nepabandysi, tuomet niekada nežinosi, ar tau pavyko.“ „Kaip žurnalistė, niekuomet netūrėjau ambicijų išgelbėti pasaulio. Šypsosi Beata įsitikinusi, jei noris tą pasaulį gelbėti, verčiau reikia pradėti nuo savęs.“	„Beatos studija nuolat šurmuliuoja, kartais net ir egzotiškiausių šalių virtuvių atstovai.“ „Klausoma kaip viską suspėja, jau dabar trijų vaikų mama. Beata atsako, jai darbas anaipol nesantis baudžiauninko lažas. Labai maloni ir miela veikla. O visko spėti neįmanoma, telieka susidėlioti prioritetus ir jų laikytis.“ „Jokių knygų ir jokių patiekalų gaminimo tik todėl, kad reikia. Viskas sekasi puikiai tada, kada sekasi ir teikia malonumą.“	Pagrindė rodomas darbas, apsupta nuolatos kolegų. Darbas tai ir socializacija. Darbas kaip malonumas.

3.

Laida/istorija/data	2/1/2017-09-09		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Ieva Jackeivičiūtė		Filmuojama neutralioje aplinkoje
Būitis	„Aštuntą valandą pusryčiau angliavandenius, kiek ko noriu. Nes tuo metu organizmas sudegina viską labai ir niekas nelieta kūne. Tada apie 11 valandą vaisiai daržovės riešutai, 13 valandą vat kaip dabar atsimeņu sriuba. 16 valanda košės, kruopos ir vakaras septinta jei yra poreikis mėsos, tai mėsa su daržovėm, vakarui nieko.“	„Nesunku atspėti, kad šokėjos levos kasdieniame gyvenime alkoholis neegzistuoja.“	
Šeima	„Šokėja savo dviejų vaikų racione nėra išbraukusi mėsos. Tačiau šeimoje griežtai atsisakoma kvietinių miltų gaminių, saldintos varškės, jogurtų.“ „Man dar viskas pakito vaikus pagimdžius, man pasikeitė iš vis noras. Man dabar norisi vien tik žalią maistą valgyti.“	„Ieva prisipažįsta, kad tik gimus vaikams susimąstė apie gyvenimą. Rado laiko sustoti ir ryžtis drastiškiems pokyčiams. <...> Dėstytojos darbą iškeitė į studentės duoną.“	

Laisvalaikis	„Tarkim jogą šokėjai naudoja kaip apšilimą, bet tarkim yra noras galima ir giliau gilintis. Man buvo įdomu, kas ta joga. Kaip ten ta rytų filosofija.“		Kiekvieną dieną pradeda jogą.
Išvaizda		„Choreografė niekuomet netūrėjo atsvario problemų. Bet jau daug metų maitinasi pagal specialią bioritmų dietą.“	
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Aš esu labai kategoriška prieš bet kokią kraštutinumą. Šiandien mano gyvenimo credo yra nebūti fanatišku ir jokioje srityje.<...> Aš esu už balansą.“ „Žmogus pats turi prieiti prie to ir pajusti, ko man reikia šiandien dienai“	„Ieva visus nuramina, ji tikrai nėra žaliavalgystės ar vegetarizmo fanatikė. Sako svečiuose ji sulaukia siūlymu suvalgyti skanaus kalakutienos ar jautienos didkepsnio, tikrai neatsisakys. Prisipažįsta, kad aplinkiniams savo nuostatų neviešina.“	
Sveikata	„Mano sveika gyvensena tai, reiškias, buvo grąžinti save į balansą. Nes aš buvau iš tų, kur labai daug dirba, labai daug veikia <...> nu ir viskas, aš vakare atsisėdu ir man galva uuuu [aut. past. Purto galvą] Mintys eina, negali nurimti. Iš to nėra nieko gero.“ „Aš daug metų praktikavau vieną dietą, kuri vadinasi, reiškias, kepenų vėsinimo dieta. Kaip yra vat, rytų išminčiai sako, kad kepenys yra tas organas kuris ne šiaip filtruoja, bet tiktais reiškia toksinus visus, bet ir energetiškai susirenka visą visą karštį. O karštis atsiranda iš veiksmo. Iš bėgimo, darymo planavimo“ „Mama man surado gydytoją, kuris iš akies rainelės nustato organizmo užterštumą, kelis kartus teko valyti organizmą ir tuomet pasveikau.“ „Nu va, kaip ir nesilaikiau dietų dėl kūno, bet laikiausi dėl balanso dėl energijos. Bet šitą dalyką aš daug dariau metų.“	„Anot levos, nuo įtempto režimo kūnas išsekdavo ir padėdavo organizmo valymas“	Pasakojimas apie naujus mitybos būdus. Mitybą naują pradėjo po to, kai jautėsi blogai nuo įtempto gyvenimo.
Tapatumas			
Darbas		„Šokėja, choreografė, aktorė Ieva Jackevičiūtė visada buvo darboholikė ir savo gyvenimo be darbo neįsivaizdavo. Veikli moteris dirbdavo daugiau nei 12 valandų per parą. Pedagogės darbas universitete, teatro studijoje, televizijos šokėjos, aktorės vaidmenys teatruose.“ „Profesinėje srityje stengiasi ieškoti tik paprastumo“	

4.

Laida/istorija/data	2/2017-09-09		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Antanas Juknevičius		
Buitis		„Vėl gi neatsitiktinai Nidoje. Čia lenktynininkas nuo mažens atostogaudavo su tėvais, o galiausiai tvirtai nusprendęs, reikia būti ten kur gera, čia įsigijo antrus namus.“	Rodomas namų aplinkoje.
Šeima	„Labai svarbu, kas tave supa. Artimi žmonės daug ką pasako, nes kartais keli patarimai gali žmogų visiškai užgesinti. Mano artimiausių rate žinojo, kad aš tokios natūros, kad daugelis padėjo.“	„Vairuoti tėčio Žigulius Antanas pradėjo 12-os. 14-os kaime važiuodavo iki vietinės parduotuvės. Sako anksti pajutęs, kad greitis jam patinka.“ Rodomas garažas „Antanas neslepia, laiko mylimiems dabar turi. Visai nemažai, tik ne visada taip buvo.“	Rodomas su šeima. 5 vaikai.

Laisvalaikis	„Aš negalėjau kalbėt ir aš buvau toksai, žinai, aš net pats save sunkiai suvokiau iš išorės kaip aš atrodau. Tai aš stengiausi būti toks ufonautas, biški nustebeš nuo tų žmonių, ką jie daro.<...> Lyg toks personažas ne taip kaip visi žiūri.“	„Daug metų Antanas Juknevičius prisipažįsta užtruko kol gerai išmoko paruošti mėsą.<...> Ir ne lenktynininko gerbėjams išsigąsti nereikia. Profesijos jis nekeičia“ „O maisto gamyba didžiulis Antano pomėgis jau nuo mažens. Kas galėtų patikėti, kad būsimasis ralio čempionas mokykliniame amžiuje kaip iššūkį sau kėlė ir vis sudėtingesnio patiekalo paruošimą.“ „Tai, kad Antanas linkęs semti gyvenimą pilnomis saujomis, įrodo ir šios vasaros nuotykis. Lenktynininkas rugpjūtį dalyvavo Lietuvos televizijos laidos „Labas rytas Lietuva“ tiesioginėse transliacijose iš Neringos.“	Rodomas važinėjantis, plaukiojantis laivu.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Kai atsirado pirmos galimybės, finansai kažkokie, tai aišku, kad ten tos mašinos buvo juokingos. Bet galvoju nu nuvažiuosiu į varžybas.“	Tik štai atėjęs supratimas, kad laimė ne piniguose, norėjosi turėti daugiau laisvo laiko ir daryti tai, ką iš tiesų norisi, nepaisant net ir šeimos pasipriešinimo.“ „Pirmose varžybose Antanas dalyvavo prieš 18-ka metų, Tuomet suvokė, koks šis sportas brangus. Pamažu atėjo palaikymas ir iškovotas Lietuvos čempiono vardas.“ „Dakaro ralis. 2003. Į jį Antanas su šturmanu Aurelijumi Petraičiu išvyko senučiuuku bolidu įsigytu už 5000 dolerių“ „Pirmose varžybose Antanas pradėjo dalyvauti prieš 18 metų, tuomet suprato, koks šis sportas yra brangus.“	
Mobilumas			
Saugumas	„Kiekvienais metais sudega kokios 3 ar 4 mašinos.“ „Ar apie riziką pagalvoji kai važiuoji? Apie pavojų?“ „Pagalvoji, bet irgi, pagalvoji su kiekvienais metais po truputį vis daugiau. Bet vėl gi, metai matyt savo daro. Anksčiau buvau bebaimis absoliučiai, gasas, dugnas ir kiek gali ten šauni. Dabar pagalvoji, šeima, vaikai. Jau yra kiti dalykai, kuriuos tu atrandi gyvenime.“ „Mūsų gi ten nieks nevaro į pragarą su lazda. Ta prasme, aš pats ėjau, aš pats einu, ten atsidūriau. Reiškia aš ten gaunu tiek tų sunkumų, kurių man reikia, kad patenkinčiau savo ego, kad paskui tą palaimą sveikt su jais visais“		
Vertybės ir nuostatos	„Išmokyti pasitikėti savim gal reikia pradėti, nes nu visi praeina tą kelią abejonių. Aš, pavyzdžiui, žinai, būdavo, kad visi tave smerkia, kad tu gal ne tuo užsiimi, gal ne tą darai. Galutiniam variante, vat aš atsilaukiau ir džiaugiuos dabar.“ „Būčiau gimęs viduramžiais, lakstyčiau su kardu po pasaulį arba keliaučiau su Kolumbu, tikina Antanas, šiemet su komanda pasiekęs 21 aukščiausią Baltijos šalių lenktynininkų vietą šiame ralyje vietą.“ „Bet kurioj srity tu gauni suvokimą tikrai pradėjęs, o ne tol, kol tu stebi.“ „Ilgai aš pakankamai turėjau pradėti dirbti su savim, kol supratau, kad visą laiką tu pirmas nebūsi.“ „Tau lengva eit, kai tu darai tai su vienu ar kitu noru. Ir ir ir aš net ir savo pasiblaškyimuose, bet dariau su dideliu noru, na tai, manau, kad kai taip darai tai lengvai ir gaunasi.“	„Jo laimės formulė – atrasti vidinį komfortą ir daryti tai, kas tau iš tiesų patinka.“ „Brandumą pajautęs Antanas tada, pripažįsta, kai išmokęs suvokti ir išgyventi klaidas.“ „Antanas vertina žmogiškąjį ryšį. Nidoje visi vieni kitus pažįsta ir mažų mažiausiai sveikina. O brangiausia šalia esantys. Mylimoji rinkodaros specialistė Martina.<...> ir judviejų mažylis Matas. Beje 5 Antano vaikas.“	Pasitikėjimas savimi. Vidinis komfortas. Profesionalumas. Brandumas. Bendravimas. Motyvacija.

Sveikata	„Vat tada mano šturmanas Aurelijus Žukauskas, gerai , kad jis geras daktaras ir psichologas. Tai jisai su manim ilgai dirbo, tai jisai sakė, tu laimėt moki, bet <...> sakė tu dabar turi išmokyti pralaimėt.“		
Tapatumas			
Darbas	„Pas kūrybingą žmogų profesijų yra daug gyvenime. Arba apskritai nėra profesijos jokios. Iš tikro gi labai daug veiklos kai turi skaldyti, kad čia dabar yra tavo profesija. Nu čia [aut. past. Linguoja galvą] O čia yra malonumas, o gyvenimas irgi yra profesija.“..... „Jokių internetų apie Dakarą. Dakaras net puslapio realiai netūrėjo, tai mes viską ką tada darėm tai ten skaitėm knygas, karpėm žurnalus. Jokių draugų ten užsieniuose.“ „Dabar ten profesionalumas ten toks, kad pirmos ten 20 mašinų, skirtumas yra minutės.“ „Aš tikrai žinojau, kad aš gerai vairuoju, nes pas mane kauluose įgimta, nes aš atsisėdu ir aš veža ir svarbiausia, kad aš ją valdau gerai.“	„Jei vis dėl to grįžtume prie profesijos, Antanas turi ją ne vieną, jis diplomuotas grafikos dizaineris ir landšafto architektas.“ „Ir vis dėl to brangiausias medalis lenktynininko kolekcijoje ne pirmos vietos, o tiesiog pasiekto finišo.“	Rodomi apdovanojimai.

5

Laida /istorija/data	2/3/2017-09-09		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Donalda Meiželytė		
Buitis	„Atsisakiau, nu kaip visko, nu ne visko, bet pradėjau žiūrėti ką aš valgau. Nes tai yra labai svarbu. Kada tu valgai iki kelintos valandos tu valgai. Kodėl tu valgai tą majonezą, moterie? Galvok, ką tu darai. Tai žinokit. Tai dabar jau metus laiko namie, šaldytuve nėra majonezo. Tai mano dukra, kuri baigė kulinarijos studijas, ji pati pagamino majonezą ir vieną dieną atneša ir sako „na paragauk““ „Vieną cepeliną suvalgiau pakelės užėjoje, kurioje visada sustoju suvalgyti šaltibarščių ir vieną cepeliną.“		Filmuojama namuose. Maisto gaminimas, mankštinimasis.
Šeima	„Dar prieš metus Donata buvo atsiribojusi nuo viešosios erdvės. Viso to priežastis - skaudi mamos netektis. Pasak įprastai charizmatiškos atlikėjos, pusmetį jokie geri žodžiai nenumaldė jausmų, dainininkę kamavo vieatvė. Nustojau save mylėti kaip moterį, nebesportavau, kimšdavau traškučius, gulėdavau lovoje ir žiūrėdavau serialus“ „Paskatino mane pradėti tą savikaitą, taip pavadinkime, vėlinės. Keistai, kvailai skamba. Tas nuovargis didelis. Nes to atsvario tikrai daug buvo nemažai. Ir tas atsvaris ir po tų darbų guli paslika lovoj ir galvoju, kažgi dabar tėveliai žiūri į mane iš dangaus ir galvoja. Tai ką ta Doncė čia išsidirbinėja. Na jie tokie prie bajorio buvo. Tai va. Ir aš tikrai pagalvojau, jie nenorėtų matyti nuo debesies savo vaiko mylimo tokioj apatijoj ir liūdesį ir tai man buvo toks stimulus.“	„Moteris nusprendė keisti savo gyvenimą, ne nuo naujų metų ar nuo pirmadienio, o čia ir dabar. Ji pabrėžia supratusi, kad laukti nereikia.<...> Keisti gyvenimą skatino ir pilnametė dukra. “	
Laisvalaikis			
Išvaizda	„Mes su kolegom , su draugais mėnesį praleidome Lietuvos kariuomenėje ir vat dabar, po tų kartojimų laidos žmonės		Rodomi ankstesni kadrai, su atsvariu.

	pamatė iš tikrųjų vizualiai kaip pasikeitė na mano išvaizda.“		
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Žaisti reikia kiekvieną dieną. Nes gyvenimas – jis toks trumpas. Daryt iš jo tragedijos arba ten jį sureikšminti kažkokius dalykus, tai yra beprasmiška.“ „Reikėjo kaip sakoma nusipurtyti tą liūdesio naštą ir pradėti vėl eiti mažais žingsneliais per gyvenimą.“ „Aš esu perfekcionistė ir man labai svarbu, kad viskas būtų emociškai teisingai ir sudėliota. Kad visos renginys plauktų natūraliai ir organiškai. Kad visi kurie yra šventėje, jaustųsi komforte. Biolauke.“ „Tai pagalvojau, va išviso atsisakysiu [aut. past. Alkoholio] ir tada visiems bus aišku ir niekas prie manęs nebelis.“		Teisingai padaryti darbai. Alkoholio nevartojimas. Sveika gyvensena.
Sveikata	„Prancūzės kiekvieną rytą ar vakarą, jos atsikėlusios ar prieš miegą suvalgo bent šaukštą natūralaus jogurto.“ „Jeigu tu nemylėsi savęs ir savo kūno, tai ir tavęs niekas nemylės. Jeigu tu nepaliksi vietos drugeliams, savo viduje meilės drugeliams, tai tu tos meilės ir nesulauksi.“ „Pirmiausia aš nusprendžiau pasakyti visišką „ne“ cukrui, bulkai, bulkoms, duonomis visoms, gazuotiems gėrimams ir alkoholiui. Nes nu vis tiek aišku mes gyvenam civilizuotai.“	„Buvusi seimo narė pripažįsta, kad depresija pradingo kai ji pasirijo dalyvauti LRT televizijos projekte „Tikri vyrai“. Kariuomenėje reikėjo keltis 6 ryto daug bėgioti ir tada renginių vedėja pamatė - sunku judėti.“ „Pasak dainininkės jos organizmas buvo tiesiog apnuodytas nesveiku maistu. Dirbdama Donalda nieko nevalgydavo, todėl maisto prisikimšdavo tik grįžusi iš koncertų paryčiais.“ „Anot moters ji pradėjo atidžiai žiūrėti, kokius maisto produktus valgyti. Ypač kai nebesei jauna ir medžiagų apykaita yra sulėtėjusi, prisipažįsta Donalda.“	Rodoma sportuojanti, atliekanti pratimus.
Tapatumas	„Perėjau kritinį laikotarpį ir dabar vėl esu ta pati linksmoji Donalda. Ypiliu žmonės ir pasaulį, o gyvenimas tapo spalvingas.“		Moteriškumo tema. Laimingo žmogaus sąvoka.

6.

Laida/istorija/data	3/1/2017-09-116		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Andrius Užkalnis		Filmuojama neutralioje aplinkoje.
Buitis			
Šeima	„Tai aš esu dvigubai vyresnis už Faustą. Aš negaliu nieko padaryti su tais, bet čia.. čia yra.. čia yra... čia yra skaičiai. Aš nemanau, kad tai yra kieno nors ypatingai reikalingas, išskyrus mūsų abiejų. Aš tikrai aaa man tikrai norėtusi tiems žmonėms pasiūlyti, jeigu jei taip primygtinai nori žinot mano nuomonę. Tai jiems pažiūrėt į savo santykių ir ir ir ir galbūt mažiau kvestionuoti kitus apie kuriuos jie. Aš jums tikrai, labai mažai žino.“ „Be Faustos nieko šito nebūtų buvę. Tai čia tikrai. Kai du žmonės gyvena ir dirba kartu ir eina link, lug ir link vieno tikslo tuo pačiu keliu, tai vienas. Tai vienas kitą labai... labai smarkiai... labai smarkiai palaiko ir taip be jokios abejonės, kai esi vis labiau matomas ir kai šalia yra kitas žmogus, kuris yra matomas su tavimi, tai įgauni ne tik norą be ir pareigą keistis į teigiamą pusę.“	„Žmonės pasvarsto apie žinomo žurnalisto privatų gyvenimą. Prieš 2 metus duodamas interviu Andrius susipažino su per pus jaunesne žurnalistė Fausta Marija Leščiauskaite. Tarp poros užgimė abipusiai jausmai. Šiandieną vyras atvirai prisipažįsta, jog antroji pusė jį privertė keistis.“	

Laisvalaikis		„Iki šiol Lietuvoje Andrius išliko vienintelis ir aktyviausias maisto kritikas. Žurnalisto aistra – vertinti restoranų patiekalus, o prieš kelerius metus garsiausi virtuvės šefai, maitinimo įstaigų šeimininkai net bijodavo nevaldomo kritiko.“	
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Užkalnis išvažiavo į Kaliforniją teigiamos energijos pasikrauti. Nu čia skamba taip iš tikrųjų, jeigu man kas taip pasakytų tai aš tikriausiai pats pradėčiau šaipytis, bet tai yra tiesa.“	„Prie daugiau nei mėnesį Andrius su savo mylimąją laiką leido Amerikoje. Kalifornijoje, Los Andžele. Ten pora ne tik tai dirbo, rengė straipsnius žurnalui, bet ir keliavo.“	Keliavimas į kitas šalis. Rodomi kadrai iš kelionių.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Negali likti toks kaip buvęs, nes jeigu atsisėsi ir visą laiką būsi vienodas, nesikeisi, tave nubloks į pakraštį ir niekas tame pakrašty jau neprisimins. Ir tu būsi visiems laikams tikrai marginalinis personažas. Galėsi geriausiu atveju krikštynas arba vestuves vesti už pavalgymą.“ „Konkurentai verčia neužmigti ir bėgti visada taip greitai kaip tikrai gali. <...> Jei ne konkurentai, tai tų pasikeitimų nebūtų.“ „Mano tema yra apie paprastą žmogų ir apie jo gyvenimą. Žmogų apie tokį, kurį mes galime sutikti išėję ten į gatvę kažkur tai.“		Pozityvus mąstymas, domėjimasis pasauliu, tobulėjimas Keitimasis Pozityvus mąstymas. Pokytis.
Sveikata	„Sportavau maždaug po 4 valandas per dieną. Tai mano minimumas nuėjimo buvo 16 km per dieną. Ne karto žemiau tos kartelės nenusileidau, kelis kartus buvau žymiai aukščiau jos iššokęs. Aaaa. Pirmoji priežastis buvo ta, kad turėjau susitvarkyti susitvarkyti kūno svorį. Tai yra mano amžiuje vyrui būnant 46 metų su tuo juokaut negalima, todėl, kad na visi puikiai supranta, kad viršsvoris tai nėra šiaip negražus, ne estetiškas dalykas. Tai nėra vien tik kabantis pilvas.“	„Žurnalistas pasakodamas apie kelionę, negalėjo sulaukti džiaugsmo dėl savo išvaizdos pokyčių. Paradoksalu, tačiau kelionės metu Amerikoje vyras numetė 17 kg.“	
Tapatumas	„Savo vardą ir didžiąją reputaciją susikūriau, būtent, kaip žmogus, kuris kalba labai griežtai, labai bekompromisiškai. Nevengia galbūt ir socialiniuose tinkluose nenorminės leksikos ir užsipuolimų, bei kapojimosi su komentatoriais.“ „Aš turiu tą ir kitą savo pusę. Kuri yra, jūs pasakėt, švelnesnę, Aš galbūt su tuo sutikčiau. Aš pasakyčiau galbūt ne tiek konfrontacinę, labiau klausanti ir labiau galbūt pagarbi savo klausytojui ir labiau pagarbi. Aš turiu ir tą pusę. Anksčiau žmonės ją galbūt ne tiek pastebėdavo, kadangi, jinai daugiausia pasireikšdavo per mano knygas ir per pastaruosius metus per mano žurnalą.“	„Šiurkštus, ciniškas, patyčių meistras, restoranų baubas. Tokie ir kitokie epitetai dažnai prie knygų autoriaus ir socialinių tinklų žvaigždės Andriaus Užkalnio vardo. Tačiau, kas plačiau mąsto, rūpi koks gi iš tiesų gyvenime yra žurnalistas ir ar kasdienybėje vyras yra toks pat kandus ir nevengiantis griežtesnio žodžio“ „Mūsų interviu metu Andrius prisipažįsta. „Taip, aš buvau priverstas pasikeisti ir tikėti kitokiu Andriumi Užkalniu. Lietuvai nebereikia senojo manęs.“ Praėjusią žiemą viešėdamas Kanadoje žurnalistas nusprendė keisti savo įvaizdį ir tapti kitokio stiliaus socialiniu veikėju. Tapti toks, koks turėtų tapti, kad patiktų Lietuvos auditorijai.“ „Dar vienas prisipažinimas, kad Andrių Užkalnį griežto ciniko Kaukės atsisakyti priverstė besikeičianti auditorija, bet ir konkurencija.“	Atskirtas viešo žmogaus tapatumas nuo asmeninio gyvenimo.
Darbas	„Andrius sako, pirmiausia jo pasikeitusius straipsnius, įrašus socialiniuose tinkluose pastebėjo skaitytojai lietuviai. <...> dabar skaitytojai brandesni. Nuo 25-erių iki 50“ „Kas be ko žurnalistas sulaukia dėmesio ir gatvėje. Andrius	„Kiekvieną dieną, kiekvieną valandą Andrius dirba. O idėjos jo galvoje randasi būtent viešojoje erdvėje. Jis teigia. Svarbiausia stebėti tokias smulkmenas į kurias niekas nekreipia dėmesio.“	

	pripažįsta. Lietuviai nėra drąsus žmonės. Kai gatvėje išvysta įžymybę, nepuola nei jo įžeidinėti, nei išsakyti gražių žodžių.“		
7.			
Laida/istorija/data	3/2/2017-09-16		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Vilma Leonavičienė		
Buitis			
Šeima	„Tėtis dievina arklius ir visą gyvenimą mums arkliai buvo kažkas ypatingo. Ir, matyt, dabar jeigu tėtis sužinos, kad aš valgiau tą arklieną, tai neapsidžiaus. Nu tai aš valgiau tą arklieną, nes niekas neklausė ar aš ten vegetarė, ar ne vegetarė. <...> Tai yra tokie dalykai, kai tu atvyksti į kitą šalį, į kitą kultūrą, tu tiesiog įeini į ją. Atveri sielą, širdį ir darai taip kaip yra.“		
Laisvalaikis		„Kelionėse moteris viena pati keliauja į tolimus, pavojingus, skurdžius kraštus, kur ne tik nemalonūs pojūčiai, bet ir kiekvieną akimirką tyko pavojai. Dažnai lietuvė sulaukia klausymo: ar nebijai dėl savo gyvybės ar saugumo? Vilma drąsi ir pripažįsta esanti dėkinga tėvams. Jie jai neįskiepijo jokios baimės.“	Daug keliauja. Rodomi kadrai iš kelionių. Keliant dėl darbo ir dėl laisvalaikio. Šeima gyvena skirtingose šalyse.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Tame pačiame Kazachstane, matyt, stipriausi pojūčiai dar buvo. Mes nuvykome į kaimą ir buvome jurtoje ir ten yra aviena ir atneša avies galvą, kaip labai patį prabangiausią produktą ir tada sėdėjome tikrai labai autentiškais sąlygomis. Jūrta, ten kažkas dainuoja, kažkokie tautiniai motyvai ir tada išima akies akį ir man ją duoda kaip garbingiausiam svečiui ir aš turiu suvalgyti tą akį. Tai nu aš kažkaip ją suvalgiau. Nenoriu pasakyti kaip, bet suvalgiau ir taip atsitiko kaip atsitiko.“ „Čia yra toksai paprastas dalykas, kad pasaulis labai globalėja ir tos sienos labai nyksta.“ „Kuo daugiau moki kalbų, kuo daugiau pažįsti žmonių, tuo lengviau.“ „Jeigu tu pasakysi, kad esi iš Lietuvos, tai pagalvos, kad net tokio žodžio nėra girdėję yra. Jau gali pasakyti, kad Europa ir tai yra tokie kraštai, kad tokios vietos. Europa? (Aut. past.) svarsto“	„Keliant po pasaulį iširsta nubrėžtos ribos, dar labiau suprantant užsieniečius.“ „Likimo ironija. Vienturtė Vilmos dukra sukūrė šeimą su Norvegu ir abu apsigyveno Norvegijoje. <...> Vilma tikina, kad atstumas ne kliūtis, mat pati tik 150 dienų praleidžia Lietuvoje.“ „Kitose šalyse lietuvė pamato ne tik lankytinus objektus, bet ir ragauja egzotinių patiekalų. Neįprastų lietuvių skrandžiui ir skoniui.“ „Pastaruosius ketverius metus Vilma keliauja po neįprastas pasaulio šalis. Lankėsi centrinėje Amerikoje, San Salvadore, Gvatemaloje ir Afrikoje, Zanzibare. Šiose šalyse moteris ieško lietuviškų pėdsakų. Universitetuose, mokyklose, vietinius moko lietuvių kalbos. Deja tiesa yra ta, kad dauguma jų net nežino, kur yra Lietuva ar net Europa“	Daug laiko praleidžia užsienyje tiek keliaudama, tiek dirbdama.
Saugumas	„Kai aš skridau ir kai Amerikoje parodžiau, kad aš skrisiu į San Salvadorą, tai mane peržegnojo amerikiečių tas kur muitinės darbuotojas ir sako „ar jūs suprantate, kur jūs skrendate? Ten yra daugiausia grupuočių, narkotikų, ten yra narkotikų kelias“ ir ir ten tikrai visi stovi su ginklais ir tu neišeisi į gatvę pasivaikščioti ir tai yra neįmanoma tokio dalyko net įsivaizduoti. Visur yra palyda su su ginklais. Kai aš pasakiau San Salvadore, kad aš dabar eisiu į senamiestį pasivaikščiot, tai gal atbėgo kokie 6 žmonės ir jie klausia, ar tu tikrai nori ir aš sakau, taip aš noriu. Sako, ne, tu negali eiti.“	„Vilma pastebi, kad dėl baimės ir saugumo problemų merginos mūsų šalies nesirinkdavo“	Nebijo keliauti po nesaugias užsienio šalis
Vertybės ir nuostatos	„Ir mes juos užkrėsdavom Lietuva. Užkrėsdavom ir slovėnus,	„Pasak dėstytojos, lietuvių kalbą renkasi skirtingiausi pasaulio	Ryšys su studentais.

	vengrus, baltarusius, ispanus. Tada jie grįžę į savo šalį pranešdavo žinią, kad Lietuvoje yra puiku, kad nuostabu, kad yra gera, kad yra nuostabi šalis, kad mes einam nepriklausomybės keliu.“ „Ir šiomet yra labai graži istorija. Prieš dvi savaites gavau laišką iš vieno buvusio studento, kuris dabar gyvena Amerikoje. Jie baigė mediciną, su žmona išvyko į Ameriką ir jie grįžta visada į Lietuvą, kiek gali. Ne dvylika, bet aštuoni. Jie žada mus aplankyti. Nustebinti.“	žmonės ir laužo stereotipus.“ „Tąsyk Vilma Leonavičienė atrado ryšį su Čėčėnijos piliečiais ir tikina, jog reikalai pasisuko labai maloniai netikėta linkme. Vėliau jie pamatė mūsų nuoširdumą, entuziazmą juos išmokyti lietuvių kalbos, o po kelių mėnesių jie mus netgi pamilo, o mes juos.“	Valstybės viešinimas, Lietuva.
Sveikata			
Tapatumas	„Tai iš tikrųjų ir nesvarbu ar aš moteris ar ne, ar kad jūs tikėtės savo auditorijoje vyro mokytojo, tai tiek to.“		
Darbas	„Tada reikėjo universitete žmogaus, kuris galėtų užsieniečius mokyti lietuvių kalbos. Pirmiausia, reikalavimai tam žmogui buvo labai paprasti. Tai yra drąsa, energija, jaunystė, truputi kažkokios nuotykių ieškojimo. Todėl, kad jokios metodikos, jokios medžiagos, jokių nurodymų kaip dėstyti lietuvių kalbą užsieniečiams nebuvo. Ir aišku kalbų mokėjimas. Tuo metu mokėjau rusų kalbą ir po universiteto ir mokyklos gerai kalbėjau angliškai „Kai ašėjau į pirmą grupę ir atsistojau ir sakiau, kad mokysiu lietuvių kalbos, jie žiūrėjo visi į mane labai įdėmiai. Ir niekas nesišypojo ir niekas nekalbėjo. Ir aš tada supratau kad aš, kad man kažkoks eina eina kažkoks eina gniužulis ir aš tuoj pradėsiu verkti. Ir tada aš sakau aš pamiršau kažkokį vadovėlį ir aš tada išėjau į koridorių ir taip a (aut. past. Įkvėpia) ir taip kvėpuoju. <...> ir eina viena profesorė, amžiną atilsį, profesorė Vaitiekūnienė ir sako „Vilma, Jūs tikrai galite. Ten tik kažkokie vyrai. Grįžkit ir viską padarysit.““	„Taip Lietuvos edukologijos universiteto lietuvių kalbos ir kultūros centro vadovė kitakalbių dėstytoja Vilma Leonavičienė pradėjo dėstyti lietuvių kalbą savo pirmiesiems studentams iš užsienio. Prieš daugiau nei 15 metų tuomet jauna mergina, ką tik baigusi lituanistines studijas ryžosi priimti gyvenimo iššūkį – mokyti užsieniečius lietuvių kalbos. Vieni pirmųjų studentų buvo kariai.“ „Vėliau kiekvieną rugpjūtį pradėjo organizuoti lietuvių kalbos ir kultūros kursus. <...> geriausia reklama lietuvių tautai, lietuvių kalba bekalbantys užsieniečiai.“	Rodoma darbo vieta, veda pamoką. Su kolegomis.

8.

Laida/istorija/data	3/3/2017-09-116		
Veikla	Veiklos sritis		
	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Giedrius Savickas		
Būitis			Pokalbis vyksta aktorius sodyboje.
Šeima	„Tai žinot, sukurti šeimą tai čia dar yra. Tai čia galima greit nueit į zagsą [civilinės santuokos biuras] ir sukurti ją, bet vat tos bažnyčios ir vat laikyti tai ką pasakei, vat čia yra sunkiausia, čia yra šeima.“ „Pagaliau išsipildys ne tik mano svajonė, bet ir daugelio artimųjų ir nu draugų, gero linkinčių. Mamos, čia tai aišku. Mamai, bet ir aišku mano didžiausia. Kažkaip net ne svajonė, tai yra pareiga, tai yra šiaip gyvenime tas dalykas, kuris nu turi įvykti. <...> Vaikai ir šeima. Tai yra ant ko mes visi laikomės, man atrodo. Pagrindinis dalykas. Nuo to viskas prasideda.“	„„Gali būti,“ sako Giedrius, „kad toks supratimas atėjo su savotiška branda.“ O jei kam branda susijusi tik su šeimos kūrimu, Giedrius praneša, šią vasarą Giedrius su savo mylimąją planuoja vestuves.“ „Aktorius yra nuėjęs ir piligrimų, Švento Jokūbo kelią. Per mėnesį įveikė 800 km. Sako, tai buvo ir jo mintis ir būsimos žmonos svajonė, o svajones jiedu turi bendras ir jas pildo. Po vestuvių jiedu žada grįžti gyventi į Vilnių, mat pastaruosius metus buvo iš jo pasitraukęs į ramų gamtos prieglobstį.“	
Laisvalaikis	„Šiaip mokslas labai įdomus. Tikrai, navigacijos, ten metereologijos visokios.“ „Ir visą laiką tu galvoji, kai norėčiau nuvažiuoti kažkur pagulėti		Jachtos Laisvo laiko leidimas gamtoje. Rodomas spardantis futbolo kamuolį, važiuodamas

	visą savaitę. Neišeina? Nu nieko tokio.“ „Su jachta „Esmeralda“ komanda dalyvauja ir regatose. Giedrius nesikuklina. Pasiiekta vieta būriavimo varžybose – jam svarbi.“ „Aš tikrai nesu tas, kuris visą laiką tik dirbti. Aš mėgstu pagulėti, aš labai mėgstu pagulėti. Ir tas kai užplūsta tinginystė, man visai kartais gražu. Nes tada pamąstyti gali daug. Iš tikro, gali labai daug pagalvoti. <...> Bet aš nevengiu darbo, neatsisakau. Kartais norisi pasakyti, bet, ai, galvoju. O kodėl, nu? Kiek dar jo bus, gal nebebus to darbo.“ „Visi gi nori, kiek tu bestatytum namų gražiausių, kiek tu bestatytum. Erdves pirktus didžiausias vis tiek visiems faina palapinė miegot. Vis tiek faina išvažiuoti, pasistatyti palapinę, įlįsti į tą šaltą ežerą ir nusiskinti kažkokių uogų. Gali būti geriausi restoranai, geriausi apartamentai ir geriausi baseinai, nu vis tiek ta palapinė, ežeras ir nu kažkokia žemuogė, nu visi mes viską ir išvažiuos toliausiai. 200 km.“		dviračiu.
Išvaizda			
Materialinė padėtis		„O kartais stereotipai apie prabangą dūžta. Kaip, kad Giedrius pradės būriuoti. Laisvalaikio aktorių galima sutikti prie Trakų ežerų. Mat vienoje iš jo jachtų jis ne šiaip svečias, jis įgulos narys.“	
Mobilumas		„Man gyvenime pasisekė,“ sako Giedrius. Profesija leidžia ne tik pabuvoti garsiausiose pasaulio scenose, bet ir sveikintis su tokiais scenos grandais kaip Juozas Budraitis. Tarsi būtų išsipildęs gyvenimas, kurį anksčiau tik skaitydavo knygoje.“	Keliauti gali kartu su darbu.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Dirbti įdomų darbą su įdomiais žmonėmis, tas yra svarbiausia. Žmonės man svarbiausia darbe yra. Ne koks darbas? Viskas priklauso nuo žmonių.“ „Aš nesu ten gal labai religingas, bet aš esu tikintis ir man tas labai tikėjimas labai padeda gyventi. Man padeda su mano žmona, bet man tai yra pagrindas ant kurio stoviu. Pagrindas ant kurio stoviu ir nuo kurio galiu žvelgti į pasaulį, į pasaulio gyvenimą ir į savo poelgius, į kitų poelgius, nuo kažkokio atskaitos taško.“ „Tikėjimas yra vidinis dalykas, tu jo nenusipirksi.“ „Gal nebėra to tokio bohemiško gyvenimo. Na tokio Neringoj iki ryto kava ten pašnekesiai, dar kažkas. Jie buvo tikrai. Jie buvo labai smagūs. Aš turėjau šitą etapą. Labai džiaugiuos šituo etapu. Bet dabar, aš sakau, vat tikrai, kiek pažinoti teko žmonių. Tiek pažinoti teko Saulių Mykolaitį, kurį padovanojo man profesija. Iš tikro visada dėkingas tiems žmonėms, kurių nebėra. Nu tu sakai, ačiū Dievui, kad tuo pat metu gimei. Tikrai kiek. Vat ir Leonidas Donskis. <...> Ir ne tik, kad jie ten geri savo profesijoj. Jie faini žmonės. Šiaip. Vat tas yra svarbu.“ „Žinot, kažkada gulėjau ligoninėj, tai 3 dienas valgyti nedavė. Kažkas ten buvo su skrandžiu. Tai kai atnešė man tos batono to ir šlapenkos tos, tai ten viskas sutilpo, visi skoniai kur. Vadinasi	„Giedrius neveltui prabyla apie tikėjimą. Abu su būsima žmona tikintys ir jam tikėjimas esantis tarsi padėka tam, kas padovanojo gyvenimą.“ „Mes turime daug dalykų, kurių nesuvokiame, sąžinė pavyzdžiui. Nu tai yra ko nepaaiškinsi. Mes kalbame labai daug apie sąžinę ir visą šitą.“	Bendravimas. Religija/tikėjimas Profesionalumas Sąžinė Paprastumas Gamta

	buvo apgalvota. Visko ten buvo. Ir mamos kotletai ir šaltibarščiai. Žinokit, taip skanu. Sakau, dar atneškit.“ „Sėdėti šalia su žmogum su kuriuo nesutari. O gali taip atsitikti. Tikrai yra visokių žmonių, negalima taip sakyti, kad su visais sutari.“ „Žinot, aš negaliu paneigti tikėjimo, kuris padėjo tūkstančiams, milijonams žmonių išgyventi. Tiek holokaustą, tiek kitas pasaulio baisenybes, tiek karus. Tikėjimas padėjo labai daug žmonių išgyventi, tikrai.“ „Aš seniau irgi buvau toks, kur sakė bažnyčia, ką mokesčių nemoka, kam viso šito (aut. past. Paplonina balsą)“ „Gamta yra. Su ja reikia kaip ir visur. Aš Karklėj augęs labai daug. Kaip su jūra reikia elgtis, labai atsargiai, nes jūra yra ne, kad ateisiu aš čia pasiplieskysiu. Ne; Ji irgi pasiima savo, ji pasiima žmones ir tai visi žino. Ir su gamta reikia labai elgtis.“		
Sveikata	„Reikia išalkt ir reikia biški sušalt gyvenime, nes tai sako, yra ilgaamžiškumo paslaptis.“		
Tapatumas			
Darbas	„Tu stebi, kuo žmogus daugiau profesionalėjęs, tuo jisai ramesnis ir tuo jisai aiškiau pasako.“ „Mano giminėj buvo daug jūreivių, jie visą laiką parveždavo, parveždavo gumos ir džinsų. Aš visada galvojau bus džinsų ir gumos. Paskui įstojau į aktorinį. Tai yra dvi panašios specialybės. Visi paplaukę, žinot.“	„Tokį jį pažįsta žiūrovai. Televizijos laidos, filmai, spektakliai. Rodos, pastaraisiais metais režisieriai Giedrių Savicką myli. Ir jis pats panašu, kad savęs žiūrovams negaili.“	Rodomi kadrai iš filmų, laidų vedimas.

9.

Laida/istorija/data	4/1/2017-09-23		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Aušra Kleizaitė		
Buitis	„Tas toks švara nešvara man jau yra toks klausymas labai susimaišęs. O kas čia yra ta švara? O kas tada ta nešvara? Žinot, vieną kartą aš tame benaras ta beranasija, kur Gangas teka. Mačiau kurio vanduo yra šventas. Ar ne? Mačiau tokį vaizdą kaip žmogus atėjo su plastmasiniu buteliu nusipirkęs, nes nu norėjo pasisemti vandens. Jis išpylė tą švarų vandenį, kuris vakariečiams yra labai švarus ir kurį tik jį jau geria ir ten turi trėkšt girdėt kaip atsisuka buteliukas. Jis išpylė tą švarų vandenį. Bet jam jis nešvarus, jis išskalavo su tuo Gango vandeniu ir įsipylė naujo to.“ „Tai yra tradicijoje Indijoje yra tokia, kad šiukšlės negali būti namuose, nes tai yra ne <i>satvik</i>, ne šventa. Ir visada šiukšlės buvo išnešamos iš namų ir sudeginamos.“ „Ypatingai mums, kurie taip sakant buvom <i>homo sovietikus</i> tai tikrai ne ir ypatingai lietuviams tikrai ne. Todėl, kad visi mes turim kaimą ir turėjom kaimą su lauko virtuve ir lauko tualetu. Mes žinom, kas yra tualetas miške ir taip toliau. <...> Tai čia priprasti reikia gal kitiems žmonėms iš kitų šalių. Mums yra žymia lengviau ir dar pasakysiu, kad dar visi kas atvažiuoja. latvai, čekai, slovakai. Jiems irgi yra žymiai lengviau. Nu	„Prieš 15 metų laimėjusi menininkų stipendiją ir atvykusi į Indiją gyveno menininkų rezidencijoje Delyje. Nors dabar suprantu, kad tąkart greitai dematiklizavosi ir prisitaikė prie keistenybių, vis dėl to pirmosios viešnagės įspūdžiai šokiravo ir stebino, trikdė ir kėlė juoką.“ „<...> Aušrai pakito ir pati švaros sąvoka. Gyvenimas Indijoje išmoko daug ką vertinti ir priimti kitaip.“	Rodo gyvenimą Indijos bendruomenėje. Kasdienybė ir ritualai.

	amerikonam, prancūzams, tikrai... Va jiems tai reikia priprasti.“		
Šeima			
Laisvalaikis	„<...> Aš kai matau kaip pasikeitė to žmogaus kūryba arba kas joje atsirado, tai man čia didžiausia laimė ir man daugiau nieko nereikia. Nu dar aš noriu piešti ir skaityt poeziją.“		Piešimas, skaitymas.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Kur yra jūsų namai dabar? Galit pasakyti?“ „Ten kur esu aš, ten ir yra mano namai. Ten kur esu aš ir ten kur yra menas, ten yra mano namai.“ „Paskui atsiranda visokių interesų. Aš ten buvau pakankamai ilgai, pusę metų. Spėjau įsigyt draugų ir gerų pažįstamų, paskui išvažiavau dar kartą, dar kartą ir dar kartą ir viskas taip užsisuko.“	„Idėjų rojumi pavadinta vieta, kur didesnę metų dalį gyvena ir kuria menininkė Aušra Kleizaitė tikrai ne ta Indija, kurią mato turistai. Čia idėjos tiesiog sklendo ore. Gali paimti, nusikabinti ir eiti dirbti. Šypsosi Orisos džiunglėse menininkų rezidenciją, kartu su bičiuliu indu įkūrusi menininkė“	Dalį laiko gyvena Lietuvoje, dalį Indijoje.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Visuomenė yra labai tradicinė. Ji nėra labai turtinga. Ten yra labai daug genčių, ten daug kur nėra elektros, ten yra visiškai ekolendas, nes ten mes patys viską auginam, ką mes valgom. Ten viskas yra visiškai, nu ta prasme kitaip ir tikrai. Mes neduodam šaukštų, žmonės valgo rankom. Nėra kėdžių, visi sėdi ant žemės. A. Pas mus nėra tualetinio popieriaus, nes tiesiog taip yra ir tokia yra tradicija ir mes tą tradiciją išlaikysim ir mūsų rezidencija yra tokia vat, kad mes gyvenam su gamta ir mes gyvenam taip kaip vietiniai. Idėja yra tokia, kad yra labai gerai pagyventi žmonėm taip, kad išsilukštenti žmonėms iš džinsų, telefonų, septynių porų batų ir taip toliau.“ „Mes savo programoj išsikėlę esam tokį tikslą, kad mes stengiamės dirbt su tų genčių amatininkais, kurių amatai yra dieviško grožio ir tai būtų galima pavadinti šiuolaikiniu menu. Tai ir jei dar padaryti tokį kaip tyrinėjimus ir užrašyti tas tradicijas. Surinkt kontaktus, surinkt medžiagas, surinkt archyvą apie tų genčių kultūrą ir menus.“ „Tu gali tą telefoną pasiimti, bet kad tu jį pasikrausi, tai šansų yra nu 50 <...> Nu tai baigėsi taip, kad nu mes tikrai apsiėjom su dvejais marškinėliais ir dvejais tokiais plonais medvilniniais rankšluosčiais, ką tu apsvynioji sijono vietoj.“ „Orisos valstijoje išvis man ten net labai panašu yra į Lietuvą. Ir Gvidas Kureira, operatorius toksai irgi tą patį pasakė. Žinau, kodėl tau ten taip labai patinka, nes ten panašu į Lietuvą. <...> Nu taip atrodo neįtikėtina. Nu tiktai jeigu perversti visą gamtą ir kažkokią viską, ką mes matom. Visą tą aplinką į tą egzotiinę prizmę, o daugiau viskas yra labai panašu. Nu tik, kad nėra agresijos ir tokie nu geranoriškesni žmonės.“	„Pasak Aušros prirasti prie turistinio gyvenimo būdo ir atsisakyti daugumos civilizacijos teikiamų patogumų jai visiškai nebuvo sunku. Daug metų Indijoje gyvenančiai menininkai panašiomis gyvenimo sąlygomis kiek primena Lietuvą.“ „Aušra sako, kad Indija žmogui suteikia įvairiausių plusų. Nuo pat pradžių ši šalis pakeitė jos supratimą apie žmones ir net visą pasaulį. Iki šiol ją stebina aplinkinių kantrybė ir tolerancija, tačiau išskirtinis indų bruožas, pasak pašnekovės yra tas, kad jie niekur neskuba.“	Menas. Grįžimas prie tradicinio, paprasto gyvenimo. Kantrybė, tolerancija. Išsilaisvinimas iš daiktų. Bendravimas, geranoriškumas.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Aš net esu padariusi instaliaciją dėl tos biurokratijos. Aš, mūsų kaime yra tokia viena šeima, kuri daro labai gražius visokius buities rakandus ir indus. Tai aš paprasčiau, kad padarykit jūs	„Taip pat kurti meno instaliacijas, tekstilę ir važinėti po plenerus. Ko ne po kiekvienos Indijoje praleistos žiemos Aušra turi ką parodyti meno gerbėjams. Štai pernai į gimtinę	Rodoma jos galerija Lietuvoje.

	man 500 arbatos puodukų tokie, kokie buvo tradiciniai iki dabar. Dabar dar tik kai kur jų yra, tai yra <i>terakotos</i> puodeliai, kuriuos mesdavo, išgeria puodelį arbatos, mesdavo. Paskui sumala, iš naujo jie padaro tą masę. <...> ir padariau svastiką.“	buvo atvežusi tekstilės kolekciją, o praėjusią vasarą gimtajame Kaune eksponavo tapybos darbus. Sako rezidencija atvira visiems turintiems idėjų. Ir pasakoja, kad neįkainojamą patirtį suteikia vietiniai džiunglių menininkai ir amatininkai.“	
--	--	--	--

10.

Laida/istorija/data	4/2017-09-23		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Edita Mildažytė		
Buitis			Filmuojama namuose.
Šeima			Vis mini savo vyrą.
Laisvalaikis	„Toks buvo labai įdomus kvietimas ir labai įdomus sutapimas, toks yra Juzefas Hanidas, kuris yra didžiausios farmacijos kampanijos Indijoje savininkas. Jisai yra gimęs Vilniuje, beje. Jo mama yra žydaitė iš Vilniaus, o tėvas musulmonas iš Mumbajaus. Tai vat žydų ir musulmonės sūnus. Ir žodžiu, mes ten vykdėm tokį projektą kartu, matyt, su Gintu patikom ir jis kvietėsi mus vat atskristi į Zubi Memetos koncertus. Garsiuosius Izraelio reiškias simfoninio orkestro. Ir mes tada labai prabangiai, tik labai trumpam, keliom dienom.“	„Kita Editos kelionė į Indiją irgi buvo gana neįprasta. Į Mumbajų civilizuotesnį ir dar nematytą Indijos miestą sutuoktiniai tūkstančius kilometrų skrido tik trumpam savaitgaliui. Paradoksalu tas, kad skrido klausytis klasikinės muzikos į šalį, kurioje nei poreikio, nei tinkamų koncerto salių tokiai muzikai net nėra.“	Klasikinės muzikos klausymasis.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Man buvo labai keista, kai sako žmonės, sako „Oi būtinai reikia gauti Italijos ambasados kortelę, nes tada bus galima įeiti į vidų ir nusipirkti picos ten. Ten jų teritorijoje kepa tą picą, ten aišku, kad atsibosta visos tos kormos, ir atsibosta visos tas augalinis maistas ir visoks kitoks. Kitas dalykas, man mityba yra labai sunki Indijos, todėl, kad ten visiškai nevartoja žalių daržovių. Visiškai.“ „Tu negali priprasti, kad tu atvažiuoji į viešbutį ir tu turi tamų arba, kad tau paskiria automobilį su vairuotoju arba. Ir pakui, kai tu apsistoji tam viešbutį prabangiam ar ne, tai tu nežinai kur dingsta tas vairuotojas. Ir tu negali susigaudyti tas europietis, kad jis miega po celofanu šalia to viešbučio.“	„Žinoma žurnalistė Edita Mildažytė Indijoje viešėjo jau keletą kartų, beveik visos kelionės buvo dalykinės, leidusios šią nepaprastą ir kontrastingą šalį pažinti iš įvairiausių pusių.Pirmą sykį su sergančiu vyru dideliu daktarų siaubui išvyko prieš kelerius metus, pakviesti gero bičiulio, Lietuvos ambasadoriaus Indijoje.“ „Indija, kurią matė Edita visokia, kad ir kaip sunku ją išsamiau pažinti, žurnalistė tiki – jai šiek tiek pavyko.“ „Ši šalis jai netapo nei mylima, nei artima, ar tokia kurioje norėtų ilgiau užsibūti.“	Darbo tikslais. Kaip laisvalaikis. Rodomi kelionių kadrai.
Saugumas		„Mano vyras buvo po chomoterapijos ir aš kai pasakiau gydytojai, kad mes žadam važiuoti į Indiją, sakė „Viešpatie, o gal ne į Indiją? Gal kur nors kitur. Tai žodžiu mes tiesiog investavom į tą kelionę ir leidom sau, todėl kad aš, man buvo pavojinga kitaip elgtis. Ir ir, žodžiu. Tai mes važiuavom tuo aukščiausiu lygiu ir matėm viską iš tikro per Maharadžų rūmų langus, bet vis tiek nu tu išeiini iš to viešbučio komplekso, arba išeiini iš kokio nors turistinio objekto ir papuoli į realų gyvenimą ir viskas.“	
Vertybės ir nuostatos	„Bet paskui tu apsipranti ir apsipranti su tais kvapais, su tais žmonėm ir su su viskuo. Ir aš taip, pavyzdžiui, įsivaizduoju, kad daugybė žmonių. Aš pažįstu daug žmonių, kurie iš lietuviškos pensijos visai neblogai gyvena Indijoje. Tiktai reikia prisitaikyti. Jeigu tu gali valgyti tą gatvės maistą, jeigu tavęs nešokiruoja gyvenimo sąlygos, kurios jiems yra įprastos tai tu gali visiškai	„Pasak Editos, pirmas įspūdis buvo nekoks, pradžioje labiausiai šokiravo kalnai šiukšlių ir klaiki nešvara. Ir nors ne kartą lankėsi kur purvas bado akis, Indija pranoko viską.“ „Tad, kas labiausiai sužavėjo Editą? Tarpusavio santykiai, pagarba vieni kitiems, susikoncentravimas ties vienu reikalu, ar vienu darbu.“	Švara. Bendravimas ir tarpusavio supratimas. Prisitaikymas/adaptacija. Tikėjimas. Pagarba vyresniesiems.

	komforte ten būti ir ir ta prasme čia požiūrio dalykai yra. Kaip tu pats renkiesi, taip ir yra.“ „Aš tose šamose nesu buvusi, niekada nebandžiau nušvisti ir paprasta labai priežastis yra, pirmas dalykas, galbūt jeigu būtų ten koks vegetarinis, įdomumo dėlei. Ar ne? Bet aš tuo nesižaviu. O kitas dalykas, aš turiu labai tvirtus krikščioniškus įsitikinimus ir ir manęs absoliučiai nedomina jokie kiti dievai.“ „Kitas dalykas yra nepaprastai didelė pagarba pagyvenusiems žmonėms, bet ta pagarba, ne tai, kad ten rodoma ar, kad ten klausomasi ką tu vapsi su vienu dančiu sėdėdamas, bet visur kur tikrai, oro uostai, nežinau, viešos vietos, kavinės, visur pilna jaunų žmonių, nes visuomenė labai jauna ir jie yra nusiteikę patarnauti. Visur rateliai, visur tave veža, visur tave praleidžia, visur jeigu reikia tave pakels, jeigu reikia nunešt ant rankų, nunešt ant rankų.“ „Ir žinai, kai vairuotojas tave veža veža ir sustoja ir sako „Man reikia pasimelsti“ ir tu matai, kad jis nueina į tokį statinuką, nu šiaip jeigu taip tikrai paprašai pasakius, tai labai panašu į mūsų išvietę, tikrai modernią, kur išklijuota plytelė vat šitom keraminėm ir sėdi ten koks <i>venešas</i>, apkabints kokiom tai gėlėm. <...> Nu aš niekada negalėsiu tuo tikėti, nu jus pykite. Ir kai suaugęs vyras deda su šaukštu košę ir sako, kad jįsai jam atneš sėkmę ir pinigų, ką aš žinau, man tai ne.“	Lt „Tik dvasingosios Indijos pusės Edita sako visiškai nepažinusi. Tiesa, niekada svetimų dievų ir neieškojusi ir nemano, kad norint melstis ir medituoti būtina skristi tūkstančius kilometrų. Nė vienoje kelionėje nušviimo nepatyrė.“ „Ne, niekada. Niekada. Niekada Indija negalėtų būti mano šalis. O Dieve, niekada. Aš kiekvieną kartą ten nuvažiavus galvoju, kaip greičiau grįžti namo. Jinai turi žavesio, jinai turi spalvų, jinai. Tai yra labai įdomu pamatyti ir pažinti, bet gyventi yra sunki šalis gyventi tikrai.“	
Sveikata		„Tačiau didelis pliusas yra tas, kad dėl maisto ir antisanitarinių sąlygų žurnalistė nepatyrė jokių problemų.“	
Tapatumas	„Aš esu gana smalsi. Antras dalykas, nu pavyzdžiui, pasiūlė man plaukti į ekspediciją nacionalinę, ar ne? Tai man 51 metai, man gal daugiau nieks gyvenime nebepasiūlys. Tai jeigu aš dabar atsisakysiu, tai aš būsiu neplaukus, o jeigu bus sunku, tai pakentėsiu kažkiek tai dienų.“		
Darbas	„Reikia nuvažiuoti į kažkokį Kočį. Tas Kočis yra džiunglėse, operatoriaus nėra iš kur gauti, skraidintis iš Lietuvos yra brangu, tai padėjo ten garbės konsulai ir Bumbajaus atskraidina operatorių. Kol mes atsigaunam į tas džiungles, sutemsta ir žodžiu visą laiką šlapias, bet vis tiek buvo labai įdomu, nes dirbant visada yra labai įdomu važiuoti.“ „Visai nebijau nieko keisti, todėl, kad visiems ir sau pačiai svarbiausia aš jau įrodžiau. Galiu dirbti bet kokiame formate. Tai dabar galiu pabandyti linksmą ir lengvą pokalbių šou. Pavyks ar ne, nu jeigu nepavyks nu irgi nieko baisaus.“	„Šiandien žurnalistė panašu vėl pradeda naują gyvenimo etapą. Vėl brenda į netikėtumus su netrukus startuosiančia televizijos laida ir begaliniu noru patirti viską, kas nauja ir netikėta.“ „Visai kitokia kelionės patirtis Indijoje kuriant laidų ciklą „Lietuvos Kolumbai“ kurtą Lietuvos valstybės šimtmečiui. Filmavimas, o vėliau filmavimo darbai, pasak žurnalistės įteikė visą puokštę naujų potyrių ir iš rojus grąžino į žemę.“	Rodomi kadrai iš darbo aplinkos, bendraujanti su kolegomis.

11.

Laida/istorija/data	4/3/2017-09-23		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Jolanta Talaikytė		
Buitis	„Deja šiltnamiai nebe mano. Pusbrolio, taip, kad aš ateinu tik pomidorų nusiskinti, vogti.“ „Čia mūsų tylusis kiemelis, retai į jį užeinam, bet kai jau norim. Anksčiau tik jis vienintelis tebuvo, nes aplinkui buvo daržai, nes	„Skrupulingai daržininkystei, kaip kadais, Jolanta sako nebėra ir noro ir poreikio. O kitą vertus, gal visa tai sugrįš. Juk pensija dar toli.“	Rodomi namai kaime. Rodoma gaminanti maistą.

	tėvai užsiėmė daržininkyste. Tai po truputi naikinam, naikinam.“		
Šeima	„Meilės artimam supratimo, Jolanta sakosi išmokusi iš tėvų, kurie jai suteikė labai daug laisvės, tačiau, kartu ir žinojimą. Darbai turi būti padaryti.“ „Sako [aut. past. Sūnus] ir vėl tos pagalvėlės. Paimk, nuimk, uždėk ir vėl. Vargas vienas ir išvis čia tų daikčių, visko tiek daug. Gražu tai yra, kai nieko nėra. Nu čia ta vyriškoji pusė.“ „Gimiau Žvėryne. Grįstos gatvės akmenim, mes jau užribis buvom. Centras labai arti, porą šimtų metrų, bet augau pievose, miškeliuose, visada rie upės. Mokykla 400 mokinių, vieni kitus pažįstam. Troleibusas jeigu vienas važiuodavo pirmukas iš stoties iki Žvėryno tai visi pažįstami. Kaip aš sakau, kontrolierė net bilietuko neprašydavo pirkti. Visi savi. Tai iš ten tas šeimos jaukumo supratimas.“ „Kai aš atvažavau pirmą kartą, tai aš negalėjau net užmigti, man naktį buvo labai baisu. Galvojau, Dieve Dieve, išvežė už jūrų marių, net 20 km nuo Vilniaus. Ir galvojau, kaip man pesčiom parbėgti, nes ten chebra baliavoja, sekmadienį, o man čia tokia katorga. Reikia ir bulves sodinti ir morkas ravėti ir žodžiu įkurinėti aplinką ir, vistiek, reikėjo tėvams rankų, buvo čia keleta parduotų vasarų.“ „Žmonės nesikeičia, mes tokie patys, gyvenimas toksa pats, lygiai tiek pat gražus, lygiai tiek pat neramus. Žodžiu ilsėtis mes vienas kitam kaip pasakyt netrukdomė, dirbti taip pat, mes esame drauge, betesame ištirpę vienas kitame.“ „Mes kartu gyvenome 29 metus ir vis tiek kai pora sueina ir aš manau, kad nu, vis tiek, pasisako tam tikrus žodžius ar pasižadėjimus ar... O galų gale iš tikrųjų gyvenime gali daug ką pasakyti ir vis tiek nenuspėsi ateities.“	„Ir geresnės jogos, nei čia, kad šienaujant žolę, vadinamuoju trimieriu nėra. Šypsosi Jolanta, paaiškinusi, kad ši sodyba, tai moterų karalystė. Čia susirenka jos mama, sesuo, pusbrolio žmona. Sunkiausias, paprastai vyriškais laikomais darbais užsiima Jolanta ir jos aštuoniolikmetis sūnus Jokūbas.“ „Šią vasarą Jolanta ištekojo už igamečio gyvenimo draugo, architekto Vytauto Naudžiūno. Buvo gera ir smagu, kitą vertus tik formalumas, sako žinoma moteris, savo vestuvių dieną apsiėjusi ir be baltos suknelės.“	Šeima perdavė vertybes. Kitoks šeimos suvokimas.
Laisvalaikis		„Iš tėvų Jolantą paveldėjo ir jų pačių išsvajotą ir daugiau nei prieš 30 metų įsigytą sodybą, kurią šiandien dizaineriai tapusi atgaiva ir poilsiu.“	Gamina maistą.
Išvaizda	„Mano vyrai yra visiškai minimalistai. Tiek aprangoj, tiek gyvenimo būde, tiek grožio supratime. O aš esu tokia viduryje. Galbūt skandinavishkame minimalizme, bet man reikia vis tiek kažko tokio, kas švelnina viską.“	„Negaliu gyventi bet kaip, prisipažįsta Jolanta, tai matanti ir kaip privalumą ir kaip trūkumą, kur tik pasisuka, ji visur kuria tokią erdvę, kurioje galėtų gyventi gražiai.“	
Materialinė padėtis			
Mobilumas		„Susitikome prieš pat Jolantai išskrendant į Paryžių, kur laukia gausybė parodų, muziejų ir, būtinai, viešnagės po mados sostinės apylinkes. Ir ten ji tikisi surasti laiko piešti. Piešimas, sako Jolanta, jai toks pat natūralus, kaip kitiems valgymas, o ir karjera, kadaise pradėta Vilniaus modelių namuose, būtent nuo piešimo.“	Kitų šalių lankymas darbo tikslais, įkvėpimo ieškojimo tikslais.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Veikti ne todėl, kad reikia, o todėl, kad noriu, tokią privilegiją dovanuoja bėgantis laikas. Prieš kelerius metus penkiasdešimtmetį atšventusi taip kaip norėjusi. Vilniaus		Meilė artimam. Darbų užbaigimas. Darbas malonumas.

	rotušėje. Svečių pamena buvo tiek, kad vos tilpo.“ „Aš net nepradedu dirbti betvarkėje. Ir man nesunku, aš galiu atvažiuoti pusvalandžiui, aš galiu atvažiuoti nepilną dieną, bet aš visas servetėles išsiklošiu, aš visas taures pasistatysiu ir net puokštę pasimerksiu ir užsitėsiu staltiesę. Aš negaliu, jeigu valgau ant laikraščio irgi gražiai pasidedu.“		Estetinis vaizdas. Bendravimas. Kūrybingumas
Sveikata	„Nesijaučiu aš nei labai sena, nei subrendusi. Aš žinau savo metus ir ir man tarp kitko ir ir kaip pasakyti ir duoda žinoti ir sveikata. Jeigu aš esu visiškai pelėda. Aš dirbu naktimis, tai dabar jau kartais taip būna, kad galiu dirbti tik kas antrą naktį.“ „Aš galvoju, kad kūrybingiems žmonėms reikia duoti tos laisvės. Nes, žinot, kaip aš sakau, kuo didesnė laisvė, tuo labiau norisi grįžti, ateiti ir ir susėsti greta, pabūti greta.“		
Tapatumas	„Aš dar smalsi, man dar viskas įdomu, todėl nieko ir nelieka kaip tik verstis kūliais.“ „Aš čia neseniai pasakiau, kad nebesu ponis ir tikriausiai tokia nebebūsiu. Todėl, kad vis tiek, na žinote susiklosto gyvenimo aplinkybės, na taip, kad ponis būti reikia irgi mokėti ir galėti. Tai aš nesu iš tų moterų, kur galėtų sau leisti sėdėti <i>šezlonge</i> .“		Smalsus, aktyvus žmogus.
Darbas	„Jolanta Tolaikytė savo darbuose daugelį metų savo darbuose puoselėje moteriškumo liniją. Tokia, ji pati sako, jai labiau jausminga ir labiau suvokiama. Moteriškumo supratimas vis labiau ryškėjantis su branda ir patirtimi. Galų gale dabar toks metas, kai galiu nebedaryti, to ko nenoriu arba daryti tai, ko dar nespėjau sako dizainerė per gyvenimą bėganti taip, kad vos ją paveji. Tačiau pati tikina, kad pastaruoju metu pati žvelgianti kiek kitaip ir atsigręžianti į save.“ „Dabar gali sau jau pasakyti, na štai šaunuolė, aš jau padariau, aš jau galiu, aš jau kažkaip, kad šio to verta. Na ateina savęs tas kažkoks tai, mmm... Ir pažinimo kartu, na savęs toks satisfakcijos laikas. Kai galiu pasidžiaugti vaisiais.“ „Tai buvo bado metai ir mados bado metai, kai svarstėm kiekvieną mados žurnaliuką, svarstėm kiekvieną žinią. Tik aš vėlgi galbūt buvau išskirtinė studentė, galbūt, todėl, kad tuo metu dirbau Vilniaus modelių namuose, kur vėlgi techninė biblioteka buvo mūsų žinioje ir tie slapsti žurnaliukai skirti profesionalam ir iš pasakoja atsiųsti Tarybų sąjungai adaptuoti Itališki ir Amerikoniški žurnalai, perpiešti, perrašyti, išversti į rusų kalbą, jie būdavo atvešti ir mes juos matydavom ir juos vartydavom.“	„Kartais prisipažįsta pati, galva sprogsta ir nežinai nuo ko pradėti, todėl retkarčiais kaip ji sako pati nušoka nuo bėgių ir renkasi tai, kad jai pačiai įdomu ir svarbu.“ „Dailės akademijoje Jonata su būsimais dailės profesionalais žiniomis dalijasi 25 metus. Studentai ją dažniausiai vadina vardu, retkarčiais profesore. Ką Jolanta sako šypsodamasi priimanti kaip pravardę. Elgesio modelis, kurio laikosi gausybę jaunų žmonių palydėjusi į profesinį kelią – gyventi ir elgtis taip, kaip norėtum, kad ir kiti su tavimi elgtųsi ir dar labai daug šnekėtis.“	Kūrybiškumo ryškinimas. Rodoma darbo aplinka, kūriniai. Rodomi kadrai iš kolekcijos.

12.

Laida/istorija/data	5/1/2017-09-30		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Odeta Vasiliauskaitė		
Buitis	„Tai kėliausi šiandien 4 valandą 12 minučių, o darbe buvau 5. Žiemą keliuosi 4 valandą 15 minučių, o taip, ne. Žiemą 4 valandą 12 minučių, o vasarą mažiau laiko užtrunka. <...> Matot ryte žinių vedėjas kai keliai, namuose yra karinė parengtis. Tu	Rytas prasidedantis 4 valandą. Laikas matuojamas sekundėmis, informacija matuojama taip, kad jokia nereikšminga žinia neužgožtų dėmesio. Taip trumpai galima pristatyti Lietuvos radijo žinių vedėjos darbą ir kasdienybę.	Rodoma besitvarkanti namuose.

	viską jau būni susidėjęs, susikrovęs iš vakaro. Žadintuvus nučirškia ir tu iškarto stojiesi, nes jeigu užsidėsi vadinamą snoozą, tai vadinasi nebeatsikelsi.“	Odeta Vasiliauskaitė, kurios balsas žinomas Lietuvos radijo klausytojams, 12 metų gyvena taip, kad niekas pasaulyje nekliudytų jos darbui.“	
Šeima		„Taigi tiesa ta, kad Vasiliauskaitė vos netapo operos dainininke, pati stebisi iš kur tas jos balsas ir prielankumas operai, kai giminėj nieko panašaus.“	
Laisvalaikis	„Pats gražiausias operos teatras, pats nuostabiausias yra Rio de Žaneiro opera. Ir kitas, sakykim, hobio ar tai kolekcijos perlu pavadinkim tai yra Brazilijoje Manauso operos teatras.“ „Atradau vaikščiiojimą, vaikščiojimas man taip tiko, kad aš į darbą ir iš darbo ne 4 ryte, bet sugalvojau, kad reikia eiti pėsčiomis.“ „Aš pradėjau kolekcionuoti operos teatrus. Pasaulinio operos teatrus.“ „Aš atvykau į Vilniaus universitetą žurnalistikos, aš paskaičiau, kad čia yra labai nuostabus choras „Virgo“, vadovaujamas Rasos Gelgotienės ir aš nuėjau pas ją pasitikrinti balso ir ji iškarto mane priėmė, bet sakau aš nepažįstu natų, o jinai sako „tai nieko čia tokio, nieko čia tokio“. Kitas žmogus, mūsų choro chormeisterė Raminta Gocentienė, kuri yra ir profesorės Milkevičiūtės operos solistės koncertmeisterė sako, „Odeta, bandom stot į akademiją.“ Sakau „Tu gal juokauji, aš po žurnalistikos norėjau stoti į karo žurnalistiką. Kažką magistrą vat taip vat, nu sakau gal ir pabandom. Aš taip supratau, kad. Aš ir tuo metu operų labai daug klausydavausi. Eidavau į operos teatrus. Ir aš paėmiau ir įstojau, gavau iš stojamojo 10 ir man tada buvo šokas, tai kas čia dabar bus.“	„<...> Ir laisvalaikį ji skiria būtent teatrams. Sako, kolekcijos karūną puikiausiai vainikuotų Sidnėjaus opera, tačiau ketinimų pasiekti ir kitas pasaulines sales žinių vedėja turi dar labai nemažai.“	Teatrų kolekcionavimas. Vaikščiojimas. Dainavimas.
Išvaizda	„Vieną dieną tau nusibosta ir eiti į parduotuvę ir pirkti XXL džinsus ir tai dar jų praktiškai nėra. Tai kai susidėlioji galvoj savo prioritetus, ką tu nori pakeisti r kam tau to reikia apskritai, tai tas svoris tarsi natūraliai pradeda kristi, nes tu susidėlioji ko tau reikia ir aiškiai žinai, kad nesikankinant turi kristi.“ „Niujorke kai buvau, nusipirkau tokią knygą, tuo metu aš buvau irgi labai didelė ant jos užrašyta „Fat woman can sing“ tai tarsi stora operos dainininkė yra norma. Ne tai nėra norma. Kaip ir gero žmogaus turi būti daug. Ne gero žmogaus turi būti estetiškai normaliai.“	„Esu išbandžiusi gal 30 dietų, atvirai sako Odeta. Ir neslepianti, kad nei viena nesuteikė jai laimės. Pripažįsta kartais nes supykstanti ant žmonių sakančių, kad gali leisti sau valgyti viską.“ „Ta skaitmeninė išraiška mane nupurtė kai aš atsistojau ant svarstyklių ir aš su siaubu pamačiau tuos ženklus. Tai tą pačią sekundę, nebuvo taip, kad aš nesisverčiau, bet tarsi buvo toks kažkoks blokas tarsi būdavo užsidėjęs. <...> Bet juk tai nenormalu.“	
Materialinė padėtis		„Operos studijos baigėsi dėl kelių lengvai numanomų priežasčių. Finansų ir laiko stygius gali nužudyti visas svajones.“	
Mobilumas			
Saugumas		„Tiesa, ekstremalumą kasdien tikrai nepasitaiko. O štai kasdienybėje slypi dar kiti pavojai. Pašnekovė juokiasi pripažindama, kad žinių vedėjai yra patys didžiausi diletantai. Visą žinantys, bet neturintys laiko į nieką įsigilinti.“	Darbiniai pavojai
Vertybės ir nuostatos	„Radijas niekada nemirs, tai pati pigiausia, efektyviausia, greičiausia informacijos priemonė. Įsitikinusi Odeta, Dar vėliau kalbanti apie žinių radijo vedėjo atsakomybes, drąsą ir darbo		Radijas

	pobūdį.“		
Sveikata	„Pirmus 7 kg aš numečiau per 2 savaites ir aš galvojau kaip čia taip gali būti. Bet nuo to mano svorio darbe ir šiaip mano visi aplinkiniai pradėjo pastebėti, kad aš labai išgražėjau, tai kai nukrito pirmi 15 17 kg. Ar jums atrodo normalu, kad žmogus pradeda gražėti kai nukrenta 15 17 kg.? Ne.“ „Visiškai atsisakiau keptų bulvių patiekalų ir labai ribojau miltinius patiekalus, aišku cukrų irgi labai ribojau. Pirmoj dienos pusėj galima.“		
Tapatumas			
Darbas	„Mano gyvenimas ir mano darbas tiesiogine ta žodžio prasme yra priklausomas ir nuo laiko. Žinios, faktai ir operatyvumas, tai yra neatskiriama darbo dalis.“ „Pirmoji mano darbo diena prieš 12 jau metų, prasidėjo teroristiniais išpuoliais Londone, kada sprogo liepos mėnesį 2005 metų. Tai buvo pirmas kartas, kada aš pradėjau dirbti žiniose ir pirmą kartą, kai aš dirbau kaip dienos redaktorė 2010 metų balandžio mėnesį nukrito Lenkijos prezidento lėktuvas.“ „Gintis nėra ko, nes kiek tu besigintum, vis tiek bus tam tikras žmonių segmentas galvoja ir galvos, kad viskas čia yra padaryti ir tu tik sėdi va taip studijoje, nieko ten nesveiko, o tu gal nagus lakuojies, o tau viską ten atneša va paskaitai ir išeini, bet niekas nesupranta, kad tu tas žinias atrenki, pagal svarbumą, pagal tam tikrus kriterijus.<...> tai to streso yra, bet jis net yra laukiamas, ta prasme, Koks gali būti žurnalisto darbas be streso?“ „Per 12 metų vieną kartą. Naktis, aš ateinu į darbą, mirė Maiklas Džeksonas ir man buvo toks baisus trachejitas. Toks baisus trachejitas, kad aš negalėjau įkvėpti oro ir skaičiau tokiu balsu [pastorina balsą]“ „Niekas neatpažįsta mano radijo balso. Aš ir pati seniau kai pradėjau dirbti turėjau tokį kompleksą, nes visi galvodavo kaip čia nauja keturiasdešimtmetė skaito žinias, o man buvo 19. Ir manau, kad mano balsas iš esmės nelabai ir keitėsi.“	„Odetą prisipažįsta, kad gyvenime ir eteryje ji kalba kiek skirtingais balsais. Žinių vedėjo klausantis per radiją gali susidaryti klaidingas asmens išpūdis. Negana to operos primadonos Milkevičiūtės išsakytas Odetos balso tembro apibūdinimas kava su grietine ankstų rytą gali nuskambėti anaipol ne itin švelniai.“	Rodoma su kolegomis. Darbo vietoje.

13.

Laida/istorija/data	5/2/2017-09-30		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Asta Vaškevičiūtė		
Buitis	„Čia esu ne dėl to, kad aš bėgau nuo kažko ir ne dėl to, kad man civilizacija nepatinka. Aš labai puikiai naudojuosi internetu ir kompiuteriu ir labai vargstu, kadangi namuose nėra mobilaus interneto ryšio ir man labai patinka turėti karštą dušą ir aš džiūgauju kai namuose galiu nueiti į tualetą ir pasinaudoti mūsų civilizacijos teikiama privalumais ir taip pat turiu automobilį, man patinka bendrauti su žmonėmis ir aš čionais esu ne dėl to, kad aš norėjau nuo ko nors pabėgti. Greičiau aš čionais esu, nes aš norėjau atbėgti kažkur tai, atbėgti į save, atrasti tą tiesos, daugiau natūralumo.“ „Žiema čia greitkeliai išmindyti gyvūnų. Pas mane yra toksai	„Artėjant 3 žiemai vienkiemyje, Asta pripažįsta, pirmos dvi, jai miesto žmogui, tikrai nebuvo lengvos. Tačiau, juo toliau, juo viskas einasi paprasčiau.“ „Jos sodyba nėra tipiškas ūkis, ar paukščių ferma, kur vištos nėra auginamos žmogaus maitinimosi tikslais.“	Rodo vaikštanti po sodybą, skinanti gėles, auginanti gyvūnus. Namiė rodomas altorius, jam nešama aukoti pyrago ir arbatos.

	panoraminiis langas, mano šunys dirba, žodžiu apsauginiai stebi teritoriją. Vieną žiemą, nu labai labai, nu vieną žiemą, žodžiu, šią žiemą vieną dieną žiūriu pro langą penkios stimos eina ir taip nufotografavau, kaip paveiksliuke.“ „Vedos, kaip sakant many gyvenimo dalis, ten povai. Irgi kaip gražu čia būtų įsivaizduojat povai. Bet aš net gyvenime kanarėlės nesu auginusi ir bičiulio kuris gyvena ne Lietuvoj, o Lenkijoj vat turi labai labai daug paukščių, aš jo klausiu, o tai <...> kaip čia man dabar tuos povus auginti? Jisai sako nu tai tu pasitreniruok ant vištų. Ir per savo seserį man įdėjo dvi vištas ir gaidelį. Nu ir ką jūs manot, nebereikia man tų povų. Man tie gaidžiai ir vištos yra tokio žavesio asmenybės.“		
Šeima		„Moters laimės sąvoka Astai svarbi ne tik pažinimo ir paskaitų kontekste. Ji pati pripažįsta labai norėtų rasti ją palaikantį vyrą su kuriuo galėtų sukurti šeimą. Tačiau atsidūsta, kad pirmiausia partneris turėtų ją suprasti. O šiandieninėje visuomenėje, kur vyrauja vartotojiškas požiūris, poros pasirinkimo prasme reikalai klostosi gana nelengvai.“	
Laisvalaikis		„Didžiąja prasme ji tiki, kad visas jos gyvenimas ir veiklos siejasi su pažinimo kilmėmis. Keletą kartų per savaitę moteris tarnauja višnavų šventykloje, ruošia maistą, gilinasi į vedas ir jomis remdamasi skaito paskaitas.“	Atiduodamas tikėjimui. Rodoma savo tikėjimo bendruomenėje, su kitais tikinčiaisiais.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Važinėdavau anksčiau daug po Lietuvą, buvau ir ten Airijoje ir ten Škotijoje ir dabar vat kviečia daug kur. Ir pastebėjau, kad po seminarų moterys išeina švytėdamos. <...> Jos švyti ir skrenda iki tol kol susiduria su savo realybe ir kasdienybe ir panašiai.“		
Saugumas		„Ko jau ko, ramybės aplink Astai Vaškevičiūtei yra tiek, kiek kitam gali tik sapnuotis. Bet dažnas, kuris gyvena vienkiemyje pirmiausia susirūpina jos saugumu. Tačiau buvusi rinkodaros specialistė pasukusi kito tikėjimo keliu ir studijuojanti saviraišką apie baimę kalba mažiausiai. Va kovoju su žole, juokiasi Asta, kai lankėmės jos sodyboje.“ „Pašnekovė neslepia nesyk sulaukusi aplinkinių klausimo, o ar tik ji neišsikraustė iš proto?“	
Vertybės ir nuostatos	„Kuo žmogus eina labiau iš savo vidaus į išorę ir kuo mažiau būna savo viduje tuo jis lbaiu išsibarstęs, nelaimingas ir silpnas. Ir kuo žmogus eina labiau į savo vidų, į savo jausmus, į savo požiūrius, į savo gyvenimą, į savo širdį, tuo jisai daugiau įgauna stiprybės savo sieloje.“ „Pradėjau savęs klausti. O kodėl? Kas man atsitiko. Kažkada buvau laiminga. Tai vat galėčiau pasakyti, kad mano gyvenimas keistis pradėjo būtent tada kai aš nusprendžiau gyvenimui sakyti „Taip“ ir nustoti sakyti „Ne““ „Mano giminės, aš gi daug ko nevalgau, aš nevalgau ne tik mėsos, kiaušinių. Ne aš nesu veganė. Bet aš valgau, vat aš stengiuosi, vat maksimaliai atsakyti skriaudžiamų karvių	„Kai aplinkui nėra stiklainio ribų viskas ima keistis,“ sako Asta ir lygina ankstesnį savo gyvenimą ir karjerą, per kurį užsidirbo nuovargį ir stresą ir ligų. Tikina dabar jaučiasi geriau. Kitaip gyvenu jau senai ir viskas kas aplink mane sukasi irgi kitaip. Pasitraukus iš daugumai suprantamo gyvenimo ji pastebi atrandanti daugiau laimės.“ „Asta daug kalba apie meilę. Ne tik gyvūnam, žmogui, bet ir sau. Ir priduria, kad ypač moterys labai bijo būti egoistiškos, sau draudžia mylėti save, pernelyg įsijausdamos į geros mergaitės sindromą.“	Savęs ieškojimas. Vidinė ramybė. Meilė sau, aplinkai, žmonėms.

	pieno, bet yra Lietuvoj žmonės, kurie globoja karves ir stengiuosi daugiau vartoti tokių avių pieną. Žodžiu, bet tai čia pieno produktai dar ne viskas. Pagal mano tikėjimą ir pagal mūsų tradicijas. Vedines tradicijas mes taip pat nevalgome grybų, česnakų ir svogūnų. Taip pat ir mano giminės yra. Aš iš jų labai daug palaikymo ir supratimo gaunu.“ „Ir tos geros mergaitės, kurioms yra pats baisiausias dalykas tapt egoistėmis. Jos daro viską, kad tikrai jos dingtų ir būtų kiti, bet tie kiti kompensuotų jų nesirūpinimą savimi.“		
Sveikata	„Kai aš esu ir kai aš esu pailsėjusi, tai aš duodu sau meilės ir nebereikalauju iš kitų ir tada mano santykiai su aplinka yra sveiki ir natūralūs.“		Daug kalbama apie psichologinę sveikatą.
Tapatumas		„Save reikia nuolatos keisti, įsitikinusi Asta pripažįsta, ką kasdien dirba su savimi, stengiasi tapti ne kuo kitu, o būtent savimi. „Kaip ir visi esu apaugusi baimėmis ir stereotipais.““	Save kaip moters suvokimas. Miesto žmogus.
Darbas	„Aš supratau, kad aš esu visiškai ne ūkininkė, nes pernai pasodinau bulves ir paskui rudenį jų neradau. Aš geriau skaitau paskaitas, vat rašau knygą darbe apie baimę būti moterim. Tai vat man va tokie dalykai geriau sekasi negu ūkininkaut.“		

14.

Laida/istorija/data	5/3/2017-09-30		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Viktorija Baltramiejūnienė		
Buitis		„Veidui ir mankštai ji kasdien skiria po pusvalandį, bet tai nebūtinai vienu kartu. Pratimus galima esą atlikti bet kada vos tik turint laisvą minutę.“	
Šeima			
Laisvalaikis			
Išvaizda	„Čia yra motyvacijos lentynėlė, kad aš niekada nepamirščiau, kur aš buvau ir iki kur aš atėjau. Tai yra 29 metų žmogus, kuris realiai biologinis amžius visiškai neatitinka to, kas atitinka veidrodyje.“ „Jeigu labai labai arti, iš arti pasižiūri, žymės kur buvo tos raukšlytės, jos yra, bet ten pačios raukšlytės gilios jos nebėra.“	„Veido mankštų mokslai Ukrainoje. Veido masažai, kosmetologijos studijos. Koreguoti pirmiausia ėmė savo veidą. Raukšles prie antakių ir lūpų. Veido kontūrą. Pokyčių savo veide, ji tikina pamačiusi po pusantro mėnesio.“ „Pasak Viktorijos istoriškai veido mankštos buvo Europoje itin populiarios apie 1930 metus, tačiau vėliau užleido pozicijas kosmetikos pramonei.“	Rodomas ankstesnės nuotraukos.
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Du kartus bandžiau ir mečiau, todėl, kad nebuvo aišku, todėl, kad atsirado abejonės, nieko, jokių rezultatų ir tu galvoji, gal pas mane čia tos raukšlės nėra ir gal čia kažkas, veidas nesusėga. Gal aš čia ne taip darau.“	„Mėgstanti ieškoti ir mokslui save vadinanti moteris nėra į visiškai jai nepažįstamą veido mankštų sritį. Nors prisipažįsta kažkada žvelgusi į šią sritį labai skeptiškai ir apibūdinusį ją vienu žodžiu marketingas.“	Mokymasis, domėjimasis. Atkaklumas
Sveikata	„Aš esu tas žmogus, kuris galvoja, nu kažkaip bus gerai, ooo, mes miegam ir gerai nebūna. O veido mankšta man parodė ir sako, Viktorija, žiūrėk. Veidas tavo tvarkoj. Nu jisai dabar palyginus su kūnu yra ooo koks kietas, koks gražus.<...> ir tuomet aš pradėjau sportuoti, o sportuoti irgi vienas dalykas, ne kažkaip tai ne agresyviai, po truputį, po truputį. Aš siekiu		Rodo pratimus veidui. Rodoma sportuojanti.

	balanso.<...> ir yra pokyčiai. Pokyčiai nuo sveikatos ir geros savijautos.“		
Tapatumas			
Darbas	„Kam reikalingas teisininkas? Tam kad jisai arba papasakotų kaip turi būti jeigu tu tingi kažką žinoti arba jisai yra tas, kuris tau turi padėti, kai turi minusinę poziciją problemą ir jisai tau kvalifikuotai kažką padėti. Ir visą laiką tai yra tam minusiniam negatyve. Nei vienas skambutis nebuvo toks, kad ačiū Jums, kaip čia viskas šauniai gavosi, o kiekvienas kreipimasis tai yra konfliktas. Ir visą laiką tu sprendi sprendi ir tu gyveni tom problemom.“	„Jei Viktorija Baltramiejūnienė būtume sutikę prieš penkerius metus, tada kai buvo darytos šios nuotraukos ji būtų pristačiusi teisininke. Sėkmingai dirbančią pagal specialybę apie kurią svajojo nuo paauglystės. Viktorija nesikuklina. Teisėje pasiekusi viską, ko norėjo.“	Rodoma darbo vietoje.

15.

Laida/istorija/data	6/1/2017-10-07		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Julius Ptašekas		
Buitis		„Julius prisipažįsta, dar šiandien jis negalintis pasakyti, kodėl visų šių iššūkių ir sunkumų prikeliant dvarą jam reikėjo. Ar gyvenimas itin pasikeitęs, sako be jokios abejonės. Jau vien dėl tų, kurie šiandien atvyksta į dvarą ir įvertina jo atmosferą. Kuo toliau, tuo daugiau ir profesorius čia, tik dvarininku savęs nevadina.“	
Šeima	„Mano mamai yra 96 metai, jinai yra gydytoja, dirba ir puikiai dainavo.“ „Mano tėvas, profesorius, labai žinomas patologas. Vilniaus patologų draugijos įkūrėjas po karo, turiu tik pasakyti, kad jis į džiaz aranžavimo kursus muzikos akademijoje pradėjo lankyti, kai jam buvo 80 metų.“ „Mano tėvai yra iš esmės, nes mama dar gyva, dar ir dirba, tėtis amžina atilsį, pernai išėjo. Man pavyko iš jų perimti didžiulį pozityvą žmogui.“ „Kitą ką aš atsinešiau iš savo šeimos tai yra kažkokį sistemiškumą. Ta prasme aš esu labai sistemiškas žmogus ir pakankamai perfekcionistas. Tikrai jeigu kas pamatytų mano darbo stalą, tai bijau, kabinetą, bet manau, kad nekiltų tokia mintis.“		Rodomas sūnėnas, grojantis senu fortepijonu. Vertybės perimė iš šeimos.
Laisvalaikis	„Kiekvienas akmuo turi savo spalvą. Lietuvoje ne kiekvienas mūras yra išvalytas. 2 metus valėme.“ „Netgi mano laisvalaikis susijęs su tam tikra sporto šaka, kuris vadinamas orientavimosi sportu. Visą gyvenimą aš juo užsiimu.“ „Tai čia išvis labai gerai atvažiuoti, kai nėra jokios priežasties, reiškias. Nebūtinai filmuoti. Galima atvažiuot vat pajust sustojusį laiką. Reiškia pasėdėti ir pamastyti.“	„Profesoriui, biomedicinos mokslų daktarui Juliui Ptašekui šis jausmas lėmė vieną didžiausių gyvenimo iššūkių, įsigyti ir naujam gyvenimui prikelti dvarą.“ „O jis pats teigia, pradėdamas dvaro restauravimą, nei apie sunkumus, nei apie jokių didelius atsakymus negalvojęs. Tiesiog norėjęs darbą padaryti gerai.“ „Skrupulingi sprendimai apie kuriuos dabar sunku patikėti. Kad ir dvarą juosianti tvora. Julius nesutikų su nė vienu iš projektuotu pasiūlymu ir nusižiūrėjęs ir Švedijos pavyzdžių nusprendė tvora būsianti sudėta iš akmenų.“ „Paieškos archyvuose kas ir kaip statė vaisių nedavė. Žinoma, kad Paliesiaus istorija mena 17 a. Ir čia šeiminkavusius Tyzenhausus, Vėliau Livonijos ordino Publickių šeimą.	Dvaro prikėlimas. Orientavimosi sportas.

		Tačiau originalaus architekto pavardė iki šiol lieka paslapyje.“	
Išvaizda			
Materialinė padėtis		„Čia sako profesorius gyvenimo kokybė matuojama ne automobiliais ir ne kelionių skaičiumi per metus. Greičiau ji turi švaresnes ir materialesnes išraiškos formas, neįkainojamas, kaip ir dvaro suteiktos pamokos.“	
Mobilumas		„Vis dėl to profesorius Krokuvoje atrado net paskutinių į Sibirą ištremtų dvaro šeimininkų Bžežinskių palikuonį iš čia išvykusi būnant 10 metų.“	
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Gyvenimo kokybė įgyja paprastą formą. Tiesiog sustojas laikas. Turbūt čia yra aukščiausia gyvenimo kokybė.“ „Žinot, gal kažkiek kantrybės išmokė. Nes daug dalykų vyksta žymiai lėčiau, negu norėtum ar galėtum įsivaizduoti. Sakyčiau taip kantrybės išmokė ir kitą vertus išmokė labiau pasitikėti žmonėm, nes tu negali kitaip.“ „Sakyčiau, be abejo gyvenimas eina savo vagom. Susitinki įvairių žmonių, kartais abejoji ta tiesa, kartais pamatai, kad yra taip, kartais tą jausmą atsineši. Tai suprantama jau yra kitoks požiūris į žmones su kuriais dirbi, į tą gyvenimo kokybę, kurią sukuria tie žmonės, Tai sakysčiau, tai yra didžiulis, didžiulis palikimas, kurį aš gavau iš savo šeimos.“ „Šita pasaga turi 7 įėjimus. Tai yra labai Biblijinis skaičius. 7 vartai ir architektas, kuris kažkada statė visą dvaro kompleksą, tikrai žmogus buvo išsilavinęs, mano supratimu.“	„Paties Juliaus šeimoje, paaiškina profesorius, menas visuomet buvęs nediskutuotina vertybė.“	Gyvenimo kokybė Kantrybė. Pasitikėjimas kitais žmonėmis. Menas. Išsilavinimas.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas		„Pacientus jis mėgsta gydyti ten, kur pats mėgta būti arti gamtos.“	Rodoma klinika jo namuose.

16.

Laida/istorija/data	6/2/2017-10-07		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Ilja Laursas		Filmuojamas viešbutyje, kavinėje, gatvėje.
Buitis	„Man pakankamai patinka viešbučiai, nes ten atkrenta labai daug rūpesčių paprastų, banalių kaip ten sutvarkyti lovą, ar ten pusryčius paruošti. Ir vėlgi dabar dominuojantis standartas, kad viešbutis nebėra vien tik nakvynė, ten yra gyvenimo centriukas, ten yra dažniausiai ir sporto salė ir susitikimų kambariai, ir verslo kambariai, tai vat. Tai labai padeda.“		
Šeima	„Tu nematai to šeimyniško klimato. Man tai buvo stipri problema. Aš nesiimdavau reguliuoti santykių viduj kompanijos, kurią ten tuo metu turėjau, nes visiškai pasitikėjau visais prezidentais, kokie jie yra amerikiečiai, kurie yra gimę su ta kultūra, yra pripratę.“		
Laisvalaikis	„Laiką laikau vienintelį, tikrai tikrai ribotą resursą. Labai atsargiai, kruopščiai su juo elgiuosi. Ir toks kruopštus laiko	„Tai meditacija jums pažįstama?“ „Jo kaip instrumentas man pažįstamas. Labai gerbiu meditaciją ir domiuosi, negaliu	Meditacija, sportas. Rodomas stalo tenisas.

	sekimas iš vienos pusės duodant sau pakankamai laiko, aš pavyzdžiui kasdien pusantros valandos sportuoju, tai negaliu pasakyti, kad viskas, aš ten kaip robotas konvejeris, viską statau, dirbu. Ne. Aš aš tikrai sau leidžiu pakankamai laiko ir ir ir sportui ir hobiams.““ „Labai vertinu tas fizinio nieko neveikimo minutes, bet atsiprašu, vat nieko neveikimo valandą surasti yra labai sunku. Tai va. Nieko fiziškai neveikimas jis nereikia, atvirkščiai, tai labai intensyvaus darbo pagrindas. Nes kai fiziškai ar šnekiesi ar su kolega kažką tai sprendi, tai jau tuo metu tu negali susikoncentruoti. Tai yra vykdymo.“	pasakyti, kad pakankamai skyręs laiko ją įvaldyti, bet kažkiek tai progreso turiu.“	
Išvaizda			
Materialinė padėtis		„Mano tikslas ne pinigai, prisipažįsta Ilja.“	
Mobilumas	„Nori nenori vis tiek pradedi kažką įžvelgti tose kelionėse. Iš principo man patinka architektūra kaip tokia, man patinka ir nebūtinai tai turi būti bažnyčios 300 metų. Tai yra smulkmenose. Tai yra interjerai kokie yra, ten koksai amžius atspindėtas, ar ne? Truputėli įžvelgiau, kad Europoj viešbučiai kaip ir šitas dažniausiai yra įrengti kokiam nors istoriniam pastate.“	„Lietuvoje praleidžiu, daugiau kaip pusę savo laiko, sako bene garsiausias investuotojas, verslininkas išplaukęs į pasaulio ekonomikos vandenį Ilja Laursas. Lietuvą jis laiko savo šalimi, net tik tai gyvenimo bet ir mokesčių prasme. Tuo tarpu verslo žinios teigia, kad jo įkurta kompanija „GJar“ programėlių parduotuvė išpopuliarėjusi dar prieš <i>apple store</i> ir <i>google play</i> atsiradimą 2014 buvo nupirktą už 50 milijonų JAV dolerių. Tačiau ne milijonai mums rūpi yra gerokai svarbesnių ir subtilesnių dalykų apie kuriuos Ilja gali pasakyti tai, kas atvers akis daugeliui. “ „Neįtikėtina, tačiau jam patinka gyventi viešbučiuose. Kur jis įžvelgia subtilių aspektų.“ „Beje, prie 5 metų beveik nuolatos gyvenimą leidęs Silicio slėnyje pripažįsta, kad ten daug kas ir jam buvo neįprasta. Nuo praėjusio amžiaus 8 dešimtmečio garsus ekonomikos lopšys Iljai pažįstamas iki gilumų. O jos turi savo dėsnius, europiečiams diktuojančius nelengvai suvokiamą darbo etiką, bei bendravimo kultūrą.“ „Amerikoje praleidęs daugybę laiko iki šiandien Ilja ten yra dažnas svečias. Pasaulis yra mano antra tėvynė, šypsosi paklaustas kur jaučiasi geriausiai.“ Kadrai iš filmo „Svajonių slėnis“	Daug keliauja dėl darbo, neturi pastovios gyvenamosios vietos.
Saugumas	„Man pasisekė šiek tiek, sakysime, suvaldyti aš tuos visus momentus iškart pasiziūrėjus į pinigus kaip į resursą, priemonę, tai nėra tikslas. Koks skirtumas ten ar 100 ar šimtas vienas ar 110. Koks skirtumas. Arba pakanka tų pinigų tam resursui arba nepakanka.“	„Pavojus yra ir pinigai. Apie juos Ilja pokalbis krypta kita linkme ir ne todėl, kad spaudoje jis visada pristatomas milijardieriumi. Šiaip Ilja dėkingas gana nuosaikiai Lietuvos žiniasklaidai, kad dar vis turi pakankamai privatumo. Jo pinigų niekas akiplėšiškai neskaičiuoja.“	
Vertybės ir nuostatos	„Ir šiaip viena tokia gyvenimo tiesa pasidalinsiu, kad po labai daug rokiruočių gyvenime prioretizacijoje išskiriama, kas iš tiesų yra svarbu. Ar bent jau aš išskiria, kad kitų žmonių, jų nuotaikos, jų charakterio poveikis man emociškai yra vienas stipriausių faktorių. Su kuo tu bendrauji kasdien, esi yra daug svarbiau negu visa kita.“ „Bent jau 20 procentų laiko, reikia skirti būsimo laiko planavimui. Santykis kažko tai darymo ir to darymo planavimo	„Jau daug metų savaį laiką jis skaičiuoja minučių tikslumu ir ypatingi laikrodžiai ant jo rankos ne tik svarbus pomėgis, ar įvaizdžio ženklas“ „Dar vienas taškų yra laimės kategorija Lietuvoje. Nes mes juk save laikome ne laimingais, o atvirkščiai. Mėgstame seminarus ir vadovėlius žadančius išmokyti čia ir dabar. Tačiau Laursas teigia. Kad ekperimentai ir tyrimai rodo, kad laimės kategorija esanti visiškai subjektyvi.“	Bendravimas. Teisingas laiko planavimas. Šeimyninis darbo klimatas. Pozityvumas. Emocijos, intelektas ir fizinis būvis. Laimė.

	yra vienas prie penkių“ „Tu beabejo stengiesi apsupti save beabejo pozityviais žmonėm, nes pozityvumas vėlgi yra vienas iš faktorių, bet nu panaudosiu banalų žodį. chemijos sutapimas visom prasmėm.“ „Jeigu taip būtų galima žmogų išskaidyt, jeigu taip būtų galima sąliginai į emocinę, intelektinę ir fizinę komponentes. Manysčiau jų svarba yra fizinė, emociinė, tiksliai tada intelektinė. Tokia tvarka. Nes iki kol pradėdi tenai fiziškai sirgti, taigi visa kita nesvarbu, jeigu emociškai nesi laimingas, tada bus visa kita irgi nesvarbu ir tiksliai, neveltui, evoliuzinė prasme žmogaus kūnas taip susidėlioja. Emociniai centrai smegenyse yra daug senesni. Tenai 100 000 metų senesni negu tasai plonytis plonytis sąstatas intelekto.“ „Kai tu įneri į tą tikrąjį gyvenimą, kai tu supranti, tų taisyklių tų loginių tau nepakanka, kad paaiškinti ar aprašyti žmonių elgesį. Kaip fizikai sako yra tamsioji materija ir tamsioji energija, kuri nežinome kai veikia, bet veikia, tai pradėdi įtarti, kad yra kažkokios tai materijos, kurios energijos veikia. Po to pradėdi jas įžvelgti, po to suvokti, po to įvaldyti ir supranti, kad va ta tamsioji energija yra, būtent, emocijos.“ „Jeigu paskaidai žmonių tikslus. Gyvenimas konkrečiame name yra tiksliai vienas ir netgi nedominuojantis, kad konkrečiai būtų ten sienos patogios ar šiltos. Kad yra eilė kitų tikslų. Vėlgi nuo prestižo iki ten investicijos.“		
Sveikata	„Sunkiausia yra ne ištreniruoti, nes priemonės yra visiems žinomos principu, bet sunkiausia yra suvokti, kad tai yra svarbu. Nes nu irgi savotiška pretenzija ten man mokyklos laikais, kad ten tėvai, mokykla, visuomenės akiratis, sportuok, nes būsi sveikas. Ir sakai paaugliui ypač klaus, ar aš nesveikas? Kojos rankos bėga laksto. Sveikas, žinoma, kam man sportuot. Tokia buvo logika ir daug vėliau atėjo supratimas, kad sportas yra mažąja dalim apie fizinę sveikatą.“		
Tapatumas		„Laikau save lanksčiu, šypneli pašnekovas pabrėžiantis, kad Amerikos versluose prisitaikė nesunkiai, nes būti kitokiam tame krašte yra norma. Susitapatinti padėjo dar metai paauglystėje praleisti amerikiečių šeimoje Ohajuje. Todėl man buvo lengviau. Prisipažįsta pasaulyje žinomas investuotojas.“	Lankstumas
Darbas	„Iš principo žmonės pavyzdžiui nesiekia būti jokių asmeninių santykių, kadangi vadovai dažnai sako turėčiau kurti su politiniais asmeniniais santykius, nes man gali tekti atleisti jį rytą ir jeigu aš būsiu paveiktas vat tos šilumos, kurios nenoriu. Tai mano sprendimas gali būti neefektyvus.“ „Aš jų nepavadinčiau robotais. Jie puikiai yra išskyrę asmeninius ir profesinius interesus. Asmeniniam poreikiam, manau dvasingumo prasme labai dažnai pamatai ir supranti...“ „Kažkuriam gyvenimo etape prieini tokią išvadą, kad vidinė ten brandos parametras, kur tikimybės yra svarbesni vieni už kitus. Bet iš tokių išorinių, be abejo profesiniai pasiekimai man yra svarbu, profesiniai būtent. Aaa. Matuoju kiek žmonių yra	„Kaip prieš ketverius metus Ilja parašytas „Verslas naujai“ tapo bestseleriu tarp nieko bendra su verslu turinčių žmonių, tai dar sykį rodė šio žmogaus platumas ir progresumą.“ „Našumas ir vertė. Taškas, sako Ilja efektyvumą įvardijantis esminių faktorių ir teigiantis, kad Silicio veikėjai dirba ir gyvena tarsi robotai.“	

	paveikta. Kaip yra paveikta. Kiek žmonių prisilietė vienaip ar kitaip. Kaip giliai tie prisilietimai.“	
--	--	--

17.

Laida/istorija/data	7/1/2017-10-14		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Gintarė Jankauskienė		
Buitis			Filmuojama namuose.
Šeima	„Jeigu nevaisingumas nebūtų palietęs mano šeimos, aš abejoju ar aš apskritai būčiau apie ją svarsčiusi.“ „Kadangi asmeniniame gyvenime taip nutiko, kad su vyru jau 4 metai negalim susilaukti vaikų, tai natūralu, kad ta tema labai daug domėjausi ir skaičiau daug literatūros, ėjom pas gydytojus, buvo atlikta įvairių įvairių daug tyrimų ir ir ką pastebėjau skaitydama įvairius forumus skirtus moterims. Pastebėjau, kad internete pateikiama labai daug klaidingos informacijos, kad moterys labai drąsiai viena kitai patarinėja įvairius receptus duoda, metodus, kurie yra išties labai, kartais gali būti žalingi.“ „Labai svarbus ir artimųjų dėmesys. Ir aš knygoje akcentavau, kad artimieji gana dažnai, vietoj to kad padėtų mums pakenkia nuolatiniu spaudimu, nuolatiniiais klausimais.“	„Nesenai Gintarė pranešė, kad jų namuose jau kryžtauja iš Vilniaus sutrikusio vystymosi namų įvaikinta mažylė.“	Rodomas nuotraukos su sutuoktiniu.
Laisvalaikis	„Kai pradėjau savanoriauti Vilniaus sutrikusio vystymosi kūdikių namuose nusivedžiau ten ir vyrą vieną savaitgalį, tiesiog pa pasitikrinti, ar tu galėtum pamilti svetimą vaiką, ar tu galėtum jį glaušt prie savęs, kai jisai yra gimęs ne iš tavęs, tai abu su vyru pasitikrinę esam ramūs, kad galėtume.“		Savanorystė.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			Baimė atsiverti.
Vertybės ir nuostatos	„Pavargau ir nuo tų klausimų, kada vaikai, gal jums čia nepavyksta, gal jus pamokyt, gal jūs išvažiukit pailsėti. Kai aš pradėjau atvirai kalbėti, kai aš atsivėriau ir vieni, ir kolegės pradėjo siūlyti pabandyti paskambinti jų pažįstamiems, jų kolegoms.<...> supratau, kad tas atvirumas, dalijimasis savo patirtimi išlaisvina ir kitus žmones.“		Tinkamos informacijos atsirinkimas. Atvirumas
Sveikata	„Visuomenėje vis dar skaldo labai daug mitų, kad nevaisingumas yra pasėkmė jaunystėje darytų abortų arba, kad nevaisingumas, moteris negali susilaukti vaikų, nes daug metų vartojo kontraceptikų. Tai ištis yra mitai. Gydytojai juos paneigia. Ir manau, kad būtent todėl, kad visuomenė nesidomi. Jeigu tau neaktualu tu ir nesidomi.“ „Pagavau save suvokiant, kad aš elgiuosi nelabai adekvačiai ir neprotingai. Nežinodama, ką visi tie preparatai, nes ir žolės gali labai stipriai organizme kažkokią netvarką sukelti. Tai kai pajutau, kad galiu sau pakenkti, tai jau pradėjau vadovautis rimtesne literatūra.“	„Dabar Gintarė vartoja gydytojų paskirtus medikamentus ir nepraranda vilties. Pasvajojanti ir kiek vaikučių norėtų sulaukti. Tiesa tądien, kai pas ją svečiavomės, moteris atsargiai užsiminė, kad vyru rimtai svarsto ir galimybę įsivaikinti.“ „Gintarė prisimena, kad kai abu su vyru sukūrė šeimą, jie sąmoningai ruošėsi tėvystei. Tačiau metus nesusilaukę vaikelio nebedelsė, kreipėsi į vaisingumo specialistus.“ „Tiesa, ir pati Gintarė neneigia, kad ilgą laiką tikėjo įvairiausiais interneto platybėse randamais receptais ir patarimais, kaip susilaukti vaikų. Karštligiškai norėdama bet kokia kaina pastoti, kaip ir kitos moterys ji klovėsi beveik viskuo, ką siūlė įvairiausio plauko nevaisingumo problemų	Rodoma einanti pas daktarus su gėlėmis.

		žinovai.“	
Tapatumas			
Darbas		„Profesinį gyvenimo kelią Gintarė Jankauskienė pradėjo kaip žurnalistė. Dabar dirbanti komunikacijos srityje. Savaitgaliais ir atostogų ji savanoriauja Vilniaus sutrikusio vystimosi kūdikių namuose.“ „Skauskingais jo gyvenimo aspektais [nevaisingumo] Gintarė pradėjo domėtis, kai ši tema palietė ją pačią. Ir savo knygą apie nevaisingumą ji vadina savotišku žurnalistiniu tyrimu.“	Mokymosi tema darbe. Rodomi vaizdai iš knygos pristatymo.

18.

Laida/istorija/data	7/2/2017-10-14		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Indrė Sunklodienė		
Buitis	„Būtent ne tu namam turi tarnauti, o jie tau.“ „Gimė idėja sukonstruoti tokias slankiojančias duris, kurios patogiai atsidaro ir viduje turime ištraukiamas džiovykles. Galime jas iš tiesų patogiai naudoti skirtingais lygiais.“ „Mėgstančiai gaminti Indrei buvo itin svarbus virtuvės funkcionalumas ir galimybė ruošiant maistą jaustis namų ir kompanijos dalimi.“	„Tai ką matome kasdien, turi patikti, tikti ir stebinti, tačiau jokių būdu neerzinti, sako interjero dizainerė, įgyvendinusi savo svajonę. Gyventi erdvėje, kuri ją estetinė prasme džiugina. O namai jai visų pirma ten kur mylimi žmonės.“	Neerzinanti kasdienybė Rodomi namai.
Šeima		„Batsiuovys be batų. Ši frazė ilgus metus galbūt būtų tikusi interjero dizaineriui ir architektui Indrei Sunklodienei. Tačiau tik ne pastaruoju metu. Indrė kartu su dukra ir vyru išsikėlė į erdvų būstą. Buto įrengimas be jokių diskusijų patikėtas jai.“ „Dukters kambariye Indrė siekė švarumo ir paprastumo. Taip pat vėlgi galvojo apie patogumą. Mokytis, žaisti, meigoti ir panorėjus pasislėpti.“	
Laisvalaikis			
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Pats dekoratyvinis, gražiausias, dailiausias sprendimas, kurs galbūt parodo, kad čia mano erdvė tai yra tai yra dailės reprodukcija, kuri yra specialiai impregnuota ir paruošta, būtent, naudoti vonioje.“ „Iš tiesų, galvojau, kad bus labai paprasta. Lengva, dėl to, kad niekam nieko nereikia įrodinėti, su niekuo tartis labai nereikia. Tačiau galbūt pagrindinis iššūkis iš tiesų buvo pats tas savo norų ir poreikių išsiaiškinimas.“ „Ta estetika, kad mano akis džiugintų, kad manęs neerzintų kažkokie sprendimai, daiktai.“ „Dvejonių kilo, sako dizainerė dėl dekoratyvių sprendimų, kaip kad lovos spalvą, išduoda, keitė net tris kartus. Šiandien prisipažįsta, protas kovojo su estetinė nuojauta. Tad teko konsultuotis ir su kolegomis.“ „Pagrindinis klausimas galbūt buvo stalo klausimas. Kadangi	„Indrė nepabijojė ir netradicinių sprendimų, kaip, kad įrengti atskirus vonios kambarius sau ir vyrui. Paaikšina racionaliai, tai šeima ryte besikelianti kartu išvengia trinties.“ „Indrė ieškojo atsakymo į klausimą. Kokia erdvė jai reikalinga, kad joje jaustųsi patogiai. Komfortą ji apibūdina kaip dviejų E raidžių junginį. Estetika ir ergonomika.“	Estetinis pasitenkinimas Netradiciniai sprendimai. Patogumas.

	erdvė nėra didelė vis dėlto prioritetas man buvo patogus gaminimo, kaip pasakyti, stalviršio pakankama vieta. Tai vis dėlto nusprendėme, kad man reikalinga sala, kuri pereina į pusbarį.“		
Sveikata			
Tapatumas		„Esame asfalto vaikai,“ šypsosi Indrė, laikanti save tikra miestiete ir mintis apie nuosavą namą paliekanti ateičiai. Prisipažįsta esanti romantikė ir visada žinojusi, kad jos būstas būsiąs kiek netradicinis.“	Miestietė.
Darbas	„Tikrai visada žinojau, kad norių tokių namų, kurie būtų šiek tiek netradiciniai. Vis dėl to pati esu dizainerė, kuriu interjerus ir labai mėgaujuosi, kai erdvė yra kažkokia netradicinė. Tai ieškojau galbūt ar palėpės ar lofto su tuo savo kažkokiu šarmu. Be abejo aktualu buvo ir vieta. Kadangi dirbame ir dukrytė darželį lanko naujamiestį, tai vat labai nenorėjom toli nuo centro tos dalies atitolti.“		

19.

Laida/istorija/data			
Laida	7/3/2017-10-14		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Liudvika Meškauskaitė		
Buitis			Filmuojama namuose.
Šeima	„Mes kažkaip, žinot, šeimoj gyvenam labai laisvai. Aš nevaržau jo ir jis mane. Ir ir kažkaip, nu dukros kažkaip skeptiškai žiūrėjo, o paskui irgi patiko. <...> tos tolerancijos mums pakako.“ „Man tom kolekcijom didelę įtaką daro ir aplinka. Pavyzdžiui dabar kai buvo paskutinė kolekcija. Mano mažoji dukra Akvilė, kuri pas mane yra irgi manekenė. Ji ten man surado jaunimą. Ji sako „Mama, tu čia, tavo tie modeliai tokie senamadiški. Tu padaryk tokį bomberį“. Aš nežinau, kas tas bomberis, aš nežinau išvis tokio žodžio. Pasirodo tai yra to sportinio kostiumo viršutinė dalis.“	„Liudvikos vyras aktorius Darius Sauželis į šią žmonos veiklą žiūri gana geranoriškai. O pati Liudvika juokiasi, kad kaip ir priklauso menininkui jam puikiai pavyksta suprasti greta esančią kitą menininkę.“	Dirba kartu su dukromis.
Laisvalaikis	„Aš grįžau visa drebanti, kad man reikia piešti.“ „O anksčiau bandėte?“ „Ne, aš nebandžiau aš nesimokiau, va. Tiesiog pajutau tokį fizinį potraukį piešti.“ „Tris metus buvau savo advokatūros pavaduotoja pirmininko asociacijos mane išrinko kolegos. Aš turėjau nepaprastai įdomų laiką, nes darydavau advokatams įvairius renginius visokius ir per tą periodą man buvo šalikėlių vėjus. Tai aš tų šalikėlių pripiešus nežinau kiek esu. Tai mano toj advokatūroj ten aš turėjau kiek ten tų pavaldinių ar 14 ar 15. Tai visos merginos ir moterys turėjo mano šalikėlius.“	„Hobis išryškėjo prieš kelis metus. Po kelionės į Madeiros sąlą.“ „Tačiau advokatės kūrybiškumas pasireiškia ne tik procesiniuose dalykuose. Laisvalaikiu ji piešia ant šilo ir kuria drabužių kolekcijas.“	Rodomi užkulisiai, kolekcijos pristatymas. Kelionės. Rodo savo kūrinis.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Aš nepiešiu, žinot, ar parduot, ar komerciniais tikslais. Darau tą dėl malonumo.“	„Tapytas ant šilko lieka tik malonumu sielai. Pajamų advokatė savo kūrybiškumu nesiekia. Tiesiog kuria šventę sau ir artimiesiems, o paskui drabužius dovanoja dukroms ir draugėms.“	
Mobilumas	„Ypač kai važiuoju į pietus. <...> Viena kartą mane pagauna		Keliauja laisvalaikiu.

	Vokietijoje ir sako „Kur jūs pirkot tokį rūbą?“, Aš jai išaiškinau, kad pati pasidariau.“		
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Žmogus, kada jis atsiduoda kūrybai, jis pasijunta laisvas. Suprantat. Per šitą vakarėlį jau įvyko šitas stebuklas.“ „Aš galiu drąsiai pasakyti, nei vieną kartą aš negalvojau, kad man reikia pakeisti profesiją. Nes matot advokato profesija, kuo ji yra žavi? Pirmiausia tu esi laisvas, net tais rusų laikais buvai santykinai laisvas. Nu aš nekalbu ten politinių dalykų, nes pirmiausia tu pats normuoji darbą, jeigu tau labai nepatinka, tu gali tos bylos nesiimti ir save labai sunkiai įsivaizduoju tarnyboj, kur tu turi priklausyti nuo kažkokių tai dar durnesnių už tave viršininkų.“ „Supratau, kad tas laikas, žinot, jis neteisingai bėga. Jis jis per greit bėga. Aš tiesiog vat taip pastebiu. Pirmadienis, penktadienis, pirmadienis, penktadienis. Ir kada aš atsisėdu su rėmeliu, su savo piešinuku, su savo mintim, man laikas sustoja. Pasidaro labai toks turiningas.“		Kūryba. Laisvė. Turiningas laisvo laiko praleidimas
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Aš labai labai didžiuojuosi, kad mano manekenių tarpe yra mano kolegės. Aš tikrai neturiu problemos, aš galiu dar ir daugiau jų turėti. Tikrai jos mielai sutinka. Nes jūs suprantat kad, išeiti ir parodyti save su rūbu yra labai sudėtinga. Tuo labiau, kad mano tos manekenės, jos gi nėra, žinot tos. Yra įvairaus amžiaus.“ „Iš tiesų nėra lengva išvardyti visą teisininkės Liudvikos Meškauskaitės darbų ir pareigų sąrašą. Per 37 karjeros metus jis susikaupė labai jau netrumpas. Advokatė, žiniasklaidos teisės specialistė, advokatūros savivaldos ir visuomenės veikėja, dėstytoja, socialinių mokslų daktarė. Ir tai dar toli gražu ne viskas. Kadaisė pasirinkusi advokatūros veiklą iš Suvalkijos kilusi, tapo žinoma ne tik akademiniam visuomenės pasaulyje, bet ir plačiai visuomenei. Aukso medaliu baigta vidurinė, su pagyrimu teisė universitete Liudvikai atvėrė kelius į tuomet prestižinę ir sunkiai pasiekiamą profesiją.“ „Tas įstojimas į teisės fakultetą buvo būtent apspręstas mano tų gerų baltų. Nes nu dabar ta teisė jau kitokia yra. Bet tais laikais buvo į teisę labai labai sunku įstoti jeigu atsimenant. Įstodavo vienetai. Mes turėjom mūsų kurse, buvo 100 studentų iš jų aišku dauguma būdavo vyrai ir įstodavo tik tie kurie turėdavo aukštus balus. Ir kadangi aš baigiau aukso medaliu tai tai aš turėjau galimybę stoti be stojamųjų egzaminų į teisės fakultetą.“ „Tais laikais buvo tokia skirstymų sistema sustatydavo mus visus į sąrašą ir tie, kurie buvo pagal pažangumą patys geriausi, tie turėjo galimybę pasirinkti geriausias vietas. Tai vat aš tai nu jau pasisekė tiesiog universitete buvau pirma sąraše ir aš turėjau galimybę pasirinkti advokato darbą. Nes tais laikais advokato darbas buvo labai prestižiškas, tais laikais mūsų Lietuvoj buvo	„Dviejų vyrų, dabar gerai žinomų teisininkų kompanijoje atsidūrusi Liudvika, tada tapo vienintele iš bendramokslių gavusi tokį ypatingą darbą. Pašnekovė pripažįsta toli veikla jai vis dar yra įdomi ir kaskart stebinanti ir vis kitokia. Dideliam teisininkės džiaugsmui tomis pat pėdomis pasekė ir abi jos dukros. Taigi 3 šeimos moterys dirba kartu.“	Minimi geri santykiai su kolegomis. Filmuojama darbo aplinka, rodomi apdovanojimai ir padėkos.

	gal 200.“		
20.			
Laida/istorija/data	8/1/2017-10-21		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Vėtrė Antanavičiūtė		
Buitis	„Dabar atvirkščiai gal, jeigu buvo daugiau darbų platin, tai ieškojimas platin, tai važiuoji į Indiją kažko ieškoti, važiuoji dar kažko tai ieškoti. Tai dabar gali namuose sėdėti. Ta patį. Nu viską tą patį, ką tenai patyrei, patirti viduj.“ „Padarai kokį neteisingą veiksmą ir jisai tai priima kaip taisyklę. Ir viskas ir tu negali išmušti tos taisyklės. Aš pavyzdžiui, kažkada tai knygą padėjau po popieriumi, kad nu būtų geriau piešti. Viskas, dabar tikrai paišo knygą pasidėjęs. Kai taisyklė. Vieną kartą uždegiau šviesą dieną, dabar visą laiką dieną šviesą dega.“		Filmuojama namuose. Augina sūnų, kuris yra autistas.
Šeima	„Kadangi mes susilaukėm brandžiamame amžiuje, tai mūsų požiūris į tą kitokį vaiką vėlgi labai kitoks. Nes vėlgi jeigu gimtų vaikas kitoks, kuriam reikalinga tikrai tokia priežiūra. Tai nu jisai yra nu dar labiau esi pririštas prie vaiko. Tai esi mamos dar labiau skundžiasi, kad negali ten išeiti. Tai čia išvis nė minutės palikt negali ir iki šiol nė minutės negali, nu nes vis tiek vieno vaiko palikt negali tokio. Tai čia dar labiau pririša. Tai kadangi mes dar labiau tame brandžiamame amžiuje, mum tas prikišimas vėl gi nebuvo tokia didelė tragedija. Ir man asmeniškai tas kitioniškumas yra labai įdomus.“ „Vaikai tai buvo didžiausia palaima. Naujas visiškai periodas absoliučiai, nes dabar tai skaičiuoji, kaip tai gyvenimas iki ir po.<...> Aš į nieką nekeisčiau šeimos ir vaikų. Aš to šeimyninio gyvenimo nekeisčiau, nenorėčiau grįžti atgal.“ „100% tėtis ir visi, visi kaimynai, vat yra draugė ir jos vaikai pro langą žiūri ir sako čia tai tėtis. Nes jisai visą laiką žaidimų aikštelėj. Jisai niekada neatsakys vaikams.“ „Mums nėra sunku, kartu dėkoja fotografė savo vyrui už prisiimtą tėvystės atsakomybę. Vietoj darbo Ramūnas pasirinko auginti vaikus.“ „O paskui kai pametinukai buvo, tai mes tiesiog pasidalinom vaikais. Nes aš nu [nusiжуokia] dabar kaip visi, ne nu košmaras, man dabar baisu atrodo tai kas buvo, bet tai tiesiog. Jisai pasiėmė dukrą, aš pasiėmiau sūnų. Nes nu kitaip neįmanoma buvo bėgiot. Nes nu faktiškai kaip dvynukai.“ „Pasitaiko atvejų, kai manęs dar paklausia, o kodėl tavo vyras nedirba, o kaip čia dabar? Ir aš vis bandau susimąstyti, kaip čia vyrai turi tenai va maitintojai šeimos ir taip toliau. Bet aš galvoju. Nu nežinau, mums asmeniškai taip yra nu labai gerai.“	„Tas, kuris bet kada Giedrės išklauso, net ir kartojantis 10 kartų, jos vyras Ramūnas. Judviejų istorija verta romano. Susitikę, kai Giedrei buvo 18, vėliau 7 metus dirbė ir tik po ilgo laiko susitikę tam, kad nebeišsiskirtų. Atstumas išgryninęs supratimą, kad tai esąs jos žmogus.“ „Autizmas, sako Vėtrė, pirmiausia, kitoks pasaulio suvokimas. Kitaip suvokiama ir kalba. Aistis vietoj lietuvių kalbos mieliau kalba angliškai. Išmoko pats iš interneto. Sūnus, sako Vėtrė, turi fenomenalią atmintį. Atsimena, pavyzdžiui, šimtus paukščių pavadinimų, taip pat ir visi tėvų suklydimai nepraslysta pro akis.“ „Pirmą dieną Vėtrei ir Ramūnui teko palaidoti. Pamena šoką ir didžiulį skausmą.“	Filmuojama visa šeima žaidžianti žaidimų aikštelėje.
Laisvalaikis	„Nuo kokių šešių metų aš visai ten fotografavau. Mokykloj ten fotografavau. Nu visą laiką fotografavau. Pati darydavau nuotraukas, pati ten nufotografuoju klasėj ten žinai, visus	„Šiandien Vėtrė ir Ramūnas augina 9 Gruodę ir 8 Aistį. Sūnus turi autizmo sutrikimą ir apie tai kalba atvirai. Taip pat ir fotografijose, jos paroda „Lietaus vaikas“ po eksponavimo	Fotografavimas pirma buvo hobis. Rodoma piešianti. Daro fotografijos parodas.

	įvykius. Per naktį sėdžiu, padarau nuotraukas, ryte padalinu visiems.“ „Čia mano pirmasis fotoaparatas, čia mano <...> čia yra juostinis mano pirmasis. Tėtis man padovanojo 6 metų. Va čia yra, ryškumas susiveda, matai. Ir raudona ir žalia ir reikia suvesti raudoną su žaliu ir tik tada ryšku gaunasi.“	Lietuvoje, toliau keliauja po pasaulį.“	
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas		„Kai jie pradėjo lauktis pirmagimės, Vėtrei jau buvo 36 ir ji prisipažįsta. Pačiai jau nebesinorėjus nei keliauti, nei bėgti nei siekti dar apdovanojimų ar karjeros.“	Kelionės liko praeityje. Rodomi kadrai iš ankstesnių kelionių į Indiją.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Man patinka mano gyvenimas, man patinka mano šeima ir mes patenkinti savo tuo visu buvimu iš tikrųjų.“	„Giedrė atskleidžia. Iš to periodo buvo likę nemažai nuoskaudų ir nusivylimo to meto dvasiniais vedliais. 10 metų prirėkę nuoskaudas pamiršti ir leisti laikui užgydyti.“ „Laikas ir patirtis daug ką keičia. Ir Vėtrė sako dabar turinti drąsos gyventi savo gyvenimą. Nebereaguojanti į svetimų pastabas ar žvilgsnius.“	Nusivylimas tikėjimu, bet tikėjimas, kad galima tikėti savimi. Drąsa gyventi gyvenimą.
Sveikata	„Dabar jau tikrai galiu sakyti, kad pilnai išgijusi. <...> Buvo labai paprastas dalykas. Reikėjo vienintelio dalyko, sau prisipažinti, kad ne jie kalti, kad tos nuoskaudos yra ne išorinis veiksmas, o vidinis. Pats esi kaltas, kad pas tave tos nuoskaudos.“ „Aš ten joga užsiėminėjau, ten visokiom meditacijom. 10 metų tai taip va buvo kiekvieną dieną ir ir joga ir meditacijos ir važinėjau ten per metus 7 kartus į kursus per visą pasaulį ir kur tik tai mokytojas yra, ten ir aš esu, reiškia. Buvo toksai visiškai net fanatizmu būtų galima pavadinti. Tai va ir Indija buvo. Nu pas mokytoją važiuojom, dvi savaites meditacijų, tylos. Tylos stovyklos tokios buvo, kuomet nei kalbėt, nei rašyt negali. Ir žodžiu, antrą kart aš jau važiuavau su vyru ir laukiausi pirmo vaiko, nėščia buvau. Ir meditavau ir viską [juokiasi], bet tuom viskas ir užsibaigė ir ir jau nebe. Kažkur prasmė jau kitur atsirado.“ „Buvo sunkiausia, kada neturėjom diagnozės ir neturėjom, ką sakyti žmonėms. Isterikų buvo labai daug, kadangi vaikas nekalbėjo, vaikas pradėjo kalbėti tik 4 metų. Iki 4 metų nekalbėjo. Tai tas iki 4 metų, buvo nu žiauriai sunkus periodas. Jisai pasakyt negali. Jisai nenori eiti ir pasakyt to negali. Iškarto rėkia ir mieste įeigu, nu va, tik tai rėkia ar kas, kokia žmonių reakcija, kokie mes neteisingi tėvai, kad mes čia patys kalti.“	„Skaudžiausia, prisipažįsta Vėtre, girdėti neigiamus stereotipus. Pavyzdžiui, kad autistai nebendrauja. Jie bendrauja, tik nemoka pasakyti ar išsireikšti kitiems įprastu būdu.“	
Tapatumas			
Darbas		„Pasaulis tarsi pro fotoaparato objektyvą. Toks jis man, sako fotografė Giedrė Antanavičiūtė neišvengiamas. Keitėsi jos darbo vietos, studijos, fotografuojami objektai. Vis daugėja daugiau prestižinių tarptautinių apdovanojimų. Tačiau be fotoaparato kaip ir vaikystėje, taip ir dabar ji negali.“	

		„Nuo mažens fotografuojanti Giedrė vis dėl to pasirinko kitą specialybę. Pramoninį dizainą. Gyvenime, šypsosi, buvo visko labai daug. Ir darbai grafinio dizaino ir interjero srityse ir kelionės į Indiją ieškant savęs. Visa tai laikotarpiu, su kuriais Giedrė nebijo atsisveikinti ir žengti toliau.“	
--	--	---	--

21.

Laida/istorija/data	8/3/2017-10-21		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Aurelijus Veryga		
Buitis	„Iš tikrųjų jausmas yra keistas. Tikrai jaučiuos savotiškai, kaip studijų laikais, kai reikėjo išvažiuoti į kitą miestą iš namų. Visiškai absoliučiai pakeisti aplinką. Aš niekada nesiekiau dėmesio, aš nenorėjau kažkokia žvaigžde būti ir ir nejaučiau, kad man dėmesio trūktų. <...> Tas privatumo praradimas yra iššūkis, nes kiekvienas žingsnis yra yra stebimas.“		Rodomas gyvenantis Seimo viešbutyje.
Šeima	„Ko dar labai trūksta? Tai man trūksta savo šeimos, kur aš tikrai galiu mažiau dėmesio skirti, kur aš, manau, kad ir jie to dėmesio susilaukia papildomai kažkokio. <...> Esu ir ne vieną kartą iš dukrų priekaištą girdėjęs, kodėl taip retai namo grįžti? Kodėl tu vat dabar išvažiuoji ir ilgai nebūni?“	„Dažnai po įtemptos darbo dienos pašnekovas pripažįsta norįs sulysti į savo kiautą ir pasislėpti nuo visko ir visų. Tiesa dar vertindamas būsimą ministro posto aplinkybes nusprendė savo šeimos į viešumą neverti. Tačiau lazda turi du galus. Gyvendamas savo naujuose namuose Vilniuje, ministras pripažįsta neretai jaučiasi vienišas.“	
Laisvalaikis	„Kol buvau mokykloje, mėgstamiausios mano buvo fantastinės knygos, tikrai visos. „Drąsių kelių“ tokia būdavo serija, kur Žiuli Verną. Paskui tokia atsirado a fantastikos aukso fondo knygos. Tai labai daug esu perskaitęs. O dabar skaitau pačias įvairiausias knygas. Studijų laikais beveik visos knygos buvo susiję su medicina vėlgi nelabai būdavo kada skaityti, o dabar apie viską mėgstu.“		Skaitymas.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas		„Ministrui teko persikraustyti iš Kauno rajono į seimo viešbutį ir palikti mediko darbą.“	Gyvena atskirai nuo šeimos, dėl darbo.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Man kažko keisti savo gyvenime nereikėjo, Aš nei greičio viršijau, nei kažkokių tai dalykų neišdarinėdavau, dėl kurių man gyvenime apskritai būtų gėda ir aš, kad turėčiau kažką slėpti.“ „Aš nežinau kokį tikslą Linas tą iššūkį mesdamas, bet aš labai džiaugiuos, kad jisai toks atsirado. Tik tiek, kad jau keletą kartų sakiau, aš neturiu tikslo varžytis. Aš išaugau jau iš to amžiaus, kai man reikėjo kažkam kažką tai įrodinėti. Su kažku lenktyniauti ir panašiai.“ „Aš tikrai neturiu jokios problemos būt geriančių žmonių kompanijoje. Ten kur vartojamas alkoholis tikrai tenka būt ir tokios aplinkose. Gal to diskomforto daugiau jaučia žmonės, šalia kurių aš būnu, nes jie jaučia, kad aš, gal įsivaizduoja, kad gal aš priekaištausiu, kažką tai sakysiu. Tikrai niekam nieko nepriekaištauju.“		Teisingas gyvenimas, taisyklių laikymasis.
Sveikata	„Nustot rūkyti tai visiškai nebuvo sudėtinga, nes nebuvau aš	„Ir dar. Reikia pripažinti, Aurelijus Veryga tikras sveikuolis.	Rodomas bėgiojantis.

	reguliarus rūkorius, buvau labiau proginis toks. Nutraukti alkoholio vartojimą, vėl gi aš daug ir nevartodavau, tikrai nebuvo sudėtinga. Buvo gal aplinkiniams keista, kurie vis klausdavo, kodėl aš taip padariau ir vėlgi aš nebuvo priklausomas, neturėjau kažkokių problemų dėl to.<...> Bet paskui man ta būseną tikrai labai patiko.“ „Yra buvęs laikas studijų metais, porą metų kai parūkydavau. Vėlgi man tada taip atrodė, kad aš. Na studijos medicinos yra, na tikrai yra įtemptos ir psichologiškai labai įtemptos. Daug reikia mokytis. Žinot, visuomenė irgi suformuoja tam tikrus stereotipus, vat kaip reikia atsipalaiduoti, kaip reikia pailsėti ir kaip tu matai, taip tu bandai tą elgesį mėgdžioti, gal net labai nepagalvodamas.“ „Kiekvienas žmogus yra laisvas spręsti. Na net ir prasigerti yra laisvas. Na o kas gali man uždrausti tai daryti? Bet sakiau, valstybės pareiga yra rūpintis, kad galimybės prasigerti, ar prasiūkyti ar nesveikai maitintis būtų mažesnės.“ „Aišku yra čia iš verslo įmonių atėjusi tokia idėja, kad žmonės kai stovi, jie mažiau plepa, mažiau eikvoja laiko, nors tas mums nesakyčiau, kad čia labai pasiteisino. Bet per dieną aš iš tikrųjų praktiškai nebesėdžiu. Aš visą dieną prastoviu. Tas yra neblogai.“	Nerūko, negeria, daug juda, sveikai maitinasi. Turbūt esu vienas iš nedaugelio sveikatos apsaugos ministrų, kuris taip aktyviai propaguoja sveiką gyvenseną, tikina pareigūnas, ir demonstruoja atvirą požiūrį į darbo sąlygas. Trinti kėdes jam netenka. Nes ministro kabinete nėra net tipiškai įprasto rašomojo stalo.“ „Pašnekovas teigia, tikrai nesąs šventasis. Buvo etapų kai nestigo ir alkoholio ir cigarečių. Bet prieš dešimtmetį Aurelijus pradėjo bėgioti ir atrado ledinį vandenį, jau pusantrų metų jo mitybos racione nebėra mėsos.“	„Ruonių plaukiojimas“ Laisvė.
Tapatumas		„Pareigūnas tikina tikrai nesąs didmiesčio žmogus, tad sunkiai pripranta ir prie didmiesčio šurmilio. O politiko laikinieji namai pilni jo paties sodo gerybių. Tačiau laisvu metu jis domisi ne pragmatiškais dalykais, bet stengiasi atrasti ir minutę sau ir savo aistrai literatūrai.“	
Darbas	„Niekada aš neturėjau tokio plano tapti sveikatos ministru ir tik sakiau, kad aš niekada politiku nebūsiu. Ir tokia kaip aš sakau yra liaudyje geras posakis, niekada nesakyk niekada.“ „O apsisprendžiau, iš tikrųjų mane prikalbino, įkalbino mūsų frakcijos vadovas Ramūnas, kuris ten skyrė ir laiko ir pastangų. Nes aš visada sakydavau ir galvojau, kad aš galiu daugiau padaryti būdamas ne vyriausybės ministru, būdamas toje srityje kur aš dirbu.“	„Vieną dieną ramiai dirbi psichiatru, dėstai studentams universitete, o kitą tampi vienu žinomiausių ir kontraversiškiausių politiku. Taip atsitiko gydytojui, dabartiniui sveikatos apsaugos. Prabėgus metams nuo praėjusių seimo rinkimų tarp visų 14 naujų ministrų, Aurelijaus Verygos pavardė žiniasklaidoje linksniuojama dažniausiai, tačiau prieš 2 metus, jis tikina net nesvajojęs apie jokią politiko kelią.“ „Šiandien politikas tikina pasukęs politiko keliu tikėdamas savo žiniomis ir patirtimi.“ „Nuo pirmos dienos ministras pravėrė Pandoros skrynią. Ietis laužyti teko dėl daug ko. Naujieji alkoholio kontrolės įstatymai ne juokais jaudrino visuomenę.“	

22.

Laida/istorija/data	9/1/2017-10-28		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Rimantas Kėvalas		Rodomas važiuojantis automobiliu
Buitis			
Šeima	„Mano dukra mažoji žino, kad aš visada laikausi žodžio ir nusižengimai yra nusižengimai ir baudos yra, arba kažko tai negauna.“	„Smurto savo šeimoje kaip auklėjimo priemonės niekada pats netaikė. Nors tikrai prisipažinsiu ne kartą kilo noras tai padaryti.“	Rodomas šeimos fotografijos.

	„Tiesiog noriu investuoti į tai į ką mes neinvestuojam ir randam visokių pasiteisinimų, kodėl mes mažai būname su vaiku.<...> Jie praranda patį svarbiausią dalyką, tai yra bendravimą.“	„Kitą vertus profesorius teigia, kad stengiasi skirti kuo daugiau laiko šeimai. Prisipažįsta, buvo gyvenime darboholizmo etapas. Galiausiai suprato, kad norint ką nors pakeisti valstybėje, reikia pradėti ir nuo savęs paties. Užvėręs ligoninės duris, daktaras skuba pas šeimą.“ „Nesakyčiau, kad aš esu pavyzdinis tėtis. Turbūt aš esu eilinis Lietuvos statistinis tėtis ir ir ir kartais panaudodavau ne visai tinkamus metodus, Bet aš manau, kad tėvams turi būti pagarba, negalima, be abejo naudoti fizinio smurto. Negalima daug ko naudoti prieš vaikus, bet kartais, kai iš 2 blogybių renkiesi vieną, turbūt pats sudėtingiausias dalykas, kad aš turiu 3 dukras na 2 jau yra užaugę. Ir aš galiu pasakyti, kad tikriausiai auklėjom gerai, nes yra subrendę, užaugę ir pačios turinčios vaikų, tai rezultatas yra geras.“	
Laisvalaikis	„Aš labai daug sportavau ir tebesportuoju, tai padeda man išlaikyti ir fizinę ir dvasinę pusiausvyrą, nes turime ir kūną ir sielą ir reikia abiem. Šitais dalykais reikia rūpintis.“ „Kinologija. Šiek tiek dabar tikrai esu ją apleidęs. Vėl gi šuva jį visada išklausys, niekada nesipriešins.“		Rodomas sportuojantis, žaidžiantis su šuneliu.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Na iš finansinės pusės, man norėtųsi artėjant pensijiniam amžiui, jo sulaukti be skolų.“		
Mobilumas	„Gydytojas atsiduria spąstuose. Iš vienos pusės dauguma pacientų lieja daktarams pagiežą dėl sveikatos apsaugos sistemos ydų. Iš kitos mokama maža alga. Visa tai verčia kelti sparnus iš Lietuvos.“	„Ką reiškia būti tik mediku, Rimantas patyrė stažuotėje, vienoje geriausių pasaulio ligoninių. Australijos Melburno karališkoje vaikų ligoninėje, kur sėmėsi patirties iš geriausių pasaulio specialistų.“	Komandiruotėse būna. Svarsto pasiūlymus keliauti dirbti į kitą šalį. Rodomas archyvas iš užsienio.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Aš pilnai suprantu jaunus žmones, juolab, kad tai yra visai kita karta. Kiti supratimai. Šiek tiek, šiek tiek kitokios vertybės, bet aš juos suprantu. Aš netgi galvoju, kad dauguma jų grįš. Jie nori susitvarkyti materialinius dalykus. Na, kaip bebūtų keista man tai nebuvo svarbu, na dirbi uždirbi, nebadauji. Na ir tiek užtenka.“ „Ta tokia neteisybė, ta tokia žiauri neteisybė, kada aiškiai matai sužalotus vaikus, juos išgydome, jie grįžta atgal į šeimas ir valstybė dar moka negalią už savo pačių tėvų sužalotus vaikus. Tai yra nu toks paradoksas, aš manau, kur kiekvienas normalus žmogus tai nepakęstų. Na ir po to aš leidau vis kalbėti vis garsiau ir garsiau, na ir po to aš leidau sau parodyti kai kurias nuotraukas, nes tie kurie, kas girdėdavo kalbas jie negirdėdavo. Jie netikėdavo, kad išvis taip gali būti ir aš manau, kad taip gali būti, nes žmonės neįsivaizduoja kokie mes kartais esame žiaurūs. Lygiai taip pat kaip gerbiamas ministras Kukuraitis, buvo vakarą atvažiavęs pasižiūrėti Matuko prieš pat jo mirtį. Jis netikėjo, kad taip gali būti.“	„Šis gydytojas vienas pirmųjų išdrįso prabilti skaudžia ir aktualia smurto prieš vaikus tema.“	Vaikų gynimo tema. Profesionalumas. Žodžio laikymasis. Patriotizmas. Kalba apie blogą valstybės koordinuojamų sistemų veiklą.
Sveikata			Sportuoja dėl dvasinės ir fizinės sveikatos.
Tapatumas	„Nu aš nežinau, ar čia patriotizmas ar idiotizmas. Čia kaip čia pasakius. Čia tiesiog. Tiesiog galbūt yra dalykai kurie turi būti		Lietuvio suvokimas

	tėvynė, šeima, laimė. Pagaliau, tu turi jaustis ten kur esi, savo šalies šeimnininku, stengtis kažką tai padaryti, tai kas yra tavo valioje. Kieme susitvarkyti.“		
Darbas	„Mes vaikų gydytojai, tie žmonės, kurie teikiame jiems pagalbą mes turime atstovauti juos. Mes turime teisę, mes privalome, mūsų pareiga juos ginti.“ „Mano gimtinė yra visiškai šalia, kur mes dabar kalbamės. Gyveno kaimynystėje labai garsi tuo metu vaikų ligų gydytoja, kuri mane augino, kuri mane gydė. Ir praktiškai jos įtaka buvo lemiamą, kad aš pasirinkau mediciną iš visiškai ne medicininės aplinkos.“	„Kasdien gydytojas dirba ne vien ligoninėje. Ruošiasi paskaitom, dėsto universitete, domisi medicinos naujienomis.“ „Pats prisipažįsta, kad mokyklos laikais jis norėjo būti policininku, vėliau suprato, kad nori rinktis gydytojo profesiją. Save jis priskiria senajai kartai. Kaip ir studijų metais, taip ir dabar mano, kad mediko profesija pašaukimas. Ir sako, kad ši profesija yra necilinė, juk ji kuria stebuklus.“	Rodoma darbo aplinka, bendraujama su kolegomis.

23.

Laida/istorija/data	9/2/2017-10-28		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Tautvilė Šliažaitė		
Buitis	„Dabar aš galiu pasakyti, manau esu labai puiki virėja ir gaminu ne iš recepto, o gaminu iš tokio, atsidarau šaldytuvą, pasižiūriu kas šaldytuve ir aš viską ragauju.“	„Dar prieš gyvenimą svetur Tautvilė buvo susidomėjusi vegetarizmu ir joga. Tautvilė norėjusi įrodyti, neva vegetarizmas yra puikus mitybos būdas. Tuomet studentės racionas pasikeitė taip, kad teko atsisakyti daugelio mėgstamų maisto produktų.“	Rodoma namie, gaminanti maistą.
Šeima	„Fotosesijos metu įsiai man pasipiršo, tai vat tas buvo buvo didžiulis siurprizas ir aišku, net kai tu žinai, kad eini link to, tai ką žmogus pasako tuo metu, kaip įsiai elgiasi, kaip dabar ir dabar neatsimenu ar pasakiau ką nors. Aš tik atsimenu, kad užsidėjau žiedą.“	„Londone pašnekovė sako rado ir antrą pusę. Vyrą, taip jau sutapo, kad jos sužadėtinis dietologas. Pora pažįstama 5 metus, bet draugystė į meilę peraugo tik prieš 1. Na o praėjusią vasarą Paryžiuje ir pasipiršo.“	Rodomos mylimojo nuotraukos.
Laisvalaikis			Rodoma sportuojanti.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Sveika gyvensena nėra dalykas priklausomas nuo pajamų ar turto kiekio. Juk kiekvienas joga ar sportu gali užsiimti namie.“		
Mobilumas	„Išvažiavimas irgi nebuvo lengvas. Buvo įvairialypis. Aš turėjau darbą, aš turėjau diplomą, aš turėjau savo šeimą, turėjau draugus ir išvažiavau į Londoną, kur aš nieko nepažinojau, Visiškai nieko ir bet labai greit prigijau tenai. Labai greit prasimušiau su anglų kalba, nes mano anglų kalba buvo labai prasta, tai dar buvo didžiulis iššūkis.“	„Tautvilė Šliažaitė, kuriai dar visai neseniai buvo žadama perspektyvi teisininkės ateitis. Tačiau baigusi bakalauro studijas ir metusi prestižinį darbą teisininkų kontoroje, jsi nusprendė studijuoti nelabai girdėtą neutropatinės mitybos specialybę Londone. Kas dar nežino, priminsime, kad neutropatinė mityba yra maisto subalansavimas ir pokyčiai yra susiję su sveiku gyvenimo būdu, bei natūrali medicina.“	Studijavo Londone.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos			
Sveikata	„Tai jau kokių 16 metų negeriu jokių vaistų tikriausiai. Ne gal mažiau truputėlį. Ir nuo skrandžio. Tikrai esu geriausia, džiaugiuosi pačia geriausia sveikata, kokią kada nors gyvenime esu turėjusi.“ „Pradėkim pirkti šaldytas daržoves, jos yra žymiai pigesnės.	„Tačiau Londonas Tautvilę privertė keistis vėl, šypneli po metų studijų vegetarizmo nebeliko. Atsisakė, suprato, kad norint sveikai gyventi nereikia radikaliai atsisakyti visų įpročių. Juolab, kad neutropatinės mitybos pagrindas valgyti viską, kas tinka žmogaus organizmui. “	Rekomenduoja maistą gaminti namie. Rodo namuose.

	<...> Per vasaros laikotarpį prisirinkim kopūstų morkų, burokėlių.“ „Duosiu tokį labai paprastą pavyzdį, pasiimkit savo kumštį, tai vat kumštis yra labai labai geras dalykas, visi jį turi. Ir 6 porcijas daržovių mum reikia suvalgyti per dieną. Tai yra pakankamai daug.“ „Kai man buvo 12 metų, aš gulėjau ligoninėje dėl skrandžio. Ir man gydytojai pasakė, tu visą likusį gyvenimą geri vaistus. Ir aš taip pagalvojau, kaip tai visą likusį gyvenimą, aš dar vaikas. Ir tada aš pradėjau po truputėli domėtis, nors prisipažinsiu, iki 18 metų visiškai nežinojau kaip gaminti maisto.“	„Tiesa, Tautvilė mini labai svarbią sąlygą. Produktas turi būti kokybiškas. Jau daugiau kaip metus jį pabrėžia konsultuodama savo pacientus.“ „Gyvenimą pasukti kita linkme lėmė sveikatos problemos. Tautvilės turima skrandžio opa. Būtent dėl to jai teko iš esmės pakeisti savo mitybą.“ „Specialistė prisipažįsta lengvesnio kelio nesirinkusi. Nenorėjusi malšinti skausmo vaistais, ji rado kitą būdą, subalansuoti mitybą. O vėliau tai paskatino ir didžiuosius gyvenimo pokyčius.“	
Tapatumas			
Darbas		„Deja mūsų šalyje neutropatinės mitybos specialistai vertinami skeptiškai. Daugelio sąmonėje gajus stereotipas, kad mitybos specialistas gali padėti tikrai numesti svorio.“	Neutropinės mitybos specialistė

24.

Laida/istorija/data	9/3/2017-10-28		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Dalia Kutraitė		
Buitis	„Tasėjimas į turgų toks man visada, nu toks kažkoks labai jaukus. Man iki dabar tiesą sakant atrodo, kad paprastas gyvenimas yra vertesnis už tuos aukštuose postuose.“ „Sąmoningai būtent negalvoju apie darbus. Kad man reikia paskaityti, kad man reikia padaryti. Aš moku atskirti. Visada stengdavausi darbo metu, net jeigu tai yra kūrybinė linksmoji televizija. Aš stengdavausi atlikti visus savo darbus, atsakyti visus savo skambučius, parašyti visus savo tekstus, namie grįžus aš pamiršdavau viską.“		Rodo dirbančią kieme. Namuose rodoma su savo knygomis, kurias dabar rašo.
Šeima	„Iš vienos pusės aš turiu mane mylintį vyrą, turiu nuostabius anūkus, aš turiu vaikus, aš turiu galimybę keliauti, aš turiu galimybę rašyti, aš turiu galimybę mokytis, bet. Bet man atrodo, kad šiek tiek prie tos laimės esu prisidėjęsi ir pati. Todėl, kad aš niekada niekada nebijojau mokytis.“ „Gal kartais kas ir pykdavo, kad mes einam visur kartu, kiti gal eina po vieną. Nu nežinau, mums jau beveik nebeišeina atskirai, visada kartu. Ir paskui visi priprato. O dabar aš turiu pasakyt, juk labai pasitikrinom. Juk dabar mes labai būnam daug dienų kartu ir visas 24 valandas. Ir noriu pasakyt, kad nu žinokit mums viskas gerai, mes neerzinam vienas kito.“	„Pirmame plane atsiduria kasdienybė su artimaisiais.“ „Šeima, pasak Dalios, ne tik didžiausiose profesinėse ir karjeros aukštybėse buvo aukščiau. „Tiesa buvo metų kai dirbdavau daug daugiau 8 valandas ir namie lankydavau retai, bet savo pagrindinius įsipareigojimus vaikams ir vyrui niekada neužmiršau.““ „Nepamiršta Dalia pagirti ir savo gyvenimo partnerio ir sutuoktinio Virginijaus. Karjeros aukštumose ir nuopolių virtinėje visada stovėjusio ištikimai šalia žmonos.<...> Pora visur stengiasi būti kartu.“	Rodoma žaidžianti su anūkais. Rodomas sutuoktinis ir vaikai.
Laisvalaikis		„Išėjusi į pensiją garsi žurnalistė atsidėjo širdžiai mieliems reikalams. Knygų rašymui, mokymams, šeimai ir, žinoma, kelionėms.“ „Praeityje palikusi nuoskaudas ir nusivylimus žinoma žurnalistė sako kasdien džiaugiasi pagaliau galinti gyventi taip, kaip visada norėjusi. Pramogauti, keliauti, leisti laiką su šeima, užsiimti kūrybine veikla ir tvarkyti kasdienybę taip kaip jai patinka. Nors neslepia darbą ir kasdienybę visada mokėjusi atskirti.“	

Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Dabar aš sutinku įvairiausių studentų ir visose įvairiausiuose pasaulio šalyse. Vieną kartą sutikau Italijoje savo studentę, tiesą sakant pirmiau ją sutikau Italijoje, o paskui auditorijoje, kai aš įėjau į auditoriją ji sako „O ką jūs dėstytoja?““		Rodomi kadrai iš kelionių
Saugumas	„Įveikti tą amžiaus baimę reikia mums visiems. Reikia daryti, kad to nebūtų. Mokymasis padeda tai įveikti. Kiekvieną dieną padaryti tai, kas priartintų tavo tikslus.“		
Vertybės ir nuostatos	„Aš pirma pradėjau klausinėti žmonių apie laimę, nes tuo metu tai nebuvo priimta, tai buvo lindimas į širdį. Tu kalbi kalbi su koku nors politiku ir staiga kaip Pilypas iš kanapių. Atsiprašau, ar jūs laimingas? <...> Ir išmokau daug tokių laimės receptų.“ „Čia dėka galbūt to mano laidoms ir klausinėjimams. Prisiminkim ir pažiūrėkim archyvuose kiek daug senų žmonių aš kalbinau. Bet tie mano seni žmonės, jie buvo visi tokie šviesūs, tokie įdomūs. Jie buvo kaip enciklopedija, kaip 3 romanai. Ir jie man labai darė įspūdį ir man neatrodė baisi senatvė į juos žiūrint.“ „Aš išvis pastebėjau, kad su amžium žmogui reikia dėmesio vis daugiau ir kai žiūriu turbūt į vyresnius aš suprantu vieną dalyką, kad jie darosi kaip vaikai.“ „Jūsų laimė tikrai ne karjeroje, jūsų laimė tikrai ne pareigybių įsirašyme. Labai senoviškai skamba. Daug matau mergaičių tokių karjerisčių, nu bet mielosios aš tikrai buvau aukštai ir sėkmingai, bet patikėkit laimė mano yra čia. [aut past., kalba apie šeimą]“ „Šitiek metų aš nebedarau tų laidų, šitiek metų aš esu kažkur. Bet žinokit, aš beveik kas savaitę sutinku žmones, kurie man primena mano laidas.<...> tai yra labai didelis vitaminas.“ „Jeigu tu gerai sutari su studentais. Tai galima padaryti tokius tyrimus. Dėstytojai, kurie bendrauja su studentais dialogo būdu, jie, žinokit, taip greit nesensta.“	„Kitą vertus ne viskas taip ir paprasta. Dalia mano, kad būti laimingu reikia tiesiog mokytis. Ir posakis džiaugtis gyvenimu jai virto tiesa tada, kai suprato, kad nėra to blogo, kas neišeitų į gerą.“ „Dalia teigia, kad solidus amžius suteikia ir privilegijų ir patogumų. Pavyzdžiui teisę sakyti ir rašyti tai, ką galvoji. Net tai, ko negalvoji. Be to Dalia primena, kad ir kas benutiktų svarbu nepamiršti juokauti ir juoktis. Nenurašyti žaismingumo.“	Žaismingumas, pozityvumas, gera nuotaika. Protas, įdomūs pasakojimai. Mokymasis. Laimė. Žmonės ir bendravimas.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Kai aš išėjau, tuomet mane pasikvietė tuometinis meras Rolandas Paksas būti ta viešųjų ryšių patarėja, bet kas tai buvo, tai aš nežinau ir jis nežinojo. Ir Lietuvoj niekas nežinojo, kas tie viešieji ryšiai. Ėmiau skaityti, ėmiau mokytis, buvau net įstojusi į magistrantūrą viešųjų ryšių.“ „Po to kai iš tos politikos mane irgi gražiai išprašė arba negražiai tai aš sukūriau savo verslą.“ „Knyga buvo pristatoma šitaip [rodoma rezginėlė], nes sovietmečiu buvo labai populiarios sietkelės. Ča buvo ir žirneliai ir dešreliai ir buteliukas, viskas. Tai yra originalas ir kai aš įdėjau pranešimus apie tą sietkelę ir knygelę. Tai žinot kas atsitiko? Jos pradėjo konkuruoti tarp savęs.“ „Kai mane iš iš mano mylimos televizijos, kurioje aš tikriausiai	„Neseniai pasirodžiusi Dalios Kutraitės knyga – nauja patirtis ir pačiai rašytojai ir jos gerbėjams. Pirmieji du kūriniai rašyti remiantis autorinės laidos „Dalia Kutraitė kalbina“ istorijomis.“ „Nors kelis dešimtmečius Lietuvos televizijoje dirbusios žurnalistės laidos jau seniai nerodomos, o pačios nostalgiją senokai išgydė laikas. Žmonės dideliu jos džiaugsmui ir nuostabai, jos laidas dar atsimeina. Ir buvusių laidų vedėją atpažįsta.“	Rodomi kadrai iš autorinės laidos. Rodoma dirbanti su studentais.

	būčiau iki dabar buvus. Nu bet kur buvus? Nu kažkur jau labai kukliai, šitiek metų tu negali reikalaut, kad visada būtum ėjęs į priekį. Man atrodo, kad gal būtų buvę gal ir ne kaip su ta mano karjera televizijoje, nežinau.“	
--	---	--

25.

Laida/istorija/data	10/1/2017-11-04		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Vilma Kavaliauskienė-Kava		
Buitis			
Šeima	„Kai aš parašiau knygą, aš sakau, dukra toje knygoje yra visko, aš noriu, kad tu pati paskaitytu, kad tu pati pasižiūrėtum, kaip tasiskas yra, kad tu žinotum, kas tavęs laukia. Tai va. Ji buvo mano pati pirmoji skaitytoja.“		
Laisvalaikis	„Niekada nebuvo to pasirinkimo, taip aš padarysiu, o tas pasirinkimas atsitiko, vel gi atsitiko labai laisvai ir netikėtai. Socialinių tinklų dėka. Mane įtraukė į tokią grupę, Nano Grimo lietuviai, ir tai yra <...> Ta grupė iš tikrųjų yra toks judėjimas. Kiekvieną lapkritį visas pasaulis rašo knygas ir yra toks specialus puslapis internete. Ir tai yra vadinamas tarptautinis novelės rašymo mėnuo. <...> Paskui kai aš kažką parašiau, kai aš pradėjau, kažką kažkur dėliotis, tai jau ir tas mėnuo baigėsi, bet įprotis rašyti man užgimė.“ „Man atrodo, kad mes kiekvienas turim knygas savo galvose. Mes kiekvienas nešiojam, tikrai mes neatrandam tos minutės, kada mes galim tas mintis užrašyti.“	„Rašymui skirti mėnesiai, pasak Vilmos, nemažai valandų nuvogė iš pagrindinio jos darbo ir asmeninio gyvenimo.“ „Knygos pradžioje aš ir parašiau, kad jums atrodytų, kad tai mano gyvenimas. Žinokit, aš ir norėjau, kad jums taip atrodytu. Tai ar tas yra mano gyvenimas, tai žinokit šią akimirką aš sakčiau, nu ne. Bet iš kitos pusės kai tu rašai pavyzdžiui. Tai tu vis tiek remiesi kažkokiais savo girdėjimais, kažkokiais savo prisiminimais, savo asociacijom, save net ir išgalvojimais, ateina kažkokie, kurie galbūt artimesni tau.“	Knygos rašymas traktuojamas kaip laisvalaikis. Rodomas knygos pristatymas.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			Ankstesnio patogaus gyvenimo atsisakymas dėl išbandymų.
Mobilumas	„Man reikia tikrai gerai sugalvoti ko aš nenoriu, aš tą turėsiu. Cha cha cha. Pavyzdžiui, juk tu niekada negali galvoti, kad tu išvažiuosi iš Lietuvos. Aš pavyzdžiui, tikrai niekada to negalvojau nė vienos sekundės, net išvažiuavusi.“ „Aš apsisprendžiau labai paprastai. Aš negaliu išsidraskyti. Jeigu aš sau nors vieną sekundę viduje leisiu sau galvoti, kad aš ta prasme čia, kad aš, ta prasme kad mano širdis, kad mano mintys yra ne čia, kur aš esu, kad jos ten kažkur kitur. Tai aš būčiau išsidraskius.“ „Tikriausiai tai būtų paskutinė vieta apie kurią svajočiau. Nes tuo metu mano galvoj buvo, o Amerika, tai tikriausiai blogas maistas, tai tikriausiai dirbtinės šypsenos. Tikriausiai šalis kuri yra toli. <...> Bet taip viskas atsitiko visai visai kitaip.“	„Ir štai jau 13 metus Vilma su dukra gyvena Čikagoje. Puikų gyvenimą sostinėje ir prestižinį darbą žemės ūkio ministerijoje ji iškeitė į tolimos valstybės nežinomybę. Iki šiol moteris negalinti atsakyti, kokiais tikslais ji pasirinko emigrantės kelią šalyje, kurios niekada net nelaikė svajonių kraštu.“ „Ši tik antroji viešnagė giminėje Vilmai itin svarbi r džiugi. Moteris atvažiavo aplankyti ne tik savo artimųjų, bet ir pristatyti savo knygos, kuri pasiekusi knygynų lentynas atsidūrė perkamiausių knygų dešimtuje.“	Lietuvoje tik dėl knygos pristatymo.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Nieko veltui nėra duodama, tau viskas duodama kaip nu patirtis. Patirtis pagal savo sprendimus pirmiausia, nusprendi, tai nėra tau ko tai gailėtis, nes tu tą nusprendei.“		Patirtis. Savirealizacijos tema.

	„Aš labiausiai norėčiau, kad ta knyga džiugintų žmones. Kad jie perskaitytų igrų daugiau pasitikėjimo savim. Daugiau atsivėrimo, kad jie nebijotų būti savimi. Nes aš kaip ir sakau. Dabar baigi mokyklą, tada galvoji, dabar reikia baigti mokslą, tada baigi mokslą. Tada vat atsiranda vaikų ir tada galvoji o vat aš užauginsiu ir tada vat gyvensiu. Ir staiga, kai tu užaugini vaikus, kai tu baigi mokslus tu jau būni tokio brandaus amžiaus, apie 50 metų ir tada galvoji, tai kaip ten viskas buvo, kur aš buvau tada, aš vykdžiau savo pareigą, bet ar aš galėjau tuo metu, ne tai kad pareigą. Tą pareigą su džiaugsmu sakau, bet aš vykdžiau visas socialines ir šeimynines funkcijas. Bet ar aš buvau ta tikra aš, kuri buvau savo viduje?“		
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Tą mokymosi laiką aš prisimenu kaip labai labai gerą. Pavyzdžiui aš atvažiavau <...> ir manęs paprašė savaitę tvarkyti namus. Aš galvoju, Viešpatie Dieve, mano namuose ateidavo sutvarkydavo, paprašydavau ten suprantat. Kaip aš, kaip ts turi būti? <...> Plius tu nemoki, tu nežinai. Tu turi perskaityti chemiją, tu nežinai, kol aš įpratau ir prasidėjo savaitės katorga tokia, kokios aš neįsivaizdavau, kad ji gali būti, kol tavo kūnas nepripranta prie to ritmo.“ „Aš turėjau galimybę pamatyti kaip gyvena žmonės, aš daugiau tokių galimybių neturėjau.“	„Pasak Vilmos mitai apie dirbtines šypsenas ir blogą maistą išsiskleidė. Tačiau pašnekovė prisipažįsta, kad kaip ir daugumai emigrantų pirmieji kūrimosi metai svečioje šalyje jai irgi nebuvo lengvi. Tiesa, didelė Čikagos Lietuvių bendruomenė moterį su dukra greitai priėmė. Taip žurnalistė kelerius metus dirbo lietuviškuose leidiniuose, netgi vedė pokalbių laidą radijuje. Šiandien Vilmos gyvenime viskas kitaip. Draudimo agentė didelėje korporacijoje dirbanti moteris geriausiai prisimena vos savaitę dirbtą valytojos darbą.“	

26.

Laida/istorija/data	10/2017-11-04		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Giedrė Bagdonienė		
Buitis	„Aš žinau vieną dalyką, kad aš noriu didelio kilimo ant kurio vaikai galėtų dūkti. Tai pas mus sofa atsirado gal po metų, kai aš nusprendžiau, kad gal svečiui būtų gerai ir minkštai prisėsti.“ „Man labai patinka mano virtuvė. Gal šiek tiek būtų idealesnė, jeigu joje būtų šiek tiek daugiau vietos, nes aš negaliu laikyti kombainų, negaliu laikyti sulčiaspaudžių, garų puodų, džiovintų vaisių. Dalykų kurių tikrai aš norėčiau, bet aš prisitaikau prie to, kas man šiandien yra duota. Jeigu man yra duota tokia erdvė, būtent tiek stalčių, būtent tiek spintelių, aš suprantu, kad aš galiu sau leisti ir tik tiek įsigyti, kad kompaktiškai maloniai telpa čia.“ „Aš dabar sprendžiu apie kiekvieną daiktą, kuris ateina į namus. Ar tai gali būti mano erdvėje. <...> Kiek aš erdvės jam noriu skirti.“ „Yra tokia taisyklė, kad mes vakare, maždaug apie 8 valandą vakaro sudedam tuos žaislus. Čia yra jų namai. Ne vonioje, ne svetainėje, ne virtuvėje. Čia yra jų namai.“	„Į šiuos namus Giedrė atsikraustė iš indų atsinešdama tik po vieną lėkštę kiekvienam šeimos nariui. Ir indų daugėjo tik tiek, kiek būtina. Maisto atsargų irgi sako nekaupianti.“ „Giedrė kalba ir apie tai, kad namų tvarkymas nebūtinai reiškia pusės dienos paaukojimą buičiai. Anaipol, pataria nepersistengti ir namams paskirti griežtą laiko limitą.“	Rodoma namuose
Šeima	„[apie atiduotus daiktus] nebuvo nieko gaila man, aš galiu išmesti absoliučiai viską, pasilikti tiktai stalo įrankius,	„Giedrė su vyru lektoriumi bei renginių vedėju Sauliumi Bagdonu augina du mažylius. 5 Sofiją ir 3 Gustą. Ir vėlgi nors	Žaidžia su šeima.

	kompiuterius ir ten po vieną kitą drabužį. Nu bet šalia buvo protingas žmogus, mano vyras, kuris sakė, gal tu truputėli persistengi ir vis dėl to nu išbalansuok, atrask tą viduriuką.“	žaidimų aikštele dažniausiai paverčiama svetainės erdvė Giedrė teigia, kad net ir auginant mažus vaikus, įdėjus pastangų įmanoma.“ „Šiandienos pasirinkimo galimybės gali pražudyti ne tik namus, bet ir kasdienybės džiaugsmą ar santykius. Taip būtent santykius namų chaosas veikia itin stipriai.“ „Beje namų tvarkymo tema Giedrės gyvenimą atsirado būtent gimus dukrai. Iki tol ji įgijusi teisininkės specialybę sėkmingai kilo karjeros laiptais ir dirbo vyriausybėje.“ „Kartu augindama vaikus, Giedrė ieškojo atsakymų į klausimus. Kaip turi atrodyti namai? Kokių jų nori? Kaip jie turintys atrodyti kasdien?“	
Laisvalaikis			
Išvaizda	„Aš pavyzdžiui pažiūriu į save veidrodyje ir man atrodo, kad aš esu tokia rami, tikrai nepervargusi, tikrai nepersidirbusi, moteris, kuri tiesiog džiaugiasi gyvenimu.“		
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Koridorius yra mūsų viena svarbiausių zonų. Dėl to, kad pirmieji mūsų žingsniai įvyksta būtent čia ir kai aš įeinu į vidų pirmiausia čia pamatau visą namų vaizdą, ir pamatau kas pirmiausia mane pasitinka. Jeigu man koridoriuje sunku rasti vietos, mane pasitinka griozdai, dviračiai, krūvos batų ir panašiai, tai na būna sudėtinga gerai jaustis.“ „Čia šiek tiek magiškas dalykas, jisai atrodo sunkiai apčiuopiamas, nelabai aiškus. Tiesiog jį reikia patirti ir kai aš anksčiau tvarkydavau su tokia būseną vidine, kad aš jaučiu nepasitenkinimą, nusivylimą dėl savo namų, kad man nepadeda. Nu man būdavo toks jausmas, kad viską aš visada turiu tvarkyti, kad aš viską sutvarkysiu ir kas iš to? Jie tuo pareis su savo purvinais batais ir vėl viskas bus tas pats. <...> Mane išgelbėjo šioje vietoje amerikietė, moteris mano guru, viena iš guru „Fly Lady“, kuri sako, kad už viską galima dėkoti savo namuose. Ir puikiausia galimybė yra dėkoti, kuomet aš juos tvarkau.“	„Kraustantis iš 5 dėžių knygų, kurios Giedrei buvo ypač brangios, ji sugebėjo pasilikti tiek, kiek tilptų į dvi lentynas. Jokių 5 šampūnų rūšių jos namuose taip pat nėra. O pirkiniai planuojami“ „Giedrės pagalba tapo draugių patarimai, informacija internete ir knygos namų tvarkymo tema.“	Tvarka, erdvė ir aiškumas. Galimybė tvarkyti namus, aplinką. Laimė. Bendravimas.
Sveikata	„Mano žvilgsnis labiau kryo į vaikus, į rūpesti su jais ir tada aš atsisuku kitą akimirką ir aš suprantu, kad aš nesuvaldau namų situacijos. <...> Man tiesiog pasidarė bloga. Fiziškai, emociškai. Visom prasmėm pasidarė bloga. Ir kai aš supratau, kad aš daugiau taip gyvent nebėgiu, aš pradėjau ieškoti pagalbos ir atsakymų visur.“		
Tapatumas	„Aš turėjau vieną tikslą tikslai. Kad kai pagaliau aš jau išeisiu auginti vaikų, tai aš ne tik jiems paskirsiu laiką, bet šalia to aš šitą laiką išnaudosiu klausimui, kuo aš galiu būti naudinga.“	„Sutikti svečius šviesiuose ir tvarkinguose namuose. Dabar sako, archydonienė, kitaip ir negalima, neseniai išleidusi knygą apie tvarkymą ir taip lyg ir prisiėmusi ekspertės, o pagal knygos pavadinimą, netgi maniakės įvaizdį.“	
Darbas	„Aš kažkaip prisiėmiau atsakomybę, kažkaip nusprendžiau, jeigu aš jaučiuosi nelaiminga šitame darbe, aš užimu kažkieno	„Prieš penkerius metus buvau patarėja kultūros klausymais ir gavau tiesiog neįkainojamos patirties. Ir tiesiog gavau sau	Veda jogą, veido mankštas.

	vieta, kuris jaustųsi labai laimingas. Ir šitą darbą atliktų trigubai, gal dešingubai geriau negu aš.“ „Iš tikrųjų tuos klasikinius standartinius darbus gali dirbti daugybė žmonių. Ir jie būna jaučiasi laimingi savo darbuose.“ „Tiesiog betkokį darbą, kurį reikia padaryti, reikia versti save daryti. Įsireminti į laiko limitą ir pamatyti, kad ta buitis na iš tikrųjų nesuryja tiek daug laiko ir, kad galima daug darbų padaryti per 15 minučių.“	asmeninės patirties savo tobulėjimui. Labai puikiai supratau ko nenoriu, kokio darbo ir vėklos aš nenoriu. Kaip savęs aš tikrai neįsivaizduoju. Ir tada liko klausimas atsakyti, ko aš noriu. To aš nežinojau. Aš 3 metus kankinausi tame pačiame darbe iš 5, tame pačiame klausdama ko aš noriu. “ „Gimus dukrai Giedrė pradėjo domėtis veido joga. Būdama 27 aiškiai pamatė, kad veide aiškiai atsispindi jos būseną ir gyvenimo būdas. O jei nieko nekeis, po kiek laiko atrodys taip kaip tikrai nenorėtų. Pradėjo gilinti žinias ir prieš 3 metus tapo veido jogos trenere.“	
--	--	---	--

27.

Laida/istorija/data	10/3/2017-11-04		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Jonas Girskis		
Buitis			Rodomas namie.
Šeima			
Laisvalaikis	„Gink Dieve, aš nenoriu pasakyti, kad joga yra žalinga ar panašiai. Yra viena iš sveikatinimo doktrinų. <...> Aš pats darau ir asanas iš jogos ir kai kurias asanas aš suskaldau. <...> Aš nedarau, kaip jogas pasakytų jų firminį judesį. Bet aš suskaldau tas Asanas, suskaldau raumenis, kurie dalyvauja tose asanose aš juos apdirbu juos atskirai visus.“ „Aš esu įkūręs Lietuvos gydytojų teniso sąjungą.“ „Kai sako kaip čia galima nesportuoti. Sportas sveikata, viską. Tai aš visą gyvenimą ir iki dabar aš sportuoju. Tai galiu nuliūdinti visus sportuojančius. Čia yra daug tokių metodų, čia staigmenų jaunimas nori parodyti, kuriems šiuo metu yra 26 metai. Tai aš paimu ir atsisuku labai greitą laiką. Tai aš matau ten 50 metų atgal. Lygiai toks pat kaip aš buvau, kaip šiandieniniai šitie sportuojantys žmonės. Sportavau, rimtai sportavau Lietuvos rinktinėje netgi buvau lengvosios atletikos ir aš galvojau, sveikas drūtas esu ir viskas. Bet galų gale kai disko išvarža išsivystė aš dar nieko nesupratau, o mano visa sistema buvo kokia. <...> mano sistemoje buvo anarchija.“	„Mažai, kas žino, kad keliasdešimt metų medicinai atidavęs Jonas Girskis rinkosi kuo būti. Gydytoju ar muzikantu. Tapęs mediku, sako nė dienos dėl to nesigailėjęs. Nuovargį, stresą ar blogas mintis pats gydo mėgstamiausiu laisvalaikio užsiėmimu – tenisu.“	Tenisas
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas			
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Aš priiminėjau vieną daktarę į darbą ir aš jai uždaviau klausimą. Daktare, o kaip jūs matote save mūsų kolektyve? Kaip jūs atrodysit jame? Ką jūs galite pasiūlyti mūsų pacientams, kurie ateina? Jinai man ir sako, reiškia pokalbio metu. Oi, sako, aš daug ką galiu. Nu ką jus galite? Sako, aš galiu sustatyti programą pratimų kineziterapeutams. Sakau, tai palaukit, kad mūsų kineziterapeutai jie yra išmokyti ir apie tai puikiai viską žino. Sakau, jums nereikia sustatyti. Jums reikia netvarką. Jie patys, jie patys žinos, ką tai reikia daryti, nes jie žino pas mus. Jinai sako, tai jūs norite man pasakyti, kad aš	„Apie visumą ir jos esmę kalbantis daktaras Jonas Girskis ironizuoja. Pastebi, kad nugaros skausmus dabar gydo visi, kas netingi. Ir gydo nesusimąstydami, kad neturi tam būtinos kompetencijos ir žinių.“ „Pasak pašnekovo šiais laikais populiarūs netradiciniai ir net mums įprasti specialistai pridaro bėdų. Pacientai jau nebesusigauja ko klausyti ir kuo tikėti. Gydytojas negaili kritikos savo kolegoms, nes tiki, kad būtent dėl to krenta pasitikėjimas gydytojais ir diskredituojamas medicinos mokslas.“	Profesionalumas. Mokymasis ir naujas požiūrio kampas.

	turėčiau apie raumenis mokytis? Kodėl gydytoja kokia neurologė. Ką jis ten šneka niekus, gi visi žino yra šaknelės uždegimas. Tai aš tuos niekus girdėjau.“ „Kodėl tiek daug nuomonių? Skirtingi daktarai. Ir atrodo ir vienas daktaras geras ir kitas skirtingos nuomonės. Tai todėl yra taip dažniausiai, kad visi visi kurie gydo raumenų kaulų sistemą specialistai, visi į tą pačią problemą žiūri kitu kampu.“		
Sveikata		„Neurologas pabrėžia, kad jis nėra nusiteikęs nei prieš sportą, nei prieš sveikatinimą, nei prieš jogą. Tačiau jo nuomone sveikatinimas ir sportas turi būti tikslingi.“ „Sveikatinimo programos siekiant išgydyti nugaros skausmus yra tik akių dūmimas.“	Duoda sveikatos patarimų.
Tapatumas			
Darbas	„Aš kalbu ne nuo kokio Petro ar Juozo. Tai viską aš esu išgyvenęs, aš šitą sistemą ir narpliojau. Aš jaučiau daug nepasitenkinimo toje medicinoje, aš gi ėjau ne per vieną dieną. Aš netapau tuo gydytoju, neatsiradau šioje visuomenėje kaip Pilypas iš kanapių. Gi aš turiu kažkokią tai visa uodega velkasi viso gyvenimo.“ „Labai dėkingas esu. Kam? Nežinau kam. Ta prasme, kad aš nepasukau į burtininkų keliu, nes daugelis žmonių mano bendraminčių pasuko į burtus. Pasuko siurbėles dėt. Pasuko į visokiais tokiais metodais užsiiminėt, kojas ten mirkyt visokiuose ten elektriniuose puodeliuose ar vonelėse. Aš nenuėjau, nu tai man pasisekė. Aš visada buvau toje medicinoje, bet aš plėčiau savo akiratį ir man yra garbinga, kad aš esu gydytojas.“	„Ilgametė patirtis žinomam neurologui padeda nustatyti kuo serga ir kaip gydos Lietuva. Tačiau jis mano, kad stipriai negaluoja ne tik tai žmonės. Ne ką geriau yra su mūsų sveikatos sistema, nes joje yra pernelyg daug chaoso.“ „Pasak gydytojo universalumo šioje srityje nėra ir stebuklais tikėti neverta.“ „Jonas Girskis dirba gydytoju neurologu, fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytoju ir manualinės terapijos specialistu. Nuolatos dalyvauja tarptautinėse mokslo konferencijose, skaito pranešimus, rašo knygas ir straipsnius raumenų kaulų sistemos klausimais. Patirtis ir pasiekimai nemenki, tačiau gydytojas nesureikšmina karjeros, tačiau didžiuojasi savo profesija ir, kad nepasiklydo ieškojimuose“ „Posakis, kas nedirba tas neklysta šiai temai nelabai ir tinka. Todėl gydytojas drąsiai kalba apie problemas ir klaidas ir šundaktarystes. Prisipažįsta ir pats klydęs jaunystėje.“	Rodomas darbe.

28.

Laida/istorija/data	11/1/2017-11-11		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Saulius Urbonavičius - Samas		
Buitis			Namie rodo apdovanojimus.
Šeima	„Tiktai bendras darbas, tiktai bendras susiklausymas padaro tą nuostabią šeimą.“ „Dabar turim dar vieną vaiką. Jau dukrai 8. Dabar fantastiškai kaip šeima gyvenam. Kai tu susirandi fantastinį žmogų, tada ir susikuria ta šeima.“	„Antrą kartą Sauliui kurti šeimą po skaudžios patirties nebuvo baisu. Kai sutiko, kaip pats Saulius įvardija, tinkamą žmogų. Su kuriuo gali kalbėtis ir gali tylėti. Tvirtina į šeimą žvelgiantis kaip į didelę dovaną ir kartu didelį meną kurti.“ „Tiesą paties Sauliaus pirmoji šeima, sukurta dar studijų laikais iširo.“	
Laisvalaikis	„Tada kai tu atsidarai arbatą tas aromatas tiesiog pff. Išveža.“	„Arbatos ruošimo ritualas, tai Sauliui, kasdien dirbančiam televizijos prodiuseriui, poilsis, ramybės oazė.“ „Dar vieną dievo dovaną Saulius vadina gebėjimą piešti. Tik neseniai jis atskleidė, kad visi „Bixų“ albumų viršeliai, vazdo klipai, logotipai, scenografija, tai jo autoriai darbai.“ „O dabar po Lietuvą keliauja jo tapybos paroda, pasak Sauliaus, jam tapyba esantis vienas iš būdų parodyti, kad gyvenimas nėra pilkas ir nėra plokščias.“	Piešimas. Rodomi autoriai darbai.

Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas		„Grupė koncertavo Vokietijoje, Olandijoje, Vokietijoje, Italijoje, Jungtinėse Valstijose ir kitur. Įrašė dainas tokiose studijose, kuriose dirbo tokio žvaigždės kaip „The Rolling Stones“. Tačiau nepasirašė siūlomos sutarties su įrašų kompanija „Virgin“. Šiandien Saulius sako, tai būtų reiškę gyvenimą svečiose šalyse, o dauguma grupės narių jau buvo vedę Lietuvoje.“	Keliavimas dėl darbo.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Aš tikrai buvau labai žiauriai jautrus. Nuo vaikystės ten man buvo kažkoks košmaras. Mane priliesdavai iš nugaros, aš ten vat taip šokinėdavau, kaip koks nors, kaip be odos buvau. Dabar aš jau užsiauginau skūra, jau dabar man galit ką norit sakyti, aš jau kaip nuo žąsies vanduo nuplaut.“ „Tas rokenrolinis gyvenimas yra ir daug alkoholio ir daug visokių nesąmonių ir t.t. Ir daug tokio nerūpestingo gyvenimo ir daug tokių išsitaskšymų ir t.t. Ta kita pusė. Buvo gal ir per daug alkoholio, gal dar kažko. Atėjo laikas kada aš susivokiau ir vis ėjau prie šito kiekvieną kartą, nes esu sąmoningas žmogus.“ „Užteko valios ir visada klausiau. Nu kur man? Kam man? Kodėl? Kas iš to? <...> Labai daug laiko sugaišti gerdamas. Iš tikro. Be proto daug sugaišti. O laikas yra svarbiausia. Tai yra didžiausia valiuta mūsų.“ „Tik širdim galima vadovautis šiame gyvenime. Protas yra šaltas ir abejingas ir jįsai apsiskaičiuoja dažnai. Va, o širdis jinai yra tas teisingas kelrodis, kai žmogus išlieka savimi ir pakankamai sąžiningas.<...> Tuomet tu jautiesi geriau.“ „Jeigu anksčiau skraidydavo buteliai ir visi apsi... Va tokie va baisūs buvo, klykiantys, kažkokie gaivališki. Tai dabar visiškai kitaip festivaliuose, tu matai visai kitokius veidus.“	„Saulius, nors išspradžių sulaukė neigiamų reakcijų, be alkoholio gyvena jau 12 metų, o be rukaių dar daugiau. Juolabiau, kad vakarų šalys jaunas ir perspektyvius postsovietinius atlikėjus graibstyte graibstė.“ „Saulius prisipažįsta. Jį gelbėjo užsispyrimas ir perfekcionizmas. Dirbo pamena be proto daug, kad „Bixai“ skambėtų profesionaliai.“	Blaivus gyvenimas. Sąmoningumas. Perfekcionizmas. Laikas. Sąžiningumas.
Sveikata	„Mūsų grupėje yra tragiškų pavyzdžių. Mūsų bosistas iškeliavo taip, kad jis nebegrižta į šia visuomenę. Jis gyvena pensionate.“ „Nėra nė vieno kūrinio, nė vieno albumo „Bix‘ų“ sukurto arba tam periode geriant. Kaip ten visi sako vau. Tie roko muzikantai yra kažkokia tokia mitas sukurtas, kad jie ten visi apsirūkę, apsisvaiginę kuria dainas. Nesąmonė.“		Blaivus, subalansuotas gyvenimas.
Tapatumas	„Aš esu vis dėl to iš prigimties kūrėjas ir menininkas. Man norisi pamatyti ir parodyti žmonėm kitus kampus gyvenimo. Nu kiek mes galim su tais rūžavais akiniais vaikščiot?“		
Darbas	„1993 jauna tuo metu grupė „Bix‘ ir klipas <i>pressure</i> pasiekė tai, ko lietuviams dar nepavyko pakartoti. Kanuose laimi geriausio muzikinio klipo scenarijaus apdovanojimą. Ir tai tik vienas momentas iš legendinės roko grupės, šiemet mininės 30-metį. Istorijos, tik vienas prisiminimų, kurias grupės lyderis Saulius Urbonavičius vieną po kito traukia į dienos šviesą.“	„Studijavusiems, kaip Saulius, Šiaulių universitete dailės fakultete trūko filosofinių klausimų. Diskusijos pogrindyje kartais trukdavo 3 paras.“ „Bym sprogom ir išvažiuom ant scenos iškart. Viskas labai greit vyko, nebuvom pasiruošę tam, kad tave gatvėj atpažins, kad tu ten kažkas būsi. Nesuvokiami dalykai ir tai aišku, kad tau duoda per galvą ir tu apsvaigsti.“	Rodomas klipas. Koncerto vaizdai, archyviniai. Rodomas „BIX“ baras

	„Mes buvom dailiokai. Grupės pamatas, aš surinkau grupę iš savo poros kursiojų ir ten dar dailiokų ir ten pasiėmėm kelis profesionalus muzikantus ir tada vat šitą košę mes išvirėm. Keistą stilių ir mus priėmė.“	
--	--	--

29.

Laida/istorija/data	11/2017-11-11		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Juozas Statkevičius		Filmuojamas miegamajame/ gal viešbutyje, vaikšto Vilniaus gatvėse.
Buitis			
Šeima		„Juozas prabyla ir apie savo mamą, kuri vis dar rūpinasi sūnaus mityba ir noriai dėvi sūnaus kuriamus drabužius. Net jei tie yra super ekstravagantiški.“	
Laisvalaikis			Varto knygą.
Išvaizda	„Aš visada užaštrinu, bet aš verčiu žmones pasitempt.“ „Ta prasme, vis tiek nurašo, ai Statkevičius beprotis ten kažkaip, ai bet žinai, kaip atrodo, kaip tu jautiesi, taip tu ir rengiesi.“ „Aš mačiau Šveicarijį vyrus, kurie ateina į eilinį spektaklį. Tai aš buvau nustebęs. Jie nebijo ir spalvotų kojinių ir su gėle ir su ženkluku, labai solidūs ir labai nesolidūs.“ „Mažiau šiukšlių ant savęs. Apyrankės kaip pas Vladziką ten iš kažkur tai. Nebūtina taip.“ „Lietuviai neturi skonio. Ne.“ „Stovi Lufthanos žmonės, vokiečiai, paprastai, balta maikutė, juodos kelnės, kažkoks bordinis lagaminas ir kažkokios. Ir stovi lietuvių eilė, ateinu ir, pirmiausia, kažkokios moteriškos alkūnėm [vaizduoja baksėjimą į šonus alkūnėmis]. Matei? Matei žiūrėk čia tas... Nu jau visos parodė, kad mane pažįsta. Aš maniau, kad į telefoną sulįsiu negyvai, nes nu nēr kur dėtis, nes visi jau ten rodos. <...> Nu ir ok. Pažiūrių į eilę. Visos vaivorykštės spalvos plaukų. Nu žodžiu, toks nu apdegę, nutriušę. Nagai visokie, basanoškės visų spalvų. <...>“	„Bendrino recepto nedalijantis dizaineris stiliaus suvokimą prilygina šachmatams. Kitaip tariant, pirmiausia reikia turėti viduje, tik tada galėsi parodyti išorėje.<...> Baisiausius dalykus dizaineris įvardija kopijavimą ir nemokšiškus stereotipus.“ „Šiandieną Juozas Statkevičius kuria ne vien tik solidiems žmonėms. Jaunatviškumo jam pačiam netrūksta. Kaskart viešumoje pasireiškintis vis kitokio stiliaus įvaizdžiu jis tikina pats niekada nedėvintis to, kas pabrėžia amžių ir socialinę padėtį.“	
Materialinė padėtis		„Įstabu tai, kad per kelių dešimčių metų karjerą Juozas Statkevičius ne tik rinko pinigus kitiems. Juozas mados išskirtinumus pripažįsta, kad reikia suktis. Ne tik dėl finansų, dėl to, kad stebintų, kad intriguotų.“ „Šventa tiesa, mados ir stiliai kai trūksta pinigineje negali rūpėti.“	
Mobilumas	„Tas spektaklis pervažiavo į Rygą, nes Algis Hermanis dabar vienas ant bangos tų režisierių, kurie dirba ir Metropolitene ir Laskalų ir <...> Nepaprastai graibstomas.“ „Kai tikrai pasakiau, kad atsisakau 250 skambučių, kurie sakė, kodėl atsisakot, mes jau norim, taip gražu, mes iš užsienio, mes. Kažkokie tai lietuviai apsispręskit po velnių.“ „Bet kai pamatau tave prieš save, tai žinau, kad jau metai praėjo, kadangi mes jau susitarėm šnekėt pozityviai ir ne ne žinai visokių pūlinių Lietuvos netrauksim, tai metai buvo iš tikro labai geri, nežiūrint, kad jie buvo sunkūs. Aš turėjau 2 didžiulius	„Neslepia svarstęs tikrai išvykti kur nors kitur.“	Keliauja dėl darbo pasiūlymų.

	spektaklius. Vienas buvo šita Zalcburge, po Zalcburgo buvo a Ciurichas, kuris man pasirodė nepaprastai sudėtingas <...> buvo nepaprastai sudėtingas spektaklis, nes nu tokio bjaurumo žmonių, tokių bjauresnių už lietuvius šveicarų nebuvau matęs.“		
Saugumas	„Viskas taip maždaug palei taisykles, pagal ne žmogus o robotas, tikrai taip ir ne kitaip. Nes jie žino, kad jiems bus sumokėta ir jie saugūs, ramūs.“		
Vertybės ir nuostatos	„Aš manau, kad tiek metų. 25 metai 27 kai laisva Lietuva. Nieks tautinio kostiumo nenagrinėjo ir staiga kažkokia bomba pabudino to tautinio kostiumo pamatą. <...> Mano tikslas buvo pasiektas, todėl kad jauni žmonės, kurie išvažiavo, parvažiavo į mano kolekcijos pristatymą ir jie nustebo, o kokios čia spalvos ir čia lietuviškos? Ir nesupranta, kad čia iš žemaitiško sijono padarytas.“ „Dabar jau nieko nebestebina būt su kostiumu ir sportbačiais. Aš atsimenu, mes kažkada šnekėjom, kad va mada tai klasikinis kostiumas ir sportiniai batai. Tai čia buvo, atrodė, kad pasaulio pabaiga. Aš turiu dar tokius sportbačius su pirštu perpjautu, kaip velnio kanopa. Tai jau visiems buvo.“ „Vat mano panom aiškinu. Mum nereikia taip vat kaip jūs gerai darot, mums reikia taip nemokėsiškai kaip daro studentai, todėl kad tai bus jaunatviška, tai bus naujoviška.“ „Ką mes skaitom, kas yra nauja. Nauja kas yra. Aš neatsakysiu, kas yra sena ir matyta ir taip toliau. Iš tikro ne. Kaip pavyzdžiui jauni žmonės nemokėsiškai galvoja ir kaip gali viską naujai padaryt, o tu žinai, kad tas pats daiktas jau padarytas 100 kartų.“ „Dabar aš vienu akies kampeliu užmetu internete į tuos madų demonstravimus. Matau jau čia šlamštas, čia.<...> Seniau gi taip nebuvo. Seniau buvo, alio, ar galima užsisakyti pokalbį į Paryžių ir lauki 2 valandas. Čia buvo vos prieš 20 metų, tai negali suprast kaip tai yra.“		Lietuviškumas. Originalumas. Kūryba. Naujovės. Profesionalumas
Sveikata			
Tapatumas		„Jei atrodo, kad graibstomas kostiumų meistras Juozas Statkevičius rodosi tik prieš savo kostiumų kolekcijas, tai tiesa yra kitokia. Anaipol netylus ir nekuklus kūrėjas, aktyvus visuomenės gyvenimo dalyvis. O prieš savo kolekcijos pristatymus Juozas tampa kandus ir sarkastiškas. Esu ne to tipo menininkas, kuris vien tik tyliai laukia malonių, prisipažįstantis, kad kiekvieno kūrėjo reikalas rėkti garsiai apie valstybės ydas, šlubčiojimą ir žmonių mulkinimą.“	Menininkas
Darbas	„Žinot, kas baisiausia? Seniau pamatai parodą, tu jau įkvėptas. Paryžiuje pamatai, tu jau įkvėptas. Nu kažkaip tai dabar labai tai surasti kas tave įkvėpia.“	„Taigi dabar matydami visą naujausią Statkevičiaus kolekciją galite daryti savas išvadas, analizuoti pojūčius. Tik ką gi šį kartą savo darbu saugo autorius. Tai kiekvienas skaitydamas autoriaus braižą supranta, kad idėjos nekeyla šiaip sau.“ „Tie dalykai, kurių pašnekovas prisipažįsta atsisakęs Lietuvoje irgi viešai linčiuojami. Ir aišku kalba klypsta tautinio kostiumo link, apie kurį prirašytos paklodės, būta tyrimų ir aptarimų. Tuo tarpu Juozas pasakoja savo versiją, kurios mintis radosi po pernai dizainerio sukurtos kolekcijos.“	Rodoma kolekcija, bendravimas su modeliais.

		„Tačiau pats autorius pripažįsta, kad 8 mados kolekcija buvo kuriama kitaip. Su amžiumi ir patirtimi viskas darosi paprasčiau. Sako miestas, kad per karjerą turėjęs tiek tikslų ir svajonių, kad kartą per metus rodomas didysis šou jam jau tampa ne vieno gyvenimo etapo revizija.“	
--	--	--	--

30.

Laida/istorija/data	12/1/2017-11-18		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Žygimantas Mauricas		
Buitis			
Šeima		„Kitą vertus vieno didžiausių bankų Lietuvos ekonomistų Lietuvos banke galėjo pasisukti kita linkme. Nuo pat mažens smalsus ir imlus mokslams, olimpiadų dalyvis prisipažįsta norėjęs sekti tėvo biochemiko pėdomis, tačiau pasirinko ekonomisto kelią.“	
Laisvalaikis	„Dabar aš dalį laiko savo laisvalaikinio skirsiu, kurio aš turiu dabar nemažai, nes aš pabaigiau studijas, tu visada kažką mokaisi grįžęs. Tai dabar aš tikrai skirsiu tyrimams moksliniams.“ „Vilnius visada buvo tik kultūrinis, beveik, net ir Rusijos imperijoje sugyvendavo daug tautų, kultūrų žmonių ir net ne tik tie standartiniai :lietuviai, lenkai žydai, rusai, baltarusai, dar ne Ukraina. Bet ir kitų.“	„Ekonomistas dažnai laiką leidžia dailės galerijose ir muziejuose.“ „Be profesinės veiklos Žygimanto aistra Vilnius ir jo istorija. Šypsosi galįs valandų valandas kalbėti apie magišką ir išskirtinį miestą.“	Rodoma nuotrauka ant dviračio. Muziejus. Domėjimasis istorija.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Mano atveju, aš jau dirbau <...> Aš dirbau pusę etato, uždirbau na į rankas virš 2000 frankų. <...> O jeigu būčiau ėjęs į privatų sektorių, tai būtų apie 8000.“ „Sąlygos yra ten iš tiesų neblogos darbo. Mokesčiai yra maži ir darbo užmokesčiai. Nu aš dar pakritikuoju Lietuvą. Lietuvoje ieškoma pigiausių darbuotojų į darbo vietą, o Šveicarijoje ieškoma geriausio darbuotojo.“ „Iš tikrųjų kai dirbau IT sektoriuje, aš uždirbdavau 2500 eurų į rankas, nors buvau visiškai tik baigęs bakalaurą ir net ne Informacines technologijas, aš toks chuliganas buvau.“		
Mobilumas	„Vyksta stojimas į Stokholmo aukštąją verslo mokyklą Rygoje. Ten studijos 3 metai, Ryga tai ne Vilnius, kažkoks tai užsienis, studijos anglų kalba. Aha, įdomu, pabandom. Ir nuėjau pabandyti, ten buvo testas anglų, logikos. Labai gerai padariau, tada dar važiauvau į Rygą, buvo interviu ir aš praėjau tą atranką. Ir praktiškai tapo nebeaktualūs mano tie rezultatai. <...> Aš visgi nusprendžiau važiuoti į Rygą.“ „Aš išvykau iš Lietuvos ieškodamas nuotykių, apkeliauvau visą pasaulį praktiškai, nu visą Europą. Na bet knygos kontekste ir tada grįžau į savo gimtinę.“	„2 metus Žygimantas keliavo vieno projekto mainų keliais, lankėsi ir dirbo Armėnijoje, Airijoje, Prancūzijoje, Anglijoje. Kelionėse jis ne tik išvydo kitų kultūrų detalių, bet ir formavosi kaip asmenybė.“ „Baigusį studijas Žygimantą kamavo nuotykių ir iššūkių troškulis, todėl jis ir patraukė ne į gimtuosius namus, o į Europą. <...> Esu įrodymas, jeigu nori, svetur įmanoma rasti ir įsitvirtinti į gerai apmokamą darbą.“	Mokėsi, dirbo, todėl keliavo ir gyveno svetur.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Prisimenu, kaip pirmą dieną ėjau į darbą. Pasistačiau automobilį prie sporto rūmų, aikštelėje. Ten dar buvo nemokama aikštelė, ten per katedros aikštę, Gedimino prospektu, ten	„Ekonomistas tikėjo, kad jo žinių, įgytos patirties Lietuvai tikrai reikia. O ir gimtoje šalyje daugiau galimybių kūrybai, saviraiškai bei karjerai.“	Kultūra. Saviraiška. Nuolatinis pokytis.

	Lietuvos bankas ir man toks geras, aš vat čia esu, kur ta kultūra, Vilnius.“ „Turi nuolatos keistis, tobulėti, aiškiai savo prioritetus. Nereikia imtis esminių pokyčių, o mažais žingsneliais tobulėti.“ „Iš tikrųjų labai padidino toleranciją. Nes aš buvau ganėtinai netolerantiškas, net vienu metu pakrypęs savo mintimis į socializmą, kūrimą.“ „Kai žmogus negali pasirinkti, tai yra labai didelis švaistymas resursų ,visų pirmiausia.“ „Iš kur noras? Tai vis tiek žmogus kažko tai turi norėti. Turi nusistatyti savo tikslus. Ne tai kad man yra kažkoks noras tai. Vis tiek tą premiją [Nobelio] tai gauni už viso gyvenimo realiai pasiekimus, jeigu pažiūrėti.“	„Dar įdomiau, mokslų daktaro tikslas ateityje gauti Nobelio premiją.“ „Praėjus 9 metams Žygimantas nė kiek nesigailis dėl savo sprendimo. Anot pašnekovo, gyvenimą lemia 3 dalykai: žinios, intuicija ir sėkmė. Visą laiką reikia turėti tikslą, karjeros pradžioje siekis buvo keisti visuomenės požiūrį į finansų ir valstybės mokesčių politiką. Šiandieną jis vienas įtakingiausių, nuomonę formuojančių lyderių.“	Tolerancija. Žinios, intuicija, sėkmė.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Aš dabar esu vienas iš geriausių, va dabar pavasarį, vienas iš geriausių pranešėjų, išrinktas ten vienos institucijos. Tada vienas iš tokių top nuomonių lyderių Ir man patinka tas darbas. <...> Aš jaučiu, kad tasai darbas turi prasmę, nes nuomonės formavimas tai žiūrint į kokią pusę „Aš dabar baigęs esu viską. Bakalaurą, 2 magistrus. Vadovo ir tą vadinamą mokslinę vadinamą magistrantūra. Ir doktorantūrą.“	„O visa ekonomisto karjera prasidėjo nuo ekonomikos ir verslo administravimo studijų Rygoje.“ „Tuomet Žygimantas nusprendė tęsti savo profesinį kelią, išvyko magistrantūros studijų į Šveicariją. Lietuvos negalėjo patikėti nusišypsojusia sėkme. Studijos nemokamos, per metus studijų reikėjo susimokėti tik kelis tūkstančius eurų už administracines išlaidas. Jam tai nebuvo problema, nes gavo milžiniško dydžio stipendiją, kaip pats sako.“	Kadrai iš darbo vietos. Rodomas archyvas. Rodomi kolegos.

31.

Laida/istorija/data	12/2017-11-18		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Rasa ir Gediminas Ciūniai		
Buitis		„Šiuo metu šeima gyvena dvigubų įkurtuvių nuotakomis. Žiemos pradžioje Gediminas su kolegomis atidarys gastro barą, o rasa baigia rengti judviejų su vyru namus. Ir pripažįsta vis noriau sukasi kasdienėje buityje.“	
Šeima	„Aš labai buvau gyvenimą, kad toksai buvo padėta daug kas ant lėkštutės daug kas išt ikro. Tiek iš tėvų pusės. Aišku tas nėra blogai. <...> Kadangi aš visą gyvenimą buvau pripratęs, kad man, ai nu nesuksi galvos, nu nesigaus mokykloj kažkas, atvažiuos mano miela mamytė ir sutvarkys kažką. Bet tenai to negalėjo būt.<...> Viskas yra ant tavo pečių.“		Tėvai. Šneka apie savo šeimą.
Laisvalaikis			
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Pradėjai ieškotis darbo, tu tikiesi, galima ir skaičiais, tikiesi 2, 3 tūkstančių algos. Čia 5 metai atgal grubiai kalbam, ta prasme kai tu nueini ir tau pasako, tūkstantis šeši ir viskas.“	„Sumos už mokslą buvo įspūdingos. Apie 20 000 eurų. Rasa prasitaria, kol vyras studijavo, nenorėjo sėdėti sudėjusi rankų, susirado namų tvarkytojos darbą. Sunki fizinė veikla iškart atsiliepė jos sveikatai.“	
Mobilumas	„Apie patirtus suklupinus ir kliūtis svetur Lietuvoje, Otavos prestižinės kulinarijos mokyklos <...> absolventas, virtuvės šefas Gediminas ir jo žmona modelis Rasa šiandieną pasakoja be galvos skausmo. Neslepia, kad gyvenimas tikrai buvo pilnas	„Tai prabėgo metai, po kurių situoktiniai vėl atsidūrė kryžkelėje. Grįžti į Lietuvą su sukauptais finansiniais resursais ar toliau likti ir dirbti svetur. Jiems Islandija tebuvo tarpinė stotelė. Pora neslepia, visada planavusi ateitį kurti tik Lietuvoje.“	Vyko gyventi kitur, dėl darbo ieškojimo, mokslų. Rodomi archyvai iš gyvenimo užsienyje.

	paradoksų ir tiek kiek šiai porai teko visko pakelti, pakaktų palaužti ir kiečiausią stipruolį. Buvo etapas, kada Rasa netūrėjo nei svajonių, nei planų. “ „Tu kai grįžti iš Kanados, tikrai nesakysiu kad tipo, kad aš baigiau, aš grįžtu, kad aš čia Dievas. Nors buvo keli žmonės Lietuvoj, kurie norėjo mane imti kaip iškarto šefą ir jie galvojo, kad aš esu Dievas.“	„Tiesą sakant Islandijoje lietuvių nelaukė aukso kalnai. Rasa dirbo valymo įmonėje, o Gediminas pagalbinio virtuvės darbuotoju. Iki tol su profesionaliu maisto gaminiu jis susidūręs nebuvo.“ „Malaizijoje Rasa gyveno viena, dabar prisipažįsta, tolimoje šalyje supratusi, kad likimas jai atlygina už patirtą skausmą ir sunkią ligą. Kitą vertus mados pasaulis pasirodė kitoks, nei atrodė ir fotomodelio neįtraukė.“	
Saugumas	„Aš niekada neturėjau nuo mažens tų motyvacijų. Žinai, Rasa, tu čia užaugsi, tu čia būsi modelis arba tu čia žinai būsi kokio mokslų daktarė. Nes tu žinai, pas tave matematika tik vieną kart savaitę. Bet ta prasme, kokios čia iliuzijos gali būt, žinai. Nežinai, kas čia nukris kitą dieną ant galvos, kaip Gedui sakau, žinai kartais išvažiuoju ir galvoju. Gerai aš vairuoju, bet aš nežinau kas kitas vairuoja.“		
Vertybės ir nuostatos	„Man tuo laiku jau buvo 29 metai, mes kaip ir grįžę į Lietuvą, mums čia reikia kabintis. O aš čia kažkur dar biški skraidau.“ „Ta prasme buvo toks pasirinkimas, arba mes kuriamės grynai Lietuvoj“ „Kuriam normaliai šeimą arba aš keliauju.“		Bendrumas, vienybė.
Sveikata	„Buvo paskutiniai tie mėnesiai, kad tikrai Gedo prašydavau pagalbos, nes vieną dieną tikrai labai išsigandau, nes grįžus namo, pasidarius eilinį syk sumuštinį atsiguliu ir man reikėjo atsisot ir aš supratau, kad aš nepažinau kojos ant žemės. Negaliu priremti. Skausmas nežmoniškas. “ „Mano draugai labai stebėjosi, aš turėjau ir mašiną nupirktą, nes, kad į mokyklą man būtų paprasta nukakt ir šuniuką buvau nusipirkęs. Ir tėvus buvau prikalbėjęs, kad man jo labai reikia, aš jį labai auginsiu, žodžiu. Ir aš viską palikau, ir ką aš žinau dėl ko aš likau. Tikrai negaliu pasakyti. <...> Jokiū būdu nebuvo jokio sieko, jokio noro, kad aš čia įrodysiu.“	„Iš kur atkeliavo supratimas apie gyvenimo trapumą? Kai 12metai Rasai buvo diagnozuota osteosarkoma, kaulų vėžys, ji išgyveno ne vieną operaciją. Nors medikai auglį pašalino, istorija tuo nesibaigia. 16metai teko susigyventi su ligos pasekme. 8 cm sutrumpėjusia koja.“	Fotografijos iš ligoninių.
Tapatumas			
Darbas	„Pradėjai ieškotis darbo, tu tikiesi, galima ir skaičiais, tikiesi 2, 3 tūkstančių algos. Čia 5 metai atgal grubiai kalbam, ta prasme kai tu nueini ir tau pasako, tūkstantis šeši ir viskas.“ „Aš šiai dienai, kai kalbu su savo kolegom, šefais, Jie tikrai sako, kad tu labai protingai padarei, kad tą, nu kaip čia pasakyt, kad tuo laikotarpiu kai mes grįžom aš iš karto vat taip va šokt [imituoja pakilimą], bet aš manau, kad aš būčiau vat taip va [imituoja nusileidimą], bet aš palaipsniui lipau.“ „Tai įsivaizduokit, važiuoji namų valyt, ania? Atsikėliau, terminginės kelnės, maikytė, vasara, karšta, ortopedinės tapkės. Nu ir ką, jisai man davė savo vizitinę ir viską. Ir ir sakė pasiskambinti, ten parašyti jam ir susisiekti. Nežinojau nei ko ten reikia, nei kaip ten reikia. Labai ten pergyvenau dėl tos kojos. Tai pirmiausia atėjau pasakyti su tokiu <i>ekskiuzu</i>, nu pasakyti, nu nepykit aš čia negaliu, nes iš tikro turiu tokią koją, bet aš turiu čia nuotraukėlių gražių, bet iš tikro man nieko neišeis. Dursys atsidarė ir ten tos visos, kaip aš sakau kojos iš pažastų žinai ir tu tokia įeini suprant.	„Gediminas atvirai prisipažįsta, kad buvo akimirka kai pats norėjo darbą mesti ir sukti kitos profesijos link, deja žmona neleido vyrui nuleisti rankų, drąsino kabintis į gyvenimą ir siekti savo svajonės.“ „Po viso to sutuoktiniai pasisėmė neįkainojamos gyvenimo patirties. Kanadoje ir Malaizijoje, grįžo į gimtąjį Kauną. Deja čia teko greitai nusivilti ir susidurti su liūdnesne realybe. Niekam nereikėjo darbuotojo su prestižinės kulinarijos mokyklos kulinarijos diplomu. Nors Lietuvoje tokį išsimokslinimą turi vos keli virtuvės šefai, pradžioje Gediminui teko padirbėti tiesiog vyrėju.“ „Sutuoktiniais nusišypojo sėkmė. Gediminas tapo profesionaliu virtuvės šefu, o Rasa netikėtai sulaukė pasiūlymo padirbėti modeliu. Ji neslepia, kad negalėjo suprasti kuo sužavėjo garsų modelių agentūros agentą.“	Rodomi darbo aplinkoje.

	„Aš pradėjau nuo realiai ne ne nuo to realiai, kad grynai nuo kažko tai vat va taip kaip tikri būsimi šefai pradeda. Aš pradėjau submarinėj dirbti, namų homeid submarinai.<...> Paskui, kai aš išėjau iš tos vietos, aš jau nuėjau į profesionalią virtuvę.“		
--	---	--	--

32.

Laida/istorija/data	12/3/2017-11-18		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Povilas Meškėla		
Buitis			
Šeima	„Aš anksti labai netekau tėvų, kada man buvo 19 metų, va. Ir aš esu įsitikinęs 100 procentų ir 200 ir 300, kad vieną gražią dieną, jeigu reiškia, tėvas būtų gyvas, jisai ateitų su manim pasišnekėtų, o pas jį antro karto nėra. Jisai sakydavo vieną kartą, Jisai griežtas pas mane buvo. Tai vat. Ir galbūt būtų taip susidėlioję, kad aš gal ir nebūčiau dainininkas.“ „Sugrįžkime reiškia į kokius 45 metus atgal. Tie žmonės, kurie suvažiavo iš kaimų į Vilnių. Nu vistiek jų buvo svajonė, kad jų patiem dainuot, <...> Ir kadangi mano mama dainavo chore. Va. Nu tai buvo čia jos svajonė, jos neįgyvendinta svajonė, kada jinai dainavo chore. O galbūt irgi norėjo būti soliste, ką tu ten žmogus gali žinot, kaip buvo ištikrųjų. Tai vat. <...> Atsiradome, mes su seserim. <...> „ „Iš niekur niekas neatsirasdavo. Visą laiką kiekvienas niuansėlis buvo įsvarbinamas, tam kad žinot iš kur jis atsiranda. Ir čia vėl grįžtu prie tėvo ir mamos, va. Nu ir kada buvo galimybė. <...> Tai tėvas labai paprastai sakydavo. Jeigu nori, eini dirbt ir tu tai turėsi.“	„Gal kas ir mano, kad vargu ar garsusis rokeris galėtų skųstis kuo nors gyvenime. Tiesa yra kitokia. Daro tai ką nori, sulaukia pripažinimo, gyvena šeimoje. Tačiau ko dar žmogui reikia. Povilas neslepia. Išgyvenęs jis ir sunkių momentų.“	
Laisvalaikis		„O greta kiemelyje jaučiame rūpestingo ir gamtą mylinčio žmogaus ranka. Medžiuose įkelta 11 inkilų. Pavasariais įvairiomis spalvomis pražysta Povilo sodintos tulpės.“	Rūpinimasis gamta. Rodomas kiemelis.
Išvaizda			
Materialinė padėtis		„Gerokai paaugęs Povilas trokštamiems dalykams pinigų užsidirbti turėdavo pats. Jaunystėje jam teko dirbti visokiausių darbų.“	
Mobilumas	„Kiek man teko važinėti, teko dalyvaut vienam koncerte su Robertu Velsu. Yra aukšto lygio superinis muzikantas, aukšto lygio, žinomas Skandinavijoje ir jisai, nu kaip yra.<...> Jisai pasakė, You rock Star.“		Keliavimas dėl darbo.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Taip man jau gyvenime susidėliojo, kad aš turiu ir tų pakvietimų ir pasiūlymų. Vien dėl to, kad aš stengiuosi išlaikyti tuos 3 dalykus, kaip sakyti. Atsakomybę, pareigingumą ir taip sakant visą laiką būt pasiruošusiam.“	„Vis dėlto šiandien Povilas tikina dėl jaunystės patirčių nejučiantis nuoskaudų. Vadina tai reikalinga ir gyvenimo pamoka. Ir mano, kad būtent ji apsaugojo, nuo gerokai rimtesnių dalykų.“	Atsakomybė, pareigingumas. Profesionalumas.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Buvo kaip sakant, nepabijokim šito žodžio kada iš tikrųjų nebuvo už ką valgyti ir kada reikėjo dainuoti restorane už 8	„Tiesa paskutiniu metu pernelyg įtemptas darbų grafikas neleidžia šiltesnėmis rudens dienomis, guodžiasi Povilas.	Rodoma studija. Rodomi pasiekimai.

	atrodo litus, jo. Kur sėdėjo taip sakant šauni publika, su žandais kurie gulėjo ant pečių ir rėkė iš salės „Meškėla, ką tu darai, varom geriau galbūt į tą pačią Kiniją ar kažkur tai“ <...> Praėjo tam tikras laiko tarpas, biški honorarai pasikeitė. Situacija pasikeitė. Kaip tie žanduoti bičiai. Nežinau, o aš štai čia.“	Daugiau nei 30 metų didžiojoje scenoje koncertuojantis roko muzikantas kasdienę darbotvarkę tvarkosi griežtai. Nuo ryto iki vakaro dėlioja viską skrupulingai. O joje miuziklo repetitijos, paskaitos ir gastrolės.“ „Šiandien džiaugiasi dėl galimybės koncertuoti kartu su valstybiniu simfoniniu orkestru. Kuris sako roką pakelia į dar aukštesnį lygį.“ „Muzikavimo pradžią jis atsimena nuo tų laikų, ka vaikščiojo po stalu. O muzikinė karjera prasidėjo ir pirmieji honorarai atsirado jau vaikystėje, šypsosi dainingas.“ „Rokerišką savo studiją į kurią mus pakvietė pats Povilas Meškėla, jis pats pavadino antraisiais namais. O studija net iš pirmo žvilgsnio daug ką pasako apie atlikėją. Muzikos instrumentai, nuotraukos, plakatai ir žinomų žmonių autografais išrašytos sienos rodo, kad čia lankėsi kone visas Lietuvos muzikos žvaigždynas.“	
--	--	--	--

33.

Laida/istorija/data	13/1/2017-11-25		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Alisa Miniutienė		
Buitis	„5 vaikai neatsirado iš karto. Nes na įsivaizduokit, gimsta 5 vaikai iškarto, tai tikrai košmaras. Bet jie na gimė palaipsniui, na iš pradžių turi 1 vaiką. Išmoksti su 1 tvarkytis, tada 2 vaikas. Išmoksti su dviem.“		
Šeima	„Statistika rodo, kad dabar daugiausia daugiavaikių šeimų yra Vilniuje. Kad jaunos išsilavinusios šeimos nori daugiau vaikų. Tarkim 3 ar daugiau.“ „Na jūs pati matot, kad neatrodau stereotipinė 5 vaikų mama, tai dėl to niekada ir nesusidūriau su tuo. Žmonės apskritai galvoja, kad aš nė vieno vaiko neturiu, tai.“ „Tokiais žodžiais Alisa paneigia daugybę stereotipų susijusių su daugiavaikėmis motinomis. Ji juokiasi jau seniai pripratusi prie nustebusių žvilgsnių, kai pasako, kokią gausią šeimą turi ir tvirtina pati niekada nesusidūrusi su neigiamu valstybės požiūriu į daugiavaikes mamas.“ „Na man idealus santykis, kai nereikia nieko aukoti, aš nenoriu aukoti tėvynės, aš nenoriu aukoti tėvų, aš nenoriu aukoti savo profesinio gyvenimo. Būtent tokiame santykiyje aš jaučiuosi geriausiai. Tai aš norėčiau praleisti daugiau vaiko su vaikais.“ „Turiu turbūt ypatybę, kad visuomet turėjau daug noro ir troškimų. Aš atsimenu, kaip man vaikystėj visi sakydavo. Giminaičiai sakydavo. Alisa tu per daug nori. Tu per daug sau leidi ir <...> leidimas sau norėti, trokšti mane vedė ir veda pirmyn.“	„Atrodo Alisa neatitinka ir populiarios visuomenės sampratos, kad didelė šeima varžo, riboja kokybišką moters gyvenimą ir jai telieka suktis tarp namų sienų. Nieko naujo, tačiau malonu girdėti, kad didžiausius vaikų auginimo vargus atperka jų meilė ir dėmesys.“	Rodomas vaikų nuotraukos.
Laisvalaikis			Laiką leidžia vaikščiodama su šunimi.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas			

Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Gyvenime viską turi sukurti“ „Mokymasis būti gera mama, mokymasis organizuoti laiką, mokymasis atrasti laiko sau. Tai visą tą laiką gi ir mokaisi ir vis tobulėjai ir vis geriau darai.“ „Žodžiu, aš visada stengiuosi ištransliuoti, kad esame vertingi, tiesiog, kad esame. Kad kuriame, kad laimingi esame ir man tiesiog visiškai vienodai ar mano vaikas ten bus įmonės vadovas, ar kirpėjas, svarbu, kad laimingas.“ „Na įsivaizduokit mažą kūdikį, rubiliuką, na tokį nuostabų, na tiesiog Dievo dovaną, tiesiog didžiulį džiaugsmą. Ir įsivaizduokit mes jam sakytume, tu būsi geras tik tada, kai gausi dešimtuką. Tu būsi geras jeigu tu būsi lyderis, tu būsi geras jeigu laimėsi konkursą ir turėsi gerą darbą. Nu kokia tai yra nesąmonė. Baisiausia, kad mes ištikrųjų taip gyvenam ir taip auklėjam savo vaikus.“ „Tai kas mane čia verčia visą tai daryti? Nu kas mane čia su bizūnu vaiko ar pririšo prie radiatoriaus? Nu tai niekas nei vaiko, nei pririšo, tai vadinasi pati renkuosi. Ir tiesa yra ta, kad mes visada renkamės. Tik sąmoningai arba nesąmoningai. Tai aš renkuosi visą tai daryti ir su džiaugsmu ir malonumu.“ „Man atrodo labai svarbu išmokyti savęs paklausti, tai kas man svarbu ir ko aš iš tikrųjų noriu. <...> Mes taip dažnai tai bijom daryti, o tuo keliu einam ir sėkmė šypsosi, todėl, kad mes darome kam esame sutverti.“ „Man atrodo geras santykis yra tada kai mes esame labai sąžiningi kaip tėvai. Pripažįstam ir savo klaidas, atsiprašom kai, pasipasakojam ką veikiam. Pavyzdžiui, dabar mes žaidžiam su vaikais tokį žaidimą, paprastas žaidimukas. 3 geri dalykai, kurie tau nutiko tą dieną.“	„Niekio nėra neįmanoma. Žodžiais ir darbas tvirtina verslininkė, jau turėdama savo verslą ir turėdama 4 vaikus alisa parašė disertaciją ir apsigynė socialinių mokslų daktaro laipsnį. Ir tam jai pakako 24 paros valandų.“ „5 vaikų mama sako kitaip žvelgianti ir į auklėjimą. Negana to, kad ir pati mokosi keisti prastą visuomenės požiūrį š pasiekimus ir su tuo susijusią augančia žmogaus savivertę.“	Kūryba. Aktyvus gyvenimas. Mokymasis. Laimė, pozityvumas. Sąžiningumas.
Sveikata	„Kiekvieną dieną 40, kiek metų tiek atsispaudimų, tiek atsilenkimų, tiek ten pritupimų, tiek ten dar kažko. Vat kai bus 50, darysiu 50. Ne, jau dabar darau 50, kad man būtų lengviau kai man bus 50.“		
Tapatumas		„Veikli moteris tikina, niekados net nesvarsčiusi būti vien tikrai mama. Panirši tik į vaikų auginimo reikalus, suktis tik tarp košių ir vystyklų. Tai nuostabu, pritaria moteris ir retoriškai klausia, o ką gi galėčiau duoti savo vaikams nuolatos sėdėdama namie, netobulėdama, nesimokydama ir rūpindamasi tik buitimi.“	
Darbas	„Tai ką mato kiti, tai yra na vat tik tasai medalis galima sakyti. Bet gi kas gauna tą medalį, jįsai žino kiek reikia įdėti darbo. Kiek reikia įdėti pastangų. Kas turi savo verslą, žino. Kiek yra ir nemigo naktų. Na pastaruoju metu man jau nebetenka nemiegoti dėl verslo. Bet tikrai yra buvę visko. Dėl to, kad tenka labai rizikuoti.“	„Personalo ir atrankos įmonę Alisa įkūrė būdama vos 24-rių.“ „Alisa pripažįsta. Tai ką ji šiandieną pasiekusi, nėra mistinė sėkmė ar palankiai susiklosčiusios aplinkybės. Viskas atėjo tik nuosekliai dirbant.“ „Nelengva patikėti, kad šiai lieknai, kone paaugliškos išvaizdos jau stuktėlėjo 40 metų. Ji augina 5 vaikus ir gali pasigirti krūva karjeros pasiekimų. Vadovavimo lyderystės ekspertė. Rasa Miniotaitė vadovauja savo kompanijai. Skaito paskaitas, rašo straipsnius ir veda radijo laidą.“	Filmuojama biure. Nuoseklus darbas

Laida/istorija/data	13/2/2017-11-25		
Veikla	<i>Pasakotojas</i>	<i>Užkadrinis balsas</i>	<i>Tyrėjo pastabos/ kontekstas</i>
Veikėjas	Deborah Bull		
Buitis			
Šeima	„Aš neturiu vaikų ir jei būčiau turėjusi, nežinau, ar mano gyvenimas būtų taip susiklostęs. Net neįsivaizduoju kaip būčiau kam nors radusi laiko, toks gyvenimas yra kova. Tačiau randame pasitenkinimą įvairiuose dalykuose, mėgaujamės darbu. Kitą kartą sąmoningai suvokių, kad reikia atrasti balansą.“		
Laisvalaikis	„Karjera ir gyvenimas ir šių kategorijų suderinamumas komplikotas. Pastebi Deborah Bull. Neturiu burtų lazdelės ir negaliu pasakyti kaip tinkamai derinti gyvenimą ir aktyvią veiklą. Beje už šlovę esu sumokėjusi savo kainą. Nepaisant to po 30 metų ji vėl ėmėsi mokytis skambinti fortepijonu.“		Žaidžia tenisą. Skambina fortepijonu.
Išvaizda			
Materialinė padėtis			
Mobilumas	„Patį būdama balerina su spektakliais apkeliauju daugybę šalių.. Šokome Kinijoje, Rusijoje, JAV, daug kur.“	„Iš vidurio Anglijos kilusi Deborah net nesliape augusi regione iš kurio neatsiranda menininkų. Tad jos kelias į Britanijos baletą viršūnę tikrai nebuvo lengvas. Intensyvus darbas nuo 7 metų, internatinė mokykla, kurioje būsima balerina mokėsi iki 18. „	Keliauja dėl darbo. Gyveno kitur dėl mokslų.
Saugumas	„Ateina laikas ir šokio pasaulį turi palikti su dar didesniu stresu. Tai įvyksta taip anksti, pripažįsta balerina, jog šokančiam žmogui rasti naują saviraišką ir kitą gyvenimą nėra paprasta. Dramos, lūžiai, darbo stygius.“		
Vertybės ir nuostatos	„Kultūra man artima ir joje daugiau vietos lyčių lygybei.“ „Visi juntame meno ir kultūros poveikį. To akivaizdumas auga nes kultūra veikia švietimo sistemą, sveikatą, visuomenės gerovę.“ „Tikiu, kad menas gali nešti savo indelį ir labai jaudinuosi, kai menas vertinamas kaip nebūtinai, neprivalomas, tiesiog malonumo šaltinis, tai kas neprieinama.“	„Ją domina tik naujausios šokio formos ir netikėtumai. Tai ką dariau pati, man jau neįdomu, sako balerina.“ „Man labai svarbus menas ir jo politika ir tai aprėpia begalę dalykų. Būdama karališko koledžo prorektorė Deborah Bull savo veiklą sieja su visuomenės ir kultūros ryšiais.“	Lyčių lygybė. Menas. Laimė. Naujovės.
Sveikata	„Kol šokau, rankinėje visada turėjau bananą ar duonos. Bet šiandien yra tiek kokybiško maisto, kad kiekvienas nors kiek besidomintis sveika mityba labai greitai atsirenka koks maistas yra geras.“ „Vis dėl to nesu mitybos specialistė ir profesionalių patarimų visiems dalyti negaliu.“ „Mano karta buvo maitinama kitaip. Daug proteinų ir mažai anglevandenių. Naujos taisyklė buvo visiškai priešingos, nei buvome mokomi. Tuomet aš pradėjau kitaip maitintis. Pradėjau daryti kitokių pratimus, pridėjau aerobinių judesių, jogos, dviratį ir atradau balansą. Apie visą tai parašiau knygą, nes man atrodė, jog žiniomis reikia dalytis.“	„Didžiausią įtaką gali padaryti tik nuolatinis aktyvumas. Nebūtinai itin intensyvus. Lemia paprasti dalykai. Kasdienis 20 min vaikščiojimas, nes pratimai reguliuoja apetitą. Juo dažniau judėsite, juo daugiau pratinsite save rinktis sveiką maistą.“	Duoda patarimus apie sveiką mitybą.
Tapatumas			
Darbas	„Deja baletu kasdienybė nėra tokia trapi ir gležna kaip atrodo scenoje Tačiau su pasaulinio garso filmu „Juodoji gulbė“ realybės tikrai negalima lyginti, juokiasi Deborah, savo	„Ko gero šią istoriją vertėtų pradėti tikrai ne nuo politikos. Kad ir kokia ji būtų reikšminga, reguliuojanti pasaulio sanklodą, menas turi ne ką menkesnį įtaką nei politikų sprendimai.“	Rodoma archyvai ir teatro pasirodymų. Rodoma vaikščiojanti Vilniuje meno tikslais. Buvusi balerina.

	aukštumas prestižinėje scenoje išlaikiusi 20 metų.“ „Ta aplinka konkurencinga, bet ji nėra bjauri. Toje aplinkoje žmonės siekia.“ „Kiekvienas artistas turi savo su stresu dorojimosi būdų. Vieni nervinasi, kiti ne, kartais priklauso, kokį vaidmenį šoki.“ „Šokėjas turi būti lieknas, kad galėtų pasiekti ekstremalias judesio pozicijas. Jei tavo kūno masė didesnė, daug ko negali atlikti.“ „Išėjimo į pensiją laikas buvo įdomus. Niekada nebuvau priėmusi suaugusio žmogaus sprendimo tapti balerina. Tai buso tik vaiko svajonė prasidėjusi gal 3 gal 4 metų. Ėjau tuo keliu žingsnis po žingsnio ir po 30 metų ir supratau, kad man sekasi kaip šokėjai. Tačiau tai amžinai tęstis negali, nes puikiai žinome, tik niekad nenorime to pripažinti ar suprasti. Mano patirtis rodo jog dauguma šokėjų pensija ateina netikėtai. Bet tai neturi būti staigmena, tai yra dėsninga, nes pensijos sulauki ankstyvajame amžiuje.“ „Atradau, kad lengvai bendrauju, nes televizijoje dariau tą patį, ką per baleto karjerą. Mokėjau žinią žmonėms pateikti suprantamai, o kūrybinių gyvenimu mokėjau spręsti problemas. Nes jei jos siejasi su sveikata ar ekonomika, jokio skirtumo. Bet kuriuo atveju tai yra susiję su kūrybiškumu. Esu gerai organizuota ir disciplinuota.“	Londono Karališkojo koledžo prorektorė, buvusi Londono karališkojo operos ir baleto teatro prima balerina Debora bul šiandien dėkoja Dievui ir likimui, kad jis ją nukreipė nuo baleto ir atvedė nuo didžiosios politikos prie švelniosios diplomatijos.“ „Jausmai yra viena, o karjera kitka. Karjeros posūkis ir sklandus Deboros pasirodymas BBC televizijos laidose. Dar scenos metais ji tapo laidų apie baletą vedėją, dalyvavo šokių laidose, pati šoko populiariuose televizijos projektuose ir dar praėjusį pavasarį teisejavo minėtos televizijos baleto šou.“	
--	--	--	--

35.

Laida/istorija/data	13/3/2017-11-25		
Veikla	Pasakotojas	Užkadrinis balsas	Tyrėjo pastabos/ kontekstas
Veikėjas	Merūnas ir Erika Vitulskiai		
Buitis		„Taigi anksčiau į kūrybines keliones šeima vykdavusi kartu, gimus antram vaikui darbų ir gyvenimo dermę ėmė vertinti atsargiau ir skrupulingiau. Dėliojasi į jėdą kasdienybę paprastai. Merūnas nepraleidžia perspektyvių karjeros galimybių, tuo tarpu Erika su mažaisiais visada lieka namie.“ „Merūno neišlepino nei didžiulis dėmesys, nei pasiekimai. Namie operos žvaigždė tampa atsakingu tėvu ir vyru, nesibodi buities darbų. Žmona tikina, sutuoktinis moka vaikams ir vystyklus pakeisti ir košes išvirti ir vyriškus ūkio darbus nudirbti.“	
Šeima	„Man tai yra vaikai šiuo metu viskas. Didžiausias dėmesys šiuo metu yra jiems, ką mes dabar investuojam. Šitas laikas yra auksinis ir net briliantinis, galima sakyti.“ „Niekada nelaikiau šeimos didele vertybe, kol nesutikau Merūno ir po to man kažkaip stebint aplinką tiesiog atsirado, kad tai didelė vertybė.“ „Kai pirmas gimė vaikas, mes tokie pavargę, tokie o my God [o mano Dieve], kaip čia sunku. Gimė antras, mes nieko nežinojom, kad yra sunku.“ „Namų nėra be dūmų, bet mes aistringai gyvenam.“ „Viskas turi kainą, žinot. Kad čia. Jeigu tu nori, kad šeima su	„Merūnas prisipažįsta stojiškai priimančias išbandymus. O auginant du beveik pamečiui gimusius sūnus jų nestinga. Neįkainojamos auklės patirties įsigijo dar vaikystėje rūpindamasis jauniaisia seserimi.“ „Šeštasis santuokos metines šiemet atšventusi pora tikina, dabar išgyvenanti, galbūt sunkiausią, bet ir nuostabiausią gyvenimo laikotarpį.“ „Istorija nuo kurios ir pradėsime šį pasakojimą, būtent buvo ta nemaloni, ne juokais išgąsdinusi jaunus tėvus. O nutiko ji beveik prieš pusantų metų Italijoje. Tą sykį į keletą mėnesių trukusį darbą užsienyje Merūnas išskeliavo su 2 metų	Rodomas vaikstantis mieste su žmona.

	tavi būtų pastoviai, tai tu turi būt pakankamai stiprus, kad tu galėtum skirt ir darbo energiją ir šeimai, tada nereikia tau šeimos, jeigu tu galvoji savanaudiškai, kad galėsi būti vienas pats.“	neturinčiu Ajumi ir 2 vaiko besilaukiančia žmona Erika.“ „Sutuoktiniai darnios šeimos bei vienas kitą begalo bemylinčios poros įvaizdį puoselėja tobulai. Ir nuo visuomenės akių savo gerų santykių ir sutarimo tikrai neslepia. Tačiau paklausti, kokia gi ta jų šeimos idilė. Sutartinai pradeda juoktis.“	
Laisvalaikis	„Teatre tu realiai, nu kokio pusantro mėnesio tu gyveni tikrai teatre. Tai yra rytinės repeticijos, kol tu su svetimais žmonėm pradėdi draugaut, po to vakarinės, po to prasideda laisvalaikis, nu žodžiu.“		Laisvalaikio nebūvimas.
Išvaizda			
Materialinė padėtis	„Mes tokie esam ekonomiškai labai, dėliojamės taip, kad nu kodėl aš negaliu priversti rankenos, kuri kliba.“		
Mobilumas		„Merūno vėl laukia daugybė projektų užsienyje. Dainininkas net ir nesigina, kad kartu su vaikais praleidus namie igesnę laiką išvažiuoti būna dar sunkiau ri skaudžiau. O kadangi mažieji auga ir keičiasi kiekvieną dieną, net ir po trumpo išsiskyrimo, net ir namų tvarką jau randa kitokią.“	Keliauja dėl to reikalaujančio darbo.
Saugumas			
Vertybės ir nuostatos	„Aš visada norėjau, kad ir žmogus šalia būtų. <...> Norėjau visada turėt tų mažų padaužų, kurie laksto aplink kojas. Ir įmanoma, labai sunkus darbas.“ „Baigėsi tie geri laikai, kada moterys darė viską.“ „Man trūksta savirealizacijos, bet ateis tam tikrai laikas, nes aš seniau kai atsirado Ajus, tai žodžiu visiškai sėdėjau namie ir Merūnas dirbo ir taip toliau, ir taip toliau. Tada atsirado Herkus. Tada išvis, manęs neliko. Ir aišku aš labai pykau, verkiau ir ašarų ir visko, bet po to aš supratau. Aš turiu labai protingą draugę, kuri labai protingų minčių man pasako, aš po to permąstau jas ir suprantu, kad tai yra visiškai tiesa, kd šis momentas, mamos momentas yra pirmą kartą ir yra nu jis niekada nepasikartos ir tu turi išmelžti iš jo visą galią.“	„Merūnas tvirtina, kad siekiant karjeros ir puoselėjant šeimos gyvenimą labai svarbu susidėlioti prioritetus. O dar reikšmingiau vienam kitą suprasti. Nenutylėti savo baimių, nepasitenkinimo ar norų.“	Meilė artimam žmogui. Paprastumas. Lygybė. Savirealizacija.
Sveikata			
Tapatumas			
Darbas	„Aš dirbau San Karle teatre. Antras pagal dydį Italijoje teatras. Labai turėjau atsakingą pastatymą Traviatos ir tame laikotarpyje ten buvo kažkaip 3 mėnesiai man atrodo, ar 2 mėnesiai darbo ir mes nusprendėm man atrodo, kad šilta, jūra, vaikai nesirks, labai fainas laikas bus. Didelį butą pasiėmė, išsinomavom ir kažkaip tai buvo viskas puikiai. Mano darbai įsibėgėja, atsakomybė didelė, užsirekomenduot labai svarbu buvo, nes tai pasaulinio lygio teatras. Pirmas operos teatras pasauly pastatytas ir taip atsitinka kad mūsų pirmagimis suserga ir Erika laukiasi mūsų antro vaiko ir tuomet pradėjo viskas byrėti.“ „Mano atveju, aš galiu malonumą su darbu derinti.“		Rodomi archyvai iš spektaklių.

4 PRIEDAS. INTERVIU KLAUSIMYNAS

1. Kokia Jūsų profesinė patirtis?
 - a. Kaip Jūs (kaip psichologas) susijęs su gyvenimo stiliumi ir medijomis?
2. Kas yra gyvenimo stilius?
3. Kodėl žmogus keičia savo gyvenimo stilių, kas tam daro įtaką?
4. Kokias veiklas žmonės vaizduoja kaip gyvenimo stiliaus veiklas?
5. Ar gyvenimo stiliaus veikloms gali priklausyti darbas?
 - a. laisvalaikis
 - b. šeima
6. Ar gyvenimo stilius gali būti kuriamas ir fragmentuotai ir vientisai? Kodėl?
7. Kokie yra pagrindiniai gyvenimo stiliaus siekiai?
8. Kodėl kitoniškumas yra svarbus išreiškiant gyvenimo stilių?
 - a. Pozityvumas
 - b. Mobilumas
 - c. Į sveikatą orientuotas mąstymas
 - d. Vizualusis pasitenkinimas
 - e. Aktyvumas
9. Ar gyvenimo stiliumi ir pagrindinėmis gyvenimo stiliaus priemonėmis žmogus siekia laimės?

5 PRIEDAS. EKSPERTO INTERVIU

Interviu su praktikuojančia (Vilniaus universiteto Psichologinių inovacijų ir eksperimentinių tyrimų mokymo centras) psichologe Ieva Vasionytė.

Interviu data: 2015-04-09

Interviu laikas: 12:30

Interviu trukmė: 14 min

Klausėjas: A

Respondentas: B

A: Gerai, tai aš pradžioj paprašysiu, kad Jūs man truputi papasakotumėte apie psichologijos profesinę patirtį.

B: Mhm... Platus klausimas turbūt, aš pati esu pabaigusi psichologijos ir sveikatos magistrantūrą ir psichologijos bakalaurą Vilniaus universitete. Ir mano darbas, jis šiuo momentu yra susijęs su Vilniaus universitetu. Tai yra, dirbu Vilniaus universitete, konsultuoju studentus, darbuotojus, žmones tiesiog iš Vilniaus, kurie kreipiasi psichologinių konsultacijų ir tuos, kurie kreipiasi karjeros klausimais. Tai galbūt kas susiję vat labiau su šituo kontekstu, tai mano pačios profesija kaip po sveikatos psichologija, nes mes gilinamės į žmonių įpročių formavimą ir kaip jiems padėti tai padaryti lengviau. Formuot savo gyvenimą, gyvenimo būdo įpročius. Tai čia kažkiek siejasi, kažkiek nelabai siejasi. Čia gal tokia labiau, am, Jum gal net kokia reklamos psichologija būtų artimesnė, negu sveikatos psichologija vat kalbant apie gyvenimo stilių. Tai va, nes aš pati vat būtent dirbu su žmonėmis. Pas mane kas dažnai kreipiasi konsultacijų, tai tie, kurie nori kažką keisti, vat pavyzdžiui mesti svorį, ar keisti mitybos įpročius, ar miego įpročius, darbo kompiuteriu įpročius ir vat jiems tas kliudo gyvenime ir tada jie kreipiasi pagalbos kaip tą suvaldyt. Tai va, tai turbūt taip. Pati esu ir... Nu mokymus dažnai vedu apie emocinę pagalbą, apie streso valdymą, apie įpročių psichologiją, apie motyvaciją. Ir ir ir tekę ir verslo sektoriuje dirbti kurį laiką, tai turbūt tiek, tokie pagrindiniai, jeigu kažką dar norit.

A: Atrodo, viskas aišku. Tai tuomet paklausu apie savo darbą ir pirmas klausimas būtų, kaip jūs įsivaizduojate, kad yra gyvenimo stilius?

B: Mhm... Tai dabar jau, kai šiek tiek išsiaiškinau apie ką tai yra, tai pasirodo, kad čia yra šiek tiek kitas dalykas, negu gyvenimo būdas. Man iš tikrųjų ta sąvoka gyvenimo stiliaus jinai nauja buvo, nes... Ir kaip suprantu, kad gyvenimo stilius tai yra ta žmogaus gyvenimo ne tiek ta dalis, kurią jisai realiai gyvena, kiek labiau akcentas dedamas į tai, ką žmogus nori parodyti, koku jisai tuo tokiau... yra psichologijoje sąvoka „išorinis aš“. Tai yra tas „aš“ kurį aš pateikiu kitiems. Tai va, tai aš turbūt taip suprantu gyvenimo stilių iš to ką aptarėm.

A: Kas gali daryti įtaką žmogaus norui keisti savo gyvenimo stilių?

B: Kas gali daryti įtaką žmogaus norui keisti savo gyvenimo stilių?

A: Taip

B: Oj, čia labai daug veiksnių. Turint minty, kad jeigu gyvenimo stilius yra tai, ką žmogus nori parodyt kitam ir jisai bando savo kažkokį įvaizdį kurti kitiems, tai natūralu, kad tie kiti ir veikia jo sprendimus, koks tasai gyvenimo stilius bus. Tai čia kalba eina ir apie svarbius, reikšmingus asmenis, tai gal būt draugai, gali būt šeima, gali būt... Tai priklauso nuo žmogaus amžiaus, jeiu tai yra vaikas jam didžiausią įtaką turi jo tėvai. Jeigu tai yra ir jisai labiau orientuojasi kaip pateikt save tėvam, tai jeigu tai yra paauglys, atsiranda labai didelė draugų įtaka ir kalba eina kokį mane draugai mato, kaip jie mane vertina ir ar man patinka kaip jie mane vertina ir jeigu nepatinka aš tada noriu kažką keisti. Medijos, televizija, reklamos, viskas ką mes gaunam per internetą, per per kitus sklaidos kanalus, žurnalus. Žodžiu, visa žurnalistika, nu medijos plačiąja prasme, nu jos labai didelę įtaką turi žmogaus pasirinkimams. Ir net jeigu sako žmogus televizoriaus, televizijos nežiūri, tai jisai žiūri internetą, tai tos

informacijos labai daug yra. Tai va, tai turbūt, tai žmonės vis tiek turi priimt kažkokį tai sprendimą, turi būt vat kažkokie tai vat faktoriai, kurie lemia kokius sprendimus jisai priima. Ir jisai iš kažkur tuos faktorius turi gauti, tai juos gauna iš išorės. Tai turbūt tie veiksniai ir yra vat kaip žmogus nusprendžia kaip žmogus nusprendžia keisti, tai priklausomai nuo to, ką jisai mato savo aplinkoje, sau autoritetinguose asmenyse, tose laidose, kurias jis vertina kaip reikšmingas, kaip jam svarbias, arba iš tų žmonių, kurių nuomonė, jam yra svarbi.

A: Jūs kaip psichologė, kokias veiklas pastebite, kurias žmogus nori vaizduoti, kaip savo gyvenimo stiliaus veiklas?

B: Čia gali bet kas būti. Netgi galvoju, nu. Bet kas. Tai gali būti tie paprasti dalykai kaip apranga, šukuosena, am, laisvalaikis, ką aš darau. Čia, pavyzdžiui, buvo periodas, kai prieš kokį 10 metų niekas nebėgiodavo. Bėgiodavo stadionuose kažkokie vat sportininkai profesionalūs. Dabar bėgioja visi ir visur. Ir tas yra patapęs mados dalimi ir jeigu aš bėgioju, jeigu mano gyvenimo stilių sudaro, tai jo dalis yra bėgiojimas, tai aš esu, vat lygiuojuosi į kažkokią grupę žmonių, kurie visuomenėje pakankamai gerą įvaizdį turi. Bėgiojantys žmonės. Am... Tai va, tai šitie pasirinkimai. Ar ne? Tokie ką laisvalaikio veiki, ką veiki darbo metu, kokį tu darbą dirbi, kokio įstaigoj tu darbą dirbi. Am... Tavo šeimyninė padėtis, ar tu turi vaikų, ar neturi vaikų. Ar esi vienas, ar esi su partneriu, tai čia būtų. Daugybę dalykų yra per kuriuos žmogus gali išreikšti savo stilių. Bet tai gali būti patys elementariausi. Iki tokių kokį dantų šepetėlį pirkti, ar su kokiais rūbais miegoti eiti ir ir ir kokiais takeliais eiti pasivaikščioti ir ar išvis eiti pasivaikščioti, kokias šunų veisles pirkti. Man atrodo kad labai... Žmogus kiekvieną pasirinkimą, kurį gali matyti kiti žmonės, ar sąmoningai, ar nesąmoningai atlieka vat būtent su, vat būtent turėdamas mintį, kad gyvenimo stilių matys kiti.

A: Jeigu jau kalbam apie veiklas. Tai ar gyvenimo stilius gali būti kuriamas fragmentuotai, tarkim atskiriant gyvenimo stiliaus veiklas. Ar jis gali būti labiau kuriamas kaip vientisas? Kur gyvenimo stiliaus veiklos yra viena su kita labiau susijusios.

B: Mhm. Ką turit mintį?

A: Tarkim, kaip pavyzdį galėčiau pateikti, kad darbas tampa žmogui tarsi ir laisvalaikio veikla ir jis darbą persineša į savo asmeninę erdvę ir tai būtų kaip vientiso stiliaus vaizdavimas. O, tarkim, tas žmogus, kuris atskiria darbą, šeimą laisvalaikį, tai būtų fragmentuotas gyvenimo stilius, bet jis vis tiek eina ties kažkokia linkme.

B: Jeigu kalbant konkrečiai apie šitą pavyzdį, apie darbą, ir kas įeina į sąvoką darbas. Kiek aprėpia darbas. Ar tai įeina į laisvalaikį, ar tai neįeina. Tai tam tikra prasme čia irgi mados dalykas yra. Ir kažkada būdavo... Aš ateinu į darbą, padirbu ir išeinu, ir darbą yra tik priemonė gauti pinigų ir net nelabai ten daug kas kalbėdavo ar man patinka čia tas darbas, ar nepatinka. Darbas yra pinigų gavimo priemonė. Dabar vis labiau aaa pradeda kalbėti, pradeda žmonės kalbėti, kad darbas yra, kad turi patikti. Dabartinė karta, jinai labiau stengiasi orientuotis, kad nu aš nedirbsiu vien dėl to, kad pinigų tikrai gaut. Man dar labai turi būt ir smagu dirbti. Ir jeigu mes kalba apie smagumą, tai laisvalaikis vienareikšmiškai nu vienareikšmiškai ir yra dažniausiai susijęs su smagumu, ar ne? Aaaa su laisvas laikas. Ką aš darau su tuo laiku, kuris man yra laisvas nuo kažkokių įsipareigojimų. Tai žmogus pagal savo prigimtį yra linkęs malonumo siekti. Tai jeigu darbas yra malonus, tai jisai kuo puikiausiai gali tilpti ir į laisvalaikio sąvoką. Am... Bet kita tendencija, kuri jau dabar pradeda po truputi iškilti, kad vis daugiau kalba, psichologai kalba, kad žmonės pervargsta. Ir iš to, kad jiems darbas yra malonumas, tai jie kartais nebeįaučia ribų. Aaa... Ir vieną veiklą bet kokią darant ilgą laiką, jinai sekina. Ir netgi pati smagiausia veikla. Jeigu ten kalnais laiptotumėt du mėnesius, galiausiai perdegtumėt tenai ir ir atsibostų. Tai vat. Lygiai tas pats yra su darbu. Ir dabar vis labiau kalbama, kad reikia surast tą balansą, tarp darbo ir poilsio ir, kad savo šitas veiklos zonas reikia atskirti. Tai čia tikrai yra laiko klausimas,

kada jau madinga bus ne dirbti 24 valandas per parą, bet bus madinga padirbti mėgstamą darbą ir tada palikus visus kompiuterius, telefonus darbinis darbe eiti ilsėtis alternatyviom priemonėm.

A: Minėjot, kad gyvenimo stilius yra tarsi malonumo siekis. Tai kokie kokie siekiai gyvenimo stiliaus dar galėtų būti kaip pagrindiniai siekiai.

B: Aš čia gal labiau kalbėjau apie laisvalaikį, ne apie gyvenimo stilių, kad tai yra malonumo siekis. Net nepavadinčiau gyvenimo stiliaus malonumo siekimu. Nu gerai, bet klausimas ne apie tai buvo. Koks klausimas buvo.

A: Ko žmogus siekia, kurdamas savo gyvenimo stilių?

B: Ha... Mhm, evoliuciškai žmogus vienas neišgyventų. Ir jam reikia kitų žmonių, kad jisai galėtų pasirūpinti. Dabar tas gal juokingai skamba, bet praeityje, akmens amžiuje pirmieji žmonės, jie po vieną tikrai negalėdavo išgyventi, nes jiems reikėdavo save aprūpinti save maistu, aprūpinti save, apsaugoti nuo kažkokių pavojų, kitų genčių, ar laukinių gyvūnų, susikurti laują, būstą pasistatyti. Ir tam jiems visur reikėdavo žmonių. Dėl to būdavo labai svarbu būti su savo gentim, nebūti jos, kaip sakant, ištremtiems. Ir šitas poreikis būti su žmonėmis, jisai iki šiol yra išlikęs. Jo taip lengvai mes neatsikratom, ir dėl to mums labai svarbu ir šiandien, kad žmonės mus priimtų ir, kad neatstumtų. Tai gyvenimo stiliaus kūrimas, jis ir atlieka tą funkciją, kad aš tam, aš kuriu savo stilių, kuris būtų priimtinas ne tik man, bet ir kitiems žmonėms. Ir kartais tas, nu aišku čia jau psichologiniai dalykai atsiranda, kad peržengia į kraštutinumą kitą nukeliauja. Kai jau žmogus nebeatskiria, ką jisai tikrai turėtų daryti, kad pritaptų prie visuomenės. Nu pavyzdžiui, įstatymų laikymasis, bet jisai pradeda save labai riboti ir jau net jeigu jam nepatinka tai, ką jis daro, bet jeigu tai patinka kitiems, tai jisai daro vien tik tam, kad pritaptų prie kitų. Tai jeigu taip trumpai tai manau, kad tas ateina iš to. Bent jau ta evoliucinė teorija apie tai šnekant.

A: Savo darbe aš pastebiu, kad labai svarbu save žmogui išreikšti kuriant gyvenimo stilių kaip kitonišką, kitokį, priimant kitokius sprendimus. Kodėl tai gali būti svarbu žmogui parodyti?

B: Tai gali būti dėl to, kad šiandieną kitoniškumas yra vertybė. Kad visuomenė priima kitokį žmogų kaip... Nu išskirtinumą priima kaip privalumą tam tikrą. Ir man atrodo, kad iš to ir ateina, kad jeigu tu esi kažkoks originalus, sugebi kažką padaryti, esi kūrybiškas. Visi gi dabar – kūrybiškumo mokymai, čia ten būk originalus, surask ten kažką naujo, atrask, išrask. Tai žmonės. Jo tai manau, kad tai yra su tuo susiję, kad žmonės nori būti kūrybiški, dėl to ir kitokie, nes visuomenė to iš jų tikisi.

A: Taip pat aš pastebiu, kad labai svarbu vaizduoti savo dabartinį gyvenimą ir pasirinkimus kaip pozityvius. Kodėl žmogui taip svarbu parodyti, kad jo gyvenimas dabar yra labai pozityvus ir sunku atskleisti kažkokias tai sudėtingas istorijas, kurios yra situacijos, kurios yra dabartiniu momentu?

B: Aš manau, kad vat kiekvienas elementas, kurį jus randat pas save darbe, kaip ir pats visas gyvenimo stilius didžiąja dalimi yra kultūriškai apspręstas. Am. Neseniai skaičiau straipsnį apie tokios antropologės, kuri tyrinėja emocijas ir kaip žmonės skirtingai jaučiasi, skirtingai jausdavosi ir skirtingi jausdavosi dėl savo jaučiamų emocijų skirtingais amžiaus tarpsniais. Ir pavyzdžiui, dabar bijau sumeluoti, man atrodo, ar septyniolikto. Dabar galvoju katram ten amžiui. Žodžiu, renesanso metais būti liūdnam būdavo vertybė, pats geriausias dalykas. Jeigu tu liūdi, tai tu esi, nu, tiesiog vau. Visi tavimi grožisi, nes tu sugebi vat liūdėti ir jausti kažkokią kančią. Ir vat dabar kai yra savipagalbos knygos apie tai kaip būti laimingu, apie tai, kaip ten, kaip atrasti pozityvumo savo gyvenime. Tai renesanso laikais, ten... Ir čia ne apie renesansą aš kalbu. Nu vat jeigu įdomu galėsiu atsiųsti straipsnį apie tai. Bet žodžiu, buvo laikmetis, kai savipagalbos knygos tais laikais būdavo apie tai. Dešimt būdų, kaip savo... Suvokti savo gyvenimo beprasmiškumą ir kančią. Ir vat netgi žmonės didžiūdavosi jeigu tą kančią pajusdavo. Tai lygiai taip pat šiandien vertybė yra pozityvumas. Reikia džiaugtis, nes galbūt irgi čia būtų galima istorikų, su jais pašnekėti. Kultūros antropologų. Nes pavyzdžiui, kad ir pati

Lietuva, nu jinai gi visai pati ne taip seniai visokius karus pragyveno ir iš tiesų labai žiaurius metus. Ir tas visas žiaurumas, skurdas, badas sekina žmones. Ir galbūt atėjo laikas, kai žmonės pradėjo ieškoti būdų kaip kompensuoti tą beprasmiškumą, liūdesį ir atsirado tokia pozityvumo banga ir vat nesiskųsk, čia viskas gerai. Ir čia gali būti atėję iš pačios psichologijos, kadangi depresija yra labai plintanti gana liga, tai jos antipodas, priešingybė yra vat tas pozityvumas, kad vat gyvenimas yra laimingas, džiugus, gražus. Ir vat žmonės bando tą depresiją užmaskuoti.

A: Tai sekant tokia logika galėčiau teigti, kad tarkim mobilumas, į sveikatą orientuotas gyvenimas, vizualinis pasitenkinimas taip pat yra vertybės?

B: Aš manau, kad taip. Taip, taip. Šias šiandien tai yra vertybė. Ir tai, ir čia yra vertybės, bet jos tokios formuojamos tos pačios mados. Hm... Čia aišku viskas labai priklauso kokią teoriją pasirinksi. Bet, kaip atsiranda mada, vat čia turbūt tas dalykas, kurį pačiai visai vertėtų patyrinėti ir pasigilinti, nes žmonės daro tai, ką kiti sako, kad nu masė sako, kad ok yra daryti. Dabar yra tokia mada, kad jeigu masė sako taip, tai aš darau priešingai. Ar ne? Tokia hipsteriška am mada. Tai bet irgi yra mada. Tai yra dabar visi daro taip, tai aš darau kitaip. Am.. ir, o kaip dalykas tampa madingu. Tai čia gali būti, kad tai bus daroma dėl to kad bus dedamos investicijos dedamos į kažką, kad išpopuliarinti. Kokį nors ten filmą, kokį nors ten, nežinau, produktą. Ir kai žmogus labai daug pamato, kai mato tą produktą, tai jisai irgi pradeda norėti to produkto. Bet kitas dalykas, kartais būna labai atsitiktinai, tiesiog pasiseka. Kad ir ta pati, kad ir Hario Poterio mada. Dvylika. Kaip jie vadinas *publisheriai*. Am, leidėjai. Leidėjai atsakė autoriai ir sakė, kad mes nespausdinam tokių knygų, jų niekas neskaitys. Vienas galvojo „nu gal visai ir nieko, pabandysim.“ Ir vat. Ir ir ir patapo didžiule mada. Tai kartais tas įvyksta labai didelio atsitiktinumo dėka.

A: Ar teisinga būtų manyti, kad visos tos vertybės, kurias žmogus parodo, jomis ir siekia savo gyvenimo laimės?

B: Ojoj, laimė sudėtinga sąvoka yra. Kas yra laimė?

A: Geras klausimas. Jeigu aš manyčiau, kad tas vertybių mišinys ir vertybėmis pasiekiami tikslai ir tų tikslų mišinys. Ar tai galėtų būti laimė?

B: Hm. Kiek pas mane ateina klientų. Viena turbūt pati dažniausia ir nu gal 70 procentų, jeigu ne daugiau, problemų yra ta, kad jie labai labai galvoja apie tai, ką apie juos galvoja kiti. Ir jų kančios didžioji dalis ateina iš to, kad jų tikrieji norai, ko jie iš tikrųjų nori savo gyvenime nesutampa su tuo, ko iš jų tikisi kiti. Ir matydama tai, aš negalėčiau sakyti, kad man nekyla noras sakyti, kad gyvenimo stilius yra laimės garantas. Ir kad visos tos vertybės, kurios yra suformuotos visuomenės, jos yra laimės garantas. Jos gali būti įsivaizduojamos laimės garantas. Kai žmogus, galbūt, jisai tikisi ir čia labai dažnai žmonės to ir tikisi, kad vat turėsiu, pabaigsiu mokyklą, įstosiu į universitetą gerą, pabaigsiu, tada ten tarkim pasidarysiu gerą karjerą, uždirbsiu daug pinigų. Nežinau, dabar gal šeima nebe tokia didelė vertybė tampa, bet žodžiu jisai visą tą turi uždirba daugiau pinigų, turi gerą darbą, turi daug draugų, su jais ten vaikšto į visokius tūsus ir ateina į psichologinę konsultaciją ir sako vis tiek nelaimingas jaučiuosi. Ko man trūksta? Ko ko čia nėra? Tada dirbi dirbi ir paaiškėja, kad galbūt noriu ten visai ne programuotoju dirbti, o jisai nori būti muzikantu, nori kurti muziką, kaip jisai kūrė em paauglystėje. Kai jam nereikėjo išlaikyti savęs ir dar savo tėvų. Tai čia aš turbūt nesutikčiau ir man atrodo, kad kiek beskaitytumėt knygų, kiek teorijų, kitų mokslininkų, praktikų, psichoterapeutų, ne ne niekas... Nei vienas nepasakys, kad gyvenimo stilius yra laimės garantas.

A: Ačiū už interviu ir ačiū už atsakymus į klausimus.